

JAARSTUKKEN 2021

JAARVERSLAG EN

JAARREKENING 2021

Dit is een uitgave van de gemeente Laren

Eemnesserweg 19
1251 NA Laren

Postbus 71
3755 ZH Eemnes

Juni 2022
info@laren.nl

Inhoud

.....	1
Leeswijzer	6
Aanbieding	7
Collegesamenstelling en portefeuillevverdeling	9
Financiële analyse	11
Jaarrekening in één oogopslag	14
Deel 1 - Jaarverslag	16
1. Programmaverantwoording	17
Verplichte beleidsindicatoren	18
Programma 1 - Bestuurszaken	22
Programma 2 - Burgerzaken	25
Beleidsindicatoren.....	27
Programma 3 - Openbare orde en veiligheid	30
Programma 4 - wegen, groen, water en verkeer	34
Programma 5 - Onderwijs	44
Programma 6 - Cultuur, sport en recreatie	47
Programma 7 - Sociaal Domein	51
Programma 8 - Bouwen, wonen, milieu en duurzaamheid	61
Programma 9 - Grondexploitatie, dorpsvernieuwing en economie	67
Programma 10 - Grondexploitatie, dorpsvernieuwing en economie	74
Algemene dekkingsmiddelen	77
Overhead	79
Toelichting	79
Onvoorzien en incidenteel	81
Vennootschapsbelasting	82
Mutaties reserves	83

2. Paragrafen.....	85
Inleiding	85
Paragraaf A: Weerstandsvermogen en risicobeheersing	86
Paragraaf B: Onderhoud kapitaalgoederen	103
Paragraaf C: Financiering	108
Paragraaf D: Bedrijfsvoering.....	112
Paragraaf E: Verbonden partijen.....	114
Paragraaf F: Grondbeleid.....	134
Paragraaf G: Lokale heffingen	136
Paragraaf H: Reserves en voorzieningen	142
Deel 2 - Jaarrekening.....	145
3. Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting.....	146
3.1 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.....	146
3.2 De toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	147
3.3 Incidentele baten en lasten	151
3.4 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.....	153
3.5 Structurele mutaties reserves	154
3.6 Analyse begrotingsrechtmatigheid	155
Programma's.....	156
Investerings.....	157
4. Balans en de toelichting	158
4.1 Balans per 31 december 2021	158
4.2 Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	160
4.5 Elementen die buiten de balansstelling vallen	179
4.6 EMU-saldo.....	181
4.7 Overzicht reserves (balansspecificatie B)	182
4.8 Overzicht voorzieningen (balansspecificatie C).....	183

4.9 Overzicht en investeringskredieten.....	184
5. Overige gegevens	185
5.1 Controleverklaring.....	185
.....	186
Deel 3 - Bijlagen	186
Bijlage 1: Taakveldoverzicht totaal per programma	187
Bijlage 2: Ovrzicht per taakveld.....	189
Bijlage 3: Staat van restantkredieten en af te sluiten restantkredieten.....	190
Bijlage 4: Bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen	191

Bij het samenstellen van de jaarstukken 2021 is voor dezelfde opzet gekozen als in 2020. Tegelijk is rekening gehouden met de eisen van de nieuwe regels Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Net zoals bij de jaarstukken 2020 bevat dit boekwerk een extra paragraaf met een toelichting op de reserves en voorzieningen. Daardoor is de indeling van de jaarrekening gelijk aan de begroting 2021. In deel A van de meerjarige begroting is een uitgebreide toelichting opgenomen van de wijzigingen als gevolg van de nieuwe BBV.

In de jaarstukken zijn de programmateksten vanuit de begroting 2021 primair aangehouden. Deze zijn niet expliciet opnieuw herschreven naar aanleiding van het coalitieakkoord en het collegeprogramma. Cijfermatig zijn de effecten van het collegeprogramma dan weer wel geëffectueerd.

Wat betreft weergave van bedragen de volgende opmerkingen.

In principe zijn de bedragen weergegeven in hele euro's. De tabellen zijn echter direct vanuit de administratie opgebouwd die bestaat uit bedragen in eurocenten. Hierdoor kan bij optellingen een afrondingsverschil ontstaan van maximaal enkele euro's..

Duiding 'resultaat' in de financiële tabellen:

Bedrag + :	resultaat is negatief (verlies)	méér uitgaven of minder inkomsten dan begroot
Bedrag - :	resultaat is positief (winst)	minder uitgaven of méér inkomsten dan begroot

Aanbieding

De jaarstukken (het jaarverslag en de jaarrekening) Laren 2021 hebben dezelfde opzet als vorig jaar. Een beknopt tekstueel overzicht presenteert de bijzonderheden en uitleg per programma. Dit tekstuele jaarverslag wordt geïmplementeerd met het behaalde financiële resultaat op het betreffende programma waarbij een eventuele verklaring van gerealiseerde jaarrekening, de bijlagen van de jaarrekening en de uitvoeringsinformatie.

Deze jaarstukken zijn opgesteld op basis van de geldende wet- en regelgeving zoals vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en conform de met de Raad afgestemde programma-indeling 2018 - 2021.

Het saldo van de concept jaarrekening 2021 bedraagt € 2.278.254,=. Hoofdzakelijk is dit resultaat het gevolg van niet (volledig) uitgevoerde werken of diensten die worden doorgeschoven naar 2022 (vastgesteld raadsbesluit in de raadsvergadering van 25 mei 2022) ten bedrage van circa 1 miljoen..

De wensen en behoeften van de inwoners van Laren staan centraal in het handelen van het College van B&W Laren. Dit wordt mede vorm gegeven door de verdere uitrol van de digitale dienstverlening als ook het verder ontwikkelen van het maatwerk voor het maken van afspraken inzake directe dienstverlening.

Het jaar 2021 heeft voor een groot deel van het jaar geleden onder de Corona-pandemie met langdurige crisisregulering zoals vervroegde sluitingstijden horeca, tijdelijke beperking van het mogen verblijven in de openbare buitenruimte, beperkingen inzake groepsgrootte, verplicht dragen mondkapjes etc. Deze maatregelen en de ziekte COVID-19 hebben grote impact gehad op de sociale samenleving en het individu. Door het College is uitvoering gegeven aan de opgelegde maatregelen waarbij gepoogd is de negatieve effecten zoveel mogelijk te beperken. Ten behoeve van ondernemers en de verenigingen is het Corona-fonds opgezet waar door getroffen ondernemers, verenigingen en andere sociale instellingen goed gebruik is gemaakt.

Het College heeft bijzondere aandacht voor de door de stichting Hart van Laren beheerde gebouwen en de hierin geplande activiteiten. Na de opstart in 2012 en de ontwikkelingen in de jaren daarna hebben geleid tot bijsturingen vanuit de gemeentelijke bijdrage en inzet. Met de Stichting Hart van Laren (HvL) is in 2021, met doorloop naar 2022, veelvuldig overlegd om te komen tot een goede structuur van overleg en verantwoording door hen conform bestaande regels inzake subsidieverlening en -verantwoording.

Het BEL zwembad De Biezem heeft in 2017 haar eerste echt operationele jaar gekend, met opening van het Spray-park waarmee ook buitenrecreatie gedurende de zomer mogelijk is geworden. Dit heeft geleid tot meer bezoekers echter het zwembad blijft meer tekort hebben dan de door de BEL gemeenten toegezegde exploitatietekortbijdrage. Hiernaast heeft de Corona-pandemie ook in het zwembad haar sporen qua enorme inkomensachteruitgang achtergelaten, waarbij het Rijk gelukkig tweemaal een bijzondere regeling inzake inkomstenderving heeft ingesteld en uitbetaald. Hierdoor is het te verwachten verlies, dat de gemeente Laren extra moet bijdragen, uitgebleven is. Er is regelmatig afstemming met het bestuur van de Stichting Binnensportaccommodaties Laren (SBL) over hoe dit toegenomen exploitatietekort weer naar het overeengekomen bedrag gebracht kan worden, zodat de gemeente Laren niet extra hoeft bij te dragen, dat is echter een lastig traject.

In 2021 is door het College verder ingezet op duurzaamheidstrajecten, echter door de Corona-pandemie heeft dit niet tot echte acties geleid echter de niet ingezette budgetten worden overgeheveld naar 2022 om daar ingezet te kunnen worden..

Door de gemeente Laren is in samenwerking met de gemeenten Hilversum en Gooise Meren de verdere ontwikkeling inzake planontwikkeling doorgezet inzake het gebied Crailo en zal in 2022 e.v. door de GEM Crailo ingezet kunnen gaan worden op verkaveling en verkoop gronden aan ontwikkelende partijen.

Aan de opbrengstzijde voor de gemeente vallen op de incidenteel hogere opbrengst bouwleges (0,3 miljoen). De incidentele meeropbrengst bouwleges wordt met name veroorzaakt door opgelegde leges voor verbouwing van vele villa's en aanpassingen winkels.

Door verkoop van gemeentelijke grond en snippergroen maar ook door ontvangsten vanuit aflossing zekerheidshypotheken aan de gemeente Laren is er een incidentele extra bate ontstaan van circa 0,75 miljoen.

Wij vertrouwen erop u met deze jaarstukken, en de later bijgevoegde accountantsverklaring, in staat te stellen uw controlerende taak op hoofdlijnen te kunnen vervullen.

Het college van de gemeente Laren, namens hen,

Peter Calis, Wethouder Financiën

Collegesamenstelling en portefeuillevverdeling

Het college van burgemeester en wethouders (B&W) is het dagelijks bestuur van de gemeente. Ook zorgt het college voor het uitvoeren van landelijke regelingen, het zogenaamde medebewind. Als dagelijks bestuur is het college van B&W de eerst verantwoordelijke instantie voor de financiën van de gemeente. De gemeente Laren telt drie wethouders. De burgemeester en de wethouders zijn verantwoordelijk voor de uit te voeren bestuurlijke taken en hebben ieder een eigen portefeuille die is gekoppeld aan de verschillende programma's in de jaarstukken.

Burgemeester de heer N. Mol

De heer N. (Nanning) Mol is burgemeester van gemeente Laren

Portefeuille

- Algemene Bestuurlijke en Kabinetszaken
- Bestuurlijke vernieuwing/versterking bestuurskracht Laren
- Openbare Orde en Veiligheid, handhaving
- Burgerzaken
- Communicatie
- Zorg- en Veiligheidshuis
- Kunst en cultuur

Ambtshalve nevenfuncties

- Voorzitter dagelijks bestuur BEL Combinatie
- Bestuur Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek
- Lid Districtelijk Veiligheidscollege Gooi en Vechtstreek
- Commissaris, Commissie van Beheer Singer Laren
- Voorzitter, Stichting Vrienden van de Johanneskerk
- Lid Raad van Advies Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht

Wethouder de heer P.A.M. Calis

De heer P.A.M. (Peter) Calis is wethouder en is eerste loco-burgemeester van gemeente Laren.

Portefeuille

- Financiën
- Economische aangelegenheden en toerisme
- Digitale diensten
- Subsidiebeleid
- Larens Journaal
- Hart van Laren, Brinkhuis en Bibliotheek

Ambtshalve nevenfuncties

- Bestuur GR BEL Combinatie
- Algemeen Bestuur regio Gooi en Vechtstreek
- Bestuur Gooisch Natuurreservaat
- Aandeelhoudersvergadering Crailo
- Bestuur GEM Rioolwaterzuiveringsinstallatie Gooiergracht

Wethouder de heer A.H.M. Stam

De heer A.H.M. (Ton) Stam is wethouder en is tweede loco-burgemeester van gemeente Laren.

Portefeuille

- Grondzaken en vastgoed (inclusief onderwijshuisvesting)
- Vergunningen en bouw- en woningtoezicht
- Ruimtelijke ordening, waaronder invoering Omgevingswet
- Project Crailo
- Volkshuisvesting
- Monumentenbeleid
- Verkeer en vervoer
- Openbare ruimte en groen
- Duurzaamheid en milieu
- Sport en zwembad

Ambtshalve nevenfuncties

- Bestuur GR Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek

Wethouder de heer J.G. den Dunnen

De heer J.G. (Jan) den Dunnen is wethouder en is derde loco-burgemeester van gemeente Laren.

Portefeuille

- Volksgezondheid
- Onderwijsbeleid
- Maatschappelijke zorg en welzijn
- Jeugdbeleid
- Sociale Zaken

Nevenfuncties

- Bestuur van de Tomingroep
- Portefeuillehouder overleg HBEL

Financiële analyse

Algemeen

Volgens artikel 24 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), bestaan de jaarstukken uit:

- het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen)
- de jaarrekening (programmarekening, balans & toelichting en SiSa-bijlage)

De programmaverantwoording en de programmarekening inclusief de toelichting hierop zijn geïntegreerd en worden per programma behandeld. De paragrafen en de balans inclusief toelichting vormen een apart onderdeel van de jaarstukken.

Saldo 2021

Het saldo van de jaarrekening 2021 bedraagt:

Financiële resultaten per programma	Resultaat	V / N
1. Bestuurszaken	962.381	V
2. Burgerzaken	501.659	N
3. Openbare orde en veiligheid	1.407.567	N
4. Wegen, water en verkeer	2.823.971	V
5. Onderwijs	387.898	V
6. Cultuur en recreatie	949.813	V
7. Sociaal Domein	6.881.143	V
8. Bouw, wonen, milieu en duurzaamheid	-841.591	V
9. Grondexploitatie, dorpsvernieuwing en	-476.711	V
10. Algemene inkomsten en uitgaven	154.445	N
Algemene dekkingsmiddelen	-18.033.724	V
Overhead	4.593.791	V
Onvoorzien	0	V
Vennootschapsbelasting	0	
Mutaties met reserves	-1.588.896	N
TOTAAL	-2.278.254	V

Ten aanzien van het jaarrekeningsaldo dient rekening gehouden te worden met de budgetoverhevelingsverzoeken in de jaarrekening 2021. De budgetoverhevelingen zijn in de raadsvergadering van 28-05-2022 vastgesteld.

Nr.	Programma	Omschrijving	Bedrag
1.	Programma 3. Openbare orde en VeiligheidWeg	Opstellen nota (terughoudend) reclamebeleid	10.000
2.	Programma 4. Wegen, groen, water en verkeer	Wegbeheersplan	8.916
3.	Programma 4. Wegen, groen, water en verkeer	Bijdrage HOV	187.500
4.	Programma 4. Wegen, groen, water en verkeer	Zwerfafvalvergoeding Nedvang	
5.	Programma 5. Onderwijs	Cultuur Educatie met Kwaliteit (CMKIII)	8.844
6.	Programma 6. Cultuur, sport en recreatie	75 jaar vrijheid	5.000
7.	Programma 6. Cultuur, sport en recreatie	Investingssubsidie sv Laren 99	25.000
8.	Programma 6. Cultuur, sport en recreatie	Opstellen speelplaatsenplan	16.140
9.	Programma 6. Cultuur, sport en recreatie	Jan Hamdorfprijs	5.000
10.	Programma 7. Sociaal Domein	Inzet budgetcoach	17.500
11.	Programma 8. Bouwen en Wonen	Implementatie omgweveingswet	27.557
12.	Programma 9. Milieu en duurzaamheid	Opstellen leidraad groen	9.040
13.	Programma 9. Milieu en duurzaamheid	Opstellen beheersplan begraafplaats	36.553
14.	Programma 9. Milieu en duurzaamheid	Haalbaarheidsstudie naar zonnepanelen A1 (on hold 2	20.000
15.	Programma 9. Milieu en duurzaamheid	Sanering Torenlaan 1	19.236
16.	Programma 9. Milieu en duurzaamheid	TVW Budget	237.100
17.	Programma 9. Milieu en duurzaamheid	Warmtescans	20.000
18.	Programma 9. Milieu en duurzaamheid	Uitvoering herijking duurzaamheidsbeleid Laren	20.000
19.	Algemene dekkingsmiddelen	Transitie belastingtaken	100.000
20.	Programma 9. Milieu en duurzaamheid	RRE subsidie - uitvoering	-37.649
20.	Programma 9. Milieu en duurzaamheid	RRE subsidie - uitvoering	8.119
20.	Programma 9. Milieu en duurzaamheid	RRE subsidie - uitvoering	29.530
21.	Algemene dekkingsmiddelen	Centrumplan Laren	216.521
Totaal:			989.907

Toelichting saldo jaarrekening 2021

Resultaat 2021	Bedrag	V / N
a) Saldo resultaat 2021	2.278.254	V
b) BRUTO RESULTAAT	2.278.254	V
c) AF: Budgetoverhevelingen van 2021 naar 2022 (tlv resultaat)	989.907	N
d) BIJ: Resultaat Sociaal Domein 2021	0	V
e) NETTO RESULTAAT	1.288.347	V

Bovenstaande tabel geeft inzicht van het behaald resultaat in 2021. Bij onderdeel a) wordt het saldo van de jaarrekening 2021 weergegeven (ook wel bruto resultaat).

Hiervan dienen echter de budgetoverhevelingen 2021 - 2022 in mindering te worden gebracht. Immers worden deze middelen vanuit het behaalde resultaat doorgeschoven van het boekjaar 2021 naar 2022.

Resultaatbestemming

Resultaat 2021	Bedrag	V / N
BRUTO RESULTAAT	2.278.254	V
1) AF: Budgetoverhevelingen van 2021 naar 2022 (raadsvergadering	989.907	N
Bruto resultaat (na verrekening budgetoverheveling tlv resultaat)	1.288.347	N
2) BIJ: Onttrekking bestemmingsreserve Sociaal Domein	0	V
Te bestemmen resultaat (voor) / NETTO RESULTAAT	1.288.347	V
3) AF: toevoeging Algemene reserve	1.288.347	N
Te bestemmen resultaat (na)	0	N

Toelichting posten resultaatbestemming jaarrekening 2021

1) Dit betreft de reeds toegelichte budgetoverhevelingen van 2021 naar 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 28 april 2022.

3) Wat betreft het overige resultaat ad. € 1.288.347,= wordt dit voorgesteld om dit toe te voegen aan de Algemene reserve.

Jaarrekening in één oogopslag

Opbrengsten en kosten

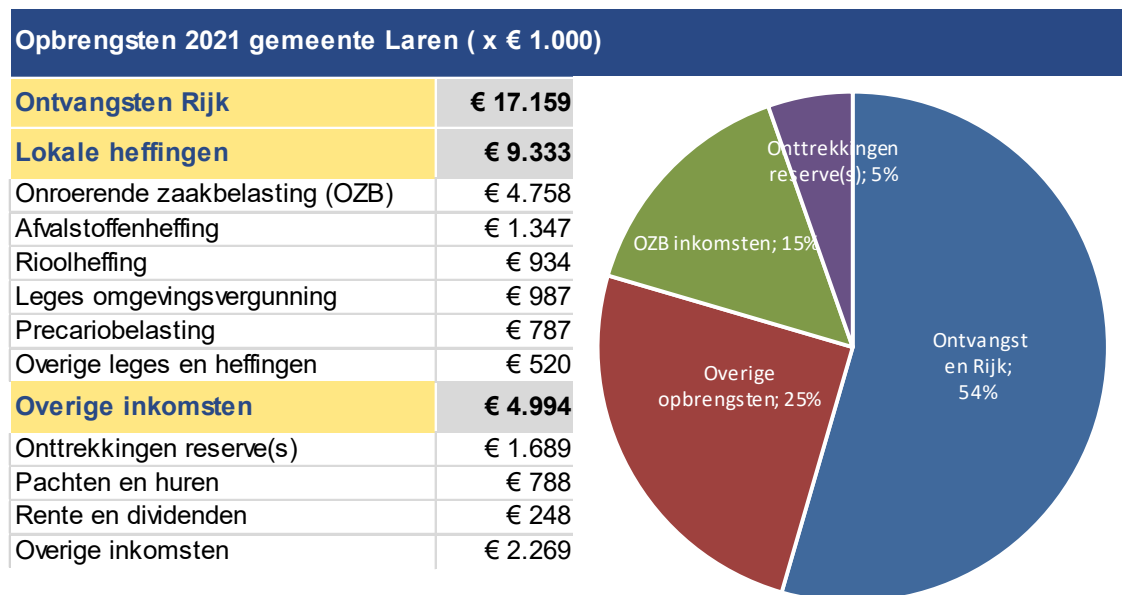
Opbrengsten gemeente Laren

Voor een groot deel van de opbrengsten mag de gemeente zelf bepalen waar zij het geld aan uitgeeft. Dit zijn de vrij besteedbare middelen die bestaan uit de gemeentelijke belastingen, de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de overige eigen inkomsten. Daarnaast ligt voor een deel van de opbrengsten vast waar de gemeente het geld aan uit moet geven. Daarvan is sprake bij de heffingen die bedoeld zijn om bepaalde gemeentelijke taken van te kunnen betalen. Voorbeelden hiervan zijn de rioolheffing, de afvalstoffenheffing maar ook de leges voor paspoorten en rijbewijzen. De heffingen mogen niet meer opbrengen dan de taken kosten, oftewel de gemeente mag hier geen winst op maken.

Ten slotte ontvangt de gemeente specifieke uitkeringen die enkel uitgegeven mogen worden aan specifieke taken zoals onderwijsachterstand. Als de gemeente hiervan geld overhoudt moet zij dit terugbetalen aan het Rijk.

De totale opbrengsten (baten) van de gemeente Laren bedragen € 31,29 miljoen in 2021. Dit is ruim meer dan was begroot. Deze fors hogere inkomsten komen bijvoorbeeld door ontvangen coronagelden en een hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds. Hier tegenover staan dan wel weer mutaties met de reserves, lagere inkomsten OZB niet-woningen en lagere inkomsten rioolrechten.

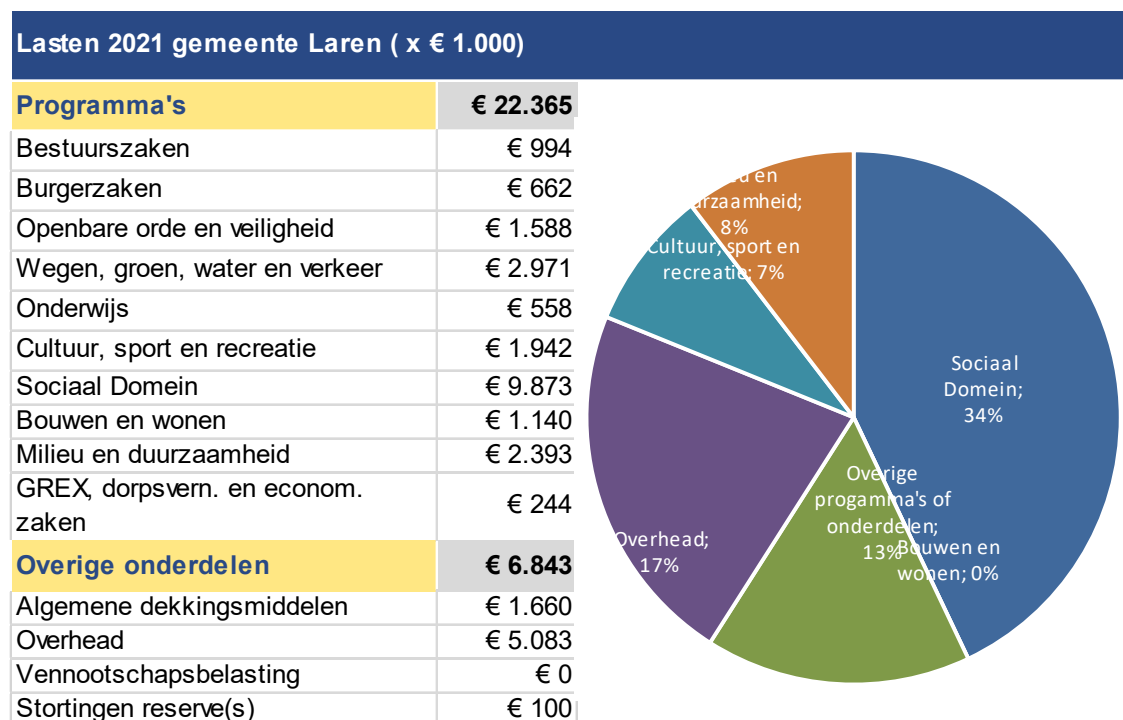
Voor de gemeente Laren zijn de totale inkomsten in het jaar 2021 als volgt opgebouwd:

Zoals te zien bestaat het grootste deel van de inkomsten in 2021 uit de ontvangsten van het Rijk (55%). Het merendeel van deze ontvangsten komt vanuit het gemeentefonds (76%). De overige ontvangsten vanuit het Rijk betreft grotendeels geld voor specifieke doeluitkeringen zoals de TOZO (13%) en de bijstandsverlening (10%). Ook de overige inkomsten bedragen zo'n 25% van de totale inkomsten. De overige inkomsten bestaan met name uit de incidentele opbrengsten zoals de verkoop gronden en verkregen aflossingen op verstrekte zekerheidshypotheken. Ten slotte zijn de OZB-inkomsten (15%) en de onttrekkingen uit de reserves (5%) een groot deel van de inkomsten in 2021.

Kosten gemeente Laren

De totale kosten (lasten) van de gemeente Laren bedragen € 29,21 miljoen. De uitgaven zijn zeer divers en bestaan bijvoorbeeld uit groenonderhoud, afschrijving van investeringen, subsidies en bijdragen, salariskosten en de kosten van de uitvoeringsorganisatie (BEL Combinatie). In het overzicht van de uitgaven zijn per programma de totale kosten gepresenteerd.

De meeste uitgaven hebben plaatsgevonden binnen het programma Sociaal Domein (34%). Tot het Sociaal Domein behoort alles wat te maken heeft met zorg en ondersteuning van burgers met een hulpvraag. Daarbij gaat het om jongeren, ouderen, mensen met een beperking (fysiek, verstandelijk of psychisch) en mensen die moeilijk aan werk kunnen komen of die werkloos zijn geworden. Ook heeft een groot deel van de uitgaven binnen het Sociaal Domein dit jaar te maken met de uitbraak van de coronapandemie. Zo bedraagt de TOZO-regeling circa 10% van de totale uitgaven binnen het Sociaal Domein in 2021. Overigens staan tegenover deze uitgaven direct gerelateerde inkomsten in de vorm van een bijdrage uit het Rijk.

Een ander grote kostenpost is de overhead waar ongeveer 17% van de uitgaven betrekking op heeft. De overheadkosten van de gemeente Laren bestaan onder andere uit huisvestingskosten (gemeentehuis), de kosten van het bestuurssecretariaat, de representatiekosten en de overige ondersteuning van het college. Daarnaast bestaat de overhead ook uit de overheadkosten die doorbelast worden door onder andere de BEL Combinatie of andere verbonden partijen.

Voor een gedetailleerd overzicht van alle gemeentelijke uitgaven per programma (taakveldniveau) wordt verwezen naar de bijlagen.

Deel 1 - Jaarverslag

1. Programmaverantwoording

Algemeen

In de programmaverantwoording wordt per programma ingegaan op de gerealiseerde effecten en de wijze waarop die effecten zijn verwezenlijkt. Dit wordt gedaan aan de hand van de beantwoording op de drie W-vragen:

- Wat hebben we bereikt? (gerealiseerde doelstellingen);
- Wat hebben we daarvoor gedaan? (uitgevoerde activiteiten);
- Wat heeft het gekost?

Per programma zijn daarnaast indicatoren opgesteld. Een aantal indicatoren is verplicht voorgeschreven. Deze indicatoren zijn in het volgende hoofdstuk verzameld, onder vermelding van de doelstellingen per programma.

Naast de programma's bevat de programmaverantwoording een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de overheadkosten, het bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien.

Opzet programmaverantwoording

De opbouw per programma is als volgt:

- Visie programma;
- Gerealiseerde doelstellingen (wat hebben we bereikt?);
- Uitgevoerde activiteiten (wat hebben we daarvoor gedaan?);
- Overzicht baten en lasten van het programma (wat heeft het gekost?) en
- Een toelichting op het verschil realisatie 2018 ten opzichte van de actuele begroting 2018.

In het onderdeel "*Wat hebben we daarvoor gedaan?*", worden de activiteiten besproken, die behoren bij de geformuleerde doelstellingen. Door middel van een zogenoemde verkeerslichtenrapportage is aangegeven of de betreffende activiteit in 2018 is gerealiseerd dan wel loopt volgens planning.

- Doelstelling is gerealiseerd dan wel loopt volgens planning;
- Doelstelling is deels gerealiseerd dan wel vertraging in de planning;
- Doelstelling is niet gerealiseerd dan wel niet opgestart.

Doelstellingen die oranje- en roodgekleurd zijn, zijn nader toegelicht.

Verplichte beleidsindicatoren

Programma 1 - Bestuurszaken en overhead

#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2021	Actueel	Meet-moment	Bron
1	-	0.0	Formatie	0,18	0,18	2021	Eigen gegevens
2	-	0.0	Bezetting	0,08	0,08	2021	Eigen gegevens
3	-	0.0	Apparaatskosten	€ 403	€ 40	2021	Eigen gegevens
4	-	0.0	Externe inhuur	13,0%	13%	2021	Eigen gegevens
5	-	0.0	Overhead	19,0%	19%	2021	Eigen gegevens

Toelichting beleidsindicatoren

- 1 Het aantal fte per 1.000 inwoners.
- 2 De bezetting in aantal fte per 1.000 inwoners.
- 3 De apparaatskosten per inwoner.
- 4 De kosten van externe inhuur als % van het totaal van de loonsom en de totale kosten van inhuur externen.
- 5 Percentage van de totale lasten.

Programma 3 - Openbare orde en veiligheid

#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2021	Actueel	Meet-moment	Bron
6	3.1	1.2	Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	45	8	2020	Stichting Halt
7	3.1	1.2	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	0,9	0,9	2020	CBS - diefstallen
8	3.1	1.2	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2,7	3,5	2020	CBS - criminaliteit
9	3.1	1.2	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	4,9	3,5	2020	CBS - diefstallen
10	3.1	1.2	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	5,8	5,3	2020	CBS - criminaliteit
11	3.1	1.2	Jongeren met een delict voor de rechter	nb	0%	2015	CBS - jeugd

Toelichting beleidsindicatoren

- Het aantal verwijzingen naar Halt per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongeren en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
- 6 Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
 - 8 Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
 - 9 Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.
 - 10 Het aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel, worden deze 2 delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
 - 11 Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Programma 5 - Onderwijs

#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2021	Actueel	Meet-moment	Bron
12	5.4	4.3	Absoluut verzuim	0	0	2020	DUO / Ingrado
13	5.4	4.3	Relatief verzuim	26	18	2020	DUO / Ingrado
14	5.4	4.3	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	1,7%	0,7%	2020	DUO / Ingrado

Toelichting beleidsindicatoren

- 12 Het aantal leerplichtigen of kwalificatieplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school of instelling, per 1.000 leerlingen. Periode aanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017-2018'.
- Een jongere staat wel ingeschreven op een school, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook
- 13 veelvuldige late komen kan hiertoe worden gerekend. Periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017-2018'. Per 1.000 leerlingen.
- 14 Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12-23 jaar) dat voortijdig, d.w.z. zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. Periode aanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017-2018'.

Programma 6 - Cultuur en recreatie

#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2021	Actueel	Meet-moment	Bron
15	6.2	5.1	Percentage niet-wekelijkse sporters	42,1%	43,6%	2020	CBS/RIVM

Toelichting beleidsindicatoren

- 15 Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder.
Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens 1 x per week aan sport doet.

Programma 7 - Sociaal Domein

#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2021	Actueel	Meet-moment	Bron
16	7.3	6.5	Banen	793,8	807,6	2020	LISA
17	7.3	6.3	Kinderen in uitkeringsgezin	3,0%	3,0%	2020	CBS - jeugd
18	7.3	6.3	Netto arbeidsparticipatie	64,9%	65,4%	2020	CBS - arbeidsdeelName
19	7.3	6.3	Percentage werkloze jongeren	1,0%	nb	2020	CBS - jeugd
20	7.3	6.3	Personen met een bijstandsuitkering*	166,6	229	2021	CBS - participatiewet
21	7.3	6.3	Lopende re-integratievoorzieningen*	269,3	132,9	2020	CBS - participatiewet
22	7.3	6.72	Jongeren met jeugdhulp	7,5%	8,8%	2021	CBS - jeugd
23	7.4	6.72	Jongeren met jeugdbescherming	0,7%	0,4%	2021	CBS - jeugd
24	7.4	6.72	Jongeren met jeugdreclassering	nb	nb	2021	CBS - jeugd
25	7.3	6.71	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO*	210	470	2021	CBS - mon.SD/WMO

* eenheidsmaatstaf gewijzigd van 1000 inwoners naar nu 10.000 inwoners.

Toelichting beleidsindicatoren

- 16 Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten.
Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
- 17 Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal 1 lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens o.g.v. de Wet werk en bijstand (tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 verstaan.
- 18 Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking.
- 19 Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV Werkbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.
Het aantal personen met een uitkering o.g.v. de Wet werk en bijstand (t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
- 21 Het aantal lopende re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere of opvoedingsproblemen van de ouders.
- 23 Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.
Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 t/m 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringsmedewerker om te voorkomen dat hij/zij opnieuw de fout ingaat. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.
- 25 Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Programma 8 - Bouwen, wonen

#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2021	Actueel	Meet-moment	Bron
26	8	8.3	WOZ-waarde woningen	626.000	714.000	2021	CBS - stat.WOZ
27	8	8.3	Nieuwbouw woningen	23,1%	9,6%	2020	BAG-ABFresearch
28	8	8.3	Demografische druk	113,0%	112,4%	2021	CBS - stat.bevolking
29	8	8.0	Woonlasten éénpersoonshuishouden	€ 1.018	€ 1.085	2021	COELO
30	8	8.0	Woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 1.189	€ 1.267	2021	COELO

Toelichting beleidsindicatoren

- 26 De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
 27 Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
 28 De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
 29 Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
 30 Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Programma 9 - Milieu en duurzaamheid

#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2021	Actueel	Meet-moment	Bron
31	9	7.3	Omvang huishoudelijk restafval	170	143	2019	CBS - stat.hh afval
32	9	7.0	Percentage hernieuwbare elektriciteit	1,6%	nb	2019	RWS - klimaatmon.

Toelichting beleidsindicatoren

- 31 Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval (kg. per inwoner).
 32 Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Programma 10 - Grondexploitatie, dorpsvernieuwing en econ. zaken

#	Doel	TV	Naam indicator	Begroting 2021	Actueel	Meet-moment	Bron
33	10	3.1	Functiemenging in percentage	47,3%	47,4%	2020	CBS-BAG/LISA
34	10	3.1	Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners	247,9	257,6	2020	LISA

Toelichting beleidsindicatoren

- 33 De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
 34 Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

--	--	--	--	--	--	--	--

Programma 1 - Bestuurszaken

Visie

De gemeente Laren wil dichtbij haar inwoners staan en inwonerp participatie stimuleren. Laren heeft in het verleden bewezen zelfstandig én bestuurskrachtig te zijn. De komende jaren wordt ingezet op behoud en versterking van de bestuurskracht, ook via regionale samenwerking.

Wat hebben we bereikt?

Communicatie

Onze inwoners worden steeds meer betrokken bij beleid en uitvoering. Aanvullend op de middelen die we daarvoor al inzetten, zijn we eind 2021 verder gegaan met het digitaal burgerpanel voor Laren. Dit panel wordt een aantal keer per jaar ingezet voor inwonerraadplegingen over diverse thema's. Onder andere over het bomenbeleid en burgerparticipatie.

Door Corona zijn bijeenkomsten ook in 2021 nog beperkt mogelijk geweest. Het Larens Journaal wordt, als belangrijke informatiebron van de gemeente, nog steeds goed gelezen.

Regionale samenwerking

Laren heeft in 2021 een actieve rol gespeeld in de regio, passend bij de schaal van de gemeente. De focus lag het afgelopen jaar op samenwerking in (H)BEL-verband en de regio Gooi & Vechtstreek. Onder andere door de inzet van de burgemeester, die een werkgroep leidde over de betrokkenheid van gemeenteraden. In de Gooi & Vechtstreek is veel werk verzet om de uittreding van Weesp (door fusie met Amsterdam) goed te laten verlopen. Daarnaast is de voorkeurskeuze vastgelegd voor belastingsamenwerking met gemeente Huizen. In MRA-verband is met de raden gesproken over vernieuwing van de governance, waarna daarover ook besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Activiteiten		
1.2	Het bevorderen van inwonersparticipatie door inwoners meer te betrekken bij het beleid in hun buurt en door het inspelen op hun ideeën	1.2.1	Verder inzetten op ontmoetingen tussen college en inwoners (waaronder een ‘open deur’ praktijk van het college, intensivering overleg met buurtpreventieverenigingen en gebiedsgerichte bijeenkomsten van het college met buurtbewoners in de wijk).	
		1.2.2	De participatienota aanpassen, met meer aandacht voor betrokkenheid van inwoners bij processen van besluitvorming.	
1.3	Gemeenteraad tijdig betrekken bij discussies over kaderstelling	1.3.1	Voortzetten van meer informele bijeenkomsten met de raad, met name op gebied van RO en het Sociaal Domein.	
1.4	Verbeteren ondersteuning bestuur	1.4.1	Nader onderzoeken hoe de ondersteuning van het college kan worden versterkt.	
1.5	Tijd om de ambtelijke samenwerking tussen Blaricum, Eemnes en Laren te evalueren op effectiviteit en efficiency.	1.5.1	Effectiviteit van de BEL Combinatie evalueren: versterking van de BEL-organisatie ondersteunen maar ook open oog voor efficiëntie en besparing waar mogelijk.	
1.1	Meer invloed bij en structureel versterken van de regionale samenwerking en bestuurskracht, zowel binnen regio G&V als andere samenwerkingsverbanden (H)BEL.	1.1.1	Meer invloed in de regionale samenwerking via: vaststelling van prioriteiten binnen de Regionale Strategische Agenda, deelname aan het Algemeen Bestuur van de regio en door voorzitterschap van en deelname aan diverse portefeuillehoudersoverleggen.	
		1.1.2	Actief mee blijven doen aan de samenwerking in het kader van de MRA (Metropool Regio Amsterdam) met focus op maatregelen op langere termijn voor de rijksweg A1 (ondertunneling) en beter openbaar vervoer.	
		1.1.3	Voortzetten van de samenwerkingsverbanden met buurgemeenten.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 1.2.1 Net als in 2020 hebben de coronamaatregelen gezorgd dat ontmoeting slechts beperkt mogelijk was. Waar mogelijk zijn wel (fysiek) bewonersbijeenkomsten georganiseerd en ook online overleg is verbeterd. Onder andere met omwonenden van Plein 1945 is een bijeenkomst georganiseerd om de samenwerking op veiligheidsgebied te verbeteren.
- 1.2.2 In overleg met portefeuillehouder besloten dit - al wel ingang gezette - traject met de nieuwe raad verder op te pakken.

Wat heeft het gekost?

I In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn:

(+) = nadelig; (-) = is voordelig

Programma	Realisatie	Begr. 2021	Begr. 2021	Realisatie	Vershil
1. Bestuurszaken	2020	v. wijziging	na wijziging	2021	
Baten	-1.528.900	-	-16.860	-31.359	-14.499
Lasten	1.145.674	979.668	1.004.458	993.740	-10.718
Saldo programma	-383.226	979.668	987.598	962.381	-25.217

Toelichting diverse afwijkingen

Programma 1. Bestuurszaken	25.200	V
Lasten		
Hogere kosten raadsvergaderingen	29.300	N
Meer kosten gebruik van NOTU-bizz,		
College B&W / Staf - meer salarislsten	11.600	N
Hogere last door nieuwe cao per 1 december 2021		
College B&W / Staf - Kosten adviestraject	14.000	N
Plan van aanpak B&W opdracht		
College B&W / Staf - Kosten Business Case huisvesting	29.300	N
Inhuur adviseur t.b.v. business Case huisvesting B&W		
Pensioenen voormalig bestuurders en wachtgeldverplichting	37.500	V
Op grond van de jaarlijkse actuariële berekeningen voor de pensioenverplichtingen jegens (voormalig) wethouders en/of gepensioneerd en hun nabestaanden is de voorziening opnieuw berekend. Dit heeft tot gevolg dat er in 2021 een vrijvallend bedrag uit de voorziening kan worden om de toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. Daarnaast is er per einde 2020 een voorziening gevormd voor toekomstige wachtgeldverplichtingen van de wethouder die in november 2020 is afgetreden.		
Mutatie voorziening wachtgeld voormalig wethouder	21.400	V
Mutatie voorziening wachtgeld voormalig wethouder		
Bestuurlijke Samenwerking - uitbestede werkzaamheden derden	28.800	N
Betreft bijdrage via VNG voor fonds GGU		
Bestuurlijke Samenwerking - uitbestede werkzaamheden derden	30.300	V
Betreft begroting VNG Contributie		
Het saldo van de overige verschillen	47.900	V

Visie

Een correcte en efficiënte dienstverlening aan de bewoners van Laren.

Wat hebben we bereikt?

De gemeente is primair een dienstverlenende organisatie voor haar inwoners en bedrijven. In eerste instantie verloopt het contact voornamelijk via de medewerkers van het team Publiek. Met name via de balie of de telefoon. Steeds meer verloopt het contact ook via onze digitale kanalen.

Ook in 2021 hebben we weer duizenden (aan)vragen, producten en diensten voor onze inwoners en bedrijven naar tevredenheid kunnen afhandelen. De kwaliteit van de dienstverlening hebben we kunnen continueren ten opzichte van het jaar ervoor. Ook hebben we stappen gezet om de dienstverlening verder te verbeteren.

Team Publiek

Het Klantcontact Centrum (KCC) valt onder team Publiek. De medewerkers van het KCC zijn het visitekaartje van de BEL Combinatie en de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren.

De balies, de receptie en de medewerkers van het kanaal telefonie vormen samen de totale Frontoffice Publiek, het zogenaamde KCC van de BEL Combinatie. Telefoonnetjes die bij het KCC

binnenkomen, worden zoveel mogelijk zelf afgehandeld. Specialistisch vragen worden doorgezet naar de collega's binnen de organisatie. Met de nieuwe telefooncentrale, die eind 2020 is geïmplementeerd, is ook de telefonische dienstverlening verder verbeterd. Naast telefonie, houdt het KCC ook het digitale kanaal bij.

De Midoffice en de Backoffice Burgerzaken van team Publiek zijn onder andere verantwoordelijk voor het bijhouden, en voor de kwaliteit, van de gegevens in de Basisregistratie Personen (BRP) en de Verkiezingen. In 2021 is het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) binnen de BEL-gemeenten voorbereid. In 2022 zal het worden geïmplementeerd. Met project LAA sluiten we aan op het landelijke project LAA. Doel hiervan is om gegevens uit te kunnen wisselen tussen overheden. Hiermee kunnen we gegevens in de BRP verbeteren en is er meer zicht op ongewenste bewoning. Onder andere kunnen we uitbuiting van arbeidsmigranten eerder in beeld krijgen, kunnen we zicht krijgen op criminele activiteiten en op bewoning van panden in relatie tot gebruiksmogelijkheden en bestemmingen. Met LAA krijgen we een actueler beeld van bewoning van panden en daarmee kan de kwaliteit van de BRP worden verbeterd.

Betere sturing op de cijfers

Ook in 2021 hebben we de levertijden en wachttijden voor producten en diensten in de meeste gevallen binnen het gestelde normenkader uitgevoerd. Denk hierbij aan de afhandeling van berichten via social media, digitaal aangevraagde producten, vergunningen en wachttijden aan de publieksbalies. De telefoon hebben we in 2021 binnen het KCC in 80% van de gevallen binnen de gestelde norm (<30 seconden) opgenomen. We concluderen ook dat we niet alle vastgestelde servicenormen goed hebben kunnen meten en voorgaande jaren kunnen vergelijken. Dat heeft te maken met aangepaste systemen die net weer anders opgezette databestanden hebben. In 2022 zullen we dan ook een stap maken in het herijken van de servicenormen. Deze servicenormen willen we duurzaam meetbaar maken zodat we het beter en transparanter kunnen verantwoorden.

WaarStaatJeGemeente (WSJG)

Het klanttevredenheidsonderzoek WaarStaatJeGemeente (WSJG) werd in de eerste helft van 2020 uitgevoerd in de drie BEL-gemeenten. Alle huishoudens ontvingen per brief een uitnodiging om deel te nemen aan het onderzoek. 25% van de huishoudens nam deel aan de vragenlijst en dat is een mooie respons. De specifieke resultaten over alle thema's zijn in te zien via www.waarstaatjegemeente.nl/

Uit de resultaten blijkt dat de BEL-gemeenten voldoende scores op alle onderdelen. De cijfers liggen op of iets boven het landelijk gemiddelde. Er is ook een aantal aandachtspunten te benoemen die bij de drie gemeenten naar voren komen. Onder andere de juistheid van informatie en de snelheid van het afhandelen van verzoeken. Ook geven inwoners aan beter geïnformeerd te willen worden over het verloop van (participatie) processen. Omdat communicatie van ons allemaal is, richt het jaarplan 2022 voor communicatie op het communicatiever maken van de organisatie.

Uit de reacties van het onderzoek van WSJG blijkt verder dat verkeersveiligheid belangrijk wordt gevonden en dat men vindt dat er te hard wordt gereden in de dorpen. Dit onderwerp wordt aangepakt door bewustwordingscampagnes. Verder onderzoekt de gemeente verkeersonveilige situaties en bekijkt of aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn. Op de websites van de gemeenten zijn de onderzoeksrapporten te vinden.

Uitkomsten specifiek voor Laren

In Laren waren er 1.484 inwoners die de vragenlijst invulden. Wonen in Laren wordt door de respondenten gemiddeld met een 8,4 gewaardeerd. Belangrijke onderwerpen in Laren zijn: veiligheid (60,9%), leefbaarheid (51,1%), dienstverlening (43,0%) en vertrouwen (35,0%). Aandachtspunten voor Laren gaan over onderhoud wegen, onderhoud perken/plantsoenen en speelvoorzieningen. Een aantal reconstructies van wegen wordt gecombineerd met het project 'Laren Regenklaar' om zo de openbare ruimte weer toekomstbestendig te maken. Er heeft een inhaalslag plaatsgevonden voor het onderhoud van de perken/plantsoenen in de afgelopen periode. Het onderhoud wordt op peil gehouden. Voor de speelvoorzieningen is er regulier onderhoud.

Jaarlijkse zelfevaluatie Basisregistratie Personen (BRP) en reisdocumenten (PNiK)

Jaarlijks wordt de BRP onderworpen aan de wettelijk verplichte BRP- en PNiK- audit, volgens aanwijzing van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De rapportages van de zelfevaluatie BRP en PNiK worden als integraal onderdeel van de ENSIA (Eenduidige Normatief Single Information Audit) auditeringen en rapportages door de Chief Information Security Officer (CISO) aangeboden aan het college. Gemeenten kunnen aan een steekproefcontrole onderworpen worden. Op basis hiervan wordt de kwaliteit van de BRP en PNiK jaarlijks bepaald. Aan deze wettelijke eisen is in 2021 wederom naar behoren voldaan.

Verkiezingen

In maart 2021 vonden er landelijke verkiezingen plaats. Deze verkiezingen hebben om een forse uitbreiding van de voorbereidingen gevraagd door de Coronamaatregelen. Er waren bijvoorbeeld meer stembureaus nodig en vaak andere stembureaus. Daarbij hebben we ook kwetsbaren in de gelegenheid gesteld om op andere dagen te kunnen stemmen en zijn er kiesgerechtigden die hun stem eerder per briefstem hebben afgegeven.

Ook in 2022 zullen er weer verkiezingen zijn waar de Covid-19 maatregelen van toepassing zullen zijn.

Beleidsindicatoren

Indicator bij Doelstelling 2.1	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021
De klanttevredenheid van de gemeentelijke Dienstverlening is stabiel of neemt bij voorkeur jaarlijks toe op basis van een 2-jaarlijkse nulmeting, Waar Staat Je Gemeente. Laatste meting voorjaar 2020.		7	>2020
Aan onze balie hoeft u gemiddeld niet langer dan 15 minuten te wachten als u een afspraak heeft*	100%	100%	100%
Digitaal bestelde en betaalde producten ontvangt u binnen 5 werkdagen**	90%	90%	95%

Indicator bij Doelstelling 2.2	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021
Oordeel BRP zelfevaluatie volgens wettelijke vereisten	positief	Positief	positief
Oordeel zelfevaluatie reisdocumenten volgens wettelijke vereisten	positief	Positief	Positief

Indicator bij Doelstelling 2.3	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021
Stemlokalen voldoen aan wettelijke vereisten qua toegankelijkheid	nvt	100%	100%

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Activiteiten		
2.1	Verbetering van de dienstverlening	2.1.1	Betere communicatie met inwoners en ondernemers: we zijn goed bereikbaar, we leveren status updates waar mogelijk, we zetten in op nieuwe sociale media, medewerkers zijn klantgericht en oplossingsgericht en tonen eigenaarschap.	
		2.1.2	Verhoging kwaliteit dienstverlening: producten en diensten zijn beschikbaar via zoveel mogelijk kanalen, waarbij het digitale loket de voorkeur geniet. Digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet. Communicatie, informatie en data zijn betrouwbaar, transparant en begrijpelijk.	
		2.1.3	Klanttevredenheid: we meten frequent de klanttevredenheid van onze inwoners en ondernemers. Elke 2 jaar doen we mee aan het onderzoek “ WaarStaatJeGemeente”. Op basis van de uitkomsten werken we continue aan het behouden van de klanttevredenheid en daar waar mogelijk aan een verhoging daarvan.	
		2.1.4	De huidige visie op Dienstverlening 2020 wordt vanuit een BEL brede kijk herijkt, het uitvoeringsprogramma Dienstverlening zal, waar nodig, worden bijgesteld en/of uitgebreid naar de huidige ontwikkelingen.	
2.2	Data in de Basisregistratie Personen (BRP) is structureel van hoge kwaliteit.	2.2.1	Maandelijks wordt de BRP onderworpen aan een wettelijk verplichte controle vanuit Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) en waar nodig verbeterd.	
		2.2.2	Jaarlijks wordt de BRP en het uitvoeringsproces van reisdocumenten onderworpen aan een zelfevaluatie. Op inhoud, proces en privacy wordt er gecontroleerd en geactualiseerd.	
		2.2.3	Het ontwikkelen van een aanpak naar identiteitsfraude. Daarmee willen we identiteitsgebruik van burgers door criminelen voorkomen.	
		2.2.4	Het intensiveren van adresonderzoek. Door samen te werken met partners willen we adresfraude terugdringen.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 2.2.3 We zouden graag investeren in de apparatuur van Oripi om documenten te kunnen scannen
- 2.2.4 In 2021 zijn de adresonderzoeken geïntensiveerd. De leegstand is nog niet meegenomen en zal in 2022 worden meegenomen in de adresonderzoeken.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn:

(+) = *nadelig*; (-) = *is voordelig*

Programma 2. Burgerzaken	Realisatie 2020	Begr. 2021 v. wijziging	Begr. 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
Baten	-133.099	-144.500	-144.500	-160.522	-16.022
Lasten	335.571	628.858	628.858	662.181	33.323
Saldo programma	202.472	484.358	484.358	501.659	17.301

Toelichting diverse afwijkingen

Programma 2. Burgerzaken

17.300 **N**

Lasten

Kosten Verkiezingen

10.300 **N**

Door coronapandemie en de hiertoe genomen maatregelen vallen lasten hoger uit

Baten

Hoger aantal aangevraagde reisdocumenten

16.900 **V**

Er zijn aanzienlijk meer reisdocumenten aangevraagd. Heeft enerzijds te maken met de overgang van de geldigheidstermijn van 5 naar 10 jaar van paspoorten en identiteitskaarten, ook het coronavirus heeft een rol gespeeld.

Het saldo van de overige verschillen

23.900 **N**

Programma 3 - Openbare orde en veiligheid

Visie

Veiligheid is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid waarbij een nauwe samenwerking erg belangrijk is om tot goede resultaten te komen. Samen met onze ketenpartners en inwoners behouden wij een veilige leefomgeving (wonen, werken, recreëren) door integraal en wijkgericht samen te werken en deze samenwerking te verstevigen.

Wat hebben we bereikt?

De inzet vanuit openbare orde en veiligheid was in belangrijke mate gericht op de Coronacrisis. De Coronacrisis bracht in 2021 een pakket aan noodmaatregelen met zich mee die regionaal en lokaal vertaald moest worden.

Vanuit de portefeuille openbare orde en veiligheid hebben we gevolg gegeven aan de volgende zaken:

- Regie op de Coronacrisis in de gemeente in het algemeen.
- Informatievoorziening van en naar de veiligheidsregio.
- Handhaving van de regionale noodverordening en neveneffecten van de Coronacrisis.
 - Hangjeugd en (geluids)overlast op de Brink.
 - Overlast op Plein 1945.
- Advisering en ondersteuning van de portefeuillehouders of het college op de portefeuilles sociaal domein, vergunningverlening, economische zaken in verband met de Coronacrisis. Veiligheid bood vanwege corona aan alle portefeuilles inhoudelijk advies en ondersteuning.

Daarnaast is het volgende bereikt:

- Thema-avond Plein 1945 gehouden waarbij samen met bewoners, politie, boa's en OOV de problematiek rondom plein 1945 is besproken om zo een effectieve aanpak te kunnen ontwikkelen.
- BOA-capaciteit is geoptimaliseerd. Er is actief ingezet op handhaving gerelateerd aan Corona. Vanwege extra 'boa budget' voor de controle op Corona kon tijdelijk extra boa capaciteit ingezet worden. Naast de controles op Corona is er ook ingezet op reguliere handhaving.
- Regionaal is er extra aandacht gevraagd voor de bestrijding cybercrime. Vanuit Midden-Nederland wordt hiervoor een programma uitgerold en de gemeente draagt hier actief aan bij.
- Voorstel gedaan vanuit de regionale portefeuille evenementen voor een regionale aanpak van evenementen/activiteiten ten tijde van Corona. Daarbij ook specifiek aandacht voor het ontwikkelen/implementeren van een aanpak van vuurwerkoverlast.
- Zienswijzen zijn voorbereid over de financiën en het beleid van de veiligheidsregio. Hiermee is invloed uitgeoefend op regionaal beleid.
- Vanaf maart 2021 is extra toezicht en inzet op de Brink vanwege geluidsoverlast van auto's en gevaarlijke situaties door autospotters. Dit is in 2021 voortgezet op basis van de best-practices in 2020.
- Diverse overlastcasussen en verwarde personen zijn opgenomen in de persoonsgerichte aanpak. Hierdoor kan snel en actief geschakeld worden tussen hulpverlening en de politie. Escalatie van het verwarde gedrag naar geweld hebben we hiermee kunnen voorkomen.
- Particuliere beveiliging rapporteert accurater over de inzet en de planning.
- Ondermijningssignalen zijn opgevolgd. Hierdoor zijn bepaalde locaties extra onderzocht op criminele activiteiten. Hierbij is mede gebruik gemaakt van onze aansluiting op Meld Misdaad Anoniem.
- In het kader van het regionale programma Straatwaarden zijn bijeenkomst georganiseerd. Hierbij zijn de jeugdcriminaliteit in de gemeente is besproken. Op basis hiervan is een aanpak opgesteld die in 2022 verder wordt uitgerold. De aanpak is gericht op groepsscans van problematische jongeren, intensivering samenwerking jongerenwerk en politie.
- Horecascan- en weerbaarheidsscan zijn opgeleverd. Hierdoor krijgen we zicht op weerbaarheid en kwetsbaarheid van de horeca alsmede de eigen organisatie voor ondermijnende invloeden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Activiteiten		
3.1	Laren staat te hoog in de top-10 van Nederland waar het gaat om inbraken. Het beleid op het voorkomen ervan wordt versterkt. Op het gebied van handhaving het beleid intensiveren. Gevoel van veiligheid bij inwoners verbeteren.	3.1.1	In totaal drie BOA's inzetten voor betere handhaving en toezicht (incl. overlast door jongeren).	
		3.1.2	Versterking van de aansluiting op de structurele basis tussen politie en BOA's, zodat informatie-uitwisseling kan worden geoptimaliseerd.	
		3.1.3	Burgerinitiatieven zoals buurtpreventie en WhatsApp groepen stimuleren en faciliteren.	

		3.1.4	Regelmatig pop-up sessies organiseren op de markt, bij Hart van Laren of in wijken. Bij de pop-up beantwoorden wijkagenten en BOA's vragen van bewoners en stimuleren zij het politiekeurmerk veilig wonen.	
		3.1.5	Opstellen van een uitvoeringsplan integrale veiligheid 2020-2022 behorend bij het integraal veiligheidsplan 2019 – 2022. In het uitvoeringsplan staan concrete acties ter bevordering van de veiligheidsthema's die spelen in de gemeente.	
3.2	Adequaate bestuurlijk optreden bij ondermijnende criminaliteit (zoals drugscriminaliteit, witwassen, mensenhandel), over een goede informatiepositie beschikken en een ontmoedigingsbeleid voor vestiging en beïnvloeding van ambtsdragers.	3.2.1	De ondermijningsbeelden en signalen van ondermijnende criminaliteit worden in het lokaal ondermijningsoverleg met de partners onderzocht en opgepakt. Bibob beleid wordt aangepast en toegepast in risicovolle sectoren om de ondermijnende criminaliteit te voorkomen of te doen stoppen.	
3.3	Een persoonsgerichte aanpak voor multi-probleem casuïstiek om de overlast en/of criminaliteit te verminderen / te stoppen.	3.3.1	Voor inwoners met multi-problematiek wordt een persoonsgerichte aanpak opgesteld op lokaal niveau. Als de lokale aanpak niet toereikend is of als er een strafrechtelijk component mee gemoeid is, kan de casuïstiek ingebracht worden bij het Zorg- en Veiligheidshuis Gooi en Vechtstreek.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 3.1.3 Faciliteren van buurtpreventie en whatsapp-groepen is gebeurd. Stimuleren beperkt door beperkingen in mogelijkheden voor fysieke bijeenkomsten.
- 3.1.4 Wijkagenten en BOA's hebben, zolang de situatie van Corona dit toestond, inzet gepleegd op de markt en in de wijk. Door omstandigheden (coronamaatregelen) is dit een enkele keer niet gebeurd zoals gepland.
- 3.2.1 BIBOB-beleid in concept gereed en afgestemd op buurgemeenten. In 2022 wordt implementatieplan geschreven en worden beleid en implementatie gezamenlijk aangeboden aan college.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn:

(+) = nadelig; (-) = is voordelig

Programma	Realisatie	Begr. 2021	Begr. 2021	Realisatie	Vershil
3. Openbare orde en veiligheid	2020	v. wijziging	na wijziging	2021	
Baten	-82.906	-86.038	-86.038	-180.786	-94.748
Lasten	1.324.667	1.401.908	1.448.908	1.588.353	139.445
Saldo programma	1.241.761	1.315.870	1.362.870	1.407.567	44.697

Toelichting diverse afwijkingen
--

Programma 3. Openbare orde en veiligheid
44.700
N
Lasten
Kosten (camera)toezicht
13.800
N

Overschrijdingen veiligheid zitten met name in extra inzet particuliere beveiliging en verkeersregelaar ivm overlast Brink

Meerkosten inzake huisverboden en crisismaatregelen GGZ
11.400
N

Kosten accounts tijdelijk huisverbod en crisismaatregel GGZ. Budgetten onterecht afgeboekt

Niet gerealiseerd opstellen nota (terughoudend) reclamebeleid
15.100
V

Er was € 10.000 gereserveerd voor opstellen reclamebeleid. Niet kunnen oppakken i.v.m. aandacht voor Corona. Overheveling naar 2022.

Meerkosten vanuit uitbetaalde CTB-gelden ondernemers
29.400
N

CTB gelden ter vergoeding aan ondernemers meerkosten Corona

Extra kosten BEL Combinatie inzake inhuur toezichthouders Corona-toezicht
44.500
N

Inhuurkosten BEL Combinatie voor extra inhuur toezichthouders i.v.m. Corona

Bijdrage Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek
11.700
V

Lagere bijdrage GR VGV voortkomende uit afrekening jaar 2021.

Kosten brandweerkazerne
44.000
N

De kosten voor de brandweerkazerne zijn fors hoger uitgevallen dan begroot. Enerzijds komt dit door storingen/incidenten die op voorhand niet zijn voorzien en daardoor lastig zijn te begroten, anderzijds is sprake van een substantiële premiestijging van de inboedel- en opstalverzekering dat bij het opstellen van de begroting 2021 nog niet bekend was.

Baten
Ontvangen bijdrage RIJK inzake kosten CTB
90.100
V

Ontvangen rijkssubsidie voor extra inhuur toezichthouders i.v.m. Corona

Het saldo van de overige verschillen
18.600
N

Visie

Betere veiligheid en betere begaanbaarheid zijn onze ambitieuze uitgangspunten. Begaanbaarheid en toegankelijkheid staan bovenaan de agenda. De parkeerdruk en aantal verkeersbewegingen in de gemeente moeten omlaag. De 'hufferigheid' in het verkeer wordt aangepakt. Daarom meer aandacht voor handhaving. Ook de begaanbaarheid van de stoepen voor jonge ouders met kinderwagens, visueel gehandicapten en de oudere inwoners in ons dorp wordt verbeterd. Daarvoor moeten soms stevige keuzes gemaakt worden aangaande het groen.

Wat hebben we bereikt?

Wegreconstructies

In 2021 zijn, in goed overleg met de bewoners, de reconstructie Steffenskamp, Jagerspad, 2e Ruitersweg en Vredelaan volledig uitgevoerd. Binnen deze projecten is het regenwaterprobleem samen met Laren Regenklaar aangepakt. Ook zijn de voorbereidingen van de reconstructies Co Breemanlaan & Houtweg (inclusief de renovatie van de fietsers en voetgangerstunnel onder de A1), Hoefloo en Stationsweg voltooid. Aanbesteding en uitvoering wordt in 2022 gerealiseerd.

GVVP uitvoeringsprogramma

Verkenning schoolzone omgeving Binckhorst St. Jan / Eemnesserweg / Kerklaan

In 2021 hebben we een schoolzone gerealiseerd in de omgeving van de Montessorischool in Laren. Ook bij de Binckhorst St Jan hebben we een plan gemaakt om de weggebruikers erop attent te maken dat zij een schoolomgeving naderen. De schoolzone is het resultaat van constructief overleg met de buurt, de school en de gemeente. Het wordt in 2022 gerealiseerd.

Aanpassingen Verkeerslichten de Brink

Voor de Brink is een plan in voorbereiding om de doorstroming op het markante kruispunt te verbeteren. De aanbesteding heeft inmiddels plaatsgevonden. Verwacht wordt dat de maatregel in Q1/Q2 2022 gerealiseerd wordt.

Buurtbus

In 2021 is een stichting opgericht 'Buurtbus Laren'. Inmiddels is het voertuig aangeschaft met hulp van de gemeente en is de parkeer- en oplaadlocatie achter het Brinkhuis gerealiseerd. In Q1 2022 gaat de buurtbus voor het eerst rijden. De buurtbus wordt bestuurd door een groot aantal vrijwilligers.

Foto: Buurtbus op één van de eerste ritten

Verkeersactie

Om aandacht te vragen voor de gewenste snelheid van 30 km/u in het dorp is er een verkeerscampagne gehouden. Op strategisch gekozen plekken zijn er in het dorp borden geplaatst zoals op bijgaande foto. Ook zijn er spandoeken opgehangen.

Kleinschalige verkeersmaatregelen GVVP

Met de bewoners van de Zijtak is een plan opgesteld om de verkeersveiligheid te verbeteren. Dit plan is in 2021 uitgevoerd. De doorsteek is hierbij fietsvriendelijk ingericht in overleg met de omwonenden.

Foto: aanpassing Zijtak

Aanpassing Kerklaan- Ruitersweg

Op verzoek van bewoners van de Kerklaan heeft de gemeente een maatregel genomen om het tegen de richting inrijden op de Kerklaan tussen de Ruitersweg en de Pijl aan te pakken. Op het kruispunt Ruitersweg Kerklaan is een maatregel aangelegd om dit te verminderen. De oplossing is in goed overleg met de bewoners gerealiseerd en draagt bij aan meer veiligheid.

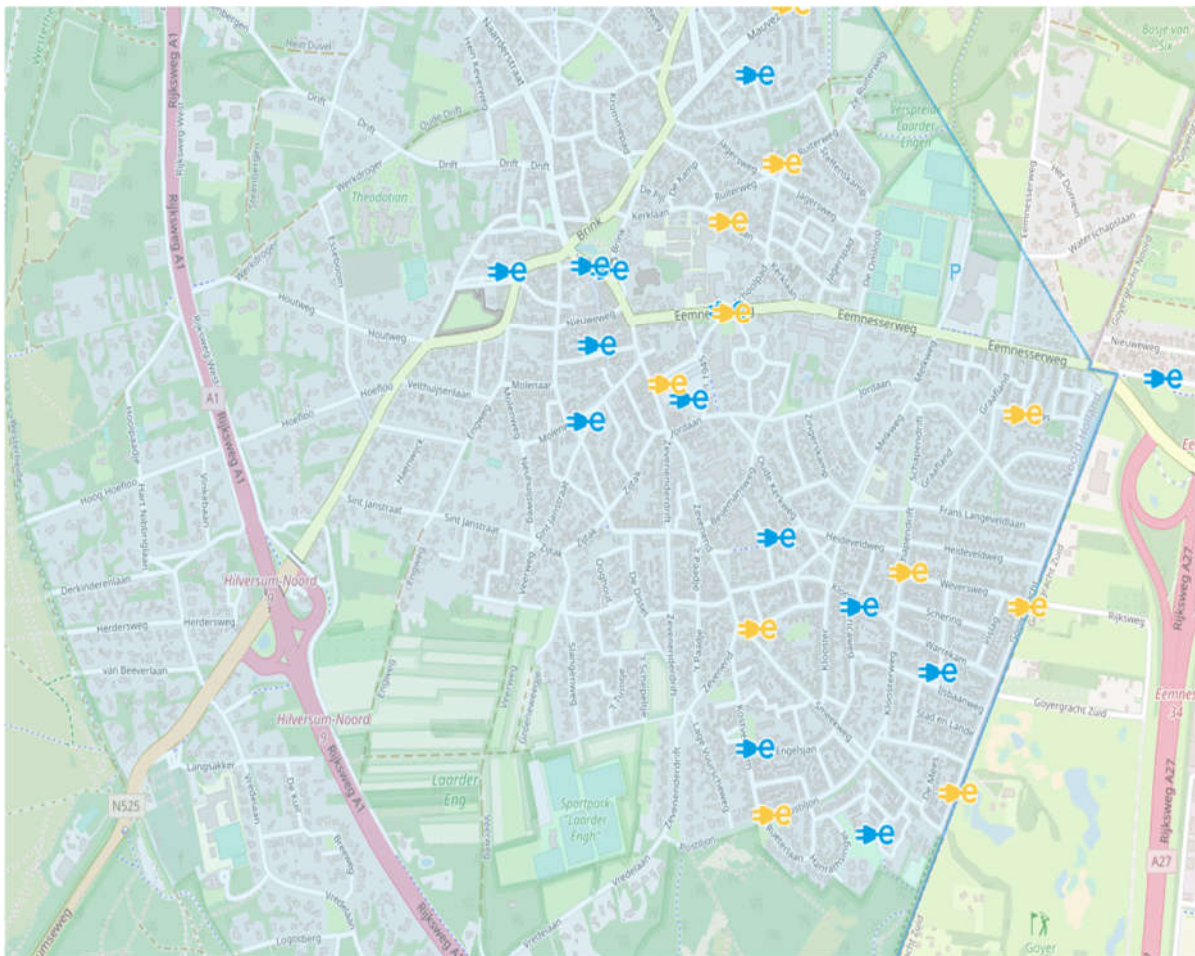
Toegankelijkheidsteam Laren (TTL)

De gemeente heeft, samen met vrijwilligers van het Toegankelijkheidsteam Laren, gekeken naar het wegnemen van diverse obstakels op looproutes voor mindervaliden en slechtzienden. Op de Naarderstraat in het centrumgebied hebben we een verbetering doorgevoerd bij het voetpad wat als knelpunt werd ervaren. Bij het parkeerterrein bij het Brinkhuis is de bestaande geleidenlijn geoptimaliseerd. Ook de geleidelijnen nabij het kruispunt met de Brink zijn bekeken. Mogelijk dat hier meeliftend met onderhoud nog verbeteringen mogelijk zijn.

Plaatsing laadpalen

In 2021 zijn er twee laadpalen in Laren bijgeplaatst. Door het thuiswerken is dit aantal wat lager dan eerdere jaren. Toch is het gelukt om de ontvangen aanvragen te realiseren. Verwacht wordt dat in

2022 meer laadlocaties gerealiseerd worden. In geel is te zien dat er veel locaties in voorbereiding zijn die in 2022 ook daadwerkelijk worden gerealiseerd.

Afbeelding: overzicht oplaadpalen gemeente Laren 2021

Uitvoering telprogramma verkeer

In 2021 hebben we uitvoering gegeven aan het telprogramma. Met de uitkomsten van dit telprogramma kunnen we de ontwikkeling van verkeer over de gemeentelijke wegen monitoren. In het vierde kwartaal is een nulmeting gehouden voor alle telpunten. Hierna wordt tweejaarlijks en vierjaarlijks geteld om de ontwikkelingen van de hoeveelheid verkeer te kunnen volgen.

Blauwe Zone parkeren centrum

In het kader van het Gemeentelijke verkeer en vervoersplan (GVVP) is er onderzoek gedaan naar het functioneren van de blauwe zone. Hieruit is een voorstel gekomen om op drie locaties te kijken of de blauwe zone kan worden uitgebreid. In 2020 hebben we een blauwe zone gerealiseerd op de Houtzagerij. In de Ambachtstraat is een blauwe zone ingesteld en zijn in 2021 ook de blauwe strepen gerealiseerd in klinkerverharding. Met de oplossing is de balans in de straat tussen het parkeren en wonen in overleg met de bewoners verbeterd.

Foto: Blauwe zone Ambachtstraat

Mogelijkheden Doorfietsroute Huizen - Hilversum

In 2021 gaf de Regio Gooi en Vechtstreek samen met de regiogemeenten opvolging aan de, in 2019, ondertekende intentieverklaring hoogwaardig fietsnetwerk Gooi en Vechtstreek. Hierbij is in 2021 een vervolgstudie uitgevoerd naar het tracé Huizen - Hilversum, via Blaricum en Laren. Gebleken is dat deze route op allerlei vlakken potentie heeft. In Q1 2022 wordt de rapportage aangeboden aan het college.

OV knooppunten

Binnen de regio Gooi en Vechtstreek is een overleg opgestart om te komen tot Hoogwaardige OV knooppunten. Voor Laren is hierbij Crailo en de HOV halte Eemnes belangrijk. Deze knooppunten zijn belangrijke schakels om vanuit de fiets over te stappen op de bus die de reiziger snel en hoogfrequent naar de bestemming brengt. Bekeken wordt welke voorzieningen wenselijk zijn om het de reiziger zo aangenaam mogelijk te maken.

Meldingen openbare ruimte verkeer (MOR)

In 2021 zijn er 120 MOR meldingen op het gebied van verkeer behandeld.

Onderhoud hertenkamp

Het hertenkamp werd tot augustus 2021 onderhouden door de Tomingroep. Het onderhoud is sindsdien, in wederzijds overleg, overgenomen door de Buitendienst. De Tomingroep bleek niet in staat het hertenkamp op de juiste manier te beheren.

Steenbreek / Insectenconvenant / Biodiversiteit

Laren ondertekende enige tijd geleden al het insectenconvenant en werd in 2022 lid van Stichting Steenbreek. Deze stichting zet zich in om onnodige verharding tegen te gaan in zowel de private als de openbare ruimte. Steenbreek is een kennis- en netwerkorganisatie en biedt ondersteuning door persberichten en fotomateriaal beschikbaar te stellen of door een actie te organiseren. Onder andere bij Laren Regenklaar is gebruik gemaakt van de ondersteuning van Steenbreek.

In het algemeen kijken we bij herinrichting en (groot) onderhoud steeds nadrukkelijker naar de mogelijkheden voor minder verharding en meer bloemen / biodiversiteit. Uiteraard passend bij de plaatselijke omstandigheden. Zo verminderen we de kans op ziekten en plagen in het groen, ook maakt het de omgeving afwisselender. Denk bijvoorbeeld aan het inzaaien van de bermen met speciale mengsels tegen de eikenprocessierups en de aanplant van drachtbomen (bomen die nectar en/of stuifmeel afgeven aan bijen).

Brink

De Brink was aan een opknapbeurt toe. De bomen en het gazon op de Brink hadden veel te lijden van een te dichte bodem en een tekort aan voedingsstoffen. Via het zogenaamde “ploffen” is onder hoge druk lucht in de grond geblazen en zijn tegelijkertijd voedingsstoffen toegevoegd. Er zijn nieuwe bankjes en prullenbakken geplaatst en in het najaar zijn bollen geplant in het gazon.

Foto: werkzaamheden bomen Brink

Inlopen achterstallig onderhoud bomen

Sinds 2020 wordt het bomenonderhoud gestructureerd uitgevoerd, in een vierjarige cyclus. Laren is daarvoor in kwadranten verdeeld. Elk jaar worden alle bomen in één kwadrant gecontroleerd op veiligheid en snoei-behoefte. De benodigde werkzaamheden voeren we vervolgens uit.

In 2023 zijn alle kwadranten een keer nagelopen en is het achterstallig onderhoud daarmee weggewerkt.

Groenplan

Eind 2021 startte we met het opstellen van het Groenplan. De bestaande groenplannen waren toe aan een update. Zo geven we invulling aan recente ontwikkelingen en actuele (maatschappelijke) thema's. Denk aan het behoud van biodiversiteit, klimaatadaptatie (de leefomgeving aanpassen aan een veranderend klimaat) en het betrekken van bewoners bij het groen(beheer). Bij het opstellen van het Groenplan zijn inwoners, natuurverenigingen en beheerders van grotere (natuur)gebieden betrokken. Het conceptplan wordt begin 2022 afgerond en aan de nieuwe raad voorgelegd.

Begraafplaats

De lijst met historische graven is geactualiseerd. De Historische Kring Laren heeft hier een voorstel voor gedaan. Op deze lijst staan graven van personen van die van historische betekenis zijn. Graven

op de lijst worden in principe niet geruimd, ook niet als er bijvoorbeeld geen rechthebbende meer is. De geactualiseerde lijst wordt begin 2022 vastgesteld.

Kapbeleid

Er is een nieuw Beleidsplan kapaanvragen Laren opgesteld. Er waren verschillende doelen: bij afweging voor een toe- of afwijzing zowel rekening houden met de boomwaarde als met de reden de boom te willen kappen, een heldere motivatie van de toe- en afwijzingen van kapaanvragen en een duidelijk sanctiebeleid. Het Beleidsplan kapaanvragen Laren is inmiddels vastgesteld. De daaruit voortvloeiende wijzigingen van de APV en het sanctiebeleid worden begin 2022 vastgesteld.

Zelfbeheer

Sommige inwoners vragen of ze een stuk(je) openbaar groen mogen onderhouden. Dit wordt zelfbeheer genoemd. Om zelfbeheer goed vorm te geven zijn de doelen en uitgangspunten beschreven. Ook zijn er spelregels opgesteld en door het college vastgesteld om de rollen en taken te verduidelijken. Uitgangspunten voor zelfbeheer zijn onder andere dat het groen openbaar toegankelijk moet blijven, zelfbeheerders geen financiële vergoeding krijgen (maar zo nodig incidenteel ondersteunen met advies en gereedschap) en dat bomen niet in zelfbeheer worden gegeven (vanwege wettelijke aansprakelijkheid).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Activiteiten		
4.1	We willen een aantal samenhangende verbeteringen doorvoeren met betrekking tot verkeer en vervoer. Daarbij zijn drie ambities leidend:- De verbetering van verkeersveiligheid- Het zorgdragen voor een goede bereikbaarheid ten behoeve van het sociaal en economisch functioneren van de gemeente Laren en haar inwoners en ondernemers- De verbetering van de leefbaarheid.	4.1.1	Uitvoeren van het door de raad vastgestelde Verkeers- en Vervoersplan 2017 – 2021 en het op te stellen jaarlijkse uitvoeringsprogramma met daarin de prioriteitsvolgorde. Na ieder uitvoeringsjaar is er terugkoppeling naar de raad.	
		4.1.2	Verkeersveiligheid op micro niveau op een aantal locaties in de woonwijken verbeteren.	
		4.1.3	Optimaliseren van de verkeerslichten op de Brink.	
		4.1.4	Beperken van overlast door vrachtverkeer.	
4.2	Verbeteren van het onderhoud van de openbare ruimte (groen, bomen, straatvegen, kolken, onkruid uit de bestrating).	4.2.1	Uitvoeren van het integraal bestek (groen, bomen, vegen, onkruid, etc.).	
		4.2.2	Actualisatie Groenplan	
4.3	Bestrijding invasieve soorten.	4.3.1	Beheersing Japanse duizendknoop, reuzenberenklauw, eikenprocessierups etc.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 4.1.1 GVVP is nog in uitvoering.
- 4.1.3 Aanbesteding doorlopen. Uitvoering staat gepland voor Q1/Q2 2022.
- 4.1.4 Dit dient in regionaal verband opgepakt te worden.
- 4.2.1 Vanaf oktober heeft een doorlichting plaatsgevonden op het integraal bestek. De arealen in het beheersysteem zijn opnieuw geïnventariseerd. Er zijn grote verschillen geconstateerd, met bijbehorende financiële consequenties. Zoals bij het college bekend zijn we hierover in onderhandeling met SIGHT. De werkzaamheden van de Buitendienst worden conform de afspraken uitgevoerd. Een gedeelte van de uren laat zich wat lastiger inschatten omdat dit afhankelijk is van externe factoren, zoals de gladheidsbestrijding. En door corona zijn bijvoorbeeld evenementen uitgevallen. Het meerwerk vanwege areaaluitbreiding in Laren, werkzaamheden uitgevoerd door Sight is berekend op een bedrag van € 10.000,- per jaar.
- 4.2.2 Actualiseren van het Groenplan is gestart en wordt na de verkiezingen 2022 vastgesteld.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn:

(+) = nadelig; (-) = is voordelig

Programma 4. wegen, water en verkeer	Realisatie 2020	Begr. 2021 v. wijziging	Begr. 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Vershil
Baten	-85.186	-84.822	-84.822	-146.595	-61.773
Lasten	2.764.991	2.758.128	3.034.875	2.970.565	-64.310
Saldo programma	2.679.805	2.673.306	2.950.053	2.823.971	-126.082

Toelichting diverse afwijkingen

Programma 4. Wegen, water en verkeer

126.000

V

Lasten

Bijdrage HOV in 't Gooi

187.500

V

De planning van het hoogwaardig openbaar vervoer-project is wederom opgeschoven. Naar alle waarschijnlijkheid wordt in 2021/2022 de HOV-halte inclusief voorzieningen aangelegd. De eerstvolgende te betalen bijdrage wordt verwacht in 2021 Het budget is onderdeel van het budgetoverhevelingsvoorstel van 2020 naar 2021

Lagere kapitaallasten investeringen

26.100

V

De kapitaallasten vallen deels lager uit door vertraging in de investeringsplanning (€ 26.100 voordeel).

Vertraging revisie en update wegbeheersplan

25.000

V

Door de coronacrisis is het niet gelukt om de revisie en update van het wegbeheersysteem in 2021 uit te voeren. Het is van belang dat de laatste slag gemaakt wordt om op een goede wijze het areaal van de gemeente te kunnen blijven beheren. Verwachte kosten in 2021 bedragen € 25.000 en worden overgeheveld naar 2022

Onderhoudskosten wegen

20.100

N

De overschrijding van 20k is het gevolg van rijbaan- en fietspadschade aan de Naarderstraat

Overige goederen en diensten openbare verlichting	23.800	N
Overschrijding ad 23k. Komt voort vanuit een in 2021 aangegaan contract met een leverancier voor het aansturen van het beheer openbare verlichting. Deze kosten zijn niet geraamd.		
Overige goederen en diensten wegen straten pleinen	16.600	N
Betreft toezichtwerkzaamheden voor kabels en leidingen (MOOR). Kosten zijn niet geheel geraamd. Kosten houden verband met de inkomsten van leges en degeneratievergoedingen.		
Hertellen schade aan wegen straten pleinen (verhaald bij 3-en)	15.600	N
In 2021 hebben zich twee incidenten voorgedaan, waarbij olie op het wegdek gekomen is. Schade is niet verhaalbaar (veroorzaker onbekend)		
Onderhoudskosten straatreiniging	17.100	V
Dit bedrag is bestemd voor de bladcampagne. Deze kosten zijn verwerkt op de categorie "integraal bestek".		
Integraal bestek straatreiniging	74.700	N
Per saldo heeft de categorie "integraal bestek" een overschrijding van 74k. Op straatreiniging is een overschrijding van 52k, openbaar groen een overschrijding van 22k en op de overige posten zijn relatief kleine onderschrijdingen. Naast de termijnen van het integraal bestek zijn op straatreiniging de kosten van de bladcampagne verwerkt.		
Kosten BEL Combinatie straatreiniging	16.600	N
Door Bel Combinatie zelf zijn er meer uren besteed aan straatreiniging samenhangende met meer vuil vanuit Corona-effecten		
Overige kosten goederen en diensten verkeersmaatregelen	11.300	N
Meerkosten komen voort uit herinrichting kruispunt N525 en plaatsen / gebruiken / uitlezen snelheidsdisplays.		
Buurtbus	28.800	N
Raming is overgeheveld vanuit 2020. In 2021 is een subsidie verstrekt voor de buurtbus van 40k.		
Onderhoudskosten openbaar groen	12.600	V
De kosten van het onderhoud van het openbaar groen is overschreden vanuit meerkosten door Sight.		
Integraal bestek openbaar groen	36.100	V
Per saldo heeft de categorie "integraal bestek" een onderschrijding van 36k op openbaar groen. Op de overige posten zijn relatief kleine onderschrijdingen met daarnaast nakomende kosten Sight inzake areaaluitbreiding		
Bijdrage GNR	16.800	V
Door verrekening van de zgn. "doorschuif BTW" vallen lasten lager uit dan begroot		
Beëindiging beheer Hertenkamp door derde	20.900	V
Beheer hertenkamp deels weer teruggenomen door de buitendienst vanuit totaal uitbesteding aan de Tomingroep		
Beëindiging beheer Hertenkamp door derde - meerkosten goederen	10.400	N
Beheer hertenkamp deels weer teruggenomen door de buitendienst, meer kosten daarmee samenhangend voor inkoop		

Baten

Legesopbrengsten wegen straten pleinen

21.800 **V**

Per saldo hogere inkomsten voor leges en degeneratievergoeding van circa 42k. Inkomsten zijn geheel afhankelijk van de werkzaamheden van nutsbedrijven. Dit is niet van te voren in te schatten.

Overige goederen en diensten wegen straten pleinen

20.100 **V**

Per saldo hogere inkomsten voor leges en degeneratievergoeding van circa 42k. Inkomsten zijn geheel afhankelijk van de werkzaamheden van nutsbedrijven. Dit is niet van te voren in te schatten.

Schadevergoedingen openbare verlichting

26.700 **V**

Met ingang van 2021 is het bureau NODR ingeschakeld om schades in het openbaar gebied af te handelen. Kosten (7k) en opbrengsten (27k) zijn niet geraamd.

Het saldo van de overige verschillen

8.200 **N**

Visie

De gemeente Laren behoudt de A-status voor de uitvoering van de Wet Kinderopvang. Alle ouders van 2 en 3 jarigen kunnen gebruik maken van betaalbare kinderopvang. Er is een aanbod van Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en wordt het aanbod van muziek, cultuur en natuuronderwijs gestimuleerd. Volwassenen en jeugdigen die de Nederlandse taal niet vaardig zijn kunnen gebruikmaken van speciale voorzieningen. Ook is er voldoende onderwijshuisvesting en is inzichtelijk wat de gevolgen zijn als het Rijk besluit de renovatie van onderwijsgebouwen onder te brengen als zorgplicht van de gemeente.

Wat hebben we bereikt?

Onderwijshuisvesting

Als onderdeel van het projectplan kwaliteitskader onderwijshuisvesting zijn er twee onderzoeken afgerond. Hiermee is inzicht verkregen in de lokale situatie, ambities en scenario's. Ook is er een financiële vertaling gemaakt. De belangrijkste constatering is dat er een grote opgave is op het vlak van onderwijshuisvesting met aanzienlijke financiële consequenties.

Via een brief en een informele bijeenkomst hebben we de raadsleden hierover geïnformeerd. Een begin is gemaakt met de opbouw van een reserve onderwijshuisvesting en de schoolbesturen hebben een begin gemaakt met creatieve, onorthodoxe, 'out-of-the-box' maatregelen om toekomstbestendige huisvesting mogelijk te maken.

Regionaal Convenant Eerste Opvangonderwijs

In 2021 is het convenant in regionaal verband geëvalueerd en zijn verbetervoorstellen gedaan. De grootste, voorgestelde wijzigingen gaan over de doelgroep en de integrale aanpak rondom de (multi)problematiek van nieuwkomersgezinnen. Op basis daarvan stelden alle wethouders uit de regio Gooi en Vechtstreek een nieuw convenant vast dat per schooljaar 2022-2023 ingaat.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Activiteiten		
5.1	Stimuleren muziek-, cultuur en natuuronderwijs.	5.1.1	In overleg treden met de scholen.	
		5.1.2	Bijdrage aan leesonderwijs, verkeerseducatie, Anne Frank Krant en erfgoededucatie.	
5.2	Onderzoeken wat er nodig is zodat onderwijsgebouwen in redelijkheid voldoen aan de huidige eisen.	5.2.1	Onderzoek is afgerond. Technische staat en eventuele benodigde investeringen op de lange termijn in beeld.	
		5.3.2	Monitoren van ontwikkeling leerlingaantallen.	
		5.3.3	Opstellen programma en overzicht voorzieningen onderwijs.	
5.4	Doorontwikkeling onderwijs-zorgarrangementen	5.4.1	In overleg met samenwerkingsverband Unita en Qinas en de regiogemeenten in beeld brengen op welke wijze ondersteuning binnen de school is te organiseren.	
5.5	Kinderen uit het buitenland die de Nederlandse taal niet machtig zijn kunnen gebruikmaken van eerste opvangonderwijs.	5.5.1	Evalueren en voortzetting regionaal Convenant Eerste Opvangonderwijs.	
5.6	Voortzetten volwasseneneducatie.	5.6.1	Continueren aanbod volwasseneneducatie en aanscherping werkwijze.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 5.1.1 De coördinator voor Meer Muziek in De Klas en de initiatiefnemers binnen de regio Gooi- en Vechtstreek (Gooische Scholenfederatie en Gooische Muziekschool) starten met een inventarisatie bij de scholen om te bekijken welke behoeften er bestaan op het gebied van muziekonderwijs.

- 5.2.1 Het projectplan kwaliteitskader onderwijshuisvesting is in uitvoering. Onder begeleiding van adviesbureau ICS is inzicht verkregen in de lokale situatie, ambities en scenario's, inclusief een financiële vertaling. De belangrijkste constatering is dat er een grote opgave is op het vlak van onderwijshuisvesting met aanzienlijke financiële consequenties. Er zijn veel oude, vaak monumentale schoolgebouwen in de gemeente die op korte (0-5 jaar) tot middellange termijn (5-10 jaar) renovatie of vervangende nieuwbouw behoeven. Dit terwijl zowel bij de gemeente als de schoolbesturen op dit moment de middelen ontbreken om de benodigde investeringen te doen. Een vervolgonderzoek in de vorm van een technische schouw per schoolgebouw heeft plaatsgevonden. Hiermee zijn de minimale wettelijke ingrepen (veiligheid) en de extra kwaliteit gespecificeerd in beeld gebracht. Een begin is gemaakt met de opbouw van een reserve onderwijshuisvesting. Bij de Begrotingsraad is besloten in 2024 € 75.000,- en vanaf 2025 jaarlijks € 150.000,- extra budget in de begroting vrij te maken. Eind november zijn de raadsleden in een informele bijeenkomst op de hoogte gesteld van de uitkomsten van de rapportages en de financiële/materiële consequenties en mogelijke oplossingen. Samen met de schoolbesturen gaan we in 2022 de gezamenlijke opgave verder uitwerken. Naast de opbouw van een reserve onderwijshuisvesting door de gemeente worden de schoolbesturen uitgedaagd tot creatieve, onorthodoxe, 'out-of-the-box' maatregelen om geld te genereren (bv. grondruil, grondverkoop, herontwikkeling inclusief woningen) om de plannen de komende jaren alsnog mogelijk te maken. De medewerking van college van B&W en raad is hierbij essentieel, voornamelijk gezien het feit dat wijzigingen van bestemmingsplannen noodzakelijk zijn voor het realiseren van de plannen.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn:

(+) = nadelig; (-) = is voordelig

Programma 5. Onderwijs	Realisatie 2020	Begr. 2021 v. wijziging	Begr. 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Baten	-116.703	-106.811	-106.811	-170.250	-63.439
Lasten	574.730	537.935	565.815	558.149	-7.666
Saldo programma	458.028	431.124	459.004	387.898	-71.106

Toelichting diverse afwijkingen

Programma 5. Onderwijs	71.100	V
-------------------------------	---------------	----------

Lasten

Verzekeringskosten de Brink (Kerklaan 6) **12.400** **N**

Het nadeel ontstaat door een substantiële premiestijging van de inboedel- en opstalverzekering in 2020. De premiestijging was niet bekend bij opstellen begroting 2021.

Kinderdagverblijven subsidie inzake Wet OKE/VVE **33.200** **V**

Er zijn in 2021 minder hoge subsidieaanvragen ingediend t.o.v. de subsidieaanvragen in 2020 conform webpublishing. Verder geen verklaring.

Leerlingenvervoer **13.800** **V**

Als gevolg van de coronamaatregelen is dan wel minder leerlingenvervoer ingezet. Om de uitval van leerlingenvervoer door sluiting van scholen te compenseren, is een continuïteitsvergoeding aan de gecontracteerde aanbieders van leerlingenvervoer vergoed. Daarnaast zorgt een stijging van individueel vervoer van ruim € 5.000 voor een nadeel.

Baten

Ontvangen NPO gelden vanuit het Rijk **66.000** **V**

Betreft ontvangen NPO-gelden. Middelen worden pas uitgegeven vanaf 2022. Budget is dan ook overgeheveld naar 2022.

Het saldo van de overige verschillen **29.500** **N**

Visie

Kunst en cultuur is - naast de sport - de voedingsbodem om elkaar te ontmoeten. Geborgd in ons verleden, verrijkt het ons in wie we zijn als gemeenschap. Het bepaalt in hoge mate onze identiteit. Laren kent een hoog voorzieningenniveau. Cultuur is het cement voor onze gemeenschap en moet daarom blijvend versterkt en verstevigd worden.

Wat hebben we bereikt?

Investeringsubsidie

Alle sportverenigingen konden op basis van de huidige subsidieregeling een subsidieaanvraag indienen. In 2021 hebben 5 verenigingen een subsidie ontvangen om verbeteringen aan hun (sport)accommodatie te realiseren. Voor 2022 is deze subsidiemogelijkheid wederom beschikbaar.

Sportakkoord

In 2021 hebben we verschillende activiteiten gerealiseerd vanuit het Sportakkoord. De activiteiten sluiten aan bij de 6 ambities uit het Sportakkoord en hebben als doel zoveel mogelijk inwoners uit Blaricum te laten bewegen. Zo wordt er Nijntje gym aangeboden in de groepen 1 en 2 van de basisscholen, is er een nieuwe wandelgroep gestart voor senioren, zijn er Max Vitaal gezondheidstesten georganiseerd en is er aandacht voor de Walking Sports.

Sportraad Laren 2.0

Er is in 2021 een nieuwe Sportraad gevormd. De Sportraad bestaat uit afgevaardigden van vier Larense sportverenigingen. De Larense Sportraad geeft advies op het gevoerde sportbeleid en is een sparringpartner voor de gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Activiteiten		
6.1	Koesteren van de monumenten in Laren en handhaven van het huidige beleid.	6.1.1	Er is blijvende aandacht voor onderhoud monumenten in de openbare ruimte, gedenktekens en kunst.	
		6.1.2	De huidige lijst van monumenten en beeldbepalende panden wordt geactualiseerd.	
		6.1.3	In 2021 vieren we het 500 jarig bestaan van de, in 2020 gerenoveerde, Johanneskerk	
6.2	Actief stimuleren in een veranderende sportwereld van sportbeoefening voor alle leeftijden, zowel recreatief als competitief. Faciliteren van sportclubs - ook de kleinere - bij achterstallig onderhoud, renovaties van hun sportaccommodaties en voldoen aan regelgeving waardoor sporten toegankelijk blijft voor iedereen.	6.2.1	De sportraad ondersteunen we actief en betrekken we bij de uitvoering van de door de raad vastgestelde nota Sport, bewegen en meedoen 2018 - 2030. Bij de uitvoering wordt de beweegcoach ingezet.	
		6.2.2	Wij realiseren financiële regelingen zoals het Kindarrangement en het Jeugdfonds sport en cultuur om ervoor te zorgen dat jongeren die om financiële redenen geen lid kunnen worden van een sportvereniging alsnog kunnen sporten.	
		6.2.3	Er is een nota ten behoeve van de raad opgesteld waarbij aangegeven wordt op welke wijze de gemeente structureel en incidenteel hulp kan bieden bij het in stand houden van de huidige accommodaties en financiële situatie van de sportverenigingen en de scouting. We reserveren een jaarlijks bedrag op structurele basis voor de ondersteuning van de sport.	
		6.2.4	We stellen incidenteel geld (via een "startbedrag") beschikbaar voor substantiële investeringen in accommodaties (met duurzaamheid als uitgangspunt) en voor de financiële positie van sportverenigingen en de scouting.	
		6.2.5	We bevorderen eigen verantwoordelijkheid, ook in financieel opzicht (scouting, sport), de gemeente is op basis daarvan bereid mee te financieren.	
6.3	Speelplaatsen	6.3.1	Opstellen van een speelplaatsenplan (beheer, onderhoud, uitbreiding, investeringen).	
6.4	Het subsidiebeleid wordt de komende periode opnieuw tegen het licht gehouden.	6.4.1	Evalueren van de subsidieverordening. Jaarlijkse financiële verantwoording door grotere subsidieontvangers met een drempel van € 5.000,-.	
6.5	Een structureel gezondere exploitatie van het zwembad de Biezem. Een doorlopend aanvullende tekortbijdrage van de gemeente is niet wenselijk.	6.5.1	In overleg met het bestuur van de Stichting Binnensportaccommodaties Laren (SBL) een traject opstarten om te bezien of de exploitatie van het zwembad verbeterd kan worden.	

6.6	Laren kent een hoog voorzieningenniveau op het gebied van de cultuur. Kunst is in Laren zowel op hoog niveau als op een laagdrempelige wijze te vinden. Dit hebben we verankerd in een nieuwe kunst en cultuurnota.”	6.6.1	In 2020 wordt de nieuwe kunst en cultuurnota aan de raad aangeboden. Deze nota is participatief opgepakt met vertegenwoordigers van kunstenaars en andere geïnteresseerde inwoners. De komende jaren worden besteed aan de implementatie van kunstactiviteiten die voortkomen uit deze nieuwe kunst en cultuurnota.	
		6.6.2	In 2019 is een stichting opgericht ten behoeve van het beheer over de Kunstcollecties van Laren en Blaricum.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 6.3.1 In 2021 is gestart met het opstellen van het Speelplaatsenplan. Afronding van het plan volgt in 2022
- 6.4.1 Door personele wisselingen en Corona heeft de evaluatie van de subsidieverordening niet plaatsgevonden.
- 6.5.1 Vaststelling is met inspanning SBL en de gemeente dat een verbetering van de exploitatie niet zomaar te realiseren valt, echter daar waar mogelijk zal doorgedaan worden met verbetertrajecten.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn:

(+) = nadelig; (-) = is voordelig

Programma	Realisatie	Begr. 2021	Begr. 2021	Realisatie	Verschil
6. Cultuur, sport en recreatie	2020	v. wijziging	na wijziging	2021	
Baten	-484.984	-363.959	-347.099	-991.736	-644.637
Lasten	2.308.161	1.311.000	1.631.210	1.941.550	310.340
Saldo programma	1.823.177	947.041	1.284.111	949.813	-334.298

Toelichting diverse afwijkingen

Programma 6. Cultuur, sport en recreatie

334.300

V

Lasten

Incidentele subsidies ondersteuning sport en sportverenigingen

70.100

V

Naar aanleiding van raadsbesluit 02-11-2018 is € 20.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van ondersteuning sport en sportverenigingen. Er is geen aanspraak op dit budget gedaan.

Noodsteun PNH regionale/culturele infrastructuur - Laren matching

53.500

N

Betreft corona nood-steun wat wij van de Provincie Noord-Holland hebben gekregen voor HvL

Noodsteun regionale en culturele infrastructuur - Singer

90.600

N

Betreft corona nood-steun wat wij van de Provincie Noord-Holland hebben gekregen voor Singer

Exploitatiebijdrage De Biezem

302.000

N

Reguliere bijdrage + Doorbetalingen met verrekeningen van ontvangen SPUK-bijdragen rijk

Subsidies Kunst en Cultuur	30.000	V
Er waren geen extra kosten voor onderhoud en reparatie voor kunstwerken in de openbare ruimte. Daarnaast hebben er geen evenementen e.d. plaatsgevonden i.v.m. Corona		
Subsidies Kunst en Cultuur - CMK - II	11.600	V
De Larense basisscholen nemen deel aan het landelijke programma Cultuur Educatie Met Kwaliteit (CMKIII). Dit project is erop gericht om cultuur educatie te professionaliseren en verankeren op de basisscholen. Vanwege Corona is het educatieprogramma in 2021 niet van de grond gekomen. Hierdoor hebben verschillende activiteiten op het gebied van cultuur educatie niet kunnen plaatsvinden op de scholen. Inmiddels kunnen de activiteiten i.s.m. de scholen worden opgepakt.		
Speelplaatsenplan	16.100	V
Opstellen speelplaatsenplan. Voorgesteld wordt om de onderschrijving over te hevelen naar 2022.		
<u>Baten</u>		
Ontvangen bijdrage derden inzake steun culturele instellingen	144.100	V
Corona nood-steun van provincie 90.639 samen met de matching van 48.805 van de gemeente Laren in totaal is 139.444 overgemaakt aan Singer dit bedrag klopt dan niet.		
Mediabeleid inzake zendmasten providers	10.100	N
Ontvangsten voor zendmasten telecomaانبieders, tijdelijk minder i.v.m. problemen opstelpunten		
Inkomsten volksfeesten	11.400	N
Door Corona zijn vele te vragen bijdragen bij volksfeesten niet aan de orde geweest, bijv. vergoeding herstel Brink.		
Noodsteun regionale en culturele infrastructuur – Singer	523.000	V
Betreft ontvangsten vanuit Rijk in 2 keer een SPUK-regeling voor zwembaden / ijsbanen		
Het saldo van de overige verschillen	6.800	V

Visie

Zelfstandig mee kunnen doen is een belangrijk uitgangspunt voor het sociaal domein in Laren. Voor diegenen die dat niet kunnen bieden wij passende ondersteuning en zorg van kwaliteit als dat nodig is. Wij streven er naar de zorg zo eenvoudig en toegankelijk mogelijk te houden.

Wat hebben we bereikt?

Algemene voorzieningen en preventief voorveld

Mantelzorgcompliment en dag van de mantelzorg

In 2020 besloot de gemeenteraad om het mantelzorgcompliment af te schaffen vanwege de financiële situatie van Laren. De gemeenteraad heeft op 31 maart 2021 dit besluit weer ingetrokken omdat het belangrijk is dat mantelzorgers een blijk van waardering ontvangen. Punt van aandacht is dat inwoners niet altijd goed op de hoogte zijn van deze regeling.

Naast het mantelzorgcompliment vinden er jaarlijks in BEL-verband op 10 november activiteiten voor mantelzorgers plaats tijdens de Dag van de mantelzorg.

Hart van Laren / Brinkhuis

Hart van Laren / Brinkhuis is het sociaal-maatschappelijk centrum voor ontmoetingen, sociale cohesie, inspiratie, ontwikkeling, educatie, informatie en beweging. In 2021 is er een nieuwe Raad van Toezicht geïnstalleerd, het management is in handen van interim directeur Leon Schouten. De directie maakt afspraken over het gebruik van de ruimtes met onder andere de Bibliotheek, Versa Welzijn, de Volksuniversiteit en de overige huurders. Hierbij wordt rekening gehouden met de consequenties van de mogelijke inhuizing van het gemeentebestuur.

Maatwerkvoorzieningen algemeen

In 2021 zijn veel stappen gezet. Zo zijn er verschillende maatregelen in het kader van besparingen en transformatie sociaal domein ingezet. Ook is zicht en grip op ontwikkelingen versterkt door het werken met een dashboard. De achterliggende informatie en processen zijn ingeregeld en de gemeenterad

zijn intensief meegenomen via mededelingen en bijeenkomsten. En dit alles tegen de achtergrond van een voortdurend veranderde werkelijkheid door de Coronapandemie.

Voortgang besparingsmaatregelen

In 2021 zijn we gestart met de implementatie van diverse bezuinigingsmaatregelen en maatregelen voor de transformatie sociaal domein. Inmiddels is er al veel bereikt met de implementatie:

- *Lichte ambulante ondersteuning lokaal:*
In mei 2021 zijn de eerste vier medewerkers (HBEL) gestart om lokaal lichte ambulante ondersteuning jeugd en Wmo in de wijk te bieden. Ook zetten zij zich in op de samenwerking met andere partijen in het lokale voorveld. Eén van de beoogde effecten is om door de inzet van algemene voorzieningen zwaardere problematiek en zwaardere inzet te voorkomen.
- *Verbinding uitvoeringsdienst-voorveld:*
Samenwerking is versterkt tussen de lokale ambulante ondersteuners, het voorveld en groepspraktijken. Zo zijn er afspraken gemaakt over samenwerking op cliëntniveau en het gezamenlijk optrekken bij relevante ontwikkelingen.
- *Verkenning om specialistische begeleiding vorm te geven via partnerschappen met een beperkt aantal zorgaanbieders, met gebruik van lumpsum financiering.*
Bij lumpsum financiering wordt zorg aanbesteed voor een vast bedrag. Er ontstaat zodoende een maximum aan uitgaven voor de gemeente en omzetgarantie voor de zorgaanbieders. Zorgaanbieders krijgen de vrijheid om de zorg in te vullen naar eigen inzicht. Een transformatie op het niveau van de regio Gooi en Vechtstreek heeft de voorkeur, onder meer vanwege schaalvoordelen en het verminderen van administratieve lasten voor zorgpartijen. Afgelopen jaar is gestart met een nadere verkenning. Tussentijdse resultaten laten zien dat bij een aantal belangrijke zorgaanbieders draagvlak is voor een dergelijke aanpak. Deze verkenning is nu onderdeel van de regionale besparingsmaatregelen. Op dit moment wordt met andere gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek nader het draagvlak en de vervolgstappen verkend.
- *Dagbesteding als algemene voorziening:*
Vanaf 2021 zijn de lokale mogelijkheid voor lokale dagbesteding verruimd via het programma DOEN en Zicht op Werk.
- *Nieuw normenkader voor huishoudelijke hulp:*
Het nieuwe normenkader is geïmplementeerd. De resultaten tonen aan dat de invoering een forse financiële besparing oplevert, waarbij wel verschillen tussen gemeenten zichtbaar zijn.
- *Woningaanpassingen:*
Het risico op het vergoeden van dure woningaanpassingen is verminderd. Onder andere door bij deze aanvragen externe bouwkundige expertise in te schakelen en in te zetten op goedkope adequate voorzieningen.
- *Aanspraak op de RTC is met ingang van 2022 afgeschaft.*
Tegelijkertijd zijn de mogelijkheden binnen de bijzondere bijstand verruimd.
- *Wmo-vervoer*
Voor Wmo-vervoer is er een andere werkwijze ingevoerd waarbij we van een zonetarief zijn overgestapt naar een kilometertarief en een verhoging van de eigen bijdrage. Vooralsnog leidt dit niet tot een grote wijziging van de gemeentelijke kosten.

In 2022 zal er ingezet blijven worden op de besparingsmaatregelen en het doorzetten van de transformatie. Hierbij worden minder partijen gecontracteerd en wordt het samenwerken in lokale netwerken versterkt.

Corona – ondersteuningsmaatregelen TOZO en TONK

Vanuit de TOZO (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers) kunnen zelfstandigen een beroep doen op twee voorzieningen: inkomensondersteuning en een lening voor bedrijfskapitaal.

Sinds maart 2020 is de TOZO vijf keer verlengd en in oktober 2021 is de TOZO-regeling gestopt. De Bbz (Besluit bestandsverlening zelfstandigen) is tijdelijk vereenvoudigd en biedt een alternatief voor zelfstandige ondernemers na het stoppen van de TOZO-regeling.

In Laren en HBEL breed zien we dat de inkomensondersteuning veel vaker is gebruikt dan een lening voor bedrijfskapitaal. Daarnaast zien we een daling in de TOZO-aanvragen (verleningen en nieuwe

toekenningen) tussen TOZO 3 en TOZO 4. Een verklaring hiervoor is dat de TOZO 4 viel in een periode waar veel versoepelingen waren omtrent de Coronamaatregelen. De cijfers over TOZO 5 worden nog verwacht.

De TONK staat voor Tijdelijk Ondersteuning Noodzakelijke Kosten en liep van 1 januari 2021 tot 1 oktober 2021. Een regeling om extra ondersteuning naast de TOZO te bieden. In Laren hebben 9 inwoners een aanvraag gedaan voor de TONK-regeling, waarvan er 7 zijn toegekend. Er zijn minder aanvragen op de TONK-regeling geweest dan verwacht, dit is HBEL-breed het geval. Tijdens de regeling is er geprobeerd om meer inwoners in de TONK-regeling te krijgen door versoepelde beleidsregels en de communicatie is opgeschroefd richting de inwoners over de TONK-regeling. Maar deze ondernomen acties hebben ook niet tot een grote toestroom geleid.

Hieronder worden per wet de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2021 beschreven.

1. Jeugd

Samenwerkingsagenda Jeugdhulp

De Rijksoverheid heeft geconstateerd dat er regionale samenwerking nodig is om de kwaliteit en continuïteit van de zorg aan kinderen met complexe problemen en specialistische- en levensbrede vraagstukken beter te borgen. In VNG verband spraken gemeenten af dat de versterking van de regionale samenwerking in de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) moet voldoen. In 2021 stelden we als regio een beleidsdocument vast: *'Een toekomst met perspectief' Doorontwikkeling samenwerkingsafspraken Jeugdhulp-Regio Gooi en Vechtstreek- Norm voor Opdrachtgeverschap*. De opgaven en de afspraken in dit document zijn:

- De gewenste ontwikkeling van het zorglandschap.
- De wijze waarop de lokale toegang verbonden is met de gecontracteerde hulp, met de vijf basisfuncties voor lokale teams als leidraad.
- Een niet-vrijblijvende governance, met één onderling overeengekomen en gedragen aanspreekpunt dat extern kan optreden namens de regio.
- Hoe en voor welke functies (boven-)regionaal wordt samengewerkt.
- Borging van de beschikbaarheid en continuïteit van jeugdfuncties.
- Beperking van de administratieve lasten.
- Zorgvuldigheidseisen voor inkoop en reële tarieven.

De ambitie en de doelen die we geformuleerd hebben op het gebied van Jeugdhulp worden uitgewerkt in een (uitvoerings-)agenda die in het eerste kwartaal van 2022 gereed zal zijn.

Inspectierapport en Jeugdbescherming

In 2021 voerden de inspecties vervolgonderzoek uit naar passende en tijdige hulp die kinderen ontvangen in het gedwongen kader. Het onderzoek wees uit dat de inspecties ontevreden blijven over de voortgang in de 9 jeugdhulpregio's in Noord-Holland, ook in onze regio. Daarom hebben we een plan van aanpak opgesteld, waarin we oplossingen aandragen voor de gesignaleerde knelpunten van de inspecties. Hierin trekken we samen op met de Gecertificeerde instellingen (Gi's) en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK).

In onze regio zijn de volgende maatregelen getroffen:

- Er is in de Regio Gooi en Vechtstreek geen wachtlijst bij de Gecertificeerde Instellingen. Kinderen krijgen direct een jeugdbeschermer. Via een maandelijks capaciteitsoverleg sturen de Gi's en de RvdK gezamenlijk op de instroom.

- We hebben hard gewerkt aan de samenwerking met en tussen onze GI's. Na discussies in het verleden over de inkoopmethodiek en de wijze van bekostiging hebben we inmiddels een zeer open en goede verstandhouding. Daarbij zijn in de recente inkoop de tarieven voor de GI's verhoogd (onder andere vanwege de arbeidsmarkt) zodat een goede bedrijfsvoering mogelijk is.
- De onverwachte problemen bij Briedis en het uiteindelijke faillissement hebben voor veel extra en acuut afstemmingswerk gezorgd. Alle jeugdigen zijn overgedragen aan een andere Gi en hebben nu een jeugdbeschermer.
- De Regio Gooi- en Vechtstreek heeft een onderzoek gedaan naar de tarieven van Verblijf. Gemeenten hebben op basis van de uitkomsten van dit onderzoek de tarieven verhoogd.

Uitvoeringsagenda Verblijf

We zijn aan de slag gegaan met de ambitie dat kinderen zo mogelijk thuis opgroeien. We willen dat uithuisplaatsing zoveel mogelijk wordt voorkomen en dat het, als het toch nodig is, zo kort mogelijk duurt en de kwaliteit van voorzieningen goed is. De ambities van de uitvoeringsagenda verblijf '*Zo thuis mogelijk opgroeien*' zijn echter nog nauwelijks behaald. In plaats van minder kinderen, zijn meer kinderen uit huis geplaatst. Om de ambities te behalen zijn breed gedragen veranderingen nodig. We kozen medio 2021 voor een pragmatische aanpak waarbij we in kleine stappen met elkaar leren wat nodig is. Dit houdt in dat we in fases invulling gaan geven aan de uitvoeringsagenda Verblijf.

Inkoop driemilieu-voorzieningen

In hetzelfde rapport van de inspecties worden de driemilieu-voorzieningen genoemd als aandachtspunt in onze regio. We onderkennen dat er behoefte is aan deze voorziening. We zijn in gesprek met de aanbieders van driemilieu-voorzieningen over aanvullende na-inschrijving zodat dit (weer) beschikbaar is als ingekocht aanbod. Dit heeft geresulteerd in de inschrijving van beide aanbieders die deze vorm van Verblijf in onze regio bieden. Daarnaast hebben wij op HBL-niveau maatwerkafspraken gemaakt met een aantal aanbieders, waardoor tijdelijk gebruik gemaakt kan worden van deze voorziening.

2. Wmo

Doelgroepenvervoer

Vanaf 1 juli 2021 wordt het collectieve Wmo vervoer niet meer uitgevoerd door Latax, maar door Vervoer Gooi & Vechtstreek B.V. Inwoners met een Latax-pas zijn vooraf meerdere malen geïnformeerd over de veranderingen die dit voor hen meebracht. De gebruikers hebben allemaal een nieuwe Wmo vervoerspas ontvangen en de reizigersbijdrage voor de ritten wordt niet meer met bonnen betaald (die vooraf bij een verkooppunt gekocht moesten worden), maar via automatische incasso. Voor de meeste inwoners was het even wennen, maar is de overgang verder soepel verlopen.

Hulp bij het huishouden

De omvang voor de voorziening hulp bij het huishouden wordt vanaf 1 januari 2021 bepaald op basis van het onafhankelijke KPMG-HHM normenkader. Inwoners met een bestaande indicatie van meer dan 120 minuten te verlenen hulp in de huishouding zijn in de eerste helft van 2021 opnieuw geïndiceerd volgens dit normenkader, met als resultaat: een schoon (genoeg) en leefbaar huis. De gemiddelde indicatie ging daarbij van 178 minuten per week naar 148 minuten per week. Bij afgifte van een lagere indicatie is een overgangstermijn aangehouden. Door de overgangstermijn hadden inwoners samen met de zorgaanbieder de tijd om invulling te geven aan de huishoudelijke taken binnen de nieuwe indicatie. De gemiddelde indicatie van de nieuwe cliënten bedraagt 120 minuten per week.

De gemeenteraad besloot in 2021 om financiële zelfredzaamheid te betrekken bij de afweging of nieuw instromende inwoners in aanmerking komen voor hulp bij het huishouden via de Wmo. Hiervoor is de verordening aangepast. Het lijkt erop dat dit het beoogde effect heeft, doordat minder inwone

de voorziening hulp in het huishouden hebben aangevraagd en toegekend gekregen ten opzichte van 2020. Het aantal nieuw instromende inwoners in 2021 bedroeg ongeveer de helft van 2020 en een kwart van 2019. Hier kunnen echter meerdere factoren aan ten grondslag liggen. Zo neemt de vergrijzing in Laren niet verder toe en is er ook geen na-ijlend effect meer van het abonnementstarief. De gesprekken tussen het ministerie en de gemeente Laren over de rechtmatigheid voor de toetsing op financiële zelfredzaamheid zijn op initiatief van het ministerie eind 2021 opgeschort.

Na 15 april 2021 (datum van kracht worden gewijzigde verordening) zijn er in totaal 36 meldingen over hulp bij het huishouden gedaan, waarna deze voorziening 16 keer is toegekend. 15 inwoners hebben na contact geen aanvraag ingediend (waarvan 5 na financiële toetsing en 10 vanwege andere redenen). Er is één bezwaarschrift ingediend (maar nog niet behandeld). In de overige gevallen is er nog geen besluit genomen.

Wmo dagbesteding dementie

De bestaande aanbieders voor Wmo dagbesteding bij dementie hebben zich niet (of beperkt) ingeschreven voor het nieuwe contract Wmo dagbesteding per 1 januari 2021. Wel is de dagbesteding voortgezet totdat er een geschikte oplossing is gevonden in de loop van 2021. Begin 2021 ging het om 17 inwoners uit de HBEL-gemeenten. Een aantal van deze inwoners heeft een Wlz indicatie gekregen, het merendeel is vanaf medio 2021 overgegaan naar de dagbesteding door King Arthur in het Brinkhuis in Laren. King Arthur had zich wel voor het nieuwe contract ingeschreven. Daarbij wordt het vervoer van en naar de dagbesteding verzorgd door Vervoer Gooi & Vechtstreek B.V.

Proces inkoop hulpmiddelen

Voor het nieuwe regionale contract hulpmiddelen bereidde een regionale werkgroep de offerteaanvraag voor. Het nieuwe contract gaat per 1 april 2022 in. Daarbij is de input meegenomen van inwoners met een hulpmiddel, de adviesraad sociaal domein HBEL en ergotherapeuten.

3. Participatie

Zicht op Werk

Zicht op Werk is ondanks de Coronamaatregelen gewoon doorgegaan. De dienstverlening is weliswaar aangepast, maar de aandacht voor de inwoner is zeker gebleven. In de periodes dat fysieke bijeenkomsten niet mogelijk waren vanwege de maatregelen, zijn veel programma's online uitgevoerd.

Tomin

In 2021 heeft Tomingroep een nieuw bedrijfsplan vastgesteld. Tomingroep wordt voortaan ingezet als leerwerkbedrijf waarbij het uitgangspunt is om binnen de muren van Tomingroep werkervaring op te doen met als einddoel uitstroom naar de reguliere arbeidsmarkt.

Kindarrangement

Sinds de start van het digitaal platform Meedoen HBEL maakt ruim 35 procent meer gezinnen gebruik van het kindarrangement. In 2020 was dit nog 20 procent. In de eerste helft van 2021 is het kindarrangement in de huidige vorm geëvalueerd en is besloten het digitaal platform voort te zetten voor in ieder geval een periode van 4 jaar.

Plan van aanpak jeugdwerkeloosheid

Het actieplan loopt van 1 mei 2019 tot 1 mei 2023. Het beoogd uitstroomresultaat voor 4 jaar (uitstroom naar werk en of uitkering) is vastgesteld op 18 jongeren. Na 30 maanden, eind oktober 2021, is dit resultaat al behaald. 21 jongeren waren op dat moment uitgestroomd naar werk en of opleiding.

Schuldhelpverlening

Vaststelling beleidsplan

In 2021 is het beleidsplan schuldaanpak 2021-2022 HBEL vastgesteld. In dit beleidsplan wordt meer aandacht besteed aan preventie en vroegsignalering.

Vroegsignalering

Vroegsignalering is een aanpak om te voorkomen dat beginnende betalingsachterstanden verder oplopen en zich ontwikkelen tot een onhoudbare schuldsituatie. Via signalen van energiebedrijven, zorgverzekeraars, woningcorporaties en drinkwaterbedrijven benaderen wij onze inwoners met beginnende betaalachterstanden om hulp aan te bieden. Het doel is om zo vroeg mogelijk in contact te komen met de inwoner en aan de hand van de persoonlijke wensen en behoeften de meest passende hulp te bieden. Wij doen dit zoveel mogelijk in samenwerking met onze partners uit het sociaal domein en het preventief voorveld. Het tijdig ingrijpen helpt problematische schulden te voorkomen, de maatschappelijke kosten voor schuldhelpverlening te verminderen en schuldeisers hun geld eerder terug te krijgen.

Budgetcoach Laren

Eind 2021 is in Laren de budgetcoach gestart. De budgetcoach is het eerste aanspreekpunt voor inwoners met vragen over geldzaken. De budgetcoach slaat de brug tussen de gemeente en het preventief voorveld. Soms vinden inwoners het moeilijk om zelfstandig om hulp te vragen en is de drempel naar de gemeente net te groot. De budgetcoach probeert zoveel mogelijk zichtbaar te zijn in het dorp en zoekt de inwoners en andere partijen actief op. De toegang tot hulp is laagdrempelig en in nauwe samenwerking met belangrijke aanbieders van zorg en sociale voorzieningen.

Formulierenhulp

Eind 2021 is het wekelijkse inloop formulierensprekuur in het Brinkhuis gestart. Alle inwoners kunnen hier dan terecht voor hulp bij het invullen van formulieren, het beantwoorden van vragen over ontvangen brieven, uitkeringen, zorg, bijzondere bijstand, werk en inkomen en kwijtscheldingen.

Statushouders/nieuwe wet inburgering

De invoering van de wet inburgering is opnieuw uitgesteld. De wet zal per 1 januari 2022 ingaan. De voorbereiding van de organisatie hierop is wel doorgegaan. Onder andere door een tweede integratieconsulent aan te stellen zodat alle statushouders met een inburgeringsplicht een vast contactpersoon hebben en intensief begeleid kunnen worden.

De begeleiding bestaat uit:

- Inzet van twee integratieconsulenten(coach) voor het begeleiden en ondersteunen van statushouders tijdens het inburgeringstraject en begeleiden naar werk, opleiding of participatie.
- Brede intake van statushouders als de statushouder nog woonachtig is op het AZC in samenwerking met vluchtelingenwerk.
- Inzet van een trajectbegeleider voor het geven van intensieve begeleiding van statushouders naar werk of opleiding (na afronden inburgering).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Activiteiten		
7.1	Jongeren zijn onze toekomst. Daarom blijvend aandacht voor een actief jeugdbeleid naast de vele activiteiten die bij de diverse sportverenigingen, scouting en de Scheper al plaatsvinden. Het beleid moet erop gericht zijn om (erger) te voorkomen door preventie en integrale aanpak en uitgaan van maatwerk.	7.1.1	Structureel overleg tussen jeugdwerk en toezichthouders (BOA/politie) en kiezen voor gerichte aanpak.	
		7.1.2	Extra (0,5 fte) inzetten op consulenten in het voorveld.	
		7.1.3	Bestendigen van jeugdactiviteiten, zoals nu in de Scheper, uitbreiden en richten op verschillende doelgroepen. Dit bezien in samenhang met de sportcoach en jeugdwerk.	
7.2	Alle inwoners zijn zelfredzaam en krijgen ondersteuning waar nodig. Het sociaal wijkteam wordt ingezet voor laagdrempelige ondersteuning en waar nodig hulp bij het ingang zetten van zwaardere ondersteuning.	7.2.1	Continueren van het project Automaatjes in Laren. Vrijwilligers rijden op afroep senioren rond. Daarnaast wordt er op diverse vlakken uitvoering gegeven door aan te sluiten bij het landelijk actieprogramma ‘één tegen eenzaamheid’.	
		7.2.2	“Dagje Laren” in Schering en Inslag wordt voortgezet.	
		7.2.3	Samen met inwoners opstarten van de begeleiding van statushouders naar inburgering en (betaald) werk in het kader van Tijd voor Meedoen.	
		7.2.4	Participatie kinderen statushouders bevorderen in overleg met scholen en (sport)verenigingen.	
		7.2.5	Inzet van interventieteam om jeugdigen en volwassenen met complexe problematiek en zorgmijders te ondersteunen.	
		7.2.6	Samenwerking eerstelijnszorg verbeteren (huisartsen, etc.), gericht op integrale aanpak.	
		7.2.7	Zorgen dat samenwerkende partners in de regio ondersteuning niet alleen “achter de voordeur” maar ook tijdig de signalen oppakken waaruit blijkt dat er hulp nodig is om te voorkomen dat er zware zorg ingezet moet worden. Inzetten op snel inzetbare hulp om te voorkomen dat jeugdigen uit huis worden geplaatst. Sturen op samenwerking en verbinding tussen het voorveld en de geïndiceerde jeugdhulp. Sturen op handhaven van kwaliteit en verminderen van de duur van de behandeling en kosten van de jeugdhulp. Deskundige inzet voor jeugdigen met psychische en lichamelijke problematiek.	
7.3	Gerichter kunnen begeleiden naar zinvolle arbeid in de samenleving.	7.3.1	Meer inzicht krijgen in het uitkeringenbestand van Laren en inclusieve plekken vinden in de Larense samenleving.	

7.4	Inzetten op preventie v.w.b. de schuldhulpproblematiek.	7.4.1	Hiervoor een plan opstellen. Mede op basis van de ervaringen van Eemnes met het aanstellen van een budgetcoach.	
7.5	Het bevorderen van de gezondheid van inwoners op het gebied van overgewicht, diabetes, depressie, eenzaamheid, ontmoediging roken en schadelijk middelengebruik. Hierbij aansluiten bij de landelijke speerpunten (nationaal preventieprogramma "alles is gezondheid").	7.5.1	We geven uitvoering aan het bestaande gezondheidsbeleid en nemen dit beleid mee in de het beleidsplan Sociaal Domein.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 7.1.2 De huisartsen van gezondheidscentrum 't Raadhuis hebben eind 2021 mondeling ingestemd met de inzet van een POH-er Jeugd.
- 7.1.3 Versa en de buurtsportcoaches voeren verkennend overleg met als doel elkaar in hun professionele kracht te versterken en aan te vullen bij (nieuwe) activiteiten.
- 7.2.4 De buurtsportcoach heeft dit jaar extra het contact gelegd met scholen om aanvragen via scholen te stimuleren. Hierbij is niet specifiek aandacht geweest voor kinderen van statushouders, maar deze profiteren hier natuurlijk wel van. Dit jaar is het zwemmen voor statushouders gestart. Dit gaat om volwassenen, maar er is zowel door de buurtsportcoaches aan de volwassenen gevraagd of ze structureel willen sporten en ook de vraag gesteld of de kinderen al sporten en wanneer dit niet het geval was om financiële redenen, gekeken naar de mogelijkheden via het Jeugdfonds Sport en Cultuur.
- 7.2.6 De RHOGO (Regionale Huisartsen Organisatie Gooi & Omstreken) heeft sinds eind 2021 weer een structureel overleg met de huisartsen van de BEL. Zij zien de BEL als een 'wijk' en zij hebben de taak om de regionale samenwerking tussen de huisartsen te versterken. Wij hebben goed contact met de RHOGO. Samen kijken we hoe wij invulling kunnen geven aan Welzijn op Recept (betere verwijzing naar welzijnsaanbod). De gemeente wordt aangehaakt als er in het huisartsenoverleg relevante thema's worden besproken.
- 7.2.7 Niet alle inzet op in het preventieve voorveld is gerealiseerd zoals we voor ogen hadden. In mei 2021 zijn wel de teams gestart die lichte ambulante ondersteuning lokaal aanbieden. De verwachting is dat de daadwerkelijke begeleiding door dit team en andere algemene voorzieningen in het voorveld zal toenemen. Samen met de sociale wijkteams zijn zij de vooruitgeschoven post die snel op signalen kan reageren. Ook is gewerkt aan samenwerking tussen de lokale ambulante ondersteuners, het voorveld en groepspraktijken: afspraken zijn gemaakt over samenwerking op cliëntniveau en gezamenlijk optrekken bij relevante ontwikkelingen. Door het inzetten van andere manieren van zorg dan uithuisplaatsing, zoals bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp, kunnen er kosten worden gedrukt. Daarnaast is er een regionaal transformatieplan jeugd. Hierbij wordt er ingezet op meer pleegzorg en gezinsvervangende huizen, in plaats van intramuraal verblijf.
- 7.5.1 De huidige gezondheidsnota dat onderdeel uitmaakt van het bredere plan Sociaal Domein is niet meer toereikend en de komende jaren aan vernieuwing toe. De nota raakt alle aspecten binnen het sociaal domein. Echter wordt de uitvoering conform nieuwe wet- en regelgeving uitgevoerd. Op het gebied van volksgezondheid wordt in regionaal verband nauwlettend samengewerkt. Gezondheid is een domein overstijgend thema en heeft daarmee een vaste plek binnen onder meer sport, cultuur, onderwijs, jeugd, openbare orde en veiligheid en het preventief voorveld. Voor de regio Gooi en Vechtstreek is een Preventie en Handhavingplan (PHP) alcohol en drugs vastgesteld. Het hoofddoel van PHP is het terugdringen van alcoholgebruik onder 12-18 jarigen in de regio GV. Daarnaast hebben we met de BEL gemeenten een lokaal preventie-akkoord vastgesteld om gezond gedrag in de BEL gemeenten te bevorderen. De financiering van het preventie-akkoord 2021 en 2022 gebeurt aan de hand van de SPUK regeling (specifieke uitkering).

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn:

(+) = nadelig; (-) = is voordelig

Programma	Realisatie	Begr. 2021	Begr. 2021	Realisatie	Vershil
7. Sociaal Domein	2020	v. wijziging	na wijziging	2021	
Baten	-4.390.097	-1.989.570	-1.989.570	-2.991.498	-1.001.928
Lasten	11.902.183	9.298.536	9.752.200	9.872.641	120.441
Saldo programma	7.512.086	7.308.966	7.762.630	6.881.143	-881.487

Toelichting diverse afwijkingen

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht. Voor een inhoudelijke verantwoording van de maatwerkvoorzieningen verwijzen we naar de rapportage van de HBEL over 2021 die eind mei aan de gemeenteraden wordt verstrekt.

Programma 7. Sociaal Domein

881.500

V

Lasten

WMO verstrekkingen

244.300 V

Ondanks dat er in 2021 minder individuele vervoersvoorzieningen zijn verstrekt dan in 2020, zijn de kosten hiervoor vrijwel gelijk aan die van 2020. Het aantal inwoners met een individuele vervoersvoorziening is vergelijkbaar met dat van 2020.

Maatwerkdienstverlening 18+

175.100 V

Deze afname is het resultaat van een verschuiving naar andere vormen van begeleiding: meer inzet van lichtere, goedkopere ondersteuning en minder inzet van de geïndiceerde, zwaardere en duurdere ondersteuning

Jeugdzorg

88.400 V

Eind 2020 en begin 2021 zijn er afspraken gemaakt met de gecertificeerde instellingen (Gi's) om ketensamenwerking te realiseren in het gedwongen kader. De ambitie is om jeugdigen hulp te bieden in het vrijwillige kader en zo min mogelijk in het gedwongen kader en we willen samen met onze Gi's dat de ondertoezichtstellingen (ots-en) korter worden. Uit cijfers blijkt dat het aantal jeugdigen in het gedwongen kader gedaald is.

Geëscaleerde jeugdzorg

38.600 V

Eind 2020 en begin 2021 zijn er afspraken gemaakt met de gecertificeerde instellingen (Gi's) om ketensamenwerking te realiseren in het gedwongen kader. De ambitie is om jeugdigen hulp te bieden in het vrijwillige kader en zo min mogelijk in het gedwongen kader en we willen samen met onze Gi's dat de ondertoezichtstellingen (ots-en) korter worden. Uit cijfers blijkt dat het aantal jeugdigen in het gedwongen kader gedaald is.

Bijstandverlening

13.400 V

De bekendheid van bijzondere bijstand (onderdeel van de Rijksbijdrage BUIG 2021) via de gemeente is nog niet helemaal bij de inwoners bekend.

Participatie

31.100 N

Hogere kosten door het project perspectief op Werk-Werken aan Werk is er meer uitgegeven € 33.117 en meer inkoop van Resultaat Verantwoordelijke Eenheid (RVE) voor sturing.

Kosten TOZO

704.600 N

Ter ondersteuning van ondernemers van het Rijk gelden TOZO vrijgemaakt en verstrekt.

Schuldhelpverlening

82.700 V

In 2021 zijn er minder aanvragen geweest op Stadsbank schuldhelpverlening, deels ook toe te kennen aan de wetswijziging op 1 januari 2021, waardoor gemeenten eerder mensen kunnen helpen die door schulden in de problemen komen.

Lagere subsidieverlening	24.100	V
Dit voordeel komt doordat er vanwege corona minder inzet is geweest en de kosten lager uitvallen.		

Cofinanciering buurtsportcoaches & Sportakkoord	30.100	N
Het project voor de buurtsportcoaches wordt voor het grootste deel gefinancierd door een rijksbijdrage, die uitgekeerd wordt in het gemeentefonds. Voor een deel is de gemeente verplicht een extra eigen bijdrage te doen.		

Baten

Cofinanciering buurtsportcoaches & Sportakkoord	30.000	V
Het project voor de buurtsportcoaches wordt voor het grootste deel gefinancierd door een rijksbijdrage, die uitgekeerd wordt in het gemeentefonds. Voor een deel is de gemeente verplicht een extra eigen bijdrage te doen.		

Baten TOZO	681.800	V
Ter ondersteuning van ondernemers heeft het Rijk gelden vrijgemaakt TOZO.		

Bijstandsverlening	171.800	V
Deze voordelen in totaliteit hangen samen met verrekeningen met de Rijksbijdrage BUIG 2021,		

Het saldo van de overige verschillen	97.000	V
---	---------------	----------

Visie

Het behoud van de beeldkwaliteit op het gebied van de ruimtelijke ordening, waarbij het primaat in de eerste plaats ligt bij de raad, krijgt de komende vier jaar bijzondere aandacht. Op het gebied van volkshuisvesting wordt meer aandacht aan sociale woningbouw besteed, dat is conform de nieuw vastgestelde Lokale Woonvisie. Voor bestaande bouwwerken geldt in algemene zin dat terughoudend wordt omgegaan met het wijzigen van vigerend bestemmingsplannen. Eerste prioriteit is het behoud van de beeldkwaliteit van het dorp. Via keuzenota's worden grote (bouw)projecten met de raad besproken. Daarbij komt de keuze tussen herbestemmen en nieuwbouw uitdrukkelijk aan de orde. Aan de hand hiervan stelt de raad vast wat de kaders voor de te ontwikkelen plannen zijn.

Wat hebben we bereikt?

Ruimtelijke Ontwikkelingen

In 2021 hebben we diverse ruimtelijke plannen een stapje verder gebracht. De belangrijkste zijn:

- Voor de locatie Rabobank is het ontwerpbestemmingsplan in oktober ter inzage gelegd. Het bestemmingsplan is in januari 2022 vastgesteld.
- In 2021 is de omgevingsvergunning voor Stationsweg 1 (chinees) verleend.
- De bouw van 10 sociale woningen voor 20 cliënten van Sherpa bij het Van Erven Dorensark is van start gegaan.
- Het bestemmingsplan voor de bouw van 8 sociale huurwoningen bij de Harmen Vosweg is door de raad vastgesteld.
- Het bestemmingsplan voor de Ligweide (2 kavels en een hofje woningen) is door de raad vastgesteld.

- Voor de bouw van 6 sociale huurwoningen en 1 ontmoetingscentrum bij de Eemnesserweg (diaconaal woonproject) zijn de kaders door de raad vastgesteld.
- Het bestemmingsplan Correctieve Herziening 2, Laren is ter inzage gelegd. Dit bestemmingsplan bevat enkele reparaties van de bestemmingsplannen Centrum 2018 en Zevenend-Postiljon.

Uitvoeren lokale woonvisie 2017-2022

De belangrijkste doelstelling van het lokale woonbeleid is om de woningvoorraad, nu en in de toekomst, zo goed mogelijk af te stemmen op de woonwensen van de inwoners van de gemeente Laren. In de woonvisie hebben we rekening gehouden met de bijzondere positie die Laren inneemt binnen de woningmarkt van de Gooi en Vechtstreek. De Larense woningvoorraad kent een relatief laag aandeel sociale huurwoningen en een gemiddeld dure woningvoorraad. Ook beschikt Laren over weinig uitbreidingsmogelijkheden.

Regionaal woonakkoord 2021

De regionale woonvisie Gooi & Vechtstreek 2030 is op hoofdlijnen nog steeds actueel maar op twee onderdelen is de doelstelling gerealiseerd. Er zijn regionaal tussen 2016 en 2020 ruim 3.700 woningen gebouwd (ruim de afgesproken 750 per jaar), waarvan ongeveer een derde sociale woningbouw is. En de voorraad sociale huurwoningen is op peil gebracht van 2015, zoals afgesproken. In de periode 2020-2021 hebben gemeenten en corporaties samen met de provincie Noord-Holland een woonakkoord opgesteld met daarin actuele en aangescherpte ambities voor bouwen en betaalbaarheid. Begin juli 2021 is het woonakkoord door alle partijen ondertekend. Het woonakkoord bevat onder andere actiepunten voor het aandeel om betaalbare woningen mee te laten groeien met de voorraad, om naast sociale huurwoningen ook middeldure huurwoningen toe te voegen, om de bestaande voorraad beter te benutten en om klimaatneutraliteit, natuurinclusiviteit en circulariteit te stimuleren.

Begraafplaats

Er is gestart met het bovengronds ruimen van vervallen graven en met het achterstallig onderhoud aan de historische graven. Ook wordt een voorstel voorbereid voor de vaststelling (in 2021) van de historische graven.

Van wateroverlast naar Laren Regenklaar

In Laren is er besloten om overlast als gevolg van hevige regenval tegen te gaan door zo min mogelijk schoon regenwater via het riool af te voeren. Om dat te realiseren koppelen we daken en wegen af van het riool. Dit doen we zoveel mogelijk integraal en in samenhang met andere projecten via een gebiedsgerichte aanpak. Een (nieuwbouw) project kan een aanleiding zijn voor een integrale gebiedsaanpak voor regenwater. Met de woningbouwstichting hebben inmiddels projecten uitgevoerd, waarbij huurwoningen zijn afgekoppeld in combinatie met andere werkzaamheden zoals verduurzaming van woningen. We zijn volop bezig met de uitvoering van een groot aantal projecten. Het afgelopen jaar zijn de volgende projecten opgeleverd: Steffenskamp, Kruidenhuis, 200 woningen van woningbouwstichting, Montessorischool en Vredelaan. De uitvoering van Regenklaar loopt ook de komende jaren door.

Implementatie Omgevingswet

In 2021 zijn gerealiseerd:

- Een contourendocument, als derde stap in het proces van opstellen van een omgevingsvisie.
- Beleid Adviesrecht, Delegatie en Participatie.
- Raadsbesluit Opnieuw instellen Commissie Ruimtelijke Kwaliteit.
- Nieuwe werkprocessen voor vergunningverlening onder het regiem van de Omgevingswet
- Ontwikkeling van kennis van medewerkers over de Omgevingswet.
- Pilots omgevingstafel.
- Ontwikkeling snelservice voor een aantal APV-producten.
- Voorlichting aan raden over diverse onderwerpen.

Jaarlijkse check op bouwvergunningen

De gemeente verleent jaarlijks omgevingsvergunningen waarvan een groot deel betrekking heeft op bouwplannen. In de meeste gevallen wordt kort na vergunningverlening het bouwplan gerealiseerd. Maar soms wordt de vergunning niet of pas na lange tijd gebruikt. Ook komt het voor dat een bouw lang stilligt. Het in stand houden van 'slapende vergunningen' is ongewenst, omdat onder andere planologische en stedenbouwkundige inzichten kunnen wijzigen, bouwtechnische regelgeving verandert en omwonenden mogelijk geconfronteerd worden met de realisatie van een bouwplan waarvoor jaren geleden een vergunning is verleend. Daarom voeren we actief beleid om oude vergunningen te laten vervallen. In 2020 hebben we hiervoor BEL-breed een beleidsregel opgesteld.

Periodiek wordt controle uitgevoerd op openstaande vergunningen. In beginsel worden alle vergunningen ouder dan één jaar waarvan geen gebruik wordt gemaakt, ingetrokken.

Gooiergracht

In 2020 heeft adviesbureau Sweco een inventarisatie uitgevoerd naar de taken en verantwoordelijkheden voor de verschillende onderdelen van de Gooiergracht. Deze is in 2021 vertaald naar een door partijen vastgestelde Intentieverklaring 'Integrale aanpak Gooiergracht'. Hierin is vastgelegd dat de partijen onder andere een gezamenlijke visie op gaan stellen en de eigendommen van de Gemeenschappelijke Regeling Gooiergracht Vijzelgemaal Eemmeer (GR GVE) gaan overdragen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Activiteiten		
8.1	Het behoud van de beeldkwaliteit van het dorp op het gebied van de ruimtelijke ordening.	8.1.1	Voor bestaande bouwwerken geldt in algemene zin dat terughoudend wordt omgegaan met het wijzigen van vigerende bestemmingsplannen.	
		8.1.2	Bij grote projecten kan het college met een keuzenota voorstellen aan de raad doen waarbij de keuze tussen herbestemmen en nieuwbouw uitdrukkelijk aan de orde komt.	
		8.1.4	Geen inbreiding van Erfgooierscomplex.	
8.2	Voorbereidingen treffen ten behoeve van een goede invoering van de Omgevingswet.	8.2.1	Implementeren van de Omgevingswet conform de minimum eisen van de VNG, aangevuld met een beleidsneutraal Omgevingsplan en het opstellen van een Omgevingsvisie.	
8.3	Op het gebied van volkshuisvesting wordt aandacht aan sociale woningbouw besteed. We willen de doelstellingen uit de lokale woonvisie realiseren.	8.3.1	Implementatie van de door de raad vastgestelde lokale woonvisie.	
8.4	Goede afspraken maken met Woningcorporatie Het Gooi en Omstreken ten aanzien van investeringen in de huurwoningen (bestaand en nieuw).	8.4.1	Prestatieafspraken 2019-2022 monitoren.	
8.5	Voldoen aan de landelijke taakstelling van het ministerie t.a.v. de huisvesting van statushouders.	8.5.1	De taakstelling realiseren en halfjaarlijks via adequate monitoring bewaken.	
8.6	Voorkomen van voortijdig kappen van bomen en sloop van gebouwen voordat er zekerheid is over de doorgang van de bouw.	8.6.1	Juridisch onderzoek naar mogelijkheid om -voordat de bouwvergunning onherroepelijk is geworden- bijvoorbeeld via een realisatie-overeenkomst de sloop en eventuele kap van bomen pas toe te staan als de bouw met zekerheid doorgang zal vinden.	
8.7	Laren beschik over een actueel en adequaat integraal handhavings-uitvoeringsbeleid.	8.7.1	Opstellen Uitvoeringsprogramma 2022.	
8.8	Vergunningen, meldingen en ontheffingen worden op een kwalitatief hoog en adequaat niveau afgehandeld.	8.8.1	Alle aanvragen om vergunningen, meldingen en ontheffingen worden binnen de (wettelijke) termijnen afgehandeld. Bij voorkeur gebeurt dit nog sneller.	
		8.8.2	In 2021 wordt onderzocht in hoeverre de medewerkers van het cluster Vergunningen voldoen aan de Kwaliteitscriteria VTH-taken 2.0 en is een opleidingsplan daartoe vastgesteld.	

8.9	Toezicht en Handhaving wordt op een kwalitatief hoog en adequaat niveau afgehandeld.	8.9.1	De registratie van toezicht en handhaving wordt verbeterd en het naleefgedrag wordt inzichtelijk gemaakt, zodat uiterlijk in 2022 het naleefgedrag op de diverse gebieden inzichtelijk is.	
		8.9.2	In 2021 wordt onderzocht in hoeverre de medewerkers van het cluster Toezicht en Handhaving voldoen aan de Kwaliteitscriteria VTH-taken 2.0 en is een opleidingsplan daartoe vastgesteld.	
		8.9.3	Ongebruikte vergunningen, ouder dan een jaar, worden in principe ingetrokken na een intrekkingprocedure.	
8.10	Een standpunt bepalen ten aanzien van de toekomst van het Raadhuis.	8.10.1	In 2022 is het Raadsvoorstel aangenomen voor de huisvesting van het gemeentebestuur in het Brinkhuis. Hierbij is tevens besloten het Raadshuis in 2022 te verkopen..	
8.11	Een structurele oplossing vinden voor het achterstallige onderhoud in Klaas Bouthal en gymzaal Standelkruid.	8.11.1	In overleg met bestuur SBL een 10- jarenplan maken waardoor voldoende financiële ruimte beschikbaar komt voor de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan de Klaas Bouthal.	
8.12	Een meer verzorgde algemene begraafplaats met inzicht in benodigde structurele budget. Duidelijkheid omtrent de historische graven.	8.12.1	Uitvoeren van beheerplan algemene begraafplaats (incl. meerjaren onderhoudsplanning). Vaststellen van de - her beoordeelde - lijst historische graven.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 8.2.1 Verwacht wordt dat de Omgevingswet op 1-7-2022 in werking treedt. De genoemde acties lopen door tot 2029 wanneer de Omgevingswet geheel moet zijn geïmplementeerd. In 2021 zou worden gerealiseerd: Een contourendocument, als derde stap in het proces van opstellen van een omgevingsvisie. Dat is gelukt. Het opstellen van beleidsdocumenten, noodzakelijk voordat de Omgevingswet in werking treedt. Dat is gelukt. Het bundelen en uniformering van regelgeving t.b.v. het tijdelijk omgevingsplan dat op 1-7-2022 van rechtswege ontstaat. Dat wordt in de 1e helft 2022 afgerond. De organisatorische implementatie bij de BEL Combinatie is verregaag, mede door verdrag bij het rijk.
- 8.5.1 Monitoring van de taakstelling vindt maandelijks plaats. De taakstelling voor 2021 is, mede door de maatregelen rondom het coronavirus en geringe mutatie in sociale huurvoorraad, niet behaald. De verwachting is dat de achterstand begin 2022 zal worden ingelopen d.m.v. een concreet woningaanbod en nareizigers die nog naar NL afreizen en bij de referent in Laren intrekken.
- 8.7.1 Vaststelling moet nog plaatsvinden, medio februari 2022
- 8.8.2 Is onderzocht. In 2022 zal een opleidingsplan aan College worden voorgelegd.
- 8.9.1 In het uitvoeringsprogramma 2021 is opgenomen dat zal worden gewerkt aan het vaststellen van een toetssteen. Deze toetssteen kan vervolgens in de komende jaren worden gebruikt om vast te stellen of er sprake is van een verbetering van het naleefgedrag en of de gekozen (operationele) doelen, thema's en prioriteiten juist zijn. Door de coronacrisis is in 2020 en 2021 is prioriteit gegeven aan het laten doorgaan van de primaire processen. In 2022 wordt het vth beleid, Uitvoerings- en Handhavingsstrategie geactualiseerd. Hierin zal de registratie en naleving ervan een prominente plek krijgen.
- 8.9.2 Is onderzocht. Er wordt gewerkt in 2022 aan het opleidingsplan

- 8.12.1 De beheerwerkzaamheden zijn geïntegreerd in de werkomschrijving voor de buitendienst zodat geen apart beheerplan nodig is. De historische kring Laren heeft een voorstel gedaan voor actualisatie van de lijst historische graven. Deze moet nog worden vastgesteld.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn:

(+) = nadelig; (-) = is voordelig

Programma	Realisatie	Begr. 2021	Begr. 2021	Realisatie	Verschil
8. Bouwen en wonen	2020	v. wijziging	na wijziging	2021	
Baten	-9.617.224	-800.648	-869.648	-1.981.545	-1.111.897
Lasten	9.831.577	985.476	1.123.076	1.139.954	16.878
Saldo programma	214.353	184.828	253.428	-841.591	-1.095.019

Toelichting diverse afwijkingen

Programma 8. Bouwen en wonen

1.095.000

V

Lasten

Implementatie Omgevingswet

27.600

V

De lasten zijn vanuit de minder uitgevoerde werkzaamheden, mede vanwege de coronapandemie, lager, worden wel overgeheveld naar 2022 om werkzaamheden daar te kunnen afronden

Betaalde belastingen naar GEM Crailo

15.200

N

Riool en Waterschapheffingen Amersfoortsestraatweg zijn doorbelast naar GEM Crailo, overige lasten licht hoger dan begroot op eigen panden en gronden. Zie ook regel onder baten.

Overige gronden en gebouwen - toegerekende rente

17.800

V

Rente-omslog is na berekening op 0% uitgekomen versus begroot 0,2%

Presentiegelden welstandstoezicht

20.300

N

Meer kosten extern welstandsadvies door grotere aantallen vergunningen

Baten

Leges en rechten welstand

19.000

V

Meer legesinkomsten voor welstandsadvies door grotere aantallen vergunningen

Opbrengsten omgevingsvergunningen

287.500

V

Meer inkomsten leges door fors hogere aantallen aangevraagde vergunningen

Doorbelasting Amersfoortsestraatweg GEM Crailo

16.300

V

Doorbelasting Amersfoortsestraatweg betreft verzekering, Riool en Waterschapslasten, deze opbrengst valt nagenoeg weg tegen licht hogere lasten zoals bovenstaand weergegeven.

Verkoop gronden Crailo en aflossing zekerheidshypotheek

761.500

V

Grondverkoop aan GEM Crailo en aflossingen gemeentelijke zekerheidshypotheek.

Hogere leges bestemmingsplannen

33.500

V

De hogere leges komen voort uit leges voor een aantal grote projecten

Het saldo van de overige verschillen

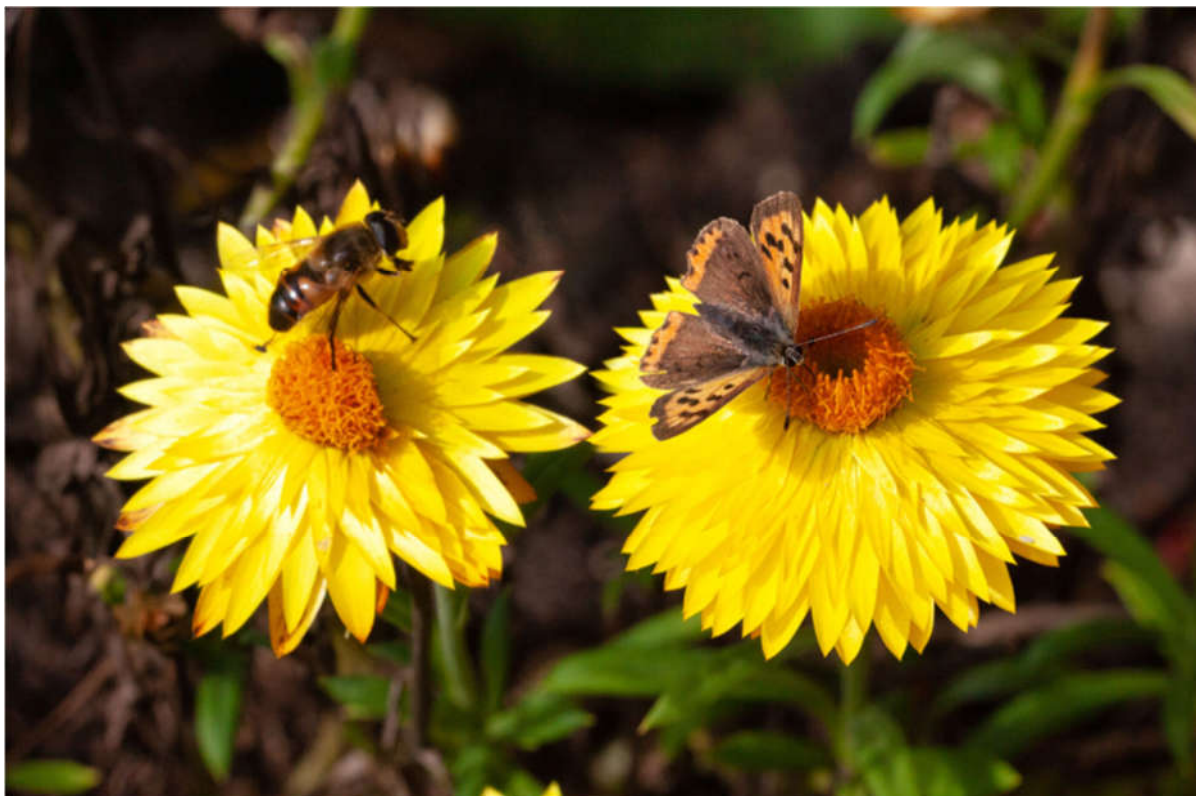
32.600

N

Visie

We moeten spaarzaam zijn met het milieu en ons steeds meer focussen op duurzaamheid. Duurzaamheid is een breed begrip, het heeft alles te maken met hoe we met onze natuur omgaan, en met leefbaarheid en vooral de leefkwaliteit.

Wat hebben we bereikt?

Milieu

Het taakveld milieu omvat vele aspecten waaronder bodem, lucht, geluid, afval, externe veiligheid en natuur. Over deze aspecten hebben we in 2021 in de ruimtelijke plannen en omgevingsvergunningen weer met regelmaat geadviseerd en diverse onderzoeken beoordeeld. Ook hebben we, met de inwerkingtreding van de Omgevingswet in het verschiet, ons met name in de Bruidsschat (de milieuregels die van rechtswege overgaan in het omgevingsplan) verdiept. Structureel nemen we deel aan de verschillende regio-overleggen/projectgroepen.

Naast deze reguliere werkzaamheden zijn voor 2021 de volgende specifieke zaken te benoemen.

Bodem

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2023 komen de bodemtaken (grotendeels) bij de gemeente te liggen. Dit is een ingrijpende verandering voor gemeenten. De provincie Noord-Holland wil haar taken warm overdragen. Ter voorbereiding is in 2021 met de provincie en de Omgevingsdienst overleg gevoerd over de bodemlocaties die onder de gemeente gaan vallen en de locaties waarvoor het Bevoegd Gezag in handen blijft van de provincie. Een voorlopige lijst van bodemlocaties is hiervan het resultaat. In 2022 krijgen we meer duidelijkheid over inhoud, opgave en financiële vergoedingen.

Ter voorbereiding op de Omgevingswet en door de opkomst van Zeer Zorgwekkende Stoffen (Pfas) is in 2021 onderzocht hoe we vorm kunnen geven aan een bodemkwaliteitskaart voor onze gemeente. Ook de kosten hiervoor zijn in kaart gebracht. In 2022 komen we hiervoor met een voorstel bij het college.

Lucht

In 2020 zijn we gestart met het meten van stikstofdioxide via Palmes diffusiebuisjes. De provincie Noord-Holland heeft dit mede mogelijk gemaakt. Er zijn gesprekken geweest met de provincie over deelname aan het project Hollandse Luchten, waarbij stikstofdioxide en fijnstof via sensoren worden gemeten. Dit project heeft in 2021 bij de provincie grotendeels stilgelegen maar is eind van dit jaar weer opgepakt. In december 2021 is er een startoverleg geweest en we verwachten in maart 2022 een eerste bewonersbijeenkomst te organiseren.

Afval

Naar aanleiding van de evaluatie in 2020 van het regionale programma VANG (Van Afval Naar Grondstof) van de GAD zijn in 2021 de portefeuillehouders Milieu en Duurzaamheid samen met de raden aan de slag gegaan met het ontwikkelen van een nieuwe Grondstoffenvisie. Deze Grondstoffenvisie beschrijft hoe we in Gooi en Vechtstreek met onze grondstoffen en reststromen willen omgaan en hoe we deze inzetten in de weg naar een circulaire en toekomstbestendige economie. De Grondstoffenvisie is in oktober 2021 door het AB van de regio G&V vastgesteld en vormt het kader voor het GAD uitvoeringsplan, dat in 2022 zal worden opgesteld.

Zwerfafval

In 2021 zijn we in het kader van de aanpak van zwerfafval een actie gestart waarbij iedereen zich kon opgeven om een stukje van Laren te adopteren en dit stukje zo schoon mogelijk te houden. Als beloning konden deelnemers op gemeentelijke kosten iets leuks doen. Denk aan een activiteit voor de buurt of misschien wel een nieuwe televisie voor het clubhuis. In 2022 loopt deze actie door.

In 2021 is het zwerfafval in de gemeente gemonitord. Op een aantal dagen is actief schoongemaakt. Daarnaast zijn inwoners voortdurend gefaciliteerd in schoonmaakmaterialen.

Duurzaamheid

In 2021 is het uitvoeringsplan Energietransitie Laren 2020 als leidraad gebruikt voor de uit te voeren activiteiten. Het is een praktische vertaalslag van het Klimaatprogramma Laren 2018- 2022. Op basis van het uitvoeringsplan zijn diverse projecten gestart, dan wel gerealiseerd.

- Voor de Transitievisie Warmte (TVW) is in 2021 het gezamenlijk traject met de gemeenten Gooise Meren, Wijdmeren, Huizen en Blaricum verder voortgezet. Hiervoor is adviesbureau APPM en CE Delft gevraagd om het proces te ondersteunen. In het eerste kwartaal van 2021 hebben we een kadernotitie opgesteld die als leidraad diende voor de uiteindelijke TVW. Dit rapport was een eerste verkenning van de mogelijkheden en gaf richting aan de definitieve TVW. Vervolgens vonden er uitvoerende gesprekken met interne en externe stakeholders plaats. Ook zijn de inwoners gevraagd om input te leveren. De eindversie van de TVW, met de analyse van de warmteoplossingen per buurt en de vertalingen van gevoerde gesprekken, heeft de gemeenteraad in december 2021 vastgesteld.
- Eind 2019 is Laren als onderdeel van de energieregio Noord-Holland Zuid (NHZ) gestart met de Regionale Energie Strategie (RES). In 2020 vonden er meerdere stakeholdersessies plaats. Hieruit zijn voorstellen gekomen voor potentiële zoekgebieden in Laren voor wind- en zonopwekking. In juni 2020 gaf de gemeenteraad haar zienswijze op de concept-RES. In juni 2021 heeft de gemeenteraad RES 1.0 vastgesteld. De gemeenteraad ziet af van zoekgebieden voor wind, en focust met name op hernieuwbare energie door zonopwekking. Na de zomer is

gestart met de eerste haalbaarheidsstudies voor 'Zon op grote daken' en 'Zon langs infrastructuur' (A27).

- Eind 2019 heeft de Rijksoverheid de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) gelanceerd. Een regeling voor gemeenten om bewoners te stimuleren energie te besparen. In 2020 hebben we samen met Duurzaam Bouwloket een plan van aanpak voor de actie opgezet. Het doel was om te komen tot 1.000 aanvragen. In 2021 is dit plan uitgevoerd. Meer dan 1.100 huishoudens hebben van de regeling gebruik gemaakt.
- Het college stelde een projectplan vast voor de verduurzaming van al het gemeentelijk vastgoed. In 2020 en 2021 zijn meerdere energiescans uitgevoerd. Hieruit zijn voorstellen gemaakt voor business cases. Het plan van aanpak voor de uitvoering van de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is eind 2021 opgesteld. De verwachting is dat we dit plan in het eerste kwartaal van 2022 door de gemeenteraad kunnen laten vaststellen.
- In 2021 heeft de gemeente samen met de Hut van Mie een plan van aanpak opgesteld. Op een aantal activiteiten is gezamenlijk opgetrokken. Er is een plan van aanpak opgesteld voor 'Zon op Grote daken' voor Businesspark A27 (Blaricum) en eind 2021 is hiermee gestart. Hut van Mie neemt ook deel aan de werkgroep voor 'Zon langs infrastructuur'. De Hut van Mie is ook gestart met een analyse van het gemeentelijk vastgoed om te proberen zo 20% van de energiebehoefte van de gemeente lokaal op te wekken (en vervolgens de energie aan de gemeente te leveren).
- Er zijn prestatieafspraken gemaakt tussen de gemeente, Huurdersorganisatie Het Gooi en Omstreken en Woningcorporatie Het Gooi en Omstreken voor de periode 2019-2022. Deze gaan over de start van het verduurzamen van de sociale huurvoorraad. In september 2020 heeft Gooi en Omstreken het startsein gegeven voor de verduurzaming van 200 huurwoningen aan het Zandgat. De woningen zijn in 2021 naar aardgasvrij-ready gerenoveerd. De totale investering bedroeg circa 15 miljoen euro.
- In 2021 hebben meerdere verkennende gesprekken plaatsgevonden met de Provincie Noord-Holland over Ultradiepe Geothermie (UDG). Ook hebben we verkennende gesprekken gevoerd met Larderel Energy. Larderel Energy is onderdeel van een consortium dat een opsporingsvergunning heeft voor Regio Eemland voor een proefboring naar UDG. Mogelijk kunnen in de toekomst woningen in Laren en Blaricum op een warmtenet worden aangesloten met warmte verkregen uit UDG. De komende jaren moet eerst de haalbaarheid hiervan worden onderzocht voor Regio Eemland en regio Gooi en Vechtstreek.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Activiteiten		
9.1	Uitvoeren van het Klimaatbeleidsplan Laren 2018 – 2022, waarvoor in 2020 een Uitvoeringsplan Energietransitie is opgesteld. We moeten spaarzaam zijn met het milieu en ons steeds meer focussen op duurzaamheid: intensivering van aanpak duurzaamheid met als doel CO2-reductie en meer duurzame energieopwekking te realiseren. Een belangrijk uitgangspunt is dat gezocht wordt naar mogelijkheden om het “laag hangend fruit” als eerste aan te pakken (isoleren, verleden). In regioverband wordt onderzoek verricht naar de mogelijkheid voor het ontzorgen van particulieren om te verduurzamen. Landelijke studies naar object-gebonden financiering, in het verlengde van de studie naar baatbelasting, zijn daar een onderdeel van. Vervolgens komen energiezuinige installaties en duurzame energie-opwek aan de orde. Deze vragen om diepgaandere studie en innovatieve ontwikkelingen	9.1.1	Eind 2020 wordt het Uitvoeringsplan geëvalueerd en wordt een Uitvoeringsplan 2021 opgesteld.	
		9.1.2	Verduurzamen gemeentelijke gebouwen en het stimuleren van verduurzaming bij maatschappelijk vastgoed, waaronder scholen en sportclubs.	
		9.1.3	In samenwerking met de Regio Gooi en Vechtstreek, als onderdeel van de regio Noord-Holland Zuid, komen tot een Regionale Energie Strategie (RES 1.0), met een bod voor regionale opwek van duurzame energie. In dat kader onderzoek doen naar de mogelijkheden binnen de gemeente.	
		9.1.4	In het verlengde van de reeds ingevoerde legeskorting voor zonnepanelen op monumenten, verkennen van “groene” leges voor duurzaamheidsmaatregelen in brede zin.	
		9.1.5	Overgaan op LED verlichting voor de openbare verlichting.	
		9.1.6	Woningcorporatie blijven motiveren om bestaande woningen te verduurzamen.	
		9.1.7	Het stimuleren van initiatieven, Hut van Mie, om te komen tot een energiecoöperatie. Om duurzame energie opwek door en voor burgers te stimuleren.	

		9.1.8	Het opstellen van een Transitie Visie Warmte, waarin per wijk het alternatief voor aardgas wordt aangegeven. Van Rijksweg moet dit plan eind 2021 door de raad zijn vastgesteld.	
		9.1.9	Vanwege de Wet VET (Voortgang Energie-Transitie; ingangsdatum 1 juli 2018) nieuwbouwprojecten zonder gasaansluiting realiseren.	
		9.1.10	Uitbreiden van openbare oplaadpunten voor elektrische auto's.	
		9.1.11	Stimuleren van circulariteit, mede in samenwerking met de regio G&V.	
9.2	Een schone en veilige leefomgeving met aandacht voor de natuur.	9.2.1	Bij verlening van kapvergunningen voortdurende aandacht voor kwaliteit in beeld en diversiteit.	
		9.2.2	Meer bloemen in perken en wegstroken.	
		9.2.3	Bloemkorven aan palen (hanging baskets) bevestigen.	
		9.2.4	Uitvoeren integraal bestek openbare ruimte.	
		9.2.5	Nadere uitwerking beleidsregels kapbeleid.	
		9.2.6	Actualiseren van de APV (Algemene Plaatselijke Verordening), waaronder het opstellen van maatregelen vanwege geur- en geluidsoverlast, aanpassing van de regels die gelden voor horeca en terrassen en nadere uitwerking van beleidsregels kapbeleid.	
9.3	Afvalinzameling	9.3.1	In 2021 wordt in regionaal verband (GAD) de visie op de toekomst van afvalscheiding in relatie tot circulaire economie en de landelijke doelstellingen geformuleerd. Het doel is om gezamenlijk te komen tot een visie richting 2026.	
9.4	Een goed onderhouden begraafplaats	9.4.1	Opstellen beheerplan Algemene begraafplaats.	
		9.4.2	Actualiseren lijst historische graven.	
9.5	Voorkomen van overbelasting van het riool bij regenval	9.5.1	Periodiek onderhoud en herstel aan riolen, straatkolken en infiltratievoorzieningen.	
		9.5.2	Aanleggen van een decentraal systeem voor het opvangen en verwerken van hemelwater.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

- 9.1.1 Er is besloten om het uitvoeringsplan van 2020 als basis te blijven gebruiken voor 2021 en 2022. In 2022 zullen we een geheel nieuw plan opstellen die veel meer is afgestemd op de huidige klimaatprogramma's van het rijk.
- 9.1.5 Dit project staat voor 2022 op de planning
- 9.2.2 Bij herinrichting en (groot) onderhoud wordt steeds gekeken naar de mogelijkheden voor meer bloemen / biodiversiteit, passend bij de plaatselijke omstandigheden.

- 9.2.4 Vanaf oktober heeft een doorlichting plaatsgevonden op het integraal bestek. De arealen in het beheersysteem zijn opnieuw geïnventariseerd. Er zijn grote verschillen geconstateerd, met bijbehorende financiële consequenties. Zoals bij het college bekend zijn we hierover in onderhandeling met SIGHT. De werkzaamheden van de Buitendienst worden conform de afspraken uitgevoerd. Een gedeelte van de uren laat zich wat lastiger inschatten omdat dit afhankelijk is van externe factoren, zoals de gladheidsbestrijding. En door corona zijn bijvoorbeeld evenementen uitgevallen.
- 9.2.5 De beleidsregels zijn uitgewerkt. Vaststelling vindt plaats begin 2022.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn:

Programma 9. Milieu en duurzaamheid	Realisatie 2020	Begr. 2021 v. wijziging	Begr. 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Baten	-2.354.747	-2.684.702	-2.844.901	-2.869.846	-24.945
Lasten	2.123.971	2.383.290	2.836.378	2.393.135	-443.243
Saldo programma	-230.776	-301.412	-8.523	-476.711	-468.188

Toelichting diverse afwijkingen

Programma 9. Milieu en duurzaamheid	468.200	V
--	----------------	----------

Lasten

Kosten riolering **27.900** **V**
Minder calamiteiten en de kosten maatwerk (19,6k) waarbij de rioolmedewerker is verantwoord in de administratie van de BEL Combinatie. Budget is in 2022 verlaagd naar 80,3k.

Uren BEL Combinatie inzake onderhoud riool **34.500** **V**
Minder inzet eigen personeel inzake voorbereiding en uitvoering riool onderhoud

Kosten riolering beleid **25.700** **V**
Op deze post wordt o.a. de inhuur van een externe verantwoord. Deze inhuur is voornamelijk ingezet voor maatwerk. Dit is verantwoord in de administratie van de BEL Combinatie.

Mutatie voorziening riolering **25.000** **N**
Vanuit berekening lokale heffingen is deze boeking noodzakelijk in relatie met de voorziening riool

Inzameling Afval **13.800** **N**
Meer inzet eigen personeel met name afvalinzameling in dorp vanwege extra afvalstroom Corona-effecten

Mutatie voorziening afval **42.300** **V**
Vanuit berekening lokale heffingen is deze boeking noodzakelijk vanuit voorziening afval

Milieubeheer kosten algemene plannen **19.200** **V**
We zijn in afwachting van goedkeuring OFGV (hadden we in 2021 al verwacht maar is nog niet ontvangen), mogelijk rollen daar nog kosten uit.

Masterplan MPS 't Gooi **16.200** **V**
Er is 1 jaar te veel begroot: 2020 was het laatste jaar dat Laren moest bijdragen

Klimaat- en duurzaamheidsbeleid	312.600	V
Dit grote bedrag is voor de uitvoering warmtevisie (over meerdere jaren) waarbij er een paar projecten uitgesteld zijn naar 2022		
Klimaat- en duurzaamheidsbeleid - incidentele subsidies	29.500	V
Er is minder uitgegeven vanwege uitblijven subsidie verzoeken		
Klimaat- en duurzaamheidsbeleid - meerkosten vanuit GR Regio G&V	13.800	N
Hogere doorbelasting vanuit regionale projecten		
Begraafplaats - diensten en goederen derden	26.300	V
Vanuit minder aantal begravingen en vanwege effecten corona-pandemie zijn de lasten lager uitgevallen dan begroot.		
Begraafplaats - Mutatie voorzieningen	21.400	N
Meerkosten vanwege mede de lagere onttrekking uit de voorziening		
<u>Baten</u>		
Begraafplaats	109.600	V
Opbrengsten afkoop grafonderhoud en berekende kosten begraafrechten (zie ook regel mutatie met de voorziening); begrote opbrengst te laag.		
Begraafplaats	37.200	N
Minder aantal begravingen, zie ook mutatie inzake onderhoud e.d.		
Hogere inkomsten rioolrechten	80.700	V
Heffing rioolrechten aan burgers en ondernemer geschiedt over 2 rekeningen versus begroot 1`post, licht hogere opbrengst		
Lagere inkomsten afvalstoffenheffing	96.100	N
Door meer opgelopen kosten vanuit GAD welke pas laat bekend werden is de afvalstoffenheffing niet genoeg naar kostendekkend verhoogd		
Klimaat- en duurzaamheidsbeleid	37.600	N
Lagere bijdrage vanuit Rijk inzake klimaatbeleid projecten		
Het saldo van de overige verschillen	11.500	N

Visie

Het economisch beleid is een voortzetting van de vorige collegeperiode. Het uitgangspunt is het stimuleren van actieve betrokkenheid van ondernemers bij Laren. Het ondernemersfonds wordt daarom verder versterkt.

Wat hebben we bereikt?

Crailo

Voor Crailo is in juli 2021 het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte en beeldkwaliteitsplan vastgesteld. Ook het besluit hogere grenswaarden, de beleidsregels 'Mobiliteit en parkeren' en 'Natuurinclusief' bouwen en inrichten' zijn vastgesteld. Tegen het bestemmingsplan is beroep ingesteld. De GEM Crailo zal het totale grondgebied voor de gemeenten Laren, Gooise Meren en Hilversum gaan ontwikkelen. Het gebied zal bestemd worden voor een groene circulaire en duurzame buurtschapsontwikkeling waarin plaats is voor woningbouw (590 woningen), bedrijvigheid (5 hectare) en natuur.

Ligweide

In 2021 is het bestemmingsplan Ligweide vastgesteld en is een Grondexploitatie geopend. In 2022 zal de grond voor de bouw van 10 woningen in een hofje en 2 vrijstaande woningen worden verkocht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Activiteiten		
10.1	Stimuleren van actieve betrokkenheid van ondernemers bij Laren en streven naar meer variantie binnen het bestaande winkelaanbod. In 2015 is door de Stichting Bijzonder Laren het initiatief genomen te komen tot een ondernemersfonds. De gemeente heeft hieraan mede gewerkt door een opslag op de OZB niet-woningen in te voeren waarmee de stichting de beschikking krijgt over een maximaal jaarbudget in 2021 van €125.000. Zij zet deze middelen in voor de Larense ondernemers als ook om het ondernemersklimaat in Laren een extra impuls te geven (bijvoorbeeld vanuit de maandelijkse koopzondag met een centraal thema). Om het democratische gehalte verder gestalte te geven, is er in de uitvoering gekomen tot oprichting van een Coöperatieve Ondernemingsfonds welke de daadwerkelijk uitvoering van de activiteiten doet als ook de zogenaamde “Trekkingsrechten” voor deelnemende winkelgebieden beheerd voor specifieke wensen en uitgaven voor die gebieden.	10.1.1	Implementatie van het door de raad aanvaarde Centrumplan.	
		10.1.2	Voorzetten van de betrokkenheid bij Bijzonder Laren. Via het Coöperatieve ondernemersfonds activiteiten uitvoeren en het fonds adequaat beheren.	

		10.1.3	Bijdragen aan een schoner dorp onder andere door meer inzet van 'opruimers' en voor de staat van het straatmeubilair (zie ook Centrumplan).	
10.2	Eind 2017 hebben de gemeenteraden van Gooise Meren, Hilversum en Laren ingestemd met de aankoop van Crailo. Dit vroegere kazerne complex ligt ook in deze drie gemeenten. De ontwikkeling van het gebied gebeurt door GEM Crailo B.V. Voor de inrichting van het gebied is een uitgebreid ambitiedocument vastgesteld. Dit geeft richting voor de verdere invulling van het gebied waarvoor nu de diverse uitwerkingen worden opgesteld. Het stedenbouwkundigplan is vastgesteld, in 2021 wordt het bestemmingsplan aan de raad voorgelegd	10.2.1	Ontwikkelen van het gebied samen met Hilversum en Gooise Meren via de GEM Crailo.	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

10.1.1 De meeste zaken uit het Centrumplan zijn gereed.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn:

(+) = *nadelig*; (-) = *is voordelig*

Programma 10. Grondexploitatie, dorpsver, economie	Realisatie 2020	Begr. 2021 v. wijziging	Begr. 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Baten	-325.333	-47.280	-47.280	-89.930	-42.650
Lasten	495.473	188.507	188.507	244.375	55.868
Saldo programma	170.140	141.227	141.227	154.445	13.218

Toelichting diverse afwijkingen
--

Programma 10. Grondexploitatie, dorpsver, economie	13.200	N
---	---------------	----------

Lasten**Kosten verbonden aan GREX Ligweide (GREX geactualiseerd)****-****N**

Voor de Ligweide is een herziening van de GREX gemaakt, kosten op GREX geboekt

Het saldo van de overige verschillen**13.200****N**

Algemene dekkingsmiddelen

Visie

Een financieel gezonde gemeente, onder de gewijzigde Wet- en regelgeving vanuit het BBV

Wat hebben we bereikt?

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doelstellingen		Activiteiten	

Toelichting bij afwijking (oranje of rood):

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn per saldo de baten en lasten opgenomen die aan het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen verbonden zijn.

Toelichting diverse afwijkingen

Algemene dekkingsmiddelen	Realisatie 2020	Begr. 2021 v. wijziging	Begr. 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Baten	-18.487.150	-18.726.334	-19.258.579	-19.694.221	-435.642
Lasten	1.393.111	554.359	1.602.378	1.660.480	58.102
Saldo alg. dekkingsmiddelen	-17.094.038	-18.171.975	-17.656.201	-18.033.741	-377.540

Algemene dekkingsmiddelen

377.500

V

Lasten

Treasury

19.600

N

Op het taakveld treasury is per saldo sprake van een nadeel. Dit wordt veroorzaakt door lagere renteopbrengsten), en ook door minder betaalde rente. De lagere rentetoerekening aan de taakvelden heeft overigens een voordelig effect op de programma's (voordeel in kapitaallasten).

Lagere kosten bezwaren OZB woningen

62.100

V

In 2021 zijn minder bezwaren en een hoger aantal vergoedingen voor proceskosten met betrekking tot de opgelegde OZB-aanslagen, door eerdere zelfwerkzaamheden BEL, voorkomen..

Stelpost BEL Combinatie niet gerealiseerd / ook hogere last BEL inzet

165.500

N

Een opgenomen stelpost inzake vermindering lasten BEL Combinatie is niet gerealiseerd.

Lasten gemeente samenhangende met matching corona-bijdragen

805.000

N

Door gemeente zijn er op diverse verleende Corona-bijdragen vanuit Rijk en Provincie matchingbedragen (verplicht) betaald

Dekking meerkosten Corona Laren via ingesteld coronafonds	879.800	V
Dekking meerkosten Corona Laren via ingesteld coronafonds		

Baten

Algemene uitkering gemeentefonds	462.100	V
---	----------------	----------

Ten opzichte van de initiële raming is een voordeel ontstaan van € 462.100.

- Accres, uitkeringsfactor, loon- en prijsbijstellingen € 154.572 voordeel;
- Ontwikkeling uitkeringsbasis en inzet verdeelreserve € 146.702 voordeel;
- WOZ waarden mutaties € 44.588 nadeel;
- Overige taakmutaties € 213,579 voordeel;
- Overige kleine verschillen € 8.165 nadeel..

Treasury	27.100	V
-----------------	---------------	----------

Hogere ontvangen rente mede door afgesloten grote lening (10 mln) tegen negatieve rente

OZB Woningen	16.100	N
---------------------	---------------	----------

er is een licht lagere opbrengst onroerende zaakbelasting woningen ontvangen

OZB Woningen niet woningen	98.100	N
-----------------------------------	---------------	----------

Er is een lagere opbrengst onroerende zaakbelasting niet-woningen ontvangen, begrotingsbedrag wordt wel steeds beter naar werkelijkheid.

Opbrengst precario ondergronds en bovengronds	41.700	V
--	---------------	----------

Opbrengst precario ondergronds (laatste jaar) en bovengrondse precario.

Opbrengst invorderingskosten	38.700	V
-------------------------------------	---------------	----------

Vanuit verhoogde inzet inzake invordering is er extra opbrengst gerealiseerd

Het saldo van de overige verschillen	29.700	N
---	---------------	----------

Overhead

Toelichting

Een overzicht van de gemeentelijke overhead is een verplichting uit de wet- en regelgeving van het BBV. In dit overzicht is enerzijds de eigen overhead van de gemeente Blaricum opgenomen en anderzijds de overhead die doorbelast wordt door onder andere de BEL Combinatie of andere verbonden partijen.

Gemeente Laren

Huisvestingskosten gemeentehuis, de kosten van het bestuurssecretariaat en tot slot de overige ondersteuning van het college en representatiekosten.

BEL Combinatie

Alle overhead van de BEL Combinatie conform het aandeel in de DVO.

Regio Gooi & Vechtstreek

Betreft de overhead van de Regio G&V met betrekking tot de uitbestede gemeentelijke taken conform de programmabegroting Regio G&V 2021.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het onderdeel Overhead verbonden zijn.

(+) = nadelig; (-) = is voordelig

Overhead	Realisatie 2020	Begr. 2021 v. wijziging	Begr. 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Baten	-295.688	-304.560	-304.560	-488.851	-184.291
Lasten	4.915.220	4.849.137	5.119.137	5.082.642	-36.495
Saldo overhead	4.619.532	4.544.577	4.814.577	4.593.791	-220.786

Toelichting diverse afwijkingen
--

Overhead	220.800	V
Lasten		
Gemeentehuis (beheer en onderhoud)	30.700	N
Er is met name sprake van een nadeel doordat er reparaties en onderhoud is uitgevoerd dat niet was		
Bestuursondersteuning/staf algemene plannen (m.n visie HvL0	117.800	N
In 2020 is een met name door lagere representatiekosten (€ 8.000 voordeel) sprake van een overschot op		
Kosten inhuur personeel van derden / kosten personeel	86.200	N
Door het moeizaam kunnen invullen van vaste formatie met eigen personeel is er meer personeel van		
Bestuursondersteuning/staf	34.100	V
Het nadeel ontstaat met name door de advisering rondom de portefeuille GEM Crailo (€ 3.400), advisering		
Budget t.b.v. uitvoeren centrumplan (veel uitvoering in 2022)	216.500	V
Budget t.b.v. uitvoeren centrumplan (veel uitvoering 2022, wordt v.a overhevelingsvoortsel aan budget		
Representatie	12.200	N
Budget is ver afgeraamd, in 2021 veel kosten mede vanwege bestrijding e.d. coronapandemie.		
Toerekening kosten overhead BEL Combinatie	35.500	V
Toerekening kosten overhead BEL Combinatie		
Baten		
Gemeentehuis - huuropbrengsten en dienstverlening	11.100	N
Er is een licht lagere opbrengste huren en dienstverlening gerealiseerd mede vanuit regemoetkoming niet-		
Gemeentehuis - geleverde goederen en diensten	10.800	N
In 2020 zijn fors meer uren geschreven op de projecten dan begroot in de DVO 2020 BEL Combinatie.		
Gemeentehuis - deel afboeking niet meer benodigde voorzieng onderhoud	200.000	V
Vanuit het verkoopproces Raadhuis kan een groot deel van de voorziening groot onderhoud vrijvallen		
Het saldo van de overige verschillen	3.500	V

Onvoorzien en incidenteel

Toelichting

Volgens de beleidsuitgangspunten is een beroep op onvoorzien slechts mogelijk indien aan drie criteria wordt voldaan: **onvermijdbaar**, **onuitstelbaar** en **onvoorzienbaar**. Voor onvoorziene uitgaven is een jaarlijks bedrag in de begroting opgenomen van € 10.000,=.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het onderdeel Onvoorzien verbonden zijn.

(+) = nadelig; (-) = is voordelig

Onvoorzien	Realisatie 2020	Begr. 2021 v. wijziging	Begr. 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Baten	-	-	-	-	-
Lasten	-	10.000	10.000	-	-10.000
Saldo onvoorzien	-	10.000	10.000	-	-10.000

Toelichting diverse afwijkingen

Onvoorzien	10.000	V
Budget onvoorziene uitgaven	10.000	V
In 2021 is geen gebruik gemaakt van de begrotingspost onvoorzien.		
Het saldo van de overige verschillen	-	N

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de belastingplicht in de vennootschapsbelasting uitgebreid voor overheidslichamen en daarmee ook voor gemeenten. Deze belastingplicht geldt bij die activiteiten waarbij de gemeente deelneemt aan het economisch verkeer en met deze activiteiten structureel een overschot behaalt. Het doel van de wijziging van de wet is om een gelijk speelveld te creëren tussen publieke en private partijen.

Gemeenten zijn nu belastingplichtig indien en voor zover zij een onderneming drijven, zo luidt het wettelijk criterium. Praktisch gezien betekent dit dat alleen die activiteiten van de gemeente in de heffing worden betrokken die als 'zelfstandig onderdeel' kunnen worden beschouwd en die voldoen aan de voorwaarden om als –belaste- onderneming te worden aangemerkt.

Grondbedrijf:

Naar aanleiding van de eerder ingediende aangifte vennootschapsbelasting 2016 waarin het actieve grondbedrijf als belastingplichtige activiteit is opgenomen is overleg gevoerd met de Belastingdienst. Mede vanwege het gegeven dat fiscaal gezien voor de jaren 2017 en 2018 sprake is van een verlies is voor het jaar 2016 alsnog geconstateerd dat de gemeente Laren voor 2016 niet belastingplichtig is. De Belastingdienst heeft voor 2016 inmiddels een nihilaangifte vastgesteld. Naar verwachting zal dit ook de uitkomst zijn voor de jaren t/m 2021. De reden hiervoor is dat de gemeente in 2021 een zeer beperkt actief grondbedrijf kent.

Met betrekking tot het onderwerp buitenreclame dient nog een klein voorbehoud te worden gemaakt. De gemeente geniet op jaarbasis circa € 4.000 aan opbrengsten. De fiscus procedeert op dit moment met een aantal gemeenten over de vraag of dergelijke inkomsten onder de vennootschapsbelasting vallen. Gelet op de hoogte van het bedrag zijn deze inkomsten vooralsnog buiten beschouwing gelaten. In het geval dat de fiscus de zaak bij de rechter wint zal bij toekomstige jaren wel rekening met deze inkomsten worden gehouden..

Echter gelet op het beperkte potentiële risico dat op dit dossier bestaat voor Laren wordt in de jaarrekening van 2021 geen VPB last opgenomen.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het onderdeel Vennootschapsbelasting verbonden zijn.

	Realisatie 2020	Begr. 2021 v.wijziging	Begr. 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-

Toelichting diverse afwijkingen

Geen.

Mutaties reserves

Wat heeft het gekost?

Ten behoeve van het inzicht is een gespecificeerd overzicht opgenomen van de mutaties reserves per programma. Per mutaties is de begrote en gerealiseerde mutatie gepresenteerd. Aanvullend is de begrotingswijziging benoemd waarmee de raad de mutatie van de reserve heeft goedgekeurd. In de toelichting op de balans: onderdeel 4.8 Overzicht reserves (balansspecificatie C) is een totaaloverzicht opgenomen van het verloop van de reserves in 2021.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen.

(+) = nadelig; (-) = is voordelig

Toevoegingen en onttrek aan de reserves	Realisatie 2020	Begr. 2021 v. wijziging	Begr. 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Verschil
Baten	-2.488.963	-303.069	-2.858.883	-1.688.897	1.169.986
Lasten	1.300.000	-	495.039	100.000	-395.039
Saldo mutatie reserves	-1.188.963	-303.069	-2.363.844	-1.588.897	774.947

Toelichting diverse afwijkingen

Toevoegingen en onttrek aan de reserves

774.900

N

Mutatie reserves

774.900

N

Per saldo is er sprake van een nadeel in de reservemutaties. Dit wordt veroorzaakt doordat er enerzijds fors minder middelen uit de reserves zijn onttrokken dan begroot (nadeel) en anderzijds iets meer middelen aan de reserves zijn toegevoegd dan begroot (nadeel). Ten opzichte van de nadelen (lagere onttrekkingen uit de reserve) doen de voordelen zich voor binnen de programma's doordat de middelen hier niet zijn uitgegeven. Ten opzichte van de begroting na wijziging zitten de grootste afwijkingen (groter dan € 50.000) in de volgende mutaties:

- Geen uitgaven in 2021 voor het uitvoeren verbeteren centrumplan (€ 216.500 lagere onttrekking);
- Uitgaven HOV-onderzoek vinden plaats in 2021 (€ 187.500 lagere onttrekking);
- Geen uitgaven duurzaamheid- en klimaatbeleid ten laste van reserve (€ 237.100 lagere onttrekking);
- Verwerking begrotingsmutatie 2021-17 inzake extra middelen AU 2021 versus onttrekking coronasteunfonds en aanvulling exploitatie vanuit restant reserve precarioheffing ondergronds (€ 94.000,=);

Voor een gedetailleerd overzicht van alle reservemutaties per programma wordt verwezen naar de volgende pagina.

Besluit	Reserve	Omschrijving mutatie	Begroting 2021 voor wijziging		Begroting 2021 na wijziging		Realisatie 2021		Vershil
			To	On	To	On	To	On	Result
2021-P	R.93000	Bijdrage t.b.v. bestuurlijke crisistraining	-	5.000	-	5.000	-	-	-5.000
2021-13	R.93000	Business Case verhuizing gemeentebestuur	-	-	-	10.000	-	8.170	-1.830
2021-15	R.93037	Uitvoering Centrumplan	-	-	-	220.000	-	3.479	-216.521
2021-1	R.93037	Amendement begroting 2021 Centrumplan	-	-	-	100.000	-	100.000	-
2021-1	R.93000	Amendement begroting 2021 Centrumplan	-	-	100.000	-	100.000	-	-
Totaal mutatie reserves programma 1. Bestuurszaken			-	5.000	100.000	335.000	100.000	111.649	-223.351
2021-6	R.93000	Camera's	-	-	-	37.000	-	-	-37.000
2021-6	R.93000	Opstellen (terughoudend) reclamebeleid	-	-	-	10.000	-	10.000	-
2021-P	R.93000	Extra bestrijding ekenprocessierups	-	34.000	-	34.000	-	27.685	-6.316
2021-6	R.93037	Verduurzamen bomen-gazon Brink	-	-	-	27.900	-	17.274	-10.626
2021-6	R.93000	Wegbeheersplan	-	-	-	25.000	-	-	-25.000
2021-6	R.93000	Bijdrage HOV	-	-	-	187.500	-	-	-187.500
2021-6	R.93000	Buurtbus	-	-	-	11.347	-	11.347	-
2021-6	R.93000	opstellen leidraad groen	-	-	-	25.000	-	15.960	-9.040
Totaal mutatie reserves prog. 4. Wegen, water en verkeer			-	34.000	-	310.747	-	72.266	-238.482
2021-6	R.93026	diverse verzoeken scholen	-	-	-	23.121	-	23.121	-
2021-6	R.93000	IHP Onderwijs (deels extra budget)	-	-	-	4.759	-	4.759	-
Totaal mutatie reserves programma 5. Onderwijs			-	-	-	27.880	-	27.880	-
2021-P	R.93000	Viering 500-jarig bestaan Johanneskerk	-	10.000	-	15.000	-	1.005	-13.995
2021-P	R.93000	Opstellen speelplaatsenplan	-	20.000	-	20.000	-	3.860	-16.140
2021-6	R.93034	Subsidie maggy Lekeux scouting	-	-	-	130.000	-	130.000	-
2021-9	R.93000	Visie Brinkhuis	-	-	-	50.000	-	50.000	-
2021-16	R.93000	Incidenteel hogere bijdrage Singer 2021	-	-	-	195.000	-	195.000	-
2021-6	R.93000	Regionale viering 4-5 mei	-	-	-	5.000	-	-	-5.000
Totaal mutatie reserves programma 6. Cultuur en recreatie			-	30.000	-	415.000	-	379.865	-35.135
2021-P	R.93032	Preventief voorveld	-	40.000	-	40.000	-	17.202	-22.798
2021-P	R.93028	Uitvoering "Werken aan Werk"	-	29.266	-	29.266	-	29.266	-
2021-6	R.93026	opstellen nota sociaal beleid	-	-	-	20.000	-	-	-20.000
2021-12	R.93000	HBEL extra budget voortgangsrapportage uit reserve	-	-	-	257.594	-	257.594	-
2021-6	R.93000	Dak- en thuisloosheid	-	-	-	17.628	-	14.767	-2.861
2021-6	R.93000	Armoedebestrijding	-	-	-	21.238	-	14.767	-6.471
Totaal mutatie reserves programma 7. Sociaal Domein			-	69.266	-	385.726	-	333.596	-52.130
2021-P	R.93000	Instellen voorziening afvalstoffenheffing	-	50.000	-	50.000	-	50.000	-
Totaal mutatie reserves prog. 8. Bouwen en wonen			-	50.000	-	50.000	-	50.000	-
2021-6	R.93038	Budget transitievisie Warmte	-	-	-	237.100	-	-	-237.100
2021-6	R.93000	Opstellen beheersplan begraafplaats	-	-	-	36.553	-	10.248	-26.305
2021-6	R.93000	Sanering Torenlaan 1	-	-	-	19.236	-	-	-19.236
Totaal mutatie reserves programma 9. Milieu en duurzaamheid			-	-	-	292.889	-	10.248	-282.641
2021-17	R.93000	Ontwikkeling AU vanuit septembercirculaire 2021	-	-	395.039	-	-	-	395.039
2021-6	R.93040	Coronafonds	-	-	-	879.840	-	693.394	-186.446
2021-P	R.93039	Comp. inkomstenderving precarioheffing	-	114.803	-	114.803	-	-	-114.803
Totaal mutatie reserves algemene dekkingsmiddelen			-	114.803	395.039	994.643	-	693.394	93.790
Totaal toevoegingen en onttrekkingen reserves			-	303.069	495.039	2.858.885	100.000	1.688.897	-774.949

2. Paragrafen

Inleiding

De voorgeschreven paragrafen geven een “dwarsdoorsnede” van de programmabegroting. Het doel van de paragrafen is de raad in staat te stellen een aantal wezenlijke beleidslijnen vast te stellen en de uitvoering op hoofdlijnen te controleren. De paragrafen richten zich op de (beheers)onderwerpen die vooral belangrijk zijn voor de gemeentelijke bedrijfsvoering. Vroeger was deze informatie op meerdere plaatsen ‘versnipperd’ in de jaarstukken terug te vinden. Door de paragrafen worden de begroting en de jaarstukken dus inzichtelijker voor deze onderwerpen. Met de paragrafen heeft de raad een extra instrument (naast de programma’s) om de uitvoering te kunnen controleren.

De volgende paragrafen zijn verplicht voorgeschreven:

- A. Weerstandsvermogen en risicomanagement
- B. Onderhoud kapitaalgoederen
- C. Financiering
- D. Bedrijfsvoering
- E. Verbonden partijen
- F. Grondbeleid
- G. Lokale heffingen

Niet verplicht, maar naar analogie van de begroting 2021 is hieraan in deze jaarstukken toegevoegd:

- H. Reserves en voorzieningen.

Waar mogelijk zijn de paragrafen gebaseerd op het reeds vastgestelde beleid voor het betrokken terrein. In dat geval wordt dan ook verwezen naar de relevante beleidsnota’s.

Paragraaf A: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Door de Raad van Laren is een voorstel vastgesteld om te komen tot een verdere verdieping aan het risicomanagement van de gemeente Laren. De gemeente wil op een gestructureerde wijze risico's beheersen en eventuele risico's bewust nemen. Om die reden is het van belang om inzicht te hebben in eventuele grote financiële tegenvallers die bij de risico's horen en het beschikbare weerstandsvermogen om deze risico's op te vangen.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) komt in deze paragraaf de volgende informatie aan de orde:

- Beleid inzake weerstandscapaciteit en de risico's;
- Inventarisatie van de risico's;
- Inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Confrontatie risico's met beschikbaar weerstandsvermogen.

Beleid inzake weerstandscapaciteit en de risico's

Het beleid is vastgelegd in de "Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Blaricum, Eemnes, Laren en BEL Combinatie". Deze nota is door het college vastgesteld.

Begrippen

In de nota zijn de volgende begrippen gedefinieerd:

Begrip	Toelichting
Weerstandscapaciteit	Dit zijn de middelen en de mogelijkheden waarover een gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
Risico's	Een risico is een kans op het optreden van een positieve dan wel negatieve gebeurtenis van materieel belang die niet voorzien is in de begroting van enig jaar.
Weerstandsvermogen	Dit is de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's die zich binnen de gemeente kunnen manifesteren
Risicomanagement	Het identificeren en kwantificeren van risico's en het bepalen van activiteiten die de kans van optreden van de risico's en/of de gevolgen van de risico's beheersbaar houdt.
Beheersmaatregelen	Het stelsel van maatregelen en procedures die worden genomen om de onderkende risico's te ondervangen dan wel om de opkomende risico's te signaleren en het effect hiervan te beperken.

Cyclische aanpak

Gekozen is voor een cyclische aanpak bij het risicomanagement. In de nota risicomanagement zijn de volgende fasen beschreven:

Fase	Activiteiten
1. Kaderstelling en strategie	Het vastleggen van de kaders in de nota risicomanagement en weerstandsvermogen
2. Risico-analyse	Inventariseren van de potentiële risico's en deze vastleggen in een risicokaart. Een samenvatting van het resultaat wordt in deze paragraaf weergegeven. Per risico wordt inzicht gegeven in de kans dat een risico zich voordoet (verdeeld in 5 klassen) en het inschatten van het financiële gevolg (verdeeld in 5 klassen). De kans vermenigvuldigt met het financieel gevolg bepaalt de risico-score.
3. Beheersmaatregelen	Om de risico's af te dekken worden beheersmaatregelen gedefinieerd en wordt een risico-eigenaar benoemd. Voor het omgaan met risico's zijn een aantal basisstrategieën: Accepteren, reduceren, elimineren of overdragen/verzekeran
4. Monitoren en toetsen	In deze fase wordt informatie verstrekt, worden ontwikkelingen in beeld gebracht en resultaten beoordeeld.
5. Toezicht en toetsen	Risico's worden (mede in het kader van interne controle) in verband gebracht met de beheersmaatregelen en het beschikbare weerstandsvermogen.
6. Continue verbetering	Op basis van (tussentijdse) resultaten kan beleid en methodiek worden bijgesteld.

Rolverdeling

De volgende actoren hebben een rol bij risicomanagement:

- De raad stelt het beleid vast en stelt de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en jaarrekening vast.
- Het college ziet toe op een juiste uitvoering van risicomanagement en de verantwoording daarover.
- Het management en het ambtelijk apparaat van de gemeente zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het risicomanagement waarbij het identificeren van de risico's en het uitvoeren van beheersmaatregelen de kern vormt.

Ratio weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen in relatie tot de risico's te kunnen beoordelen is een ratio weerstandsvermogen gedefinieerd:

Beschikbare weerstandscapaciteit	= Ratio weerstandsvermogen
Benodigde weerstandscapaciteit	

De gemeente streeft er naar om deze ratio boven de 2 te houden. Dat betekent dat de gekwantificeerde risico's minimaal dubbel gedekt worden door het aanwezige weerstandsvermogen.

Inventarisatie van de risico's

Bij de inventarisatie van de risico's zijn 19 risico's geïdentificeerd. Hieronder worden alle risico's met een geschat financieel effect van € 20.000 of meer genoemd en toegelicht die tot het moment van aanbieden van de begroting bekend zijn. Het financieel effect is berekend door de kans te vermenigvuldigen met het ingeschatte financiële gevolg.

'KANS' * Financieel gevolg

Klasse	Kwantiteit	Klasse	Financiële gevolg
1	10%	1	€ 2.000
2	30%	2	€ 20.000
3	50%	3	€ 100.000
4	70%	4	€ 180.000
5	90%	5	€ 1.000.000

Hierbij is onderscheid gemaakt in structurele financiële gevolgen en incidentele financiële gevolgen.

Als het nodig is kan van dit model worden afgeweken voor zover en als een bepaald risico de maximaal in dit model bereikbare waarde van € 900.000 overstijgt. Dit wordt separaat bij het benoemde risico aangegeven (zie risico inzake decentralisatie). Gezien de risico's zoals benoemd en de te verwachten omvang van deze risico's, ook afgezet tegen de omvang van de Larense reguliere begroting, is het niet waarschijnlijk dat een dergelijk risico zich zal voordoen.

Risico	Omschrijving risico	Beheersmaatregel	Risico-score	Financieel effect in €	
				Structureel	Incidenteel
Programma 1: Bestuurszaken					
Wachtgeld wethouders	Wethouders tot 65 jaar hebben na beëindiging van het wethouderschap recht op wachtgeld. Risico doet zich m.n. voor op moment van eventuele ziekte, collegecrisis en bij het einde van de raadsperiode 2018-2022	Voorziening wachtgelden. Jaarlijkse actualisatie, is per balansdatum 2021 uitgevoerd.	3 * 4		90.000

Te weinig invloed als kleine gemeente op begroting en plannen van gemeenschappelijke regelingen	Doordat Laren slechts een beperkt stemrecht heeft, kan zij majeure ontwikkelingen niet tegenhouden. Hierbij is het van belang dat Laren zich sterk blijft profileren in de verschillende Algemene en Dagelijkse Besturen (AB en DB).	Tijdig reageren op begrotingen van gemeenschappelijke regelingen door gezamenlijk optreden van de Gooise gemeenten. Waar mogelijk gezamenlijk optreden met andere kleine partijen. Extra aandacht voor relatief nieuwe GR-en en wijzigingen, m.n. qua bijdrage en stemrecht.	2 * 5	300.000	
Effecten Corona	De in 2020/2021 opgetreden Corona-pandemie zal naar alle waarschijnlijkheid in 2022 nog haar sporen nalaten in de Larense economie en daarmee verbonden instellingen.	Monitoren of de voorzieningen te Laren (musea, zwembad, cultuurhuis, bibliotheek) in staat blijken economisch voort te blijven bestaan en / of ondersteuning nodig hebben.	2 * 5		300.000
Programma 3: Openbare orde en veiligheid					
Rampen	Risico dat op grondgebied van Laren zich een ramp voordoet	Verzekeringen en adequate crisisbeheersings-organisatie, waardoor we gevolgen kunnen beperken.	1 * 5		100.000
Programma 4: Wegen, straten, groen, verkeer en pleinen					
IBOR	In 2019 zijn we een langdurige overeenkomst inzake IBOR aangegaan. Uitvoering van deze contracten leidt tot de vaststelling dat de basisgegevens open zijn voor interpretatie. Uit gesprekken met de leverancier blijkt dat er een risico is op verrekening.	Afstemming met de leverancier. Het betreft echter een vaststelling uit het verleden.	4 * 3		70.000

Programma 7: Sociaal Domein					
Decentralisatie Jeugdzorg, AWBZ, Regeling onderkant arbeidsmarkt	Op veel gebieden laten deze voorzieningen nog een stijgende trend zien. Tekort 2019 bedroeg circa € 700.000,=. De prognose voor 2021 geeft vooralsnog geen mindere lasten. Daarvan is echter onduidelijk of dit structureel is, gezien de coronacrisis. Om die reden is deze stijging niet in de begroting opgenomen.	Van het totaal netto-budget ad circa 7,35 miljoen lasten, zoals nu verwacht in 2021, wordt een risico gezien van 25%; zijnde een bedrag van € 1.750.000,-		500.000	1.750.000
Open-einde regelingen	Vanuit de economische situatie is in het recente verleden het aantal aanvragen op diverse verstrekkingen toegenomen.	Adequate monitoring ontwikkeling aanvragen. Monitoren of het ministerie SZW de regeling voor het eigen risico niet verder gaat wijzigen.	2 * 5	300.000	
Sociaal Domein Invoering nieuw woonplaatsbeginsel	Met ingang van 1 januari 2022 is het nieuwe woonplaatsbeginsel jeugdigen van toepassing. Gezien het feit dat nog niet alle gemeenten klaar zijn met inventarisatie van de verplaatsingen, is nog niet geheel in te schatten wat de financiële gevolgen zullen zijn.	Monitoren of de algemene uitkering dekkend is en blijft.	2 * 3		€ 30.000
Sociaal Domein Niet behalen van de lokale besparingsmaatregelen op sociaal domein.	In het voorjaar 2021 zijn de lokale bezuinigingsmaatregelen gepresenteerd aan de Raad. Deze maatregelen zijn voortvarend ter hand genomen en een aantal resultaten zijn al zichtbaar. Op een aantal onderdelen dient nog nader onderzoek plaats te vinden. Dat maakt dat er nog geen volledige zekerheid is over de	Periodiek monitoren van de maatregelen en de bijbehorende besparingen.	3 * 4		€ 90.000

	realisatie van het totale bezuinigingspakket.				
Sociaal Domein Complexe verblijfszorg sociaal domein.	Door kleine gemeenten zijn hoge lasten van complexe en/of dure verblijfszorg niet te dragen. Er wordt voor een aantal zorgvragen onderzoek gedaan of deze naar een andere zorgvorm kunnen worden overgezet. Het is nu nog niet in te schatten of dit gaat lukken.	Bewaken of de aanvraag wordt gehonoreerd en monitoren zorgkosten	5 * 4		€ 162.000
Kwijtschelding m.b.t. gemeentelijke belastingen	Door de economische crisis (mede door Corona-pandemie) kan het beroep op kwijtschelding toenemen. Dit risico is gelet op de huidige economische situatie onduidelijkheid rondom werkloosheid wellicht aan het toenemen.	Goede inschatting aantal kwijtscheldingen.	3 * 3	50.000	
Wmo verstrekkingen	De Wmo verstrekkingen betreffen een open einde regeling. De verstrekking van huishoudelijke hulp, vervoermiddelen, rolstoelen, woonvoorziening worden jaarlijks geraamd op basis van de uitgaven van achterliggende jaren. In enig jaar kunnen de lasten echter de begrote bedragen overschrijden, zonder dat de gemeente dit kan beïnvloeden.	Inzetten op verdere vraag-gestuurde gesprekken met de klant waarbij de kracht van de omgeving optimaal benut wordt. Adequate monitoring ontwikkeling van de aanvragen en afgegeven beschikkingen. Monitoren en evt. aanpassen begroting o.b.v. berichtgeving over "Eigen bijdragen".	2 * 4	54.000	

Programma 8: Bouwen, wonen, milieu en duurzaamheid

Planschade	Het risico van planschade is momenteel beperkt. Vooraf wordt op basis van een inschatting bepaald wat de eventueel mogelijke planschade zou kunnen zijn. Deze schade dient verdisconteerd te worden in bijv. de aankoop prijs van de grond door derden. Planschade kan daardoor een financiële risicofactor blijven. In Laren valt hierbij momenteel te denken aan ontwikkelingen rond een tankstation.	Voor ieder particulier initiatief zal een anterieure overeenkomst worden afgesloten waarin in ieder geval de kosten voor eventuele planschade zijn opgenomen voor rekening van de initiatiefnemer. Voor elke wijziging van een bestemmingsplan moet een inschatting van mogelijke planschade opgenomen worden. Deze inschatting van schade zal in de aankoop prijs van de grond opgenomen moeten worden.	1 * 5		100.000
Bodem-verontreiniging	Bij herontwikkeling van "binnenstedelijke locaties" is er kans op het aantreffen van bodemverontreiniging. Daarnaast geeft het stroomgebied van de Gooiergracht extra risico's. In het buitengebied /bos- wordt de gemeente soms geconfronteerd met illegale stort van gevaarlijke stoffen. De niet te verhalen kosten komen dan voor rekening van de gemeente.	Bodembeleid en bodemkwaliteit kaart moeten up-to-date zijn. Afstemming met betrokkenen over de afhandeling van de verontreiniging van de gronden en Gooiergracht vanuit de GR GVE. Door waterschap wordt verontreiniging ter hand genomen. Er wordt onderzoek gedaan naar stroomgebied Gooiergracht.	1 * 4	18.000	18.000
Ontwikkeling Crailo noord/zuid	Door gemeenten Hilversum, Gooise Meren en Laren (10% aandeel) zijn de genoemde locaties van de provincie Noord Holland overgenomen om deze te ontwikkelen. De koopsom heeft circa 33 miljoen (te betalen over 12 jaar), bedragen. Gronden zijn in 2020 door-geleverd aan GEM	Inrichten goed projectmanagement binnen GEM Crailo B.V. Strakke ontwikkel- en verkoopplanning opstellen. Regelmatig beoordelen jaarplannen / GREX.			PM zie toelichting separaat **

	Crailo B.V. onder gelijke betaalcondities.				
Programma Algemene dekkingsmiddelen					
Garanties Sociale woningbouw	Na de overdracht van het gemeentelijk woning-bedrijf aan de plaatselijke woningbouwverenigingen zijn ook leningen onder dit woningbezit overgenomen door de WbV's. Deze leningen heeft de gemeente Laren voor 100% als 2e achtervang geborgd. Het betreft, inclusief nieuw aangegane waarborgen een bedrag van circa € 30,96 mln.	Monitoring van financiële ontwikkelingen aan de hand van jaarrekening en begroting. Risico is als klein aan te merken, 1e achtervang is bij Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) met een omvangrijk vermogen.	3 * 3		50.000
Algemene Uitkering uit gemeentefonds	De exacte hoogte van de algemene uitkering (AU) wordt pas na afsluiten van het rekeningjaar bekend. Dit houdt in dat wij altijd met ramingen moeten werken, hetgeen inherent een risico inhoudt. Zelfs tussen opeenvolgende officiële bekendmakingen doen zich grote fluctuaties voor. Vanaf wellicht 2023 komt er een extra risico bij vanuit invoering van het herijkt verdeelmodel.	Bewaking en actualisatie van de parameters die de hoogte van de algemene uitkering bepalen. Berichtgeving uit Den Haag over de ontwikkelingen rond het gemeentefonds nauwlettend volgen. Proberen invloed te krijgen op het beleid Den Haag (Rijk) inzake AU, door continue vraag aandacht voor penibele financiële situatie gemeenten.	2 * 5	300.000	

Programma Overhead					
Aansprakelijkheid	Het bestuur wordt aansprakelijk gesteld voor schade die ontstaat ten gevolge van nalatigheid in de uitvoering van haar publieke taak. Dit kan op verschillende terreinen zich voordoen.	Goede bedrijfsvoering en goede inspectie. Mediation. Goede communicatie met de inwoners aan de voorkant. Aansprakelijkheidsverzekering	1 * 5		100.000
Belastingen	Bij toepassing van de belastingwetgeving (BTW, BCF Loonheffing (WKR) etc.) kunnen verschillen van inzicht en/of interpretatie ontstaan of kunnen de regels onjuist worden toegepast. Dit kan leiden tot een naheffing van de zijde van de fiscus. Gelet op de steeds wijzigende regels kan de gemeente een naheffing opgelegd krijgen (incl. boete).	Door P&C (btw) en P&O (Loonheffing) goed volgen van wijzigingen in de belastingregels. Afstemmen met belastingdienst over het t.z.t. eventueel regelen van "horizontaal toezicht" o.b.v. met hen te maken afspraken.	2 * 4		54.000
				1.522.000	2.974.000

**** GEM Crailo B.V.**

Achtergrond

De colleges van Hilversum, Laren en Gooise Meren hebben in 2017 onderzocht of zij gezamenlijk de gronden van Crailo konden aankopen van de provincie Noord-Holland t.b.v. een mogelijke planontwikkeling.

In de raadbijeenkomst van 18 december 2017 heeft de raad zich positief uitgesproken over de aankoop van Crailo door de drie gemeenten. De gemeenteraden van Hilversum, Laren en Gooise Meren hebben *het Ambitiedocument: Buurtschap Crailo en de Intergemeentelijke grondexploitatie Crailo*, met inachtneming van de moties en amendementen, als kaders voor de gebiedsontwikkeling vastgesteld en hun zienswijzen en bedenkingen op *de Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Crailo* en de oprichting van GEM Crailo B.V. kenbaar gemaakt.

Op 21 december 2017 hebben gemeenten onderling *de Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Crailo* gesloten en *de Koopovereenkomst Locatie Crailo* getekend, waarmee de gronden van Crailo zijn aangekocht van de provincie Noord-Holland. De volledige koopprijs wordt uiterlijk voldaan op 31-12-2029, waarbij de gemeenten vrij zijn om (delen) eerder te betalen. De

gemeenten zijn aan de provincie de eerste 6 jaar (2018-2023) een rente van 0% per jaar verschuldigd over het openstaande bedrag van de koopsom. De gemeenten zijn aan de provincie over de tweede 6 jaar (2024-2029) een rente van 0,4% per jaar verschuldigd over het openstaande bedrag van de koopsom.

De gebiedsontwikkeling wordt in opdracht van de gemeenten uitgevoerd door GEM Crailo B.V. GEM Crailo B.V. is – met het passeren van *de Akte van oprichting* bij de notaris – op 1 mei 2018 opgericht om de samenwerking tussen de drie gemeenten in het kader van de gebiedsontwikkeling Crailo te faciliteren. De gemeenten zijn (enig) aandeelhouders van deze besloten vennootschap. Op 1 mei 2018 is tevens de directeur-bestuurder van GEM Crailo B.V. aangesteld.

De juridische relatie tussen de drie gemeenten en GEM Crailo B.V. is in 2018 nader geregeld in:

- *de Aandeelhoudersovereenkomst* (17 juli 2018)
- *de Akte van toetreding* (17 juli 2018), waarmee GEM Crailo B.V. is toegetreden tot *de Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Crailo*. In artikel 4 van *de Akte van toetreding* is volmacht aan de directeur van GEM Crailo B.V. verstrekt is om feitelijke en rechtshandelingen te verrichten met betrekking tot de gemeentelijke eigendommen gelegen in het plangebied.

Na oprichting heeft GEM Crailo in 2018 een kredietfaciliteit van 20 mln. aangevraagd bij de BNG-bank. De BNG heeft deze kredietfaciliteit aan GEM Crailo B.V. verstrekt. De gemeente Gooise Meren en de gemeente Hilversum staan ieder voor 9 miljoen borg en de gemeente Laren voor 2 miljoen o.b.v. aandeel in de GEM Crailo B.V.

In december 2020 is aan de raden gevraagd om in te stemmen met de doorlevering van de gronden vanuit de gemeenten aan GEM Crailo B.V. waardoor er vanuit de GEM sneller geschakeld kan worden wanneer er grondleveringen e.d. gerealiseerd kunnen worden. Door re raden in besloten de gronden onder dezelfde condities door te leveren zoals overgekomen zijn met de Provincie Noord Holland (m.n. rentevergoedingsclausule en betaaltermijn).

Samenvatting

- De gemeente Laren heeft samen met de gemeenten Gooise Meren en Hilversum de gebiedsontwikkeling Crailo met een waarde van grofweg 75 mln. ter hand genomen (lasten plusminus 75 mln., baten iets hoger en derhalve een te verwachten klein winstgevend resultaat).
- De gemeente Laren is voor 10% aandeelhouder in de uitvoerende besloten vennootschap GEM Crailo B.V.
- De gronden en opstallen in het plangebied zijn vanaf 1 januari 2021 in eigendom van de GEM Crailo B.V.
- De gemeente Laren staat voor 10% (2 mln.) borg voor de door GEM Crailo B.V. bij de BNG aangetrokken kredietfaciliteit.

Risico's

1. Strikt genomen beperkt het Larense risico zich tot de deelneming in de BV (10%). Het risico van deze deelneming hangt nauw samen met (het resultaat van) *de intergemeentelijke grondexploitatie*, de daarin opgenomen risico- en gevoeligheidsanalyse en de door GEM Crailo B.V. ter zake genomen en te nemen beheersmaatregelen incl. de (nadere) inrichting van de governance structuur.

- A. De op 23 januari 2019 door de Algemene Vergadering (van aandeelhouders) als onderdeel van *het Jaarplan* 2019 vastgestelde geactualiseerde grondexploitatie kent een winstgevende eindwaarde per 31 december 2029 van 1,85 miljoen en een winstgevende contante waarde per 1 januari 2019 van 1,49 miljoen.
- B. In *de intergemeentelijke grondexploitatie* is een risico- en gevoeligheidsanalyse opgenomen. Op de risico's (kansen en bedreigingen) is een zogenaamde Monte-Carlo analyse toegepast, waarin aan elk risico een bandbreedte en een kansverdeling is toegekend. De Monte-Carlo analyse is daarmee een integrale simulatie van alle benoemde kansen en bedreigingen. GEM Crailo B.V. beschikt niet over een eigen weerstandsvermogen ter dekking van financiële consequenties van zich manifesterende risico's. In 2020 is hier aan toegevoegd op verzoek van de gemeenten de "Risman- methodiek" waarmee de risicoanalyse verder verdiept is.
- C. De governance-structuur van Gem Crailo B.V. lijkt in overeenstemming met de fase, waarin de operationalisering van GEM Crailo B.V. en planontwikkeling en –uitvoering op 1 januari 2021 verkeren (zie verder punt 3c).

2. Onverlet de risico's genoemd onder 1a t/m 1c melden wij het volgende:

- A. (Fiscale) grondrouting
Rekening houdend met de op grond van het nog vast te stellen bestemmingsplan uitgeefbare (rode) gronden en niet uitgeefbare gronden (grijs voor wegen en pleinen etc. en blauw/groen voor plantsoenen en waterpartijen etc.) zijn vele scenario's denkbaar met betrekking tot de grondrouting. Er is immers sprake van 3 fiscale regimes (BTW, BTW-compensatiefonds en Overdrachtsbelasting) en van diverse partijen (Provincie, gemeenten, GEM Crailo B.V., projectontwikkelaar en eindafnemer/belegger). Veel scenario's leiden mogelijk tot onnodige complexiteit (en evt. kosten); reden waarom GEM Crailo B.V. nader overleg zal plegen met de belastingdienst. Dit overleg kan mogelijk leiden tot een "ruling" met de Belastingdienst. Momenteel is er overleg gaande met de belastingdienst over deze "ruling".
- B. Beheer gemeentelijke gronden
Voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke gronden heeft GEM Crailo B.V. in 2019 een beheersovereenkomst opgesteld. Deze overeenkomst dient zowel rekening te houden met de mogelijke risico's (fiscaal, juridisch, verzekeringstechnisch etc.), die de gemeenten als grondeigenaar lopen, als met de mogelijke lasten en baten die daaruit voortvloeien. Deze lasten en baten van beheer en onderhoud zijn overigens voorzien in *de intergemeentelijke grondexploitatie*. De gemeenten kunnen deze lasten en baten dan ook declareren bij GEM Crailo B.V.
- C. De risico's, de in de processen van de administratieve organisatie verweven beheersmaatregelen m.b.t. de risico's en de interne controle binnen GEM Crailo B.V.

De risico's (en beheersmaatregelen) vermeldt onder de punten 3a t/m 3c kunnen op basis van het door GEM Crailo B.V. beschikbaar gestelde materiaal niet nader gekwantificeerd worden in termen van *kans* maal *impact*. Om deze reden vermelden wij het totale risico van de deelneming in GEM Crailo B.V. als PM.

In 2022 is aan de aandeelhoudersvergadering de jaarrapportage 2021 voorgelegd, voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring als ook een geactualiseerde versie van de Intergemeentelijke grondexploitatie waarmee de risico's geminimaliseerd lijken te zijn.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit structurele weerstandscapaciteit en incidentele weerstandscapaciteit.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit (in de exploitatie) bestaat uit de volgende onderdelen:

Nr	Post	Bedrag
1	Onroerende Zaakbelasting (onbenutte belastingcapaciteit)	€ 2.320.000
2	Rioolrechten	€ 0
3	Afvalstoffenheffing	€ 0
4	Leges en andere heffingen	€ 0
5	Onvoorzien	€ 10.000
Totaal structureel weerstandsvermogen		€ 2.330.000

Toelichting

1. Onroerende Zaakbelasting

De onbenutte belastingcapaciteit zijn de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de OZB te verhogen. De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door de maximale belastingtarieven te vergelijken met de belastingtarieven in de gemeente. Voor de maximale belastingtarieven wordt gebruik gemaakt van de normen voor het zogenaamde artikel 12-beleid. Een gemeente met een artikel 12-status is een Nederlandse gemeente die onder financiële curatele is gesteld door het Rijk vanwege een structureel slechte financiële situatie. Deze gemeenten moeten hun tarieven verhogen tot een "redelijk peil eigen heffingen", willen zij in aanmerking kunnen komen voor rijkssteun. De actuele normen voor dit artikel 12-beleid staan steeds in de circulaire Gemeentefonds. Dit percentage is berekend op 0,1800%.

Categorie	Rekentarieven OZB	Gemiddeld tarief OZB Laren
Eigenaren woning	0,1800	0,1241

Het verschil van 0,0559 afgezet tegen de totale waarde van de woningen en niet-woningen ten bedrage van € 4.151.042.000 geeft een onbenutte capaciteit ultimo 2021 van € 2.320.000. Theoretisch biedt dit ruimte voor een extra tariefsverhoging.

2. Rioolrechten

De heffing rioolrechten is op basis van 100% kostendekkend. Eventuele overschotten en tekorten worden verrekend met de hiervoor ingestelde reserve.

3. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is nagenoeg 100% kostendekkend. Eventuele overschotten en tekorten worden verrekend met de hiervoor ingestelde reserve.

4. Leges en andere heffingen

De tarieven voor de bouwleges en overige legesheffingen geschieden op basis 100% kostendekkendheid.

5. Onvoorzien

In de begroting is een post onvoorzien voor incidentele uitgaven ad € 10.000 opgenomen. Er mag alleen van de post onvoorzien gebruik gemaakt worden als er sprake is van de drie O's:

Onvoorzienbaar, Onvermijdelijk en Onuitstelbaar. Ten laste van dit budget zijn geen uitgaven gedaan.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het bedrag wat in de reservepositie vrij aanwendbaar is. In het onderstaande overzicht wordt de stand gegeven conform de jaarrekening 2021, met daaronder de toelichting daarop.

Nr.	Reserve	Stand 31/12/2021
1	Algemene reserve – voor resultaatbestemming	€ 2.745.799
2	Bestemmingsreserves (niet geoormerkt)	€ 0
Totaal reserves		€ 2.745.799
3	Stille reserves	€ 7.873.112
Totaal incidenteel weerstandsvermogen		€ 10.618.911

Toelichting

1. Algemene reserve

Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van onvoorziene uitgaven voortvloeiende uit:

- opkomende verplichtingen
- calamiteiten
- het opvangen van rekeningtekorten

Per 31 december 2021 is de berekende stand (saldo per ultimo maart 2022, exclusief resultaatbestemming) algemene reserve: € 2.745.799,-.

2. Vrij besteedbare deel van de bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves nemen een bijzondere plaats in. De Raad heeft de bestemming van deze reserves vastgelegd. In die zin kunnen de saldi niet zonder meer bij het beschikbare weerstandsvermogen worden opgeteld. Anderzijds is de raad bevoegd om de bestemming van reserves te wijzigen. Bij grote calamiteiten, waarbij het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve niet toereikend is, kan de raad besluiten ook bestemmingsreserves anders in te zetten. Voor de berekening van het weerstandsvermogen wordt voorgesteld alleen reserves mee te nemen die niet beklemd (vanwege rentetoerekening) of geoormerkt zijn. Na besluitvorming jaarrekening 2019 zijn er geen reserves meer die hieraan voldoen.

3. Stille reserves

De stille reserves betreffen een aantal onroerende zaken die (voor een groot deel) zijn afgeschreven. Per object wordt de WOZ-waarde (peildatum 1 januari 2020), gecorrigeerd met eventueel nog aanwezige boekwaarden, vermeld.

Nr	Bezittingen gemeente Laren tbv Stille reserve Object	Boekwaarde 31-12-2021 €	WOZ-waarde per 1-1-2020 €	Vershil = reserve €
1	Gemeenteboerderij nr 29 (oudheidskamer)	0	293.000	293.000
2	Sporthal "Klaas Bout hal"(excl. zwembad)	0	1.930.000	1.930.000
3	Gemeentehuis incl. deel renovatie	2.200.653	2.533.000	332.347
4	Stalling/kantoor Rollybus (Gr.Gerritsweg 2a)	0	40.000	40.000
5	Kinderdagopvangverblijf Humanitas	59.068	368.000	308.932
6	Hertenkamp (inclusief schuur)	0	160.000	160.000
7	Aula begraafplaats	21.390	161.000	139.610
8	Gemeentetoren Naarderstraat	0	25.000	25.000
9	Museum Hofland	0	649.000	649.000
10	Brandweerkazerne (G.Gerritsweg 2)	0	1.280.000	1.280.000
Totaal stille reserves verkooptermijn > 1jaar		2.281.111	7.439.000	5.157.889
11	Gemeenteboerderij nr 27 (boerderij)	0	483.000	483.000
12	Ambtswoning verkocht ultimo 2020)	0	0	0
13	Huurwoningen brandweer (4, 4a 4b 4c)	334.456	1.562.000	1.227.544
14	Kerklaan 1 (monumentale woning)	268.598	999.000	730.402
15	Grond Gooiergracht (Eemnes)	33.630	637.000	603.370
16	Diverse (Engh)gronden	0	14.000	14.000
17	Volkstuinencomplex 2e Ruitersweg	0	130.000	130.000
18	Overige grondposities grondadministratie (deels) ***	278.550	1.976.000	1.697.450
19	Politiepost nw in BRW-kazerne	139.750	271.201	131.451
20	Grond ligweide vm zwembad de Biezem	0	1.599.300	1.599.300
Totaal verkooptermijn < 1jaar		1.054.984	7.671.501	6.616.517
Getaxeerde kunstbezittingen ult. 2020 gemeente Laren				1.256.595
Totaal stille reserves verkooptermijn < 1jaar		1.054.984	7.671.501	7.873.112
Totaal Stille Reserves gemeente Laren		3.336.095	15.110.501	13.031.001
18 Overige grondposities grondadministratie (deels) *** - Betreft diverse percelen alsmede kadastrale nummers in Eemnes (niet Gooiergracht): gelegen aan de Zuid ervenweg (benoemd als grasland) 112.385 M ² (p/mtr € 5,34) gelegen aan de geerenweg (benoemd als grasland) 20.034 M ² (p/mtr € 5,34) parkeerterrein gelegen aan de Hein Keverweg 1				

Confrontatie risico's met beschikbaar weerstandsvermogen

In het volgende overzicht worden de hierboven genoemde risico's in verband gebracht met het beschikbare weerstandsvermogen.

Overzicht beschikbare weerstandsvermogen	Structureel	Incidenteel
Geïntariseerde risico's	€ 1,5 mln	€ 3,0 mln
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 2,3 mln	€ 10,6 mln
Saldo	+/- € 0,8 mln	+/- € 7,9 mln

De ratio kan met betrekking tot de incidentele posten als volgt berekend worden:

Beschikbare weerstandscapaciteit	= Ratio weerstandsvermogen
Benodigde weerstandscapaciteit	

€ 10,6 mln	= 3,5
€ 3,0 mln	

De norm is vastgesteld boven de 2. De feitelijke uitkomst is daarmee boven de norm.

Hiernaast moet logischerwijs ook gekeken worden naar de structurele weerstandscapaciteit, zijnde de verhouding inzake eventueel te verwachten structurele risico's ten opzichte van eventuele alsnog te genereren structurele dekkingsmiddelen, zoals uit paragraaf te lezen valt is dat met name realiseerbaar vanuit verhoging OZB.

Berekening van de ratio structurele weerstandscapaciteit geeft een ratio van 1,5.

Confrontatie risico's met beschikbaar weerstandsvermogen

Naar aanleiding van de vernieuwing van de verslaggevingsregels zijn gemeenten vanaf 2015 verplicht om een basis-set van vijf financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. In onderstaand overzicht zijn de vijf kengetallen opgenomen voor de jaarrekening 2021.

Financiële kengetallen

Toetsingskader financiële kengetallen

Bij de invoering van de kengetallen is door de wetgever een bewuste keuze gemaakt om geen norm op te leggen. Het is aan gemeenten zelf om ervoor te kiezen de kengetallen te normeren. De raad kan het college opdragen maatregelen te treffen als de gemeente de gestelde normen niet haalt. Een kengetal, of de ontwikkeling van een kengetal, is een weerspiegeling van het gevoerde beleid.

Voor de toezichthouder hebben de kengetallen een signaleringswaarde. Ze kunnen worden betrokken bij het krijgen van een completer inzicht in de financiële situatie en risicopositie van een gemeente. De toezichthouder hanteert dus geen normering, maar maakt zo nodig gebruik van signaleringswaarden¹:

Signaleringswaarden financiële kengetallen		Minst Risicovol	Neutraal	Meest risicovol
1	Netto schuldquote	< 90%	90-130%	> 130%
2	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	< 90%	90-130%	> 130%
3	Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
4	Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
5	Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
6	Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

Financiële kengetallen gemeente Laren

De in 2021 door de gemeente Laren gerealiseerde financiële kengetallen bedragen als volgt:

Financiële kengetallen		Realisatie 2020	Begr. 2021 v. wijziging	Realisatie 2021
1	Netto schuldquote	81,4%	144,7%	99,4%
2	Netto schuldquote gecorr. voor alle leningen	40,5%	117,9%	53,0%
3	Solvabiliteitsratio	12,6%	14,5%	9,2%
4	Grondexploitatie	0,7%	0,0%	1,1%
5	Structurele exploitatieruimte	-3,4%	-1,4%	-2,5%
6	Belastingcapaciteit	151,9%	172,3%	150,7%

¹ Bron: Gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) 2021

Toelichting financiële kengetallen

Algemene toelichting financiële kengetallen

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van de gemeente. Hieronder zijn de kengetallen afzonderlijk toegelicht.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote is de verhouding van de netto schuld ten opzichte van de totale baten (exclusief mutatie reserves). In het algemeen ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen de 0% en 90%. Een netto schuldquote van tussen de 100% en 130% is hoog en wanneer de netto schuldquote boven de 130% uitkomt bevindt een gemeente zich in de gevarenzone.

Voor de gemeente Laren ligt de gerealiseerde netto schuldquote in 2021 op 99,4% waarmee de gemeente zich in de neutrale risicoklasse bevindt. Voor een genuanceerder beeld van de schuldpositie moet ook worden gekeken naar de voorraad bouwgronden en de uitgeleende gelden. Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen worden deze leningen geëlimineerd. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen laat een nog positiever beeld zien en bedraagt 53,0% in 2021.

Dat de netto schuldquote fors afwijkt van het voorgaande boekjaar, de begroting 2021 en de meerjarenraming 2022 – 2025 (begroting 2022) komt door het feit dat in de berekening geen rekening wordt gehouden met de aard van de gerealiseerde baten. Het geheel aan incidentele baten in 2021 heeft een positieve invloed op dit kengetal zodat het wellicht geen juiste afspiegeling geeft van de feitelijke situatie voor de komende jaren.

De ontwikkeling van de netto schuldquote op de langere termijn blijft dus een punt van aandacht (zie begroting 2021 / 2022).

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit is het percentage van het vermogen dat uit eigen vermogen bestaat. Deze ratio geeft een goed beeld van de mate waarin bezittingen zijn gefinancierd met eigen vermogen of vreemd vermogen. De norm voor een gezonde solvabiliteit ligt doorgaans tussen de 25% en 40%.

De solvabiliteit van de gemeente Laren bedraagt 9,2% in 2021 waarmee de gemeente zich in het hoogste risicoprofiel bevindt. De verdere afname van de solvabiliteit ten opzichte van 2019 is daarbij voornamelijk veroorzaakt door een afname van de reserveposities, het nog in te rekenen positieve rekeningresultaat, terwijl de totale schuldenpositie in 2021 is gestegen.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van het totaal aan baten. In 2020 is de gemeente een nieuwe grondexploitatie gestart. Het risico op deze grondexploitatie (voormalig Ligweide) is gezien de geringe omvang van het onderhandenwerk verwaarloosbaar, zoals ook blijkt uit het gerealiseerde kengetal.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte die lager is dan nul geeft aan dat de structurele baten van de

gemeente lager zijn dan de structurele lasten. In Laren bedraagt de structurele exploitatieruimte 2,5% negatief waarmee de gemeente zich in het hoogste risicoprofiel bevindt. Een negatieve exploitatieruimte is geen direct probleem wanneer er nog sprake is van voldoende reserves. Het is daarbij wel belangrijk dat de structurele exploitatieruimte op de langere termijn weer positief wordt aangezien de reserves niet onuitputtelijk zijn.

Belastingcapaciteit

Onder de woonlasten worden verstaan de OZB-belasting op basis van de gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente, de rioolheffing voor een meerpersoonshuishouden en de afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden. De belastingcapaciteit wordt berekend door deze woonlasten te vergelijken met het landelijk gemiddelde. Uitgedrukt in een percentage betekent dit de belastingcapaciteit van Laren 150,7% bedraagt in 2021. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2020. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de gemeentelijke belastingen/heffingen in 2021 minder hard zijn gestegen dan het landelijk gemiddelde.

Paragraaf B: Onderhoud kapitaalgoederen

Het beheer van kapitaalgoederen is belangrijk, omdat het de publieke ruimte betreft en het direct invloed heeft op het leef-, woon- en werkklimaat van iedereen. Ten behoeve van de openbare ruimte heeft de gemeente Laren een groot aantal kapitaalgoederen in beheer. De kwaliteit en het onderhoudsniveau zijn bepalend voor het voorzieningenniveau binnen de gemeente. Het beheer van deze kapitaalgoederen brengt financiële consequenties met zich mee. Hierbij gaat het dan om de kosten van beheer en instandhouding van wegen, riolering, water, groen, speelvoorzieningen en gebouwen. In 2015 en 2016 zijn de beheerdata voor wegen, groen, bomen, speelplaatsen, openbare verlichting en riolering geactualiseerd en opgenomen in integraal beheerdatasysteem Greenpoint. De beheerdata voor riolering zijn geactualiseerd opgenomen in het databeheersysteem Kikker van Riodesk.

Het beleid van de gemeente Laren voor het onderhoud van kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in de volgende nota's:

- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP);
- Beleids- en actieplan Wateroverlast;
- Beleids- en beheerplan Openbare Verlichting;
- Groenbeleidsplan;
- Speelplaatsenplan, speelvoorzieningen Laren;
- Beleid maatschappelijk vastgoed, een toetsingskader 2021;
- Wegenbeheerplan 2017-2021.
- Basis Rioleringsplan 2014-2017
- Uitvoeringsplan GRP 2021

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

Het onderhoud wordt uitgevoerd o.b.v. (meerjaren-)onderhoudsplannen. De onderhoudsplannen betreffen de bouwkundige elementen (extern en intern), de gebouw gebonden installaties, de terreininstallaties en de bouwkundige inventaris. De (meerjaren-)onderhoudsplannen worden jaarlijks geactualiseerd. De werkzaamheden zijn onderverdeeld naar jaarlijks uit te voeren onderhoudswerkzaamheden en vervanging en groot onderhoud dat niet jaarlijks, maar wel periodiek plaats dient te vinden. In principe wordt onderhoudsniveau 3 (redelijke conditie) nagestreefd.

Het jaarlijks installatietechnisch en klein bouwkundig onderhoud van alle vastgoedobjecten van de BEL-gemeenten, inclusief BEL-gebouwen, is grotendeels bij externe partijen ondergebracht. Het meerjarenonderhoud (vervanging en groot onderhoud) wordt in regie opgedragen.

De kosten van jaarlijks terugkerende werkzaamheden worden begroot in de exploitatie. Vervanging en groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen worden gedekt via een onderhoudsvoorziening.

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening wordt ingezet als een egalisatievoorziening om zodanige pieken binnen de kosten voor groot onderhoud of investeringen gelijkmatig te spreiden, dit op basis van een 10-jaarlijks voortschrijdend gemiddelde. De dotatie aan de voorziening is gebaseerd op berekeningen van (meerjaren)onderhoudsplannen van de gemeentelijke gebouwen; de daadwerkelijk uitgegeven lasten worden ten laste van de voorziening gebracht.

De accountant heeft vorig jaar aangegeven dat zij de onderhoudsvoorziening te hoog acht. Er is volgens hen sprake van een onderbesteding van deze voorziening. In navolging op deze constatering is door Vastgoed en Grondzaken een memo opgesteld. In overeenstemming met de accountant zullen de werkzaamheden vanaf 2022 plaatsvinden conform de huidige MJOP. Met de uitvoering van de werkzaamheden zal uitnutting van de voorziening weer voldoende op pijl zijn om de voorziening te verantwoorden.

Gebouwen

Naam beheerplan	Beleid maatschappelijk vastgoed, een toetsingskader	Jaar vaststelling	2021
Te onderhouden kapitaalgoederen	Het integrale onderhoud van alle vastgoedobjecten van de BEL-gemeenten, inclusief BEL-gebouwen, wordt intern beheerd door het team Vastgoed en Grondzaken van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling		
Doel	De gebouwen planmatig en naar behoren te onderhouden met het beschikbaar gesteld budget. In principe wordt onderhoudsniveau 3 (redelijke conditie) nagestreefd.		
Beleidskader	Jaarlijks wordt het MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP) voor de gemeentelijke eigendommen geactualiseerd. Met het aangaan van een nieuw onderhoudscontract is er in 2021 een NEN 2767 inspectie uitgevoerd.		
Financiële situatie begrotingsjaar	Ultimo 2021 bedraagt de hoogte van de voorziening € 1.004.040		

Riolering

Naam beheersplan	GRP 2018 – 2022	Jaar vaststelling	2018
Naam Voorziening		Actualisatie	2022
Te onderhouden kapitaalgoederen	Het gehele gemeentelijk rioolstelsel, inclusief bergbezink- en overstortvoorzieningen en de drukriolering, inclusief alle pompgemalen en bijbehorende zaken. De gemeente Laren heeft 69 kilometer vrij-verval riolering in beheer. Daarnaast zijn er 11 rioolgemalen met ongeveer één kilometer persleiding en circa 4.250 straatkolken in beheer. In 2012 is een bergbezinkbassin in de Gooiergracht aangelegd met een inhoud van 650 m3.		
Doel	Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) geeft inzicht in de noodzakelijke onderhoud- en nieuwbouwwerkzaamheden en de daartoe benodigde budgetten over de planperiode. De planmatige opzet van het GRP vormt tevens de basis voor de raming van de jaarlijkse lasten en daarmee voor de bepaling van de hoogte van het rioolrecht. In het GRP is een lijst van investeringen opgenomen die noodzakelijk zijn om de riolering in de gemeente op het vereiste niveau te houden. Deze lijst bevat investeringen voor vervanging, verbetering en aanleg/uitbreiding.		
Beleidskader	In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2018 t/m 2022) zijn beleidskaders en speerpunten voor de planperiode vastgesteld. In 2015 is het Beleids- en actieplan Wateroverlast vastgesteld. Daarmee ligt de focus op de realisatie van maatregelen in het kader van de wateroverlast. In 2017/2018 is een nieuw GRP voor de planperiode 2018 t/m 2022 opgesteld. Deze is vastgesteld in 2018. Hierbij wordt toekomstige visie, ambitie en beleidsspeerpunten van het bestuur vastgesteld Op basis van het meerjarige GRP wordt elk jaar een Uitvoeringsprogramma GRP opgesteld. Hierbij wordt nader beschreven welke activiteiten in het betreffende jaar uitgevoerd dienen te worden. Het kwaliteitsniveau is volgens de richtlijnen van RIONED en diverse relevante NEN- normen, zoals ook door de Raad vastgesteld.		
Financiële situatie begrotingsjaar	Het algemeen onderhoud en rioolvernieuwingen worden gedaan met behulp van de inspecties, het geautomatiseerde rioleringsbeheersysteem en het Uitvoeringsprogramma GRP. Bij het opstellen van de begroting is rekening		

	gehouden met het kwaliteitsniveau conform de richtlijnen van RIONED. De budgetten zijn afgestemd op het vereiste kwaliteitsniveau.
--	--

Groen

Naam beheersplan	Groenbeleidsplan	Jaar vaststelling	1998
Naam Voorziening		Actualisatie	2022
Te onderhouden kapitaalgoederen:	De gehele groene inrichting van het openbaar gebied, te weten: hagen, heesters, gazons, ruw-gras, plantsoenen, bosplantsoenen, perken, bermen etc.		
Doel	Met het Groenplan, inclusief een groenstructuur- en kansenkaart wordt een aanzet gegeven tot doelgerichte inrichting en beheer van het gemeentelijk groen. Hierbij staat de missie "Instandhouding van een samenhangende groenstructuur" voorop, waarin duurzaam beheer centraal staat en overlast van groen wordt voorkomen		
Beleidskader	Het onderhoud van het openbaar groen vindt plaats op basis van o.a. het groenbeheersplan. Op basis van deze visie en een onderhoudscontract vindt het beheer en onderhoud van de groenvoorzieningen plaats. In de meeste gebieden wordt niveau "B" van de CROW Standaard Kwaliteitsniveaus voor het onderhoud aangehouden. Op sommige gebieden, zoals het centrum, is het kwaliteitsniveau "A".		
Financiële situatie begrotingsjaar	Het onderhoud van het openbaar groen wordt vooral door derden en een klein deel (centrum) in eigen beheer uitgevoerd. Alle lasten worden verantwoord in de exploitatie. Het contract met Sight Landscaping loopt door tot eind 2023. De budgetten zijn afgestemd op het kwaliteitsniveau "B".		

Wegen

Wegenbeheerplan 2017-2021	Regulier- en groot onderhoud	Jaar vaststelling	2016
Naam Voorziening		Actualisatie	2021
Te onderhouden kapitaalgoederen	De grijze inrichting van het gemeentelijk openbaar gebied, te weten: wegen (zand, asfalt en klinkers), trottoirs, fiets- en voetpaden, pleinen, parkeerplaatsen, tunnels etc. De gemeente Laren heeft circa 98 km verharde wegen, fiets- en voetpaden in haar beheer. Bij het onderhoud van de wegen in Laren wordt onderscheid gemaakt tussen het algemeen (reguliere) onderhoud en groot onderhoud (reconstructies). Het reguliere, onderhoud wordt gefinancierd met middelen vanuit de lopende exploitatie. Onder dit reguliere onderhoud vallen beperkte en vaak plaatselijke reparaties van wegen met de asfalt- en/of elementenverhardingen. Herstel en onderhoud van de fiets- en voetpaden valt hieronder. Het groot onderhoud omvat meer ingrijpende werkzaamheden waarbij vaak ook de riolering wordt hersteld. Bekostiging vindt plaats aan de hand van de door de raad vastgestelde meerjarenbegroting. In 2016 is het plan Wegenbeheerplan 2017-2021 vastgesteld.		
Doel	Goed beheer en onderhoud van het wegennet in Laren.		
Beleidskader	Het beleidskader wordt bepaald door enkele wetten, als de Wegen en Verkeerswet, Wet Herverdeling Wegenbeheer, het BW en de Wet Milieubeheer. Er is ook een relatie met andere beleidsterreinen, zoals		

	riolering (gezamenlijke aanleg), verkeersveiligheid, milieu en sociale veiligheid, ruimtelijke ordening, nieuwbouwprojecten etc. Als kwaliteitsnorm wordt hoofdzakelijk het kwaliteitsniveau "B" volgens CROW standaard kwaliteitsniveaus voor het onderhoud aangehouden, zoals ook door de Raad vastgesteld.
Financiële situatie begrotingsjaar	De onderhoudswerkzaamheden worden gefinancierd uit de jaarlijkse exploitatie begroting. De reconstructies en herinrichtingen vallen onder de investeringen en afschrijving van 40 jaar. Daarnaast wordt de aanleg/vernieuwing van wegen geactiveerd (incl. ambtelijke uren) en de kapitaallasten daarvan worden eveneens in de exploitatiebegroting opgenomen. De budgetten zijn afgestemd op het kwaliteitsniveau "B".

Openbare verlichting

Naam beheersplan	Openbare verlichting	Jaar vaststelling	2014
Naam Voorziening		Actualisatie	2024
Te onderhouden kapitaalgoederen	Lichtmasten		
Doel	Gemeente Laren heeft in totaal circa 2.800 lichtmasten in haar beheer. De meeste lichtmasten dateren uit de jaren tachtig. De afgelopen decennia is een klein aantal lichtmasten vervangen met een nieuwe mast.		
Beleidskader	De Raad heeft in 2014, het nieuwe Beleids- en beheerplan openbare verlichting vastgesteld voor de planperiode 2015-2024. In 2015 is een projectplan voor de aanbesteding van het beheer en onderhoud en geleidelijke verLEDding van de openbare verlichting. Als kwaliteitsnorm geldt hoofdzakelijk het kwaliteitsniveau "B" volgens CROW standaard kwaliteitsniveaus voor het onderhoud, zoals ook door de Raad vastgesteld. Tijdens de wegreconstructies worden de lichtmasten naar behoefte vervangen. Ook bij grote schade worden de masten vervangen.		
Financiële situatie begrotingsjaar	Met het onderhoudsplan is het actuele meerjarenperspectief op het onderhoud van de OVL in Laren vastgesteld en zijn de nodige investeringen inzichtelijk gemaakt. Er is een investeringsbudget vrijgegeven voor het vervangen van de lichtmasten en LED-armaturen. De budgetten zijn afgestemd op het kwaliteitsniveau "B".		

Speelplaatsen

Naam beheersplan	speelplan	Jaar vaststelling	2008
Naam Voorziening		Actualisatie	2024
Te onderhouden kapitaalgoederen	Alle gemeentelijke speelplaatsen		
Doel	Het Speelruimteplan geeft inzicht in het aanbod aan formele en informele speelplekken en de benodigde budgetten voor het uitvoeren van het onderhoud en de renovaties binnen de planperiode		
Beleidskader	De speelplaatsen zijn in 2008 en 2009 vrijwel allemaal gerenoveerd. Als kwaliteitsnorm is het kwaliteitsniveau "B" volgens CROW standaard		

	kwaliteitsniveaus voor het onderhoud gehanteerd. Het speelruimteplan gaat na of de speelplaatsen nog aansluiten bij de jeugd en andere inwoners.
Financiële situatie begrotingsjaar	Jaarlijks wordt er ca. € 8.300 uitgegeven aan inspecties en onderhoud van de speeltoestellen. In 2008 en 2009 zijn vrijwel alle speelplaatsen gerenoveerd. De jaarlijkse lasten voor renovatie en onderhoud worden ten laste gebracht van de exploitatie.

Paragraaf C: Financiering

Algemeen

In de paragraaf Financiering wordt de financieringsfunctie van de gemeente Laren uiteengezet over het afgelopen boekjaar. Dit gebeurt in een onderdeel algemeen en een onderdeel financiering gemeente Laren. Onder algemeen komen de eventuele ontwikkelingen in de wet- en regelgeving aan de orde en volgt een korte toelichting op het treasurystatuut van de gemeente Laren. In het onderdeel financiering gemeente Laren geven we een toelichting op het gevoerde risicobeheer (kasgeldlimiet, renterisiconorm en het schatkistbankieren) en de financiering van de gemeente in 2021.

Treasurystatuut gemeente Laren

Per 1 januari 2001 geldt de Wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden). Het belangrijkste uitgangspunt van de wet is het beheersen van risico's. Dat uit zich in een tweetal randvoorwaarden. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van leningen evenals het verlenen van garanties alleen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen en derivaten een prudent karakter moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatige risico's. Verder uit het beheersen van risico's zich in de kasgeldlimiet en renterisiconorm. Beide beogen de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan financiering door middel van achtereenvolgens korte schuld en lange schuld. In 2014 is het treasurystatuut voor het laatst herzien in verband met het invoeren van het schatkistbankieren eind 2013.

Leningen

Hieronder staat het verloopoverzicht van de vaste schulden met een looptijd van > 1 jaar. Het betreft hier de onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen.

Overzicht t.b.v. rekening 2021						kies jaar		2021					
								20					
Geldleningen OG	soort	bedrag lening	soort lening	looptijd	(laatste) aflossing	rente	stand 1-1-2021	aflossing 2021	opname 2021	stand 31-12-2021	rente 2021		
BNG 40.106861	Totaalfin.	4.200.000	Lin	20	05-09-31	3,820%	2.310.000	210.000	0	2.100.000	85.671		
BNG 40.108366	Totaalfin.	2.000.000	Lin	10	22-05-23	1,640%	600.000	200.000	0	400.000	7.836		
Triodos Bank	Totaalfin.	5.000.000	Lin	10	15-12-24	0,780%	2.000.000	500.000	0	1.500.000	15.429		
ING / Nat.Ned.	Totaalfin.	4.500.000	Lin	30	24-02-44	3,070%	3.600.000	150.000	0	3.450.000	106.563		
BNG 40.110951	Totaalfin.	3.000.000	Fixe	20	22-12-36	1,660%	3.000.000	0	0	3.000.000	49.800		
BNG 40.110952	Totaalfin.	3.000.000	Lin	20	22-12-36	1,240%	2.400.000	150.000	0	2.250.000	29.714		
BNG 40.111659	Totaalfin.	4.000.000	Fixe	5	15-01-21	-0,100%	4.000.000	4.000.000	0	0	-164		
WB 1-30839	Totaalfin.	10.000.000,00	Lin	10	15-01-31	-0,460%	-	0	0	10.000.000	-44.110		
TOTAAL BINNENLANDSE BANKEN							17.910.000	5.210.000	0	22.700.000	250.740		
TOTAAL-GENERAAL							17.910.000	5.210.000	0	22.700.000	250.740		

Daarnaast zijn er nog onderhandse leningen van: buitenlandse instellingen, fondsen banken, bedrijven en overige sectoren:

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Stichtingskapitaal Singer	136.134	136.134
Provincie aankoop Crailo	8.617.384	8.617.384
Woningbouwvereniging van Erfgooiers / G&O	2.243	2.243
Totaal	8.755.761	8.755.761

Risicobeheer

Voor de beheersing van de renterisico's gelden twee concrete richtlijnen: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Daarnaast is een toelichting gegeven op het schatkistbankieren over het afgelopen boekjaar.

Rente risico en kasgeldlimiet 2021 Laren		
		2021
(1a)	Renteherziening op vaste schuld o/g	0
(1b)	Renteherziening op vaste schuld u/g	0
(2)	Renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0
(3a)	Nieuw aangetrokken vaste schuld	10.000
(3b)	Nieuw uitgezette lange leningen	0
(4)	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	10.000
(5)	Betaalde aflossingen	5.210
(6)	Herfinanciering (laagste van 4 en 5, minimaal 0)	5.210
(7)	Renterisico op de vaste schuld (2+6)	5.210
(8)	Renterisiconorm, 20% van begrotingstotaal:	5.177
(9a)	Ruimte onder renterisiconorm (8-7)	0
(9b)	Overschrijding renterisiconorm (7-8)	33

Berekening kasgeldlimiet		
Begroting per 1 januari		25.887
Kasgeldlimiet in %		8,50%
Kasgeldlimiet		2.200

Kasgeldlimiet

Ter beheersing van het renterisico op kortlopende schulden is in de Wet Fido de kasgeldlimiet ingesteld. Deze moet voorkomen dat gemeenten te veel kort geld lenen waardoor bij een sterke stijging van de rente de rentelasten ineens explosief zouden toenemen. Deze kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Voor de gemeente Laren is de kasgeldlimiet bepaald op € 2.200.378 in 2021.

Voldoen aan de wettelijke bepalingen houdt in dat als de vlottende schuld structureel de kasgeldlimiet overschrijdt de kortlopende schulden moeten worden omgezet naar een langlopende schuld. Ook dient bij een overschrijding een toelichting gegeven te worden, bovendien zal de toezichthouder

geïnformeerd moet worden als de kasgeldlimiet drie opeenvolgende kwartalen wordt overschreden. Hieronder is inzicht gegeven in de eventuele overschrijdingen van de kasgeldlimiet in 2021:

Berekening kasgeldlimiet	2021				
	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	Totaal
Vlottende schuld	1.183	1.961	64	1.549	1.189
Vlottende middelen	684	2.898	1.576	720	1.470
Per saldo	499	-937	-1.512	829	-280
Kasgeldlimiet	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200
Ruimte (+) Overschrijding (-)	1.701	3.138	3.713	1.371	2.481

Renterisiconorm

Ter beheersing van het renterisico op langlopende schulden is in de wet Fido de renterisiconorm opgenomen. De renterisiconorm houdt in dat maximaal 20% van het begrotingstotaal in enig jaar voor herfinanciering in aanmerking komt. Voor de gemeente Laren is dit een bedrag van € 4.931.000. Dit bedrag mag niet overschreden worden en dat betekent dat slechts een geringe omvang aan langlopende leningen mag worden aangetrokken of een goede spreiding van leningen in omvang, looptijden en renteaanpassingen.

Hieronder is de berekening van de renterisiconorm opgenomen. Daaruit blijkt dat deze norm in het afgelopen jaar, in het 1^e kwartaal met instemming van de Provincie is overschreden, daarna niet meer.

Rente risico en kasgeldlimiet 2021 Laren						
		2021	2022	2023	2024	2025
(1a)	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0	0
(1b)	Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0	0
(2)	Renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	0	0	0	0
(3a)	Nieuw aangetrokken vaste schuld	10.000	0	0	0	0
(3b)	Nieuw uitgezette lange leningen	0	0	0	0	0
(4)	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	10.000	0	0	0	0
(5)	Betaalde aflossingen	5.210	2.210	2.210	2.010	1.510
(6)	Herfinanciering (laagste van 4 en 5, minimaal 0)	5.210	0	0	0	0
(7)	Renterisico op de vaste schuld (2+6)	5.210	0	0	0	0
(8)	Renterisiconorm, 20% van begrotingstotaal:	5.177	5.452	5.262	5.319	5.356
(9a)	Ruimte onder renterisiconorm (8-7)	0	5.452	5.262	5.319	5.356
(9b)	Overschrijding renterisiconorm (7-8)	33	0	0	0	0

Berekening kasgeldlimiet		2021	2022	2023	2024	2025
Begroting per 1 januari		25.887	27.260	26308	26596	26778
Kasgeldlimiet in %		8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet		2.200	2.317	2.236	2.261	2.276

Financieringsbehoefte

In 2021 is in totaal ruim € 5,2 miljoen afgelost. De totale leningenportefeuille bedraagt eind 2021 circa. € 22.700.000.

Schatkistbankieren

Eind 2013 is het schatkistbankieren ingevoerd. Dit houdt in dat overtollige middelen, met uitzondering van middelen nodig voor uitoefening van de publieke taak, voortaan uitsluitend bij het rijk of andere lagere overheden mogen worden uitgezet. Dit beperkt eventuele kredietrisico's. In de toelichting op de balans in de jaarrekening is dit onderdeel nader te bekijken bij het onderdeel vlottende activa.

Vernieuwing Gemeenschappelijke regeling BEL

Begin 2020 is een evaluatie van het BEL model afgerond. Het Dagelijks Bestuur heeft op 9 april 2020 ingestemd met de oplevering van het eindrapport waarna de conclusies en aanbevelingen uit het rapport gedeeld zijn met het Algemeen Bestuur en de drie gemeenteraden en besluitvorming is voorbereid en besluiten zijn genomen over de conclusies en aanbevelingen.

Op basis van de evaluatie is besloten om de Gemeenschappelijke regeling van de BEL Combinatie aan te passen. Daarmee is de samenwerking tussen de gemeenten en de BEL Combinatie ook veranderd. Besloten is om het directiemodel aan te passen en de BEL combinatie om te zetten naar een Bedrijfsvoeringsorganisatie met een ongeleed bestuur, bestaande uit de 3 burgemeesters en 3 wethouders vanuit de 3 gemeenten. De algemeen directeur en de gemeentesecretarissen zijn samen verantwoordelijk voor de verbinding tussen de BEL Combinatie en de besturen. De secretarissen bewaken samen met de directeur het systeem van het gewijzigde "BEL model" (systeemverantwoordelijkheid).

In 2021 is gewerkt aan het praktisch laten werken van deze vernieuwing en het versterken van de organisatie, waaronder het 'werken in regie'.

Realisatie Dienstverleningsovereenkomst BEL Combinatie

De gemeentelijke taken worden uitgevoerd door de BEL Combinatie. De capaciteit wordt naar rato van de dienstverlening ingezet voor de gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren. Hiertoe worden jaarlijks Dienstverleningsovereenkomsten gesloten tussen de gemeenten en de BEL Combinatie.

Opdrachtgever en opdrachtnemer (OGON en DVO)

- Het doel van OGON is om gestructureerd samen resultaten te bereiken zoals vooraf en met elkaar is afgesproken tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.
- De gemeentesecretaris is opdrachtgever namens het college.
- De algemeen directeur is opdrachtnemer namens de bedrijfsvoeringsorganisatie.
- Jaarlijks wordt een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen opdrachtgever en opdrachtnemer opgesteld.
- In de Dienstverleningsovereenkomst wordt de uitvoering van alle taken door de gemeente conform de begroting, collegeprogramma en andere relevante documenten opgenomen. Tevens is een urenraming van de teams opgenomen en de te bereiken resultaten en de wijze waarop deze tot stand komen.

Voor 2020 is uitgegaan van een verdeling van de kosten naar rato van de DVO-percentages zoals in de BEL begroting voor 2020 is opgenomen (Blaricum 33,23%, Eemnes 30,17% en Laren 36,60%). Gelet op de beschikbare capaciteit, vacatures en inhuur is bij diverse teams een nadere prioritering bepaald in de werkzaamheden/projecten. Dit speelt met name bij het team Ruimtelijke ontwikkeling en Openbare Ruimte.

Ten aanzien van de kostenverdeling zijn er in 2020 overigens nieuwe afspraken gemaakt en zijn de percentages aangepast met ingang 1 januari 2021, uitwerkende op: Blaricum 33,73 %, Eemnes 30,02 % en Laren 36,25 %.

De DVO-bijdrage van de gemeente Laren aan de BEL Combinatie is voorcalculatorisch vastgesteld op basis van de actuele begroting 2021 van de BEL Combinatie. De werkelijke verdeling van de DVO-

bijdrage aan de programma's en taakvelden vindt plaats op basis van de begrote verdeling. Het voordeel van deze systematiek is dat het verschil tussen begrote en gerealiseerde DVO-bijdrage nagenoeg nihil is.

Voor projecten (grondexploitatie en investeringen) en tarief gerelateerde producten (afval, riool en straatreiniging) is wel uitgegaan van de werkelijke uren. Alleen op deze onderdelen ontstaan verschillen ten opzichte van de geraamde DVO-bijdrage 2021.

Personele mutaties

Per 1 januari 2021 is een gemeentesecretaris in vast dienst aangesteld. Dit zorgt voor continuïteit en stabiliteit, zowel in het gemeentebestuur, als in de verbindende rol richting de BEL Combinatie. Daarnaast heeft bij de griffie een personeelsswissel plaatsgevonden, door het aanstellen van een nieuwe griffier na de pensionering van de zittende griffier.

Verzuim

Het verzuimpercentage voor medewerkers in dienst van de gemeente Laren over 2021 ligt op 0,23%. In 2020 was dat 0,35%. Er was dus sprake van een daling, waarbij valt te melden dat ook het percentage over 2020 nog steeds zeer ruim beneden de VNG-Norm ligt. Er is blijvende aandacht voor verzuimpreventie en ook voor adequate begeleiding in geval van verzuim.

Paragraaf E: Verbonden partijen

De paragraaf Verbonden partijen krijgt eenvoudiger voorwaarden, zeker als een nota Verbonden Partijen is opgesteld kan deze paragraaf beperkt blijven. Wel moet een duidelijke indeling gemaakt worden tussen gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen, vennootschappen en coöperaties. In de begrotingsprogramma's moeten vooral de risico's van deelname aan de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente terugkomen.

Kader verbonden partijen

1.1 Beleid verbonden partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een financieel en/of bestuurlijk belang heeft. Met een verbonden partij zet de gemeente Laren één of meerdere taken op afstand.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht.

Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente. Voorbeelden hiervan zijn een subsidie of een garantstelling. De gemeente Laren heeft een strategische visie rondom verbonden partijen opgesteld. Deze visie kan op basis van de geformuleerde uitgangspunten als ook de financiële spelregels een inzicht geven in de status van de verbonden partij. De spelregels horen bij drie verschillende fasen die een verbonden partij kent:

- Oprichten: In deze fase komen vragen aan de orde als 'Wanneer wordt een verbonden partij opgericht' en: 'Welke rechtsvorm heeft de verbonden partij'.
- Beheersen: In deze fase wordt beschreven welk beheer instrumentarium wordt gehanteerd voor het risicomanagement en toezicht op verbonden partijen. In dit kader is het ook goed aan te geven dat er door het College, in goede afstemming met de GR-en zelf, ondersteunende spelregels inzake financiën, weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn gemaakt.
- Evalueren en beëindigen: In deze fase wordt ingegaan op de evaluatie van verbonden partijen en de vraag of voortzetting van de samenwerking in de huidige vorm nog het meest passend is.

1.2 Beheer verbonden partijen

Met het op afstand zetten van één of meerdere taken van de gemeente in verbonden partijen moet de gemeente Laren het toezicht op verbonden partijen inrichten. De ene verbonden partij heeft meer risico's dan de andere, waardoor het benodigde toezicht per verbonden partij verschilt. Na oprichting van een verbonden partij wordt het risicoprofiel van de verbonden partij bepaald en daarmee bepalen we of de verbonden partij een hoog, gemiddeld of laag risicoprofiel heeft. Bij een hoog risicoprofiel wordt het toezicht op de verbonden partij intensiever dan bij een laag risicoprofiel. Bij een hoog risicoprofiel wordt minimaal twee keer per jaar een risicoanalyse uitgevoerd, terwijl bij een laag risicoprofiel een analyse van de begroting en de jaarrekening volstaat.

1.3 Risicoanalyse verbonden partijen

Het risicoprofiel van een verbonden partij wordt bij oprichting bepaald en periodiek geëvalueerd. Aan de hand van een vragenlijst worden de risico's van de verbonden partijen op een gestandaardiseerde wijze in kaart gebracht. De vragen variëren van 'harde' bestuurlijke en financiële gegevens tot meer zachte informatie zoals ziekteverzuim en de organisatie van het toezicht. De vragen zijn samengevat in dertien indicatoren die gezamenlijk een beeld geven van het risicoprofiel van een verbonden partij.

Onderstaand is een overzicht van de indicatoren opgenomen en waarom deze vragen iets zeggen over het risico van een partij:

Bestuurlijke indicatoren

- Op dit onderdeel wordt gekeken naar de stemverhouding en aanvullende bevoegdheden die zijn vastgelegd in statuten of een gemeenschappelijke regeling. Daarnaast wordt gekeken in hoeverre verbonden partijen aan eventuele nog op te stellen kaderstellende spelregels voldoen.

Financiële indicatoren

- Baten: Er wordt gekeken naar de afhankelijkheid van subsidies, het aandeel van de gemeente in subsidies en de hoogte van de inkomsten uit kernactiviteiten.
- Lasten: Er wordt gekeken naar het percentage vaste lasten dat wordt gedekt door de vaste inkomsten en het exploitatieresultaat.
- Vermogenspositie: Er wordt gekeken naar de liquiditeit en solvabiliteit van de organisatie.
- Planning en control: Er wordt gekeken naar de aanwezigheid van tussentijdse rapportages voor de sturing van de organisatie.

Politieke indicatoren:

- Bij het politieke belang staat de publieke en maatschappelijke betrokkenheid van een verbonden partij centraal. Het gaat hier bijvoorbeeld om de substantiële werkgelegenheid die de verbonden partij biedt in de gemeente Laren of om de vraag of de verbonden partij zich bijvoorbeeld richt op kwetsbare groepen in de samenleving of op de veiligheid van de burger. Bij dit deelgebied wordt ook een inschatting gemaakt over de kans op imago schade voor de gemeente Laren.

Omgevingsindicatoren:

- Omgevingsfactoren die een rol spelen zijn:
 - is de verbonden partij gevoelig voor economische bedreigingen (bijvoorbeeld recessie, ontwikkelingen arbeidsmarkt)
 - afhankelijkheid van veranderende wet- en regelgeving
 - risicomanagement: zijn er veel niet beheersbare risico's? Wat is de kans dat deze zich voordoen?

Overige indicatoren:

- Toezicht: Er wordt gekeken naar de periodieke bijeenkomsten van het toezicht en de specialismen (o.a. financieel, vakinhoudelijk, juridisch) in het toezicht.
- Directie en management: Er wordt gekeken naar de voortijdige wisselingen op sleutelposities, de termijn dat sleutelposities worden bekleed (zeer kort/zeer lang) en het aantal personen dat deelneemt binnen de directie/dagelijkse leiding.
- Personeel: Er wordt gekeken naar het ziekteverzuimpercentage, het verloop onder het personeel en de omvang van het personeel dat in vaste dienst is.
- Bedrijfsvoering: Er wordt gekeken naar de aanwezigheid van tussentijdse rapportages en de aanwezigheid van een meerjarenbegroting.
- Concurrentiepositie: Er wordt gekeken naar de concurrentiepositie en de toenemende concurrentie.

- Fusie/verhuizing/reorganisatie: Er wordt gekeken naar de ontwikkelingen rondom fusies, verhuizingen en/of reorganisaties.

Deze risicoprofilering wordt stelselmatig geactualiseerd en beheerd gaan worden zodat een inzicht ontstaat in het risicoprofiel alsmede de ontwikkeling daarin. Het aangaan van banden met derde partijen komt voort uit het publieke belang. Verbindingen met derde partijen is een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Dit betekent dat deze partijen veelal beleid uitvoeren dat ook door de gemeente zelf gedaan zou kunnen worden, maar om allerlei redenen aan deze partijen wordt 'overgelaten'.

De kaderstellende en controlerende taak blijft wel bij de gemeente liggen. Deze laatste taak is vanuit het financieel controlerende oogpunt belangrijker aan het worden, mede door de vanuit de Single information / Single audit (SiSa) aangescherpte Wet- en regelgeving alsmede de vanaf 2017 nieuwe / meer gespecificeerde regelgeving vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), aan welke de GR-en zelf ook onderworpen zijn.

1.4 Ontwikkelingen in Wet- en regelgeving m.b.t. Gemeenschappelijke Regelingen

De nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is op 8 juli 2014 door de Eerste Kamer aangenomen.

Met de nieuwe wet wordt de positie van gemeenteraden rond het bestuur en het beleid van de gemeenschappelijke regeling versterkt. Het traject inzake vaststelling van de begroting en begrotingswijzigingen wordt aangepast om de deelnemers meer sturing en invloed te geven op het openbaar lichaam:

- Het dagelijks bestuur stuurt uiterlijk voor 1 augustus de vastgestelde begroting aan Gedeputeerde Staten (art. 34 Wgr). Dit vloeit voort uit de verlengde zienswijzetermijn voor de deelnemers van zes naar acht weken (art. 35 Wgr);
- Uiterlijk op 15 april van het lopende jaar biedt het dagelijks bestuur de conceptbegroting en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten aan, zodat de raden deze informatie beschikbaar hebben ten behoeve van de zogeheten zomernota

Verder krijgen gemeenten binnen de Wgr een mogelijkheid erbij om een lichte vorm van samenwerking met elkaar aan te gaan door invoering van een bedrijfsvoeringorganisatie met rechtspersoonlijkheid. Er bestaat al geruime tijd behoefte aan een samenwerkingsvorm die wel rechtspersoonlijkheid heeft, maar geen geëld bestuur met een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter, met alle bestuurlijke drukte die daarmee samenhangt.

Binnenkort kunnen gemeenten die met elkaar een samenwerkingsverband willen aangaan en daarvoor de Wgr gebruiken kiezen uit een openbaar lichaam, een gemeenschappelijk orgaan of een bedrijfsvoeringorganisatie (zoals de GEM Crailo BV).

De wijzigingen in de wet geven aanleiding tot wijziging van de bestaande gemeenschappelijke regelingen. De gemeente Laren ziet er mede op toe dat deze wijzigingen tijdig worden doorgevoerd.

1.5 Bepaling / berekening van aan GR verbonden risicoprofiel

Een hoog risicoprofiel bij een gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam wordt vaak veroorzaakt door een grote financiële bijdrage in de gemeenschappelijke regeling door de gemeente Laren. In een aantal gevallen wordt dit beeld nog verzaamd door een beperkte invloed in het Algemeen Bestuur (stemverhouding). Daarnaast spelen factoren een rol als recessie, bezuinigingen

en politieke gevoeligheid, maar ook veranderende Wet- en regelgeving en decentralisatie van taken vanuit het Rijk.

Een hoog risicoprofiel bij privaatrechtelijk verbonden partijen wordt vaak veroorzaakt door het financieel belang van de gemeente Laren in de verbonden partij heeft. Aandelenkapitaal, maar ook leningen en garantstellingen, spelen een rol. Ook hier is de recessie van belang: als het economisch minder gaat, kopen bedrijven en burgers minder gronden en huizen. De verbonden partij kijkt dan vaak naar andere mogelijkheden om de omzet te verhogen, maar hier is toezicht vanuit de aandeelhouders van belang. Als het gaat om risicovolle projecten of projecten buiten de eerder vastgestelde doelstellingen, wordt door de gemeente Laren extra risico gelopen.

Hieronder wordt weergegeven de onderwerpen waarop de betreffende verbonden partij in basis beoordeeld is en van een risicoprofiel / -waardering is voorzien:

Omrekeningstabel benoemde risico's GR-en / m.n. financieel en politiek / hestuurlijk benoemd:							
Klasse	Bijdrage	Algemene items			financiële items		
		Punten		politiek	range ratio	sovereiniteit	liquiditeit
1	< 100.000	2		2	tot 20%	10	10
2	< 250.000	5		4	tot 24%	8	8
3	< 500.000	10		6	tot 28%	6	6
4	<1.000.000	15		8	tot 32%	4	4
5	>1.000.000	20		10	33% en groter	2	3

Lijst van gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente Laren deelneemt:

Gemeenschappelijke regeling	Doel deelname	Deelnemers
Gemeenschappelijke regeling BEL	Kennisconcentratie, efficiencyvoordeel en behoud zelfstandigheid	Blaricum, Eemnes, Laren
Regio Gooi en Vechtstreek – voormalige Gewest Gooi en Vechtstreek	Efficiencyvoordeel door schaalvergroting. Onvoldoende capaciteit in eigen huis. Kennis.	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Laren, Huizen, Weesp en Wijdmeren
GR Veiligheidsregio (GR VGV)	Efficiencyvoordeel door schaalvergroting. Kennis	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Laren, Huizen, Weesp en Wijdmeren
Gemeentelijke bevolkingszorg ((GHOR) via GR VGV	Efficiencyvoordeel door schaalvergroting. Kennis	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Laren, Huizen, Weesp en Wijdmeren
Gemeenschappelijke regeling uitvoering sociale zaken (SoZa H-BEL)	Efficiencyvoordeel en voldoen aan Wet- en regelgeving	Blaricum, Eemnes (deels), Huizen en Laren
Tomingroep	Efficiencyvoordeel en voldoen aan Wet- en regelgeving	Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Laren, Huizen, Weesp Wijdmeren en Almere
Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Flevoland en Gooi & Vechtstreek	Efficiencyvoordeel. Kennis. Beter kunnen voldoen aan Wet- en regelgeving	Blaricum, Gooise Meren, Laren Hilversum, Huizen, Weesp, Wijdmeren, 6 gemeenten Flevoland en provincies Flevoland en Noord Holland.
Rioolwaterzuiveringsinstallatie Gooiergracht en vizegemaal Eemmeer	Efficiencyvoordeel. Kennis.	Blaricum, Laren

Lijst met stichtingen, waarin de gemeente participeert:

Gemeenschappelijke regeling	Doel deelname	Deelnemers
Stichting Gooisch Natuurreservaat	Efficiencyvoordeel en kennisconcentratie	De Provincie Noord-Holland (25%), A'dam (10%) en de 5 Gooise gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren (65%) nemen deel in de uitbesteding van het landschap- en natuurbeheer

Lijst met vennootschappen, waarin de gemeente participeert:

Gemeenschappelijke regeling	Doel deelname	Deelnemers
GEM Crailo BV	De Vennootschap heeft ten doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van plangebied Crailo voor woningbouw en bedrijvigheid en het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Voor Laren komt daarbij (vanuit haar omvang) Efficiencyvoordeel en kennisconcentratie.	De gemeente Hilversum (45%), de gemeente Gooise Meren (45%) en de gemeente Laren (10%).

Laren - waardering Gemeenschappelijke Regelingen o.b.v. toegekende punten risicoprofiel:								JRR 2021
		totaal	13.097.408	PUNTEN vanuit ..		afh. Ext. Invloeden / omgeving		TOTAAL
<u>gemeenschappelijke regelingen</u>		Omv bijdrage	bijdrage	Politiek	stemverhouding	ov externe invl		PUNTEN
GR BEL Combinatie		7.992.465	20	10	2	8		40
GR Regio G&V		2.105.353	20	10	4	2		36
GR veiligheidsregio G&V (GR VGV)		863.904	15	8	4	4		31
GR Bevolkingszorg (Onderdeel GR VGV)		49.161						
GR SoZa HBEL		1.579.334	20	8	6	6		40
GR TOMIN werkvoorzieningsschap (via Rijk)		285.816	10	6	4	6		26
GR Omgevingsdienst Flevoland Gooi Vechtstreek		120.339	2		10	2		14
GNR		101.036	2		2	6		10

Indeling Verbonden Partijen (GR-en) in risicoprofiel				
Financieel belang	€ 1.000.000,=			<u>GR Belcombinarie (40)</u> <u>GR Regio G&V (36)</u> <u>GR SoZa HBEL (40)</u> <u>GR Veiligheidsregio G&V (31)</u>
	€ 100.000,=	GR OFGV (14) GNR (10)	GR Werkvoorziening- schap TOMIN (26)	
	€ 5.000,=		GR GVE / RWZI (16)	
		tot 15	tot 30	tot 50
			RISICOSCORE	

Uit bovenstaande overzicht blijkt dat de focus van de aandacht ligt bij de verbonden partijen waar in de bijdrage het grootst is en daarnaast de invloed klein tot gematigd is.

Hieronder volgt in het kort per Verbonden Partij (GR-en) enkele kenmerken met financiële gegeven en ratio's.

Daar waar mogelijk is gebruik gemaakt van recent door de Gemeenschappelijke Regelingen aangeleverde informatie vanuit (concept)jaarrekening 2021 of anders uit de begroting 2022, daar waar nog géén informatie voorhanden is zijn de laatst bekende gegevens opgenomen.

Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie gemeenten Blaricum, Eemnes en Laren

De Gemeenschappelijk Regeling BEL Combinatie is 1 januari 2008 operationeel geworden waarbij per dezelfde datum al het operationele en beleid makende personeel van de deelnemende gemeenten in dienst van de gemeenschappelijke regeling is getreden. Bij de gemeenten zelf was de gemeente-secretaris met de inzet van een controller, griffier en griffiemedewerkster en bestuurssecretariaat achtergebleven.

Door de BEL Combinatie worden de gezamenlijke werkzaamheden voor de drie deelnemende (samen circa 30.000 inwoners) met een personeelsbestand van circa 200 fte uitgevoerd met de uitwerking van het onderzoek naar hoe de topstructuur van de BEL Combinatie ingericht moet worden en zal op basis van een benchmark gekeken worden naar de desbetreffende personeelsbezettingen.

Ontwikkelingen

De huidige structuur en aansturing van de BEL Combinatie en de relatie met de gemeenten vanuit de opdrachtgever / opdrachtnemer rollen, hebben aanleiding gegeven tot een doorontwikkeling - en procesmodel aanpassing. Hierbij zijn de rol en positie van de beleidsregie van de respectievelijke gemeenten herbezien. Deze functionarissen zijn naar de BEL Combinatie overgeheveld en vervullen daar, naast de meegenomen taken vanuit de staven, extra werkzaamheden waarmee de BEL Combinatie verder versterkt is.

In 2018 heeft de Doorontwikkeling van de BEL Combinatie als werkapparaat van de gemeenten een vervolg gekend in het meerjarenprogramma Organisatieontwikkeling. Als gemeentelijke werkorganisatie is wendbaarheid nodig om producten en dienstverlening aan te kunnen blijven sluiten op wat lokale en landelijke maatschappelijke ontwikkelingen en Wet- en regelgeving van ons vragen. Het einde van de Arhi procedure in oktober 2018 heeft rust gebracht in de gemeentelijke werkorganisatie. De ontwikkeling van de organisatie krijgt op verschillende niveaus vorm: bij de teamleiders, de teams en de medewerkers. Hiernaast loopt er onderzoek hoe de topstructuur van de BEL Combinatie moet worden en zal op basis van een benchmark gekeken worden naar de desbetreffende personeelsbezettingen. Momenteel wordt de verdere uitwerking van alle uit de doorontwikkeling voortkomende voorgenomen wijzigingen binnen financiën verder uitgewerkt in het plan "Duidelijkheid & Aandacht".

Opleidingen en trainingen zijn essentiële instrumenten in de cultuurverandering die is ingezet richting een eigentijdse wendbare organisatie. Medewerkers, teams en teamleiders worden met opleidingen en ontwikkelaanbod optimaal gefaciliteerd in hun professionele en persoonlijke ontwikkeling. Hier wordt in toenemende mate gebruik van gemaakt. Het is de verwachting dat deze trend zich de komende jaren zal voortzetten. Vanuit de gemeentelijk organisatie wordt hieraan richting de achtergebleven ambtelijke staf ook gewerkt

Bestuurlijk belang

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de collegeleden van de drie gemeenten en heeft volledige zeggenschap. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door 1 vertegenwoordiger (de financiële portefeuillehouder) vanuit de drie gemeenten aangevuld met de namens de directie van de BEL aangestelde portefeuillehouder.

Basisgegevens BEL Combinatie

Gemeenschappelijke Regeling BEL Combinatie					GR BEL	
Algemene gegevens:					Ratio:	
Balanstotaal			25.627.567		Solvabiliteit	1,31%
Eigen vermogen			334.666			
Kort vreemd vermogen			2.813.393		Liquiditeiten	97.968
Omvang totale begroting GR 2021			21.634.364			
Aandeel gemeente Laren in begrotingsvolume			7.685.020			
Werkelijke lasten 2021 gemeente Laren			7.992.465			
Exploitatieresultaat jaarrekening 2021			56.591			
Stemaandeel /-verhouding			33,33%		Risicopunten	40

Financieel belang

De drie gemeenten staan financieel garant voor de werkorganisatie. Door de gemeente Laren is bij de werkorganisatie via een dienstverleningsovereenkomst een werkpakket inclusief bijkomende door te belasten kosten ter waarde van € 7.685.020,= begroot. Gerealiseerd in 2021 € 7.992.465,=. In deze bijdrage is overigens mede versleuteld de toename van de kosten door de indexaties.

Relatie met de taakvelden benoemd onder de financiële programma's

De bijdrage vanuit de gemeente Laren aan de GR BEL Combinatie zijn verantwoord onder alle voorkomende programma's, de BEL Combinatie werkt namelijk als het gemeentelijk werkapparaat voor de gemeente Laren.

Regio Gooi en Vechtstreek

De GR Regio is een samenwerkingsverband van de nu nog 7 gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek. De Regio GV voert regionale taken uit, ontwikkelt beleid en behartigt de belangen van de zeven regiogemeenten (Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren) die ze gezamenlijk willen oppakken of afstemmen. De Regio heeft als centrale opdracht van de gemeenten om ervoor te zorgen dat in Gooi en Vechtstreek een evenwichtige en harmonische ontwikkeling plaatsvindt. In het kader van werkzaamheden Sociaal Domein heeft de gemeente Eemnes de voor haar benodigde werkzaamheden(deels) bij de GR Regio ingekocht. In 2022 zal de gemeente Weesp uit de GR gaan treden door fusie met Amsterdam.

De dienstverlening van GR Regio is grofweg te verdelen over 2 deelgebieden: het Sociaal- en Fysiek Domein. Deze worden overigens niet meer in separate programma's begroot vanwege de per 2018 ook voor de GR-en geldende gewijzigde regels vanuit het BBV. Daarnaast verleend zij ook medewerking aan bovenregionale initiatieven.

Ontwikkelingen

Vanuit het opgestelde rapport door de Regio inzake herijking regionale samenwerking "Meer samen; samen meer" is de zogenoemde Regionale Samenwerking Agenda (RSA) opgesteld. Deze is opgesteld vanuit inbreng van alle deelnemende gemeenten en in 2019, op basis van input nieuw gekozen raden en raadsleden aangepast, op basis van de door de raadsleden als belangrijk en uit te werken aandachtspunten geactualiseerd. Na vaststelling van de vernieuwde RSA in 2019 worden nu de in de agenda verwerkte initiatieven opgepakt en verder uitgewerkt. Hierbij valt te denken aan regionaal uit te voeren activiteiten zoals inrichten van een regionaal wandelnetwerk, voorbereiding op effecten Floriade 2022 Almere e.d. Daarnaast is er via de regio een eerste stap gemaakt op het aanhaken op activiteiten binnen de Metropool Regio Amsterdam (MRA) bijvoorbeeld bovenregionale zaken m.b.t. woonvisies. Door de Regio wordt regelmatig aan de betrokken raden, mede via de vanuit de raden aangestelde "ambassadeurs" informatie verstrekt over de voortgang en overige ontwikkelingen. De MRA behartigt ondertussen ook aangelegenheden welke onder de "MIRT" vallen waarbij MIRT staat voor Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport. Hiernaast is een nieuwe ontwikkeling de opstart van de Regio Vervoer BV welke vanaf 2021 actief is geworden. Door het oppakken en uitwerken van deze activiteiten neemt de omvang van de begroting GR Regio G&V overigens verder toe.

Bestuurlijk belang

Het algemeen bestuur heeft 7 leden met stemrecht, te weten de hiervoor benoemde wethouders vanuit de 7 deelnemende Gooise gemeenten. Het Bestuur wordt voorgezeten door de burgemeester van de grootste gemeente (Hilversum), deze heeft echter geen stemrecht.

Basisgegevens GR Regio G&V

Gemeenschappelijke Regeling Regio Gooi en Vechtstreek							GR Regio
Algemene gegevens:					Ratio:		
Balanstotaal				76.750.000	Solvabiliteit		17,82%
Eigen vermogen				13.675.000			
Kort vreemd vermogen				5.103.000	Liquiditeiten		658.000
Omvang totale begroting GR 2021				123.376.000			
Aandeel gemeente Laren in begrotingsvolume				1.929.042			
Werkelijke lasten 2021 gemeente Laren				2.105.353			
Exploitatieresultaat jaarrekening 2021				930.000			
Stemaandeel /-verhouding	7 deelnemers			14,29%			
	op inwonertal			4,51%	Risicopunten		36

Financieel belang

De bijdrage van de gemeente Laren aan de Regio Gooi- en Vechtstreek is in 2021 uitgekomen op een bedrag van € 2.105.353,=, in de begroting 2021 was een bedrag van € 1.929.042,= opgenomen.

Relatie met de taakvelden benoemd onder de financiële programma's

In grote lijnen komen de lasten voort uit de 2 aangegeven deelgebieden en zijn derhalve verantwoord in 2 programma's van de gemeentelijke begroting:

Programma 7 – Sociaal domein € 1.006.676,-

Programma 9 – Bouwen en wonen (m.n. GAD) € 1.098.677,-

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek

De GR VGV is een gemeenschappelijke regeling waarin nu nog deelnemen de gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren hun taken inzake veiligheid (m.n. brandweertaken) hebben ondergebracht. Hiernaast is de zogenoemde Gemeentelijke Bevolkingszorg als aandachtspunt onder deze GR gepositioneerd als bijkomende losse activiteit.

De samenwerking heeft tot doel een meer doelmatige, georganiseerde en gecoördineerde preventie en hulpverlening bij ongevallen en rampen in het verzorgingsgebied te bewerkstelligen.

Zij heeft onder andere de navolgende taken:

- * het instellen en in stand houden van een regionale brandweeralarmcentrale,
- * het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel,
- * het voorbereiden van coördinatie bij de rampenbestrijding,
- * het verzamelen en evalueren van gegevens t.b.v. de waarschuwing en alarmering van de bevolking door middel van het sirenenet in geval van een ramp of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan,
- * het verkennen van gevaarlijke stoffen en het verrichten van ontsmetting,

* het adviseren van besturen van de deelnemende gemeenten op het gebied van:

- brandpreventie en bluswatervoorziening;
- voorbereidende maatregelen t.b.v. de brandbestrijding en –beperking in bepaalde objecten;
- het aanschaffen van materieel.

Ontwikkelingen

Na jaren van opgelegde bezuinigingen was de GR Veiligheidsregio aan de bodem van haar mogelijkheden terecht gekomen. In haar begroting over de jaren 2019 / 2020 waren veel autonome, en daarmee niet door de Veiligheidsregio beïnvloedbare, extra lasten opgenomen vanuit Brandweer Nederland en het IFV welke ook nog doorwerken in 2021 en 2022. De ontwikkeling in toename van de kosten in 2022 wordt geheel veroorzaakt door CAO- en pensioenpremieverhogingen.

Er wordt hard gewerkt aan de verregaande bestuurlijke samenwerking met de Veiligheidsregio Flevoland, zo is bijvoorbeeld de regiocommandant G&V ook regiocommandant Flevoland. Wetgeving houdt momenteel nog verdergaande fusie tegen, hierbij moet overigens ook aangetekend worden dat fusie met de Veiligheidsregio Utrecht naar verwachting meer efficiencyvoordelen zou kunnen opleveren. Dit is de basis van het project "Drieslag, echter vanuit de reeds aangegeven beperkingen vanuit de wetgeving is daar geen directe versnelling in te maken. Vanuit de verregaande samenwerking zijn er reeds kleine financiële meevallers in de begroting verwerkt.

Bestuurlijk belang

Het algemeen bestuur heeft 7 leden en 7 plaatsvervangers. De gemeente Laren is met 1 lid vertegenwoordigd in het bestuur.

Basisgegevens GR Veiligheidsregio G&V

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek							GR VGV
Algemene gegevens:					Ratio:		
Balans totaal				36.935.815	Solvabiliteit		12,94%
Eigen vermogen				4.778.791			
Kort vreemd vermogen				2.413.752	Liquiditeiten		171.826
Omvang totale begroting GR 2021				31.066.381			
Aandeel gemeente Laren in begrotingsvolume				924.789			
Werkelijke lasten 2021 gemeente Laren				913.065			
Exploitatieresultaat jaarrekening 2021				991.659	Netto schuldquote		39,98%
Stemaandeel /-verhouding	7 deelnemers			14,29%			
	op inwonertal			4,51%	Risicopunten		31

Financieel belang

Jaarlijks geeft de gemeente Laren een bijdrage aan de regionale brandweer en de bevolkingszorg. In 2021 is de bijdrage voor de regionale brandweezorg uitgekomen op € 863.904,=. Voor de bevolkingszorg, die ook bij de Veiligheidsregio mee begroot wordt, is in 2021 een bedrag van € 49.161,= uitgegeven. Begroot was respectievelijk € 875,628,= en € 49.161,=.

Relatie met de taakvelden benoemd onder de financiële programma's

De bijdrage vanuit de gemeente Laren aan de GR Veiligheidsregio GV is onder navolgende programma verantwoord: Programma 3 – Openbare Orde en Veiligheid € 913.065,=

Gemeenschappelijke regeling uitvoering sociale zaken (SOZA H-BEL)

De gemeenten Huizen, Blaricum, Eemnes en Laren werken via deze GR samen in de uitvoering van de regelingen in de sociale wetgeving. Daarbij is Huizen de centrumgemeente. Voor deze (maatwerk-) samenwerkingsvorm is tussen de gemeenten afgesproken dat de BEL gemeenten bijdragen in de apparaatskosten van Huizen. In feite betreft het hier een zogenaamde "Lege GR"; de werkorganisatie is de afdeling Sociale Zaken van de gemeente Huizen die tevens de werkzaamheden verbonden aan de Wet maatschappelijk ondersteuning (Wmo), participatie, jeugdzorg en ouderenzorg ondersteunen.

Ontwikkelingen

Vanaf de begroting voor 2016 en meerjarig is door de GR SOZA HBEL rekening gehouden met een toename in het personeelbestand van 9 fte vanwege de nog almaar toenemende werkzaamheden vanuit de drie decentralisaties. Nog steeds staat de formatie onder druk en worden extra medewerkers aangetrokken, met name in het preventieve voorveld. Het idee is dat wanneer deze functie in het preventieve voorveld goed werkt er in de daadwerkelijke uitvoering van de kostbare zorgtaken minder middelen nodig zullen zijn. Daarnaast gaat HBEL participatietaken grotendeels zelf uitvoeren. Gemeente Huizen heeft daarom een formatieonderzoek laten uitvoeren. Uit dit onderzoek komt een kortlopende stijging van de lasten naar voren ("investeringen"), welke na 2021 naar verwachting weer gaan dalen.

In 2017 is een proces opgestart om te komen tot bijstelling van de GR SoZa HBEL in het kader van het vernieuwen van de GR-regeling alsmede de bijbehorende financiële afspraken en verantwoordingen. Dit proces verloopt moeizaam hetgeen mede veroorzaakt wordt door de almaar veranderende inhoud van de in het Sociale Domein behandelde en afgewerkte onderwerpen.

Bestuurlijk belang

De portefeuillehouder met Sociale Zaken heeft zitting in het bestuurlijk overleg.

Basisgegevens GR SoZa HBEL

Gemeenschappelijke Regeling Sociale Zaken Huizen en BEL gemeenten (app.kosten)					GR SoZa	
Algemene gegevens:					Ratio:	
Omvang totale jaarrekening GR 2021			11.022.556			
Aandeel gemeente Laren in begrotingsvolume			1.373.049			
Werkelijke lasten 2018 gemeente Laren			1.579.334			
Exploitatieresultaat begroting 2021			-			
Aandeel procentueel in GR aandeel bechikkingen			12,46%		Risicopunten	40

Financieel belang

Jaarlijks worden de apparaatskosten die de GR SOZA HBEL maakt voor de uitvoering van sociale zaken door de gemeente Laren vergoed. In de begroting 2021 werd rekening gehouden met apparaatskosten ter grootte van € 1.373.049,=, de realisatie 2021 heeft € 1.579.334,= bedragen.

Relatie met de taakvelden benoemd onder de financiële programma's

De bijdrage vanuit de gemeente Laren aan de GR SOZA HBEL is onder navolgende programma op diverse beleidsproducten verantwoord: Programma 7 – Sociaal Domein € 1.579.334,=

Werkvoorzieningsschap Tomingroep

De gemeenschappelijke regeling 'Werkvoorziening Tomingroep' voorziet in de uitvoering van alle in de Participatiewet (de voormalige Wet sociale werkvoorziening) benoemde werkzaamheden. De Tomingroep voert wettelijke taken uit namens de gemeenten in de regio alsmede ten behoeve van de gemeente Almere. De hoofddoelstelling is het aanbieden van werkgelegenheid onder aangepaste omstandigheden aan personen die kunnen en willen werken, maar die door een persoonlijke oorzaak (tijdelijk) geen kans hebben op een baan in het reguliere bedrijfsleven. Daarnaast heeft deze GR ook een belangrijke taak in het doorgeleiden van moeilijk bemiddelbare cliënten naar regulier werk. Vanuit de decentralisatie heeft de Tomingroep een extra taakstelling gekregen om de instroom te minimaliseren alsmede te zorgen voor een zo groot mogelijke doorstroming naar regulier werk.

Ontwikkelingen

De acht gemeenten in de regio Gooi- en Vechtstreek, gemeente Almere en gemeente Eemnes voeren in een gemeenschappelijke regeling (GR) de regie over de sociale werkvoorziening. Dit is integraal opgedragen aan het Werkvoorzieningsschap Tomingroep.

Het Werkvoorzieningsschap is belast met de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening en biedt via Tomingroep BV werk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het bestuur van het Werkvoorzieningsschap bepaalt aan hoeveel mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werk geboden dient te worden en hoe de verdeling over de doelgroepen is. Het Werkvoorzieningsschap Tomingroep, ook wel bekend als 'het Schap', is een deelneming onder de Tomingroep B.V. De opdracht vanuit de Wet aan het Schap is de realisatie van 30% uitstroom van mensen met een loonwaarde van 40%-80% en 80%-100%. Dit in samenwerking met het UWV.

Het sociaal beleid is erop gericht dat de medewerkers zich in de werksituatie zo ruim en zo goed mogelijk ontplooien. Voor de SW-werknemers kan dat een functie zijn binnen Tomingroep BV, via Tomingroep BV bij derden (detachering), of een functie rechtstreeks bij derden in dienst (WSW Begeleid Werken).

In de werksituatie krijgt ontplooiing via gerichte opleiding en vorming volop aandacht. De basis hiervoor is het Persoonlijk Ontwikkel Plan (POP). Waar mogelijk stromen medewerkers door naar een arbeidsplaats hoger op de werkladder. Waar nodig (bijvoorbeeld door ouder worden of i.v.m. toename van de beperkingen) krijgen medewerkers een passende plek aangeboden lager op de werkladder.

In 2021 heeft Tomingroep een nieuw bedrijfsplan vastgesteld. Tomingroep wordt voortaan ingezet als leerwerkbedrijf waarbij het uitgangspunt is om binnen de muren van Tomingroep werkervaring op te doen met als einddoel uitstroom naar de reguliere arbeidsmarkt.

Bestuurlijk belang

In het bestuur hebben alle 9 deelnemende gemeenten zitting. Bovendien zijn er twee externe adviseurs aan het bestuur toegevoegd. Vanuit Laren neemt 1 vertegenwoordiger deel in het bestuur van de Tomingroep.

Basisgegevens GR Werkvoorzieningsschap Tomin

Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap TOMIN (onderdeel Tomingroep BV)					GR Tomin	
Algemene gegevens:					Ratio:	
Balanstotaal 2020 (exclusief Tomingroep BV)		11.889.000			Solvabiliteit (incl BV)	17,78%
Eigen vermogen 2020 (exclusief Tomingroep BV)		5.568.000				
Kort vreemd vermogen (het Schap)		3.349.000			Liquiditeiten (schap)	461.000
Omvang totale begroting GR 2021		26.159.000				
Aandeel gemeente Laren in begr. volume (via Rijk)		291.000				
Werkelijke lasten 2021 gemeente Laren (het Schap)		285.816				
Exploitatieresultaat jaarrekening 2021 (het Schap)		1.323.000				
Stemaandeel /-verhouding		9,09%			Risicopunten	26

Financieel belang

De gemeentelijke bijdragen aan de Tomingroep is met de invoering van de nieuwe participatiewet per 1 januari 2015 vervallen. De financiering geschiedt vanuit de doorgestorte rijksbijdragen alsmede loonkostenvergoeding vanuit de Tomingroep BV alwaar het personeel werkzaam is. De getoonde bijdrage betreft de via het gemeentefonds, onder het sociale deelfonds, ontvangen bijdrage die 1:1 aan het Schap wordt doorbetaald. Voor de gemeente Laren betreft dit in 2021 € 285.816,=.

Het jaarresultaat van het Schap zelf wordt afgedekt wordt door de bijdrage van Tomingroep BV, os echter in 2021 niet nodig aangezien het schap een positief jaarresultaat heeft behaald..

Relatie met de taakvelden benoemd onder de financiële programma's

De bijdrage vanuit de gemeente Laren aan de werkvoorzieningsschap TOMIN is onder navolgende programma verantwoord:

Programma 7 – Sociaal Domein € 285.816,=

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek

Gemeenschappelijk Regeling Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV). Naast Laren en Blaricum zijn 15 andere gemeenten en provincies uit de regio Flevoland en Gooi en Vechtstreek deelnemer van deze Gemeenschappelijke Regeling. De OFGV behandelt de milieutaken op het gebied vergunningverlening, toezicht en handhaving uit het omgevingsrecht.

Ontwikkelingen

Nu de opstart- en aanloopfase zijn afgerond is er een stabiele organisatie tot stand gekomen. Vanuit deze stabiele situatie is het nu mogelijk om te komen tot afspraken in het kader van zogenoemde dienstverlenings-overeenkomsten (DVO) en bepaling van kostprijstarieven voor de geleverde diensten aan de deelnemende gemeenten. Dit proces is opgestart in 2017 en is ondertussen geëvalueerd, waaruit bleek dat na invoering van deze systematiek de kleinere gemeenten duurder uit bleken te zijn. Dit heeft geleid tot bestuurlijk overleg waarin afgesproken werd dat er een overgangsregeling tot stand zou komen. In 2020 is op basis van een hernieuwde evaluatie de doorgevoerde systematiek opnieuw bekeken, zijn de kostprijzen opnieuw berekend en heeft als positief gevolg voor de gemeente Laren een dalende bijdrage opgeleverd, welke logischerwijs wel afhankelijk is van het door Laren afgenomen takenpakket bij de OFGV.

Bestuurlijk belang

Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit 15 bestuurders van alle deelnemers en heeft volledige zeggenschap hierin.

Basisgegevens GR OFGV

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek						GR OFGV
Algemene gegevens:					Ratio:	
Balanstotaal			7.157.997		Solvabiliteit	22,95%
Eigen vermogen			1.642.644			
Kort vreemd vermogen			319.392		Liquiditeiten	199.961
Omvang totale begroting GR 2021			14.259.311			
Aandeel gemeente Laren in begrotingsvolume			115.148			
Werkelijke lasten 2021 gemeente Laren			114.827			
Exploitatieresultaat jaarrekening 2021			415.845			
Stemaandeel /-verhouding	aandeel totaalbudget		1,10%		Risicopunten	14

Financieel belang

Door de gemeente Laren was voorgenomen bij de OFGV in 2021 een begroot werkpakket van 115.148,= af te nemen, de realisatie in 2021 heeft € 114.827,= bedragen.

Relatie met de taakvelden benoemd onder de financiële programma's

De bijdrage vanuit de gemeente Laren aan de OFGV is onder navolgende programma verantwoord:

Programma 8 – Bouwen, Wonen, Milieu en Duurzaamheid € 114.827,=

Stichting Goois natuureservaat

In 1932 is door de Gooise gemeenten (Blaricum, Bussum, Huizen, Laren, Naarden en Hilversum) samen met de provincie Noord-Holland en de gemeente Amsterdam de stichting Goois Natuureservaat opgericht. Het statutaire doel van de Stichting Goois Natuureservaat is:

- De instandhouding van het natuurschoon in 't Gooi door de verkrijging van de daar gelegen terreinen, om deze ten eeuwigden dagen ongeschonden als natuureservaat te behouden;
- Het publiek door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen, het genot van dat natuurschoon te verzekeren.

Ontwikkelingen

Door de gemeente Amsterdam is aangegeven dat zij wilde gaan uittreden uit deze verbonden partij (stichting). Na verregaande juridische procedures is door de Hoge Raad uitgesproken dat de voorgenomen uittreding niet toegestaan is vanwege het eeuwigdurende karakter van de overeenkomst uit 1932. Daarmee dient de gemeente Amsterdam weer aan haar verplichtingen inzake het GNR te gaan voldoen, zij heeft echter wel aangegeven haar basisbijdrage te bevriezen op het niveau van het jaar 2016. In 2021 is gekomen tot een concept- overeenkomst over uittreden Amsterdam onder toezegging blijvende verbintenis en aandacht vanuit Amsterdam voor de Gooise natuur alsmede het betalen van een afkoopsom om daarmee de achterblijvende participanten te ondersteunen in het in stand houden van het GNR.

Vanuit de financiële en operationele continuïteit, en om het eventuele verlies van de bijdrage van de gemeente Amsterdam op te kunnen vangen, heeft het GNR een strategische toekomstvisie opgesteld. Vanuit deze visie bleek dat een uitbouw van de samenwerking met een strategische partner het verder onderzoeken waard was. Dit onderzoek heeft geleid tot aanpassing van de besturing van het GNR, een bijstelling van de financiering van het GNR, en het verder door ontwikkelen van het GNR. Dit om in de toekomst haar rol inzake natuurbeheer, - behoud en als aantrekkelijk gebied voor recreatie en toerisme te kunnen blijven vervullen. Als vervolg op alle ingezette acties is in 2017 het opgestelde transitieplan aan de gemeenteraden ter vaststelling aangeboden. Aan dit transitieplan is een projectplan toegevoegd met een inschatting van de projectkosten, hoe het GNR de nabij komende jaren (tot 2021) kan gebruiken en overleven om te komen tot een stabiele nieuwe GNR. Door de Provincie en de gemeente Amsterdam is aangegeven dat zij dit projectplan omarmen, maar dat zij dit als een uitdaging van de Gooise gemeenten zien en zij daar financieel niet aan bijdragen.

Overigens heeft de Provincie Noord-Holland recent ook aangegeven het GNR te willen verlaten waarbij zij aangeven dat de governance (met 2 petten op - en in het bestuur van het GNR te zitten en daarnaast als subsidieverstrekker betrokken zijn) de aanleiding voor dit besluit is. Momenteel wordt door de bestuurders bekeken hoe zij na het uittreden van Amsterdam het niet gewenste uittreden van de Provincie Noord Holland kunnen inregelen, de mindere opbrengsten kunnen gaan opvangen zodat de belangrijke natuurwaarde van het Gooise natuurgebied behouden kan blijven.

Bestuurlijk belang

Het bestuur bestaat uit leden van de verschillende colleges van B&W, en van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Noord-Holland. Het bestuur heeft derhalve 7 leden, 2 externe adviseurs en een onafhankelijk voorzitter (deze 3 laatste bestuursleden hebben geen stemrecht). Hiernaast is de situatie rondom de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) GNR aan verandering onderhevig gezien de geuite wens van uittreden van de gemeente Amsterdam en de Provincie Noord Holland (mede vanuit de door hen gevoel dubbele pet als participant maar ook als bestuurder van het GNR). De SOK zal daarom t.z.t. na een akkoord op de voorgenomen uittredingen bijgesteld moeten worden.

Basisgegevens Goois Natuur Reservaat (GNR)

Goois NatuurReservaat (participatie in stichting)						GNR
Algemene gegevens:				Ratio:		
Balanstotaal			2.834.049	Solvabiliteit		65,88%
Eigen vermogen			1.867.016			
Kort vreemd vermogen			691.383	Liquiditeiten		1.207.736
Omvang totale begroting GR 2021			7.466.194			
Aandeel gemeente Laren in begrotingsvolume			117.860			
Werkelijke lasten 2021 gemeente Laren			101.036			
Exploitatieresultaat jaarrekening 2021			35.206			
Stemaandeel /-verhouding	statutair aandeel		5,00%	Risicopunten		10

Financieel belang

De Stichting Goois Natuurreservaat wordt via een vastgestelde verdeelsleutel door de deelnemende gemeenten gesubsidieerd. Voor 2021 was de bijdrage begroot op € 117.860,=. Daadwerkelijk is er een bijdrage betaald van € 101.036,= na verrekening van de zogenaamde "doorschuif BTW".

Relatie met de taakvelden benoemd onder de financiële programma's

De bijdrage vanuit de gemeente Laren aan het GNR is onder navolgende programma verantwoord:

Programma 6 – Cultuur en Recreatie € 101.036,=

Gooiergracht en Vijzelgemaal Eemmeer

Deze gemeenschappelijke regeling (Blaricum en Laren) heeft in 1961 de opdracht gekregen de rioolwaterzuivering en bijbehorende afvoerleidingen te exploiteren. Al vrij snel werd de rioolwaterzuivering eigendom van het Waterschap. De gemeenschappelijke regeling draagt sindsdien nog wel zorg voor het exploiteren en het onderhouden van de afvoerleidingen, d.w.z. de Gooiergracht en het Vijzelgemaal aan het einde van voornoemde gracht wat statutair in 1986 is vastgelegd. In 2004 zijn besprekingen met het Waterschap AGV gestart met als doel de opheffing van de gemeenschappelijke regeling en overdracht van eigendommen en taken. In 2007 is er door het bestuur van het Waterschap een besluit genomen over de overname. Over deze principe overeenkomst (ook te vinden in besluitenlijst bestuur Waternet) heeft echter geen besluitvorming in de gemeenten Blaricum en Laren plaatsgevonden. In 2017 is de overeenkomst wel weer onder aandacht van het Waterschap gebracht, nadat zij de wens uitgesproken hebben de Gooiergracht te willen opwaarderen tot primaire watergang.

Het is de intentie van alle partijen om de voorbereiding voor de opheffing van de gemeenschappelijke regeling daadwerkelijk af te ronden waarbij het Waterschap de verantwoording en lasten voor de sanering van de Gooiergracht (met Rijkssubsidie) voor haar rekening neemt. Er is een onderzoek uitgevoerd, door een externe partij, naar het stroomgebied van de Gooiergracht en nabije omgeving. Dit onderzoek wordt bekostigd door de 4 betrokken partijen, zijnde Blaricum en Laren met daarbij extra de gemeente Eemnes en het Waterschap. Het waterschap heeft een subsidie aanvraag bij het Rijk ingediend om een subsidie te verkrijgen voor sanering van de Gooiergracht.

Bestuurlijk belang

Van het algemeen bestuur is een lid van het College van B&W Blaricum voorzitter en de gemeentesecretaris van Blaricum secretaris. Verder maakt 1 raadslid deel uit van het algemeen bestuur. Laren is met eenzelfde aantal leden vertegenwoordigd.

Basisgegevens Gooiergracht en Vijzelgemaal Eemmeer (GR GVE)

Gemeenschappelijke Regeling Gooiergracht / Vijzelgemaal / Rioolwaterzuivering						GVE
Algemene gegevens:						Ratio:
Balanstotaal				206.920	Solvabiliteit	98,40%
Eigen vermogen				203.615		
Kort vreemd vermogen				3.306	Liquiditeiten	193.889
Omvang totale begroting GR 2021				28.504		
Aandeel gemeente Laren in begrotingsvolume 2020				-		
Werkelijke lasten 2021 gemeente Laren				5.869		
Exploitatieresultaat jaarrekening 2021				-		
Stemaandeel /-verhouding				50,00%	Risicopunten	16

Financieel belang

De in de begroting 2021 opgenomen bijdrage bedroeg € 0,= vanuit verwachting liquidatie GR GVE, de daadwerkelijke bijdrage heeft € 5.869,= bedragen.

Verbonden partij inzake grondontwikkeling Crailo Noord en Zuid - GEM Crailo B.V.

De gemeenten Gooise Meren, Hilversum en Laren hebben de handen ineengeslagen om het gebied Crailo Noord en Zuid in ontwikkeling te brengen voor woondoeleinden, bedrijvigheid maar ook inrichten natuurgebied. Daartoe is in 2017 een overeenkomst met de Provincie Noord Holland gesloten waarin de gezamenlijk partijen de grondpositie van de Provincie hebben gekocht onder verregaande voorwaarden zoals uitgestelde betaling grondovername als ook pas later ingaande renteverplichtingen. De drie gemeenten hebben hiertoe een samenwerking opgezet welke uitgemond is in een gezamenlijke BV om de genoemde doelstellingen te realiseren. Hiertoe is GEM Crailo B.V. opgericht waarbij de drie gemeenten als aandeelhouders functioneren.

Er is binnen de GEM Crailo BV gewerkt aan het opstellen van de verslaglegging over het verlengde boekjaar 2018 / 2019 en rapportage 2020. Deze is, inclusief accountantsrapportage, reeds aan de het Algemeen Bestuur aangeboden. Uit deze rapportage bleek dat de realisatie van de plannen en de uitvoering conform begroting en verwachting in de GREX zijn verlopen. In maart 2022 is het jaarverslag –en – rekening 2021 vastgesteld in de AV vergadering.

Momenteel is bij de GEM Crailo onderhanden de eerst globale uitwerking van inrichtingsplannen en bebouwing van het gehele terrein Crailo Noord / Zuid. In dat kader is het mede noodzakelijk na te denken over de overname van de gronden van de gemeenten (de zgn. "Grondrouting") Een belangrijke vraag hierbij is hoe de meest juiste en gewenste grondrouting, kan gaan worden, terreinen in 1 keer overnemen of in delen voor aanvang ontwikkeling deelgebied. Hierbij moet ook gekeken worden naar de hierbij te verwachten totale fiscale kosten in het kader van (deel)levering met BTW of overdrachtsbelasting. Besloten is door GEM Crailo BV in afstemming met de betrokken gemeenten de gronden ultimo 2020 over te nemen van de gemeenten hetgeen ook uitgevoerd is.

GEM Crailo BV	GEM Crailo BV is opgericht op 1 mei 2018. De aandeelhouders zijn de gemeenten Hilversum (45%), Gooise Meren (45%) en Laren (10%). De wethouders Financiën vertegenwoordigen hun gemeente in de	
Bestuurlijke deelname van de gemeente	Algemene Vergadering (van aandeelhouders). De wethouders Ruimtelijke Ordering (i.g.v. Hilversum de projectwethouder Crailo) vertegenwoordigen hun gemeente in het Bestuurlijk Overleg.	
Partners	Gemeenten Hilversum en Gooise Meren	
Doel en openbaar belang	De Vennootschap heeft ten doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van plangebied Crailo voor woningbouw en bedrijvigheid en het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.	
	2020	2021
Financiële belang van de gemeente	Zie toelichting	Zie toelichting
Financieel resultaat van de verbonden partij	Zie toelichting	Zie toelichting

Toelichting	In maart 2021 heeft de Algemene Vergadering (van aandeelhouders) van GEM Crailo BV de geactualiseerde intergemeentelijke grondexploitatie als bijlage van de jaarrekening 2020 van GEM Crailo BV vastgesteld. De omvang van de Intergemeentelijke grondexploitatie bedraagt circa € 75 mln waarbij de geprognostiseerde winst van de grondexploitatie op eindwaarde per 31 december 2029 € 1,85 mln bedraagt, conform eerdere verwachtingen (contante waarde per 1 januari 2019: € 1,49 mln). Het financieel resultaat van de verbonden partij vloeit voort uit de intergemeentelijke grondexploitatie, die jaarlijks geactualiseerd wordt.	
	Stand per 31-12-2020	Stand per 31-12-2021
Eigen vermogen van de verbonden partij	€ 1.000	€ 1.000
Vreemd vmogen van de verbonden partij	Zie toelichting	Zie toelichting
Toelichting	Het volgestorte aandeelekapitaal van Gem Crailo BV bedraagt (oprichting 1 mei 2018) € 1.000. Het Larens aandeel daarin is 10% (€ 100). GEM Crailo BV heeft een kredietfaciliteit bij de BNG Bank van € 20 mln., waarvan de maximale opnamelimit tot 1 juli 2020 is vastgesteld op € 10 mln. De gemeente Hilversum staat voor 45% borg (gemeente Gooise Meren voor 45% en gemeente Laren voor 10%).	
Relevante beleidsinformatie	Richtinggevend is het Ambitiedocument, dat door de gemeenteraden van de drie gemeenten is vastgesteld op 18 december 2017. Ten behoeve van de gebiedsontwikkeling hebben de gemeenteraden van de drie deelnemende gemeenten eveneens op 18 december 2017 de intergemeentelijke grondexploitatie vastgesteld, die op 21 december 2017 is ondertekend. Op 19 december 2017 hebben de colleges van B&W van de drie deelnemende gemeenten de samenwerkingsovereenkomst vastgesteld, waartoe GEM Crailo BV is toegetreden op basis van de op 17 juli 2018 door de colleges van B&W van de drie deelnemende gemeenten vastgestelde akte van toetreding. Op initiatief van de gemeenteraden is de Verordening voor de Radenadviescommissie opgesteld. Met de Verordening wordt beoogd de controlerende rol van de gemeenteraad in de realisatiefase van de Gebiedsontwikkeling Crailo te versterken. Ondertussen is de opgestelde Milieu Effect Rapportage (MER) vastgesteld en wordt hard gewerkt op definitieve vaststelling van het Beestemmingsplan (BP) met bijkomende beslissingsdocumenten.	

Risico's	In de vergadering van 18 december 2017 is de raad geïnformeerd over de risico's. In maart 2021 heeft de Algemene Vergadering (van aandeelhouders) van GEM Crailo BV de geactualiseerde intergemeentelijke grondexploitatie als bijlage bij de jaarrekening 2021 van GEM Crailo BV vastgesteld inclusief een risico- en gevoeligheidsanalyse. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is dit uitvoerig beschreven.
Programma	8. Bouwen en Wonen
Website	

Basisgegevens Intergemeentelijke GREX via GEM Crailo

Verbonden partij - GEM Crailo BV						GEM	
Algemene gegevens:						Ratio:	
Balanstotaal						Solvabiliteit	
Eigen vermogen				1.000			
Kort vreemd vermogen						Liquiditeiten	
Omvang totale begroting GR							
Aandeel gemeente Laren in begrotingsvolume							
Werkelijke lasten 2021 gemeente Laren							
Exploitatieresultaat jaarrekening 2021							
Stemaandeel /-verhouding				33,33%		Risicopunten	

Paragraaf F: Grondbeleid

Algemeen

Onder grondbeleid verstaan we het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om de ruimtelijke, en deels ook economische doelstellingen te realiseren. De resultaten op grondexploitaties en de financiële risico's zijn van groot belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid van de gemeente

In Laren is de nog te vergeven ruimte zeer schaars, met weinig ruimte voor ontwikkelingen. Het grondbeleid voor de gemeente, vastgelegd in de nota Grondbeleid, is vooral gericht op de regisserende functie van de gemeente. De gemeente heeft een belangrijke taak op het gebied van het behoud van de leefbaarheid en het karakter van de gemeente en de versterking van de aanwezige kwaliteit. Hiermee wordt een vervolgstap gezet in de intensivering van het gemeentelijk grondbeleid.

In december 2020 heeft de gemeenteraad de Nota Grondbeleid 2021-2031 vastgesteld. Daarin zijn voor het grondbeleid de volgende doelstellingen geformuleerd:

- **Transparantie**
Voor de onderwerpen binnen grondbeleid maken wij in deze nota onderbouwde keuzes. Door het keuzeproces vooraf vast te leggen, voorkomen wij willekeur en ad hoc handelen. Op die manier willen wij als gemeente transparant en voorspelbaar zijn. Zowel intern als extern is bekend hoe wij invulling geven aan ons grondbeleid.
- **Integraal overzicht**
Grondbeleid is instrumenteel van aard. Dit betekent wij een gereedschapskist tot onze beschikking hebben met financieel en juridisch instrumentarium. Dit instrumentarium is specialistisch van aard en vaak complex. Deze nota beoogt naast inhoudelijke keuzes over de inzet van deze instrumenten, waar nodig, ook het instrumentarium zelf nader uit te leggen.
- **Interne leidraad**
De nota biedt een leidraad voor het interne verantwoordingsproces in het kader van de planning en control cyclus.

In het kader van grondbeleid zijn drie typen projecten te onderscheiden:

1. Projecten met een gemeentelijke grondexploitatie
 - a. Projecten met een gemeentelijke grondexploitatie in voorbereiding.
2. Projecten met een kostenverhaal (faciliterende rol)
 - a. Voorbereidingskrediet
3. Projecten met een intergemeentelijke gezamenlijke grondexploitatie

Hieronder worden de bovenstaande projecten uiteengezet met voorbeelden uit de Larense praktijk.

1. projecten met een gemeentelijke grondexploitatie

In december 2020 is voor het gebied van de voormalige ligweide van het zwembad een exploitatie geopend. In dit gebied worden 2 vrijstaande woningen en een hofje van woningen gebouwd. Het positieve saldo is thans geraamd op van bijna € 1 miljoen.

1a. Projecten met een gemeentelijke grondexploitatie in voorbereiding.

De gemeente is eigenaar van gronden naast het zwembad. Het betreft een deel van de voormalige ligweide. De gemeenteraad heeft een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor het maken van een stedenbouwkundige visie en beeldkwaliteitsplan. Het is de bedoeling dat op deze gronden

woningbouw gaat plaatsvinden conform de woningbouwnota Behoud door Ontwikkeling die de raad begin 2019 heeft vastgesteld.

2. Projecten met een kostenverhaal (faciliterende rol)

De Grondexploitatiewet biedt gemeenten de gelegenheid om gemeentelijke kosten te verhalen op een initiatiefnemer en/of grondeigenaar, wanneer de gemeente bij een ontwikkeling geen eigen grondbezit heeft. Het gaat hier niet alleen om kosten die te maken hebben met bijvoorbeeld bestemmingsplanwijziging, maar ook op het gebied van investeringen die de gemeente moet doen aan wegen, groen en water (riolering). De gemeente gaat er allereerst vanuit het kostenverhaal privaat te regelen, met een zogenaamde anterieure overeenkomst. Ook zal de gemeente gebruik maken van de mogelijkheid om samen met het bestemmingsplan een exploitatieplan in procedure te brengen, waarbij het kostenverhaal publiekrechtelijk kan worden afgedwongen. Voorbeelden van anterieure overeenkomsten zijn de herontwikkeling van Stationsweg 1 en de herontwikkeling van de Rabobank.

2a. Voorbereidingskrediet

Wanneer in de aanloop naar het openen van een grondexploitatie gemeentelijke kosten worden gemaakt om de haalbaarheid van een ontwikkeling te onderzoeken, een ontwikkelstrategie te bepalen of contractering voor te bereiden, wordt een budget aangevraagd.

Het budget wat hiervoor nodig is, wordt door de gemeenteraad gevoteerd in de vorm van een voorbereidingskrediet. Deze kosten worden in een later stadium opgenomen in de gemeentelijke grondexploitatie of worden teruggehaald middels kostenverhaal. Op dit moment lopen er geen voorbereidingskredieten voor grondexploitaties.

3. Projecten met een intergemeentelijke gezamenlijke grondexploitatie

Eind 2017 heeft de gemeente Laren, gemeente Hilversum en Gooise Meren de terreinen Crailo Noord en Zuid aangekocht van de Provincie Noord Holland met de intentie om het totale gebied te ontwikkelen tot een groene circulaire en duurzame buurtschapsontwikkeling waarin plaats is voor woningbouw (590 woningen) en bedrijvigheid (5 hectare) en natuur. Voor deze ontwikkeling is de GEM Crailo opgericht. De gemeente Laren participeert voor 10% in deze samenwerking. De gronden zijn in 2020 doorverkocht aan de GEM Crailo met dezelfde condities als bij de eerdere aankoop door de drie gemeenten. De betaling hiervan (in totaliteit 33,2 miljoen) zal pas op 31 december 2029 plaatsvinden. Voor Crailo is in juli 2021 het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte en beeldkwaliteitsplan vastgesteld. Ook is het besluit hogere grenswaarden vastgesteld en zijn de beleidsregels 'Mobiliteit en parkeren' en 'Natuurinclusief' bouwen en inrichten' vastgesteld. Tegen het bestemmingsplan is beroep ingesteld.

Paragraaf G: Lokale heffingen

Algemeen

Het overzicht lokale heffingen heeft betrekking op de belastingen en op de heffingen. De lokale lasten zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Een overzicht van de lokale heffingen en daarmee meer inzicht is daarom van belang voor de raad.

Overzicht van diverse heffingen op hoofdlijnen

De lokale heffingen bestaan uit de OZB-belasting, precariobelasting, baatbelasting, rioolheffing, afvalstoffenheffing, graf- en begraafrechten, toeristenbelasting en verschillende leges. In onderstaande tabel zijn de opbrengsten (baten) van de verschillende heffingen gepresenteerd.

Inkomsten lokale heffingen	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021
Omschrijving inclusief taakveld	Baten	Baten	Baten
Leges burgerzaken (0.2)	-144.500	-144.500	-160.522
OZB woningen (0.61)	-3.919.559	-3.919.559	-3.903.495
OZB niet-woningen (0.62)	-952.705	-952.705	-854.590
Precariobelasting (0.64)	-744.930	-744.930	-786.838
Hondenbelasting (0.64)	-74.000	-74.000	-69.226
Leges vergunningen A.P.V. (1.2)	-15.000	-15.000	-9.388
Leges verkeer, vervoer en waterstaat (2.1)	-40.600	-40.600	-62.093
Marktgelden (3.3)	-42.230	-42.230	-33.317
Kapvergunningen (5.7)	-15.000	-15.000	-13.236
Rioolheffing (7.2)	-1.024.592	-1.024.592	-1.107.746
Afvalstoffenheffing (7.3)	-1.443.305	-1.443.305	-1.347.237
Graf- en begraafrechten (7.5)	-153.000	-153.000	-114.280
Leges bestemmingsplannen (8.1)	-30.000	-30.000	-63.505
Leges omgevingsvergunning (8.3)	-631.000	-700.000	-987.464
Leges welstandstoezicht (8.3)	-30.000	-30.000	-48.970
Overige leges en heffingen	-8.000	-8.000	-11.862
Totaal inkomsten	-9.268.421	-9.337.421	-9.573.768

Beleid

Voor de hoogte van tarieven en leges gelden de volgende uitgangspunten:

1. Waar mogelijk kostendekkendheid van tarieven en leges;
2. De tarieven en leges waarbij niet wordt vastgehouden aan het principe van kostendekkendheid, mogen niet meer stijgen dan de aanpassing voor de inflatiecorrectie en/of aanpassing van wettelijke tarieven.

Inflatiepercentage

Overal waar in deze paragraaf wordt gesproken over het inflatiepercentage is uitgegaan van het bij de voorbereiding op de programmabegroting 2020 bekende inflatiepercentage van 2%.

Leges

Leges zijn de heffingen, die de gemeente in rekening brengt voor door haar verleende diensten. De burger betaalt alleen leges als de gemeente daarvoor een specifieke dienst heeft verleend. Omdat de gemeente geen onderneming is met een winstoogmerk mag de opbrengst van alle leges niet meer zijn dan de daarvoor gemaakte kosten. De legestarieven zijn conform de begroting met 2% verhoogd, waarbij op halve euro's is afgerond. Dit met uitzondering van die tarieven die van rijkswege zijn gemaximaliseerd. Hiervoor is het maximale bedrag opgenomen.

Onroerendezaakbelastingen (ozb)

De ozb is een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente waar algemene uitgaven mee gefinancierd kunnen worden. De definitieve vaststelling van de ozb-tarieven 2020 heeft plaatsgevonden eind november 2020, waarbij rekening is gehouden met de geschatte waardeontwikkeling van woningen.

Ozb woningen

De gerealiseerde inkomsten bedragen € 3.903.495 in 2021. De geraamde opbrengst was € 3.919.559. Het verschil is € 16.000 nadelig. De opbrengsten van de ozb woningen is derhalve lager uitgevallen dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de gemiddeld werkelijke waardeontwikkeling lager was dan waarvoor het ozb-tarief is bijgesteld bij de begroting 2021.

Ozb niet-woningen

De gerealiseerde inkomsten bedragen € 854.590 in 2021. De geraamde opbrengst was € 952.705. Het verschil is € 100.000 nadelig. De gerealiseerde opbrengsten van de ozb niet-woningen zijn hiermee fors lager uitgevallen dan begroot. Hiervoor zijn een aantal redenen. Voor een deel komt dit door verlaging van WOZ-waarden naar aanleiding van bezwaar- en beroepsschriften. Ook is er onvoldoende rekening gehouden met leegstand, maar grotendeels ontstaat het effect doordat er bij de begroting 2021 achteraf is uitgegaan van een te hoge WOZ-waarde doordat de exacte waarden op het moment van vaststellen van de begroting 2021 nog niet bekend waren. Wel kan gesteld worden dat de afwijking begroot versus werkelijk daalt, inzicht in waarden e.d. verbeterd dus.

Precariobelasting

Gemeenten mogen tot uiterlijk 1 januari 2022 nog precariobelasting ondergronds heffen. Bijkomend is bepaald dat het gehanteerde tarief per 1 januari 2016 niet meer aangepast mag worden. Dit betekent dat het gehanteerde tarief 2021 bevroren is op het tarief van 2016 zijnde € 2,79.

Afvalstoffenheffing

De gerealiseerde inkomsten voor 2021 bedragen € 1.347.237; geraamde opbrengst € 1.443.305. De afvalstoffenheffing wordt berekend op basis van het principe 100% kostendekkend. De kosten voor het ophalen van huisvuil, klein chemisch afval, toerekening kosten van beleidsregie en BTW worden doorbelast in het tarief.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021
	Saldo	Saldo	Saldo
Lasten zwerfafval (2.1)	-	-	3.061
Lasten afval (7.3)	1.098.677	1.098.677	1.113.298
BTW (21%)	230.722	230.722	234.640
Netto kosten (excl. uren en overhead)	1.329.399	1.329.399	1.350.999
Uren BEL-combinatie (2.1)	-	-	-
Uren BEL-combinatie (7.3)	35.738	35.738	49.492
Kwijtscheldingen (6.3)	50.000	50.000	53.914
Toerekening overhead	35.898	35.898	37.666
Totale kosten (incl. uren en overhead)	1.451.035	1.451.035	1.492.071
Opbrengsten zwerfafval (2.1)	-	-	-3.061
Opbrengsten afvalstoffenheffing (7.3)	-1.443.305	-1.443.305	-1.347.237
Overige opbrengsten en leges (7.3)	-	-	-
Totale inkomsten	-1.443.305	-1.443.305	-1.350.298
Resultaat voor mutatie egalisatie	7.731	7.730	141.772
Tariefegalisatie afvalstoffenheffing	-7.731	-7.731	-
Resultaat na mutatie egalisatie		-1	141.772
Dekkingspercentage voor mutatie	100%	99%	90%

Op basis van de gerealiseerde baten en lasten laat de afvalstoffenheffing een nadelig resultaat zien van € 141.772. Aangezien de afvalstoffenheffing maximaal kostendekkend moet zijn wordt het nadelig resultaat gedekt via de bestemmingsreserve afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

De gerealiseerde inkomsten bedragen in 2021 € 1.105.322; geraamde opbrengst € 1.024.592.

De rioolheffing wordt berekend op basis van het principe van 100% kostendekkend. De kosten voor de exploitatie van de riolering, de inzet van het personeel, het onderhoud van de objecten, toerekening van kosten van beleidsregie, de kosten van straatreiniging en de Btw worden doorbelast in het tarief. De vervuiler/gebruiker betaalt.

Het uiteindelijk voordelig saldo van € 81.145 kan toegevoegd worden aan de tariefegalisatiereserve riolering.

Kostendekkendheid rioolheffing	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021
	Saldo	Saldo	Saldo
Lasten straatreiniging (2.1)	87.855	87.855	134.131
Kapitaallasten riolering (7.2)	148.574	148.574	159.253
Overige lasten riolering (7.2)	221.700	221.700	173.260
BTW (21%)	59.123	64.482	62.789
Netto kosten (excl. uren en overhead)	517.252	522.611	529.433
Uren BEL-combinatie (2.1)	80.410	80.410	92.856
Uren BEL-combinatie (7.2)	150.685	150.685	115.577
Dotatie voorziening (V.93202)	-	-	-10.679
Toerekening overhead	220.136	220.136	299.414
Totale kosten (incl. uren en overhead)	968.483	973.841	1.026.600
Opbrengsten rioolheffing (7.2)	-1.024.592	-1.024.592	-1.105.322
Overige opbrengsten en leges (7.2)	-	-	-2.424
Totale inkomsten	-1.024.592	-1.024.592	-1.107.746
Resultaat voor mutatie egalisatie	-56.109	-50.751	-81.145
Voorziening riolering (V.93202)	56.109	56.109	-
Resultaat na mutatie egalisatie	-	5.358	-81.145
Dekkingspercentage voor mutatie	106%	105%	108%

Kwijtschelding

De gemeente Laren volgt voor haar kwijtscheldingsbeleid de landelijk, door de rijksoverheid, gehanteerde normen voor het netto besteedbaar inkomen (= 100% bijstandsnorm). De gemeentelijke leidraad Invordering geldt hiervoor als basis. Voor het geautomatiseerd beoordelen van kwijtscheldingsverzoeken maakt de gemeente gebruik van de diensten van het Inlichtingenbureau (samenwerkingsstichting VNG en SZW). Deze stichting helpt gemeenten bij het toetsen of iemand die vorig jaar kwijtschelding heeft kregen ook dit jaar voor kwijtschelding in aanmerking komt. Het Inlichtingenbureau vergelijkt de gegevens over inkomen en vermogen die afkomstig zijn van het UWV, de RDW en de belastingdienst.

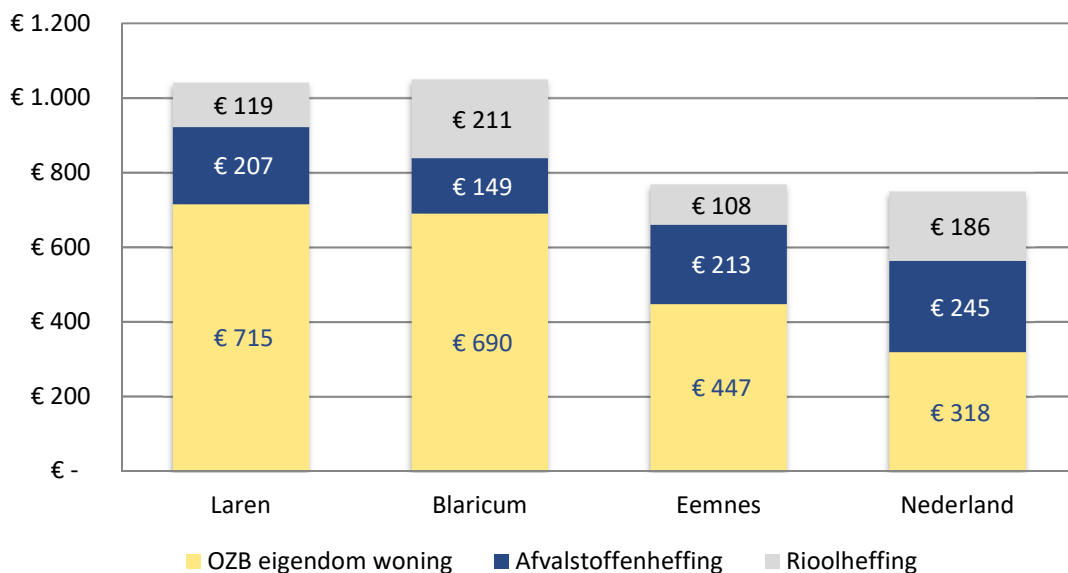
De uitkomsten worden vergeleken met de normen voor het netto besteedbaar inkomen. Hieruit volgt of betrokkene voldoende betalingscapaciteit en/of vermogen heeft of niet. Als betrokkene onvoldoende betalingscapaciteit en/of vermogen heeft dan wordt de belastingaanslag automatisch kwijtgescholden. Zolang de toets positief uitvalt, wordt aan belastingschuldige op geautomatiseerde wijze kwijtschelding verleend. Zo krijgen burgers minder te maken met onnodige administratieve handelingen, kunnen kwijtscheldingsverzoeken sneller worden afgehandeld en wordt goed gebruik gemaakt van inkomensondersteunende maatregelen.

In 2021 is voor een bedrag van € 52.658 aan kwijtscheldingen verleend.

Lokale lastendruk

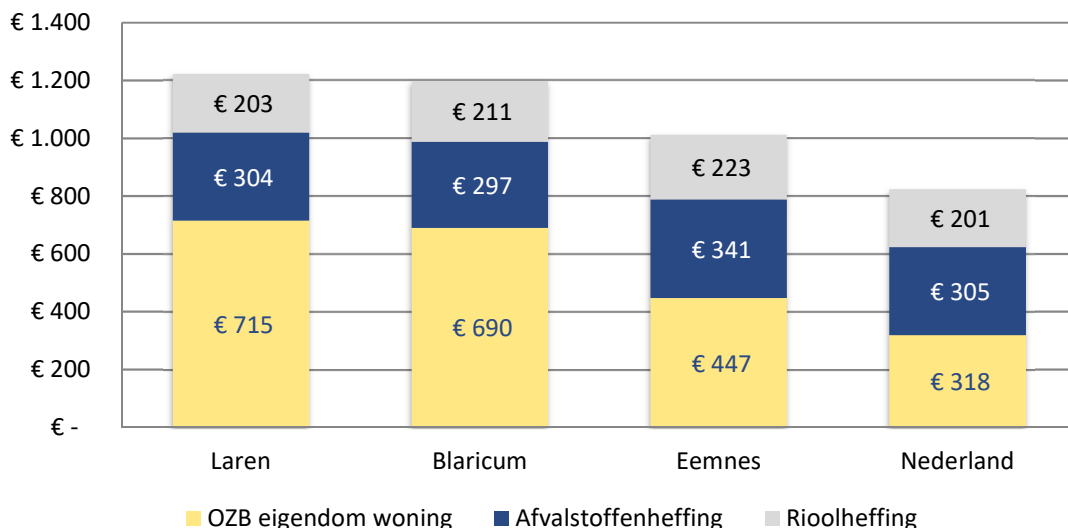
Om de lokale lastendruk te berekenen is uitgegaan van de verordeningen die in 2021 van toepassing zijn. De OZB is berekend op basis van de gemiddelde WOZ-waarde in de betreffende gemeente. Uit onderstaande grafieken blijkt dat de lokale woonlasten in Laren in 2021 hoger liggen dan het gemiddelde van Nederland.

Lokale lastendruk eenpersoonshuishouden

Figuur 1 Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/>

Lokale lastendruk meerpersoonshuishouden

Figuur 2 Bron: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/>

Kostendeckendheid leges

De totale inkomsten van de leges mogen niet hoger zijn, dan de kosten die daarvoor gemaakt worden. Onderstaande opzet laat zien dat de kostendeckendheid van de leges uitkomt op 40% in 2021.

Titel 1 Burgerzaken leges	Begroting 2021	Realisatie 2021
Berekening kostendeckendheid van de leges	Saldo	Saldo
Lasten taakveld(en), incl. (omslag)rente	801.334	847.395
Overhead	916.746	977.456
BCF - BTW	3.780	1.860
Totaal lasten (A)	1.721.860	1.826.712
Legesopbrengsten	155.500	166.726
Totaal baten (B)	155.500	166.726

Titel 2 Bouwleges (wabo)	Begroting 2021	Realisatie 2021
Berekening kostendeckendheid van de leges	Saldo	Saldo
Lasten taakveld(en), incl. (omslag)rente	445.003	467.724
Overhead	508.484	660.116
BCF - BTW	37.067	39.885
Totaal lasten (A)	990.554	1.167.725
Legesopbrengsten	667.138	1.050.653
Totaal baten (B)	667.138	1.050.653

Titel 3 Overige leges (evenementen en horeca)	Begroting 2021	Realisatie 2021
Berekening kostendeckendheid van de leges		Saldo
Lasten taakveld(en), incl. (omslag)rente	38.147	38.147
Overhead	13.016	1.241
BCF - BTW	5.475	5.475
Totaal lasten (A)	56.638	44.863
Legesopbrengsten	2.000	4.406
Totaal baten (B)	2.000	4.406

Totaal lasten titel 1 t/m 3 (A)	2.769.052	3.039.300
Totaal baten titel 1 t/m 3 (B)	824.638	1.221.785
Totaal saldo titel 1 t/m 3 (A - B)	1.944.414	1.817.515
Totale kostendeckendheid titel 1 t/m 3 (B / A * 100%)	30%	40%

Paragraaf H: Reserves en voorzieningen

Algemeen

Deze paragraaf is een uitwerking van hetgeen is opgenomen in artikel 13 van de financiële verordening van de gemeente Laren:

“In de begroting en jaarstukken is namelijk een overzicht aanwezig van de reserves en voorzieningen waarin aan de orde komt:

- De vorming en besteding van de reserves;
- De vorming en besteding van voorzieningen;
- De toerekening en verwerking van rente over de reserves en voorziening.”

In deze paragraaf wordt aangegeven wat onder reserves en voorzieningen moet worden verstaan, de functies ervan en de formele regelgeving. Genoemd worden alleen die reserves, die tussen 2016 en 2017 een saldo hebben. Voor het verloop van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar balansspecificaties B.1 en B.2 op pagina's 157 en 158 van deze jaarstukken.

Er wordt geen rente toegerekend aan de reserves en voorzieningen, met uitzondering van de voorzieningen die gebaseerd zijn op contante-waarde berekening. Dit geldt voor de voorziening: “pensioenen (ex)-wethouders”. Deze rente wordt verantwoord via het taakveld treasury.

Wettelijk kader

Het wettelijk kader rond reserves en voorzieningen is verwoord in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Zie artikelen 41 t/m 46 van het BBV. In het BBV is het onderscheid tussen reserves en voorzieningen verder aangescherpt.

Onderscheid tussen reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen maken een belangrijk deel uit van het weerstandvermogen van onze gemeente. Wettelijk is bepaald dat onze reserves onderdeel uitmaken van het eigen vermogen. Voorzieningen daarentegen vallen onder het vreemd vermogen van de gemeente. Het verschil tussen een voorziening en een reserve ligt in het feit, dat er bij voorziening altijd sprake is van een (redelijkerwijs in te schatten) verplichting. Bij een reserve gaat het over apart zetten van geld, waarmee de raad een bepaalde bestemming voor ogen heeft.

Bij voorzieningen is er voor de raad inhoudelijk gezien geen expliciete keuzemogelijkheid, vanwege het verplichtende karakter. Indirect kan de raad wel invloed uitoefenen op de hoogte van een voorziening. Dit geldt bijvoorbeeld bij onderhoudsvoorzieningen, waarbij het gewenste kwaliteitsniveau bepalend is voor het jaarlijks in een voorziening te storten bedrag.

Reserves daarentegen worden gevormd door positieve resultaten of bewust vrijgemaakte gelden, die op een later moment worden aangewend. Ook kunnen reserves worden gevormd om risico's af te dekken, waardoor tegenvallers in enig jaar kunnen worden opgevangen.

Onderscheid schematisch weergegeven:

Reserve	Voorziening
- gevormd door bestemming van het resultaat - is vrij besteedbaar - behoort tot het eigen vermogen	- is verplicht gevormd door het nemen van een last - omgeven door wettelijke bepalingen (art 44 BBV) - behoort tot vreemd vermogen

Reserves

Definitie: reserves kunnen worden omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vrij beschikbaar zijn. Artikel 43 lid 1 van het BBV maakt onderscheid in twee soorten reserves:

- de Algemene reserve;
- de bestemmingsreserves.

In lid 2 van dat artikel wordt een bestemmingsreserve gedefinieerd als een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven. Voor alle bestemmingsreserves geldt dat de raad over aard en omvang kan beslissen.

Functies:

In het kader van een verantwoord en flexibel financieel beleid verdient het aanbeveling, daar waar dit goed kan worden gemotiveerd, tot de vorming en instandhouding van reserves over te gaan. Hierbij zijn de volgende vijf functies te onderscheiden:

1. Bufferfunctie: er wordt een spaarpot gecreëerd om enerzijds ongewenste en onvoorziene toekomstige uitgaven op te kunnen vangen en anderzijds ter afdekking van bestaande risico's. De algemene reserve heeft deze functie;
2. Egalisatiefunctie: reserves kunnen worden gevormd om baten en lasten over de jaren heen gelijkmatig te verdelen. Extreme pieken en dalen in de exploitatie kunnen zo worden vermeden. Zo kunnen ongewenste schommelingen in tarieven die aan burgers in rekening worden gebracht middels een egalisatiereserve worden opgevangen. De reserve riolering en de reserve afvalstoffenheffing hebben deze functie;
3. Bestedingsfunctie: reserves die in het leven zijn geroepen om te worden bestemd voor een bepaald doel, hebben een bestedingsfunctie. De aanwending hiervan heeft per definitie een incidenteel karakter. Het merendeel van de reserves heeft dit motief;
4. Financieringsfunctie: reserves kunnen worden gebruikt als eigen financieringsmiddel, omdat ze onderdeel uitmaken van het totale vermogen van de gemeente. Binnen de gemeente kan het vermogen worden aangewend als intern financieringsmiddel. De gemeente leent in dit geval als het ware van zichzelf in plaats van te lenen van derden. Laren heeft deze reserves niet;
5. Inkomensfunctie: er is sprake van een inkomensfunctie als structureel gelden aan reserves worden onttrokken ter dekking van structurele lasten, zoals kapitaallasten. Ook deze functie is niet van toepassing op Laren,

Voorzieningen

Definitie: Voorzieningen kunnen worden omschreven als vermogensbestanddelen die als vreemd vermogen zijn aan te merken, omdat deze gelden niet vrij beschikbaar zijn. Er staat namelijk altijd een (onzekere) verplichting tegenover.

Soorten voorzieningen:

In artikel 44 lid 1 BBV worden de drie gebruikelijke typen voorzieningen beschreven, namelijk:

1. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten. Hier gaat het om concreet bestaande verplichtingen, waarvan uitsluitend de precieze omvang onzeker is, bijvoorbeeld garantieverplichtingen en dergelijke.
2. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten. Hier gaat het om lasten die voortvloeien uit risico's die samenhangen met de bedrijfsvoering, de risico's moeten voortkomen uit gebeurtenissen die vóór balansdatum hebben plaatsgevonden, bijvoorbeeld te

verwachten verplichtingen op grond van verleende garantiestellingen, rechtsgedingen, wachtgelden en dergelijke.

Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar (of in een voorafgaand begrotingsjaar) en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren. Deze voorzieningen staan bekend als egalisatievoorzieningen. Ze hebben betrekking op verplichtingen, samenhangend met het in de tijd onregelmatig gespreid zijn van bepaalde kosten, bijvoorbeeld kosten van groot onderhoud.

Deel 2 - Jaarrekening

3. Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting

3.1 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Omschrijving	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging			Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021			Vershil (b-a)
Programma	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo (a)	Baten	Lasten	Saldo (b)	Resultaat
1. Bestuurszaken	-383.226	-	979.668	979.668	-16.860	1.004.458	987.598	-31.359	993.740	962.381	-25.217
2. Burgerzaken	202.472	-144.500	628.858	484.358	-144.500	628.858	484.358	-160.522	662.181	501.659	17.301
3. Openbare orde en veiligheid	1.241.761	-86.038	1.401.908	1.315.870	-86.038	1.448.908	1.362.870	-180.786	1.588.353	1.407.567	44.697
4. Wegen, water en verkeer	2.679.805	-84.822	2.758.128	2.673.306	-84.822	3.034.875	2.950.053	-146.595	2.970.565	2.823.971	-126.082
5. Onderwijs	458.028	-106.811	537.935	431.124	-106.811	565.815	459.004	-170.250	558.149	387.898	-71.106
6. Cultuur, sport en recreatie	1.823.177	-363.959	1.311.000	947.041	-347.099	1.631.210	1.284.111	-991.736	1.941.550	949.813	-334.298
7. Sociaal Domein	7.512.086	-1.989.570	9.298.536	7.308.966	-1.989.570	9.752.200	7.762.630	-2.991.498	9.872.641	6.881.143	-881.487
8. Bouwen en wonen	214.353	-800.648	985.476	184.828	-869.648	1.123.076	253.428	-1.981.545	1.139.954	-841.591	-1.095.019
9. Milieu en duurzaamheid	-230.776	-2.684.702	2.383.290	-301.412	-2.844.901	2.836.378	-8.523	-2.869.846	2.393.135	-476.711	-468.188
10. GREX, dorpsvernieuwing en economie	170.140	-47.280	188.507	141.227	-47.280	188.507	141.227	-89.930	244.375	154.445	13.218
Totaal programma's	13.687.819	-6.308.330	20.473.306	14.164.976	-6.537.529	22.214.285	15.676.756	-9.614.067	22.364.643	12.750.576	-2.926.180
Algemene dekkingsmiddelen	-17.094.038	-18.726.334	554.359	-18.171.975	-19.258.579	1.602.378	-17.656.201	-19.694.204	1.660.480	-18.033.724	-377.523
Overhead	4.619.532	-304.560	4.849.137	4.544.577	-304.560	5.119.137	4.814.577	-488.851	5.082.642	4.593.791	-220.786
Onvoorzien	-	-	10.000	10.000	-	10.000	10.000	-	-	-	-10.000
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	1.213.313	-25.339.224	25.886.802	547.578	-26.100.668	28.945.800	2.845.132	-29.797.122	29.107.765	-689.357	-3.534.489
Toevoeg. en onttrekk. aan de reserves	-1.188.963	-303.069	-	-303.069	-2.858.883	495.039	-2.363.844	-1.688.897	100.000	-1.588.897	774.947
Het gerealiseerde resultaat	24.350	-25.642.293	25.886.802	244.509	-28.959.551	29.440.839	481.288	-31.486.019	29.207.765	-2.278.254	-2.759.542

3.2 De toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

check op 1,000 afgerond: 		
Financiële verschillen per programma	Bedrag in	V/N
Specificatie verschillen per programma		
Programma 1. Bestuurszaken		
• Hogere kosten raadsvergaderingen	29.300	N
• College B&W / Staf - meer salarislasten	11.600	N
• College B&W / Staf - Kosten adviestraject	14.000	N
• College B&W / Staf - Kosten Business Case huisvesting	29.300	N
• Pensioenen voormalig bestuurders en wachtgeldverplichting	37.500	V
• Mutatie voorziening wachtgeld voormalig wethouder	21.400	V
• Bestuurlijke Samenwerking - uibestede werkzaamheden derden	28.800	N
• Bestuurlijke Samenwerking - uibestede werkzaamheden derden	30.300	V
• Rekenkamer	1.100	V
• Het saldo van de overige verschillen	47.900	V
Totaal verschillen programma 1. Bestuurszaken	25.200	V
Programma 2. Burgerzaken		
• Kosten Verkiezingen	10.300	N
• Hoger aantal aangevraagde reisdocumenten	16.900	V
• Het saldo van de overige verschillen	23.900	N
Totaal verschillen programma 2. Burgerzaken	17.300	N
Programma 3. Openbare orde en veiligheid		
• Kosten (camera)toezicht	13.800	N
• Meerkosten inzake huisverboden en crisismaatregelen GGZ	11.400	N
• Niet gerealiseerd opstellen nota (terughoudend) reclamebeleid	15.100	V
• Meerkosten vanuit uitbetaalde CTB-gelden ondernemers	29.400	N
• Extra kosten BEL Combinatie inzake inhuur toezichtouders Corona-toezicht	44.500	N
• Bijdrage Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek	11.700	V
• Kosten brandweerkazerne	44.000	N
• Onvangn bijdrage RIJK inzake kopsten CTB	90.100	V
• Het saldo van de overige verschillen	18.600	N
Totaal verschillen programma 3. Openbare orde en veiligheid	44.700	N

Financiële verschillen per programma	Bedrag in	V/N
Specificatie verschillen per programma		
Programma 4. Wegen, water en verkeer		
• Bijdrage HOV in 't Gooi	187.500	V
• Lagere kapitaallasten investeringen	26.100	V
• Vertraging revisie en update wegbeheersplan	25.000	V
• Onderhoudskosten wegen	20.100	N
• Overige goederen en diensten openbare verlichting	23.800	N
• Overige goederen en diensten wegen straten pleinen	16.600	N
• Hertellen schade aan wegen straten pleinen (verhaald bij 3-en)	15.600	N
• Onderhoudskosten straatreiniging	17.100	V
• Integraal bestek straatreiniging	74.700	N
• Kosten BEL Combinatie straatreiniging	16.600	N
• Overige kosten goederen en diensten verkeersmaatregelen	11.300	N
• Buurtbus	28.800	N
• Onderhoudskosten openbaar groen	12.600	V
• Integraal bestek openbaar groen	22.600	N
• Bijdrage GNR	16.800	V
• Beëindiging beheer Hertenkamp door derde	20.900	V
• Beëindiging beheer Hertenkamp door derde - meerkosten goederen	10.400	N
• Legesopbrengsten wegen straten pleinen	21.800	V
• Overige goederen en diensten wegen straten pleinen	20.100	V
• Schadevergoedingen openbare verlichting	26.700	V
• Het saldo van de overige verschillen	8.200	N
Totaal verschillen programma 4. Wegen, water en verkeer	126.100	V
Programma 5. Onderwijs		
• Verzekeringskosten de Brink (Kerklaan 6)	12.400	N
• Kinderdagverblijven subsidie inzake Wet OKE/VVE	33.200	V
• Leerlingenvervoer	13.800	V
• Ontvangen NPO gelden vanuit het Rijk	66.000	V
• Het saldo van de overige verschillen	29.500	N
Totaal verschillen programma 5. Onderwijs	71.100	V
Programma 6. Cultuur, sport en recreatie		
• Incidentele subsidies ondersteuning sport en sportverenigingen	70.100	V
• Noodsteun PNH regionale/culturele infrastructuur - Laren matching	53.500	N
• Noodsteun regionale en culturele infrastructuur - Singer	90.600	N
• Exploitatiebijdrage De Biezen	302.000	N
• Subsidies Kunst en Cultuur	30.000	V
• Subsidies Kunst en Cultuur - CMK - II	11.600	V
• Speelplaatsenplan	16.100	V
• Ontvangen bijdrage derden inzake steun culturele instellingen	144.100	V
• Mediabeleid inzake zendmasten providers	10.100	N
• Inkomsten volksfeesten	11.400	N
• Noodsteun regionale en culturele infrastructuur - Singer	523.000	V
• Het saldo van de overige verschillen	6.800	V
Totaal verschillen programma 6. Cultuur, sport en recreatie	334.300	V

Financiële verschillen per programma	Bedrag	V/N
Specificatie verschillen per programma		
Programma 7. Sociaal Domein		
• WMO verstrekkingen	244.300	V
• Maatwerkdienstverlening 18+	175.100	V
• Jeugdzorg	88.400	V
• Geëscaleerde jeugdzorg	38.600	V
• Bijstandverlening	13.400	V
• Participatie	31.100	N
• Kosten TOZO	704.600	N
• Schuldhelpverlening	82.700	V
• Lagere subsidieverlennig	24.100	V
• Cofinanciering buurtsportcoaches & Sportakkoord	30.100	N
• Baten TOZO	681.800	V
• Bijstandsverlening	171.800	V
• Cofinanciering buurtsportcoaches & Sportakkoord	30.000	V
• Het saldo van de overige verschillen	97.000	V
Totaal verschillen programma 7. Sociaal Domein	881.500	V
Programma 8. Bouwen en wonen		
• Implementatie Omgevingswet	27.600	V
• Betaalde belastingen naar GEM Crailo	15.200	N
• Overige gronden ne gebouwen - toegerekende rente	17.800	V
• Presentiegelden welstandtoezicht	20.300	N
• Leges en rechten welstand	19.000	V
• Opbrengsten omgevingsvergunningen	287.500	V
• Doorbelasting Amersfoortsestraatweg GEM Crailo	16.300	V
• Verkoop gronden Crailo en aflossing zekerheidshypotheken	761.500	V
• Hogere leges bestemmingsplannen	33.500	V
• Het saldo van de overige verschillen	32.600	N
Totaal verschillen programma 8. Bouwen en wonen	1.095.000	V
Programma 9. Milieu en duurzaamheid		
• Kosten riolering	27.900	V
• Uen BEL Combinatie inzake onderhoud riool	34.500	V
• Kosten riolering beleid	25.700	V
• Mutatie voorziening riolering	25.000	N
• Inzameling Afval	13.800	N
• Mutatie voorziening afval	42.300	V
• Milieubeheer kosten algemene plannen	19.200	V
• Masterplan MPS 't Gooi	16.200	V
• Klimaat- en duurzaamheidsbeleid	312.600	V
• Klimaat- en duurzaamheidsbeleid - incidentele subsidies	29.500	V
• Klimaat- en duurzaamheidsbeleid - m,eerkosten vanuit GR Regio G&V	13.800	N
• Begraapplaats - doesten en goederen derden	26.300	V
• Begraapplaats - Mutatie voorzieningen	21.400	N
• Begraapplaats	109.600	V
• Begraapplaats	37.200	N
• Hogere inkomsten rioolrechten	80.700	V
• Lagere inkomsten afvalstoffenheffing	96.100	N
• Klimaat- en duurzaamheidsbeleid	37.600	N
• Het saldo van de overige verschillen	11.500	N
Totaal verschillen programma 9. Milieu en duurzaamheid	468.200	V

Financiële verschillen per programma	Bedrag in	V/N
Specificatie verschillen per programma		
Programma 10. Grondexploitatie, dorpsver, economie		
• Kosten verbonden aan GREX Ligweide (GREX geactualiseerd)	-	N
• Het saldo van de overige verschillen	13.200	N
Totaal verschillen programma 10. Grondexploitatie, dorpsver, economie	13.200	N
Algemene dekkingsmiddelen		
• Treasury	19.600	N
• Lagere kosten bezwaren OZB woningen	62.100	V
• Stelpost BEL Combinatie niet gerealiseerd / ook hogere last BEL inzet	165.500	N
• Lasten gemeente samenhangende met matching corona-bijagen	805.000	N
• Dekking meerkoosten Corona Laren via ingesteld coronafonds	879.800	V
• Algemene uitkering gemeentefonds	462.100	V
• Treasury	27.100	V
• OZB Woningen	16.100	N
• OZB Woningen niet woningen	98.100	N
• Opbrengst precario indergonds en bovengronds	41.700	V
• Opbrengst invorderingskosten	38.700	V
• Het saldo van de overige verschillen	29.700	N
Totaal verschillen Algemene dekkingsmiddelen	377.500	V
Overhead		
• Gemeentehuis (beheer en onderhoud)	30.700	N
• Bestuursondersteuning/staf algemene plannen (m.n visie HvL0	117.800	N
• Kosten inhuur personeel van derden / kosten personeel	86.200	N
• Bestuursondersteuning/staf	34.100	V
• Budget t.b.v. uitvoeren centrumplan (veel uitvoering in 2022)	216.500	V
• Representatie	12.200	N
• Toerekening kosten overhead BEL Combinatie	35.500	V
• Gemeentehuis - huuropbrengsten en dienstverlening	11.100	N
• Gemeentehuis - geleverde goederen en diensten	10.800	N
• Gemeentehuis - vrijval deel voorziening groot onderhoud	200.000	V
• Het saldo van de overige verschillen	3.500	V
Totaal verschillen Overhead	220.800	V
Onvoorzien		
• Budget onvoorziene uitgaven	10.000	V
• Het saldo van de overige verschillen	-	N
Totaal verschillen Onvoorzien	10.000	V
Vennootschapsbelasting		
• Het saldo van de overige verschillen	-	N
Totaal verschillen Vennootschapsbelasting	-	N
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves		
• Mutatie reserves	774.900	N
Totaal verschillen toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	774.900	N
Het gerealiseerde resultaat	2.759.500	V

3.3 Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten per programma	Begroting 2021 voor wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2021
A. Incidentele baten			
Meer ontvangsten leges voor dekking de hogere bel kosten	-	-69.000	-69.000
8. Bouwen en wonen	-	-69.000	-69.000
RRE subsidieregeling	-	-139.539	-101.890
EAW budget	-	-20.660	-20.660
9. Milieu en duurzaamheid	-	-160.199	-122.550
Aanp.saldi HBEL verhoging uitekring AU	-	-137.206	-137.206
Ontwikkeling AU vanuit septembercirculaire 2021	-	-395.039	-395.039
Algemene dekkingsmiddelen	-	-532.245	-532.245
Bijdrage t.b.v. bestuurlijke crisistraining	-5.000	-5.000	-
Extra bestrijding eikenprocessierups	-34.000	-34.000	-27.685
Viering 500-jarig bestaan Johanneskerk	-10.000	-15.000	-1.005
Opstellen speelplaatsenplan	-20.000	-20.000	-3.860
Preventief voorveld	-40.000	-40.000	-17.202
Uitvoering "Werken aan Werk"	-29.266	-29.266	-29.266
Instellen voorziening afvalstoffenheffing	-50.000	-50.000	-50.000
Compensatie inkomsten precarioheffing	-114.803	-114.803	-
Amendement begroting 2021	-	-100.000	-100.000
Verduurzamen bomen-gazon Brink	-	-27.900	-17.274
Coronafonds	-	-879.840	-693.394
Buget transitievisie Warmte	-	-237.100	-
Subsidie maggy Lekeucx scouting	-	-130.000	-130.000
opstellen nota sociaal beleid	-	-20.000	-
diverse verzoeken scholen	-	-23.121	-23.121
Visie Brinkhuis	-	-50.000	-50.000
HBEL extra budget voortgangsrapportage uit reserve	-	-257.594	-257.594
Business Case verhuizing gemeentebestuur	-	-10.000	-8.170
Uitvoering Centrumplan	-	-220.000	-3.479
Incidenteel hogere bijdrage Singer	-	-195.000	-195.000
Camera's	-	-37.000	-
Opstellen (terughoudend) reclamebeleid	-	-10.000	-10.000
Wegbeheersplan	-	-25.000	-
Bijdrage HOV	-	-187.500	-
Buurtbus	-	-11.347	-11.347
opstellen leidraad groen	-	-25.000	-15.960
IHP Onderwijs (deels extra budget)	-	-4.759	-4.759
Regionale viering 4-5 mei	-	-5.000	-
Dak- en thuisloosheid	-	-17.628	-14.767
Armoedebestrijdingh	-	-21.236	-14.767
Opstellen beheersplan begraafplaats	-	-36.553	-10.248
Sanering Torenlaan 1	-	-19.236	-
Onttrekkingen reserves	-303.069	-2.858.883	-1.688.897
Totaal incidentele baten (A)	-303.069	-3.620.327	-2.412.692

B. Incidentele lasten			
Bijdrage t.b.v. bestuurlijke crisistraining	5.000	5.000	-
Visie Brinkhuis	-	50.000	67.985
Business Case verhuizing gemeentebestuur	-	10.000	8.170
1. Bestuurszaken	5.000	65.000	76.155
2. Burgerzaken	-	-	-
Camera's	-	37.000	-
Nota reclamebeleid	-	10.000	10.000
3. Openbare orde en veiligheid	-	47.000	10.000

Extra bestrijding eikenprocessierups	34.000	34.000	27.685
wegenbeheerplan	-	25.000	-
buurtbus	-	11.347	40.163
Bijdrage HOV	-	187.500	-
Opstellen leidraad groen	-	25.000	15.960
Toeristische bewegwijzering	25.000	25.000	-
Verduurzamen bomen-gazon Brink	-	27.900	17.274
4. Wegen, water en verkeer	59.000	335.747	101.082
IHP Onderwijs	-	27.880	28.055
Incidentele bijdrage inrichting gymzalen	8.708	8.708	8.708
5. Onderwijs	8.708	36.588	36.763
Viering 500-jarig bestaan Johanneskerk	10.000	15.000	1.005
Opstellen speelplaatsenplan	20.000	20.000	3.860
Incidenteel lagere bijdrage Singer	-390.000	-390.000	-390.000
Incidenteel hogere bijdrage Singer	-	195.000	195.000
Financiering project Cultuureducatie Met Kwaliteit II	8.844	8.844	-
Incidentele subsidie sport- en accommodaties	300.000	300.000	275.000
Subsidie maggy Lekeucx scouting	-	130.000	130.000
Regionale viering 4-5 mei	-	5.000	-
6. Cultuur, sport en recreatie	-51.156	283.844	214.865
Uitgaven buursportcoaches	41.048	41.048	5.000
Uitvoeringsbudget buursportcoaches	5.000	5.000	5.000
Incidenteel extra uitgaven dak- en thuislozen	32.051	32.051	-
Project kansrijke start	4.290	4.290	1.698
Uitvoering "Werken aan Werk"	29.266	29.266	29.266
HBEL Woonvoorziening	-	27.000	36.458
HBEL Huishoudelijke taken	-	107.000	103.647
HBEL Begeleiding	-	-43.400	-43.400
HBEL Enkelv. Dyslexie	-	15.000	-
HBEL Jeugdzorg	-	79.000	125.560
HBEL Jeugdzorg Verblijf	-	253.200	185.161
dak en thuisloos beleid	-	17.628	14.767
armoedebestrijding	-	21.236	14.767
opstellen nota sociaal beleid	-	20.000	-
7. Sociaal Domein	111.655	608.319	477.924
Programmaplan Omgevingswet	-	68.600	41.043
Toename kosten BEL Combinatie	-	69.000	69.000
8. Bouwen en wonen	-	137.600	110.043
RRE subsidieregeling	-	31.009	-
RRE subsidieregeling	-	108.530	79.000
Instellen voorziening afvalstoffenheffing	50.000	50.000	50.000
Sanering Torenlaan	-	19.236	-
EAW budget	-	20.660	-
Buget transitievisie Warmte	-	237.100	-
opstellen beheerplan begraafplaats	-	36.553	10.248
opstellen beheerplan begraafplaats	-	36.553	10.248
9. Milieu en duurzaamheid	50.000	539.641	149.497
10. GREX, dorpsvernieuwing en economie	-	-	-
Uitbesteden belastingtaken aan Huizen uitbest	-	100.000	-
Uitbesteden belastingtaken Huizen Schoon door poort	-	68.179	68.179
Coronafonds	-	879.840	693.394
Algemene dekkingsmiddelen	-	1.048.019	761.573
UitvoeringCentrumplan	-	220.000	3.479
Overhead	-	220.000	3.479
Onvoorzien	-	-	-
Amendement begroting 2021	-	100.000	100.000
Ontwikkeling AU vanuit septembercirculaire 2021	-	395.039	-
Toevoegingen reserves	-	495.039	100.000
Totaal incidentele lasten (B)	183.207	3.816.797	2.041.380
Saldo incidentele baten en lasten (A+B)	-119.862	196.470	-371.1

3.4 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

WNT-verantwoording 2021 Gemeente Laren

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de gemeente Laren. Het voor de gemeente Laren toepasselijke bezoldigingsmaximum bedraagt in 2021 € 209.000. Overeenkomstig de regeling bezoldigingscomponenten WNT zijn onderstaande gegevens gepresenteerd.

Gegevens 2021			
bedragen x € 1	C. Holtslag-Sprengers	A.W. Nedermeijer	A. van Waveren
Functiegegevens⁵	Griffier	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2021	01/01-31/08	01/09-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,00	1,00	0,89
Dienstbetrekking? ⁸	ja	ja	ja
Bezoldiging⁹			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 68.464	€ 26.335	€ 78.017
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 10.371	€ 4.760	€ 14.216
Subtotaal	€ 78.835	€ 31.095	€ 92.233
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 139.142	€ 69.858	€ 186.010
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	€ 78.835	€ 31.095	€ 92.233
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2020 ¹⁴			
bedragen x € 1	C. Holtslag-Sprengers	P. van Dijk	A. van Waveren
Functiegegevens⁵	Griffier	gemeentesecretaris	gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01-31/12	01/01 - 30/6	15/6 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,00	0,50	0,55
Dienstbetrekking? ⁸	ja	ja	ja
Bezoldiging⁹			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 80.665	€ 24.997	€ 43.696
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.702	n.v.t.	n.v.t.
Subtotaal	€ 96.367	€ 24.997	€ 43.696
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 201.000	€ 100.500	€ 110.550
Bezoldiging	€ 96.367	€ 24.997	€ 43.696

3.5 Structurele mutaties reserves

In principe zijn alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves incidenteel van aard. Er zijn echter uitzonderingen. Bij de bepaling van het structurele evenwicht is het van belang om rekening te houden met de structurele mutaties van de reserves. Het BBV schrijft voor dat er een overzicht gegeven moet worden van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In onderstaand overzicht zijn de structurele mutaties aan de reserves weergegeven.

Structurele mutatie reserves		Begr. 2021 voor wijz.	Begr. 2021 na wijziging	Realisatie 2021
A. Structurele onttrekkingen uit reserves				
	GEEN structurele onttrekkingen	-	-	-
Totaal structurele onttrekkingen		-	-	-
B. Structurele toevoegingen aan reserves				
Totaal structurele toevoegingen		-	-	-
(A - B) Saldo structurele mutaties		-	-	-

3.6 Analyse begrotingsrechtmatigheid

Algemeen

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt de begrotingsrechtmatigheid als volgt omschreven:

“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma’s (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de Raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, evenals het begrotingsjaar van belang zijn.”

Binnen dit kader zijn een aantal verschillende begrotingsoverschrijdingen te onderscheiden. Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen, volgens de commissie BBV, ten minste de volgende “soorten” begrotingsafwijkingen worden onderkend:

#	Beschrijving soort onrechtmatigheid	Telt mee voor het oordeel?
1	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten	Nee
2	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen	Nee
3	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn	Ja
4	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd	Ja
5	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingswijziging is ingediend	Ja
6	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt	Nee
	a Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar	Ja
	b Geconstateerd na verantwoordingsjaar	Nee
7	Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren	Nee
	a Jaar van investeren	Ja
	b Afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	Nee

Bij de programma’s op de volgende pagina is sprake van een overschrijding van de lasten ten opzichte van de geactualiseerde begroting. Kostenoverschrijdingen die op grond van het voorgaande als onrechtmatig moeten worden gekwalificeerd zijn in de analyse begrotingsoverschrijdingen toegelicht.

Analyse begrotingsoverschrijdingen

Aangezien een lastenoverschrijding op programmaniveau een saldo is van meerdere onderdelen binnen een programma, is het mogelijk dat de nadere uitsplitsing van de overschrijdingen kan leiden tot een hoger bedrag aan overschrijdingen dan het saldo van overschrijdingen op het programma. Op bepaalde programmaonderdelen zijn namelijk ook lagere lasten dan begroot gerealiseerd. Deze zijn in

het kader van de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid buiten beschouwing gelaten. In onderstaande analyse is een ondergrens gehanteerd van minimaal € 10.000 ten opzichte van de actuele begroting.

Afgeronde bedragen x €1.000

Omschrijving	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel					Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel				
Programma:	0	1	2	6b	7b	3	4	5	6a	7a
2. Burgerzaken	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Veiligheid en criminaliteit	139	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Cultuur, sport en recreatie	310	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Sociaal Domein	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.GREX, dorpsvernieuwing en economie	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	-	58	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal overschrijdingen programma's	607	58	-	-	-	-	-	-	-	-
Investeringskredieten:										
Overschrijding investeringskredieten					36					
Totaal overschrijdingen kredieten	-	-	-	-	36	-	-	-	-	-
Totaal overschrijdingen	607	58	-	-	36	-	-	-	-	-

Ter verduidelijking wordt nogmaals de opmerking geplaatst dat gepresenteerde afwijkingen groter kunnen zijn dan het totale nadeel op het programma. Ook kan het bedrag afwijken ten opzichte van de verschillenanalyse zoals gepresenteerd in de programmaverantwoording doordat in onderstaande analyse geen rekening is gehouden met eventuele baten en/of minder lasten.

Programma's

Programma 2 – Burgerzaken

Op programma 2 is sprake van een lastenoverschrijding van € 33.000 in 2021. Dit wordt met name veroorzaakt door onderstaande afwijkingen:

Kosten verbonden aan houden verkiezingen

€ 25.300

Er zijn meerkosten gemaakt om het verloop van de verkiezingen in 2021 corona-proof te kunnen verlopen. Meer locaties, meerdere dagen mogelijkheid tot stemmen als ook verbeteringen toegang voor minder validen. Dit betreffen alle door de rijksoverheid opgelegde aanpassingen.

Extra lasten inzake verlening documenten aan inwoners

€ 7.700

Er zijn meerkosten gemaakt om het verloop van de verkiezingen in 2021 corona-proof te kunnen verlopen. Meer locaties, meerdere dagen mogelijkheid tot stemmen als ook verbeteringen toegang voor minder validen. Dit betreffen alle door de rijksoverheid opgelegde aanpassingen.

Programma 3 – Openbare orde en veiligheid

Op programma 3 is sprake van een lastenoverschrijding van € 139.000 in 2021. Dit wordt met name veroorzaakt door onderstaande afwijkingen:

Kosten verbonden aan Veiligheid en criminaliteit € 38.700

De hogere lasten worden met name veroorzaakt door de aanpak van verkeersregelaars en beveiliging op kruispunt Brink voor met name inzet veiligheid rondom zogenaamde “carspotters”.

Kosten verbonden aan de Brandweer € 33.800

De commandopost van de regionale brandweer in Laren heeft veel onvoorzien maar ook onvermijdbaar onderhoud met bijkomende kosten gevergd voor een juiste en goede functionaliteit.

Kosten verbonden aan de handhaving van de APV (inzet BOA's) € 57.000

De hogere lasten worden met name veroorzaakt door de hogere inzet van personeel verbonden aan handhaving i relatie met de Corona-pandemie als ook inzet van BOA's op kruispunt Brink.

Programma 6 – Cultuur, sport en recreatie

Op programma 6 is sprake van een lastenoverschrijding van € 210.300 in 2021. Dit wordt met name veroorzaakt door onderstaande afwijkingen:

Exploitatiebijdrage De Biezem € 302.800

De exploitatiebijdrage over 2021 aan de Biezem is hoger dan begroot, tevens is er ook nog een verrekeningen van SPUK-bijdragen, door St. Binnensportlocaties Laren aangevraagd, verkregen maar verleend via de gemeente Laren.

Programma 7 – Sociaal Domein

Op programma 7 is sprake van een lastenoverschrijding van € 901.000 in 2021. Dit wordt met name veroorzaakt door onderstaande afwijkingen:

Tozo-regeling (Coronamaatregelen)

Kosten TOZO € 22.800

Ter ondersteuning van ondernemers van het Rijk gelden TOZO vrijgemaakt en verstrekt.

Apparaatskosten HBEL en kosten GR Regio € 93.100

Deze kosten zijn conform afspraken en afgegeven prognoses, ook gedeeld met de Raad van Laren, hoger maar ook hoger dan in de begroting is opgenomen.

Programma 10 – Dorpsvernieuwing, GREX en economie

Per saldo is er op programma 10 sprake van een lastenoverschrijding van € 56.000 in 2021. Dit wordt met name veroorzaakt door onderstaande afwijkingen:

Kosten GREX Ligweide € 51.900

De kosten zijn hoger dan geraamd vanwege het niet begroot zijn van te maken asten. Overigens worden deze hogere lasten geheel gedekt via de activeringsregel naar de balanspositie Ligweide..

Programma Algemene Dekkingsmiddelen

Per saldo is er op programma 10 sprake van een lastenoverschrijding van € 56.000 in 2021. Dit wordt met name veroorzaakt door onderstaande afwijkingen:

Kosten en bijdragen samenhangende met gevolgen Corona-pandemie € 52.900

De kosten zijn hoger dan geraamd vanwege het niet begroot zijn van te maken asten. Overigens worden deze hogere lasten bijna geheel gedekt uit een budget corona-compensatie vanuit jaar 2020.

Investeringsen

Gezien de geringe omvang van de overschrijding op de investeringen zijn deze niet toegelicht. Totaal overschrijding is € 36.000,=.

4. Balans en de toelichting

4.1 Balans per 31 december 2021

Activa	31-12-2021	31-12-2020
Vaste activa		
<u>Materiële vaste activa</u>	<u>24.673.318</u>	<u>22.642.608</u>
• Investerings met een economisch nut	8.765.651	9.065.446
• Inv. met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	7.645.051	5.909.083
• Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	8.262.616	7.668.079
<u>Financiële vaste activa</u>	<u>14.589.038</u>	<u>15.486.269</u>
• Leningen aan:		
- Overige verbonden partijen	8.617.384	8.617.384
• Overige langlopende leningen	5.971.654	6.868.885
Totaal vaste activa	39.262.357	38.128.877
Vlottende activa		
<u>Voorraden</u>	<u>333.940</u>	<u>282.055</u>
• Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	333.940	282.055
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>	<u>5.105.554</u>	<u>6.037.683</u>
• Vorderingen op openbare lichamen	3.624.471	3.044.367
• Rekening-courantverhouding met het Rijk	1.128	450
• Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	10.391	8.713
• Overige vorderingen	1.469.563	2.984.153
<u>Overlopende activa</u>	<u>1.453.887</u>	<u>2.079.937</u>
• Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.453.887	2.079.937
Totaal vlottende activa	6.893.381	8.399.675
Totaal activa	46.155.737	46.528.552
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vpb 1969	-	-

Passiva	31-12-2021	31-12-2020
Vaste passiva		
<u>Eigen vermogen</u>	<u>6.529.006</u>	<u>5.839.648</u>
• Algemene reserve	2.745.799	3.318.003
• Bestemmingsreserves	1.504.952	2.545.995
• Nog te bestemmen resultaat	2.278.254	-24.350
<u>Voorzieningen</u>	<u>1.778.566</u>	<u>1.728.711</u>
<u>Vaste schulden met een looptijd ≥ 1 jaar</u>	<u>31.653.220</u>	<u>26.687.482</u>
• Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	22.700.000	17.910.000
- Openbare lichamen;	8.617.384	8.617.384
- Overige binnenlandse sectoren;	136.134	136.134
• Waarborgsommen	199.701	23.964
Totaal vaste passiva	39.960.791	34.255.841
Vlottende passiva		
<u>Netto-vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar</u>	<u>4.786.136</u>	<u>8.862.222</u>
• Overige kasgeldleningen	2.500.000	6.000.000
• Banksaldi	146.711	253.731
• Overige schulden	2.139.424	2.608.491
<u>Overlopende passiva</u>	<u>1.408.811</u>	<u>3.410.489</u>
• Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	920.659	1.745.767
• Voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- het Rijk	416.375	1.664.722
- overige Nederlandse overheidslichamen	22.854	-
• Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	48.923	-
Totaal vlottende passiva	6.194.946	12.272.711
Totaal passiva	46.155.737	46.528.552
Garantstellingen	32.965.000	22.710.000

De garantstelling bestaat uit 2 componenten:

Garantstelling via WSW t.b.v. woningcorporatie Gooi & Omstreken ad 30,965 miljoen

Garantstelling GEM Crailo BV inzake het door haar benodigde krediet bij de BNG ad 2 miljoen

4.2 Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Met de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is inhoud gegeven aan de informatievoorziening in het duaal bestuur en worden kaders geschetst voor een dualistische inrichting van begroting en jaarrekening van provincies en gemeenten. Het BBV en de verordening conform artikel 212 gemeentewet vormen de basis voor de balans en de toelichting hierop.

Grondslagen voor waardering

Vaste activa

Afschrijving

Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals vermeld in de bijlage afschrijvingsbeleid van de financiële verordening gemeente Laren. De afschrijving van activa start bij de ingebruikname van het desbetreffende goed, waarbij als uitgangspunt 1 januari van het jaar na ingebruikname wordt genomen.

Rente

De rente wordt berekend over de boekwaarde per 1 januari.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs, verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en eventuele afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen.

De immateriële vaste activa worden ingedeeld naar kosten die zijn verbonden aan het afsluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio, de kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief en de bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

Het saldo van agio, disagio en boeterente bij het afsluiten of oversluiten van een geldlening wordt geactiveerd. De afschrijvingstermijn is maximaal de looptijd van de lening. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief

De kosten voor onderzoek en ontwikkeling worden alleen geactiveerd als de kosten betrekking hebben op voorbereidingskosten ten behoeve van toekomstige grondexploitaties. De kosten mogen maximaal vijf jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie en kunnen dan worden overgeboekt naar de desbetreffende bouwgrond in exploitatie (BIE), dan wel worden afgeboekt ten laste van het rekeningresultaat.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

De afschrijvingsduur is maximaal gelijk aan de gehanteerde afschrijvingsduur van de derde partij, met dien verstande dat het eigen afschrijvingsbeleid van de gemeente Laren niet wordt overschreden. Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen alleen worden geactiveerd als er sprake is van een investering van een derde, de investering bijdraagt aan de publieke taak, de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente Laren anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. De naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa zijn onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De materiële vaste activa worden ingedeeld naar investeringen met economisch nut, met een specificatie voor investeringen waarvoor een heffing kan worden geheven en investeringen met maatschappelijk nut.

Economisch nut

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Economisch nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Maatschappelijk nut

Alle investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut worden geactiveerd en over de gebruiksduur afgeschreven. Het is niet langer toegestaan om reserves direct op deze activa in mindering te brengen en/of versneld af te schrijven. Conform de wettelijke vereisten wordt daarbij vanaf de jaarstukken 2019 onderscheid gemaakt in de activa met een aanschafdatum van voor 1 januari 2017 en een aanschafdatum van na 1 januari 2017.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Op financiële vaste activa wordt daarnaast niet afgeschreven en naar verwachting duurzame waardevermindering van vaste activa zijn onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Flottende activa

Vorraden

Binnen de post voorraden wordt onderscheid gemaakt in de volgende soorten voorraden: grond- en hulpstoffen, onderhanden werk (waaronder bouwgronden in exploitatie), gereed product en handelsgoederen en vooruitbetalingen.

Grond- en hulpstoffen

De grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord.

Onderhanden werk

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk toegerekende rente.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Voor het bepalen daarvan geldt de verplicht voorgeschreven methode "percentage of completion" (poc-methode).

Gereed product en handelsgoederen

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en schulden zijn statisch bepaald en worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Alle debiteuren met een betalingsachterstand worden gecategoriseerd. In de financiële verordening is per categorie bepaald voor welk deel van de openstaande vordering een voorziening getroffen moet worden (ter grootte van het percentage van oninbaarheid). Voor de debiteuren sociale zaken wordt een voorziening voor oninbaarheid getroffen volgens opgave van de gemeente Huizen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Schatkistbankieren en drempelbedragen

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Het zogenaamde 'drempelbedrag' is hierop een uitzondering. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van het begrotingstotaal van de gemeente) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. De verantwoording rondom het schatkistbankieren staat verantwoord bij de toelichting op de rekeningcourantverhouding met het Rijk.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Het gerealiseerde resultaat, volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, is op de balans ook gepresenteerd onder het eigen vermogen. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt dit bedrag bestemd (zogenaamde "resultaatbestemming").

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de voormalig wethouders zijn echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De voorzieningen zijn conform artikel 44 van het BBV onderverdeeld in vijf categorieën.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben (van oorsprong) een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld. De verplichtingen die een relatie hebben met inkomensondersteuning in de Participatiewet worden toegerekend op basis van het kasstelsel in overeenstemming met de voorschriften van de SiSa regelgeving.

De overlopende posten welke verband houden met de Participatiewet zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en op basis van het stelsel van baten en lasten opgenomen. De hiermee gemoeide gaande bedragen in de Sisa-verantwoording zijn op kasbasis verantwoord. Daardoor ontstaan verschillen tussen beide onder meer door het vakantiegeld op bijstandsuitkeringen.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie opgenomen.

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzien zijn.

Tevens moet vermeld worden dat door het aanbesteden aan 1 partij van alle werkzaamheden in het Integrale Beheer Openbare Ruimte (IBOR) alle hiertoe behorende beleidsproducten wenselijk onder 1 programma staan, te weten programma 4 - Wegen, groen, water en verkeer. Dit heeft geleid tot het verhangen van beleidsproduct Openbaar Groen uit Programma 6 - Cultuur, sport en recreatie naar programma 4. Hierdoor zijn gegevens vergelijkingsjaar 2020 op deze 2 programma's niet meer gelijk aan gegevens in (gewaarmerkte) jaarrekening 2020 op deze programma's.

Resultaatbestemming

Het gerealiseerde resultaat, volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, is op de balans gepresenteerd onder het eigen vermogen. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt dit bedrag bestemd.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het college over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat zij schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Eventuele schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. Het nog te factureren deel van de kosten van inkoop maatwerk van het Sociaal Domein is te beschouwen als een schatting. De bedragen zijn conform de opgaven van de zorgleveranciers, of, indien ontbrekend, op basis van een prognose hiervan. De ervaring leert echter dat dit bedrag soms te ruim is ingeschat en soms onvoldoende omdat er meer kosten bleken te zijn gemaakt in de afgelopen jaren. Juridisch kunnen de kosten door de zorgleveranciers zelfs tot 5 jaar na datum gedeclareerd worden.

Overhead

Vanaf 2017 is de overhead als een afzonderlijk onderdeel van de programmaverantwoording verantwoord. Wat niet wegneemt dat er toch ook nog overheadkosten worden doorbelast. Toerekening van de overhead van inzet van derden vindt plaats door berekening van een gemiddeld overheadbedrag per uur. Dit bedrag wordt berekend door de totale begrote overheadkosten van de

BEL Combinatie te delen door het aantal begrote werkbare uren. De overhead op de inzet van uren wordt doorbelast in de gevallen van de lokale heffingen (met name riool- en afvalstoffenheffing) en de toerekening aan de (eventuele) grondexploitaties.

Vennootschapsbelasting

Ook voor de berekening van de vennootschapsbelasting (vpb) worden de actuele regels van de BBV gevolgd. Met ingang van 1 januari 2016 is de gemeente belastingplichtig voor de vpb. Daartoe is per 1 januari 2016 de waarde van de grondexploitaties in het economisch verkeer vastgesteld ten behoeve van de fiscale openingsbalans. De gehanteerde methode is de discounted cashflow methode.

Het fiscale resultaat wordt beoordeeld aan de hand van de gerealiseerde opbrengst in het boekjaar waar de fiscale boekwaarde van de verkochte hoeveelheid tegenover wordt gezet. Daarnaast wordt rekening gehouden met toekomstig te maken kosten waar een winstuitstelpost voor wordt gevormd.

B.4 Toelichting op de balans per 31 december 2021

B.4.1 Vaste activa

Materiële vaste activa

Bij de materiële vaste activa is geen sprake van afwaardering wegens duurzame waardevermindering. Onder de bijdragen derden zijn de bijdragen opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering.

Investerings met economisch nut

De specificatie en het verloop van de investeringen met economisch nut is als volgt:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijving	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden en terreinen	1.110.459	-	-	2.951	-	1.107.508
Woonruimten	363.244	15.293	-	15.793	-	362.745
Bedrijfsgebouw en	7.436.536	69.272	-	350.641	-	7.155.168
Machines, apparat. en installaties	29.990	-	-	4.284	-	25.706
Overige materiële vaste activa	125.216	-	-	10.692	-	114.524
Totaal economisch nut	9.065.446	84.566	-	384.361	-	8.765.651

Investerings

Een gedetailleerd totaaloverzicht van de investeringen per programma is opgenomen in de bijlagen.

Investerings met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven

De specificatie en het verloop van de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven is als volgt:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijving	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2021
Grond-, weg en waterbouw. werkn	5.909.083	2.067.898	-	148.827	183.102	7.645.051
Totaal econ. nut, waarv. heffing	5.909.083	2.067.898	-	148.827	183.102	7.645.051

Investerings

Een gedetailleerd totaaloverzicht van de investeringen per programma is opgenomen in de bijlagen.

Bijdragen derden

Het bedrag ad €183.102 bestaat uit een bijdrage van €100.000 van de Provincie N-H t.b.v. Steffenskamp (LRK), €71.377 is een bijdrage van het schoolbestuur LMS (LRK) en €11.725 is de bijdrage van RWS t.b.v. het Viaduct Vredelaan.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

De specificatie en het verloop van de investeringen met economisch nut is als volgt:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2020	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijving	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2021
Grond-, weg en waterbouw. werkn	7.666.876	1.151.144	-	526.636	28.708	8.262.677
Machines, apparat. en installaties	1.203	-	-	1.263	-	-60
Totaal maatschap.nut	7.668.079	1.151.144	-	527.899	28.708	8.262.616

Investerings

Een gedetailleerd totaaloverzicht van de investeringen per programma is opgenomen in de bijlagen.

Daarnaast is met ingang van de jaarrekening 2019 onderscheid gemaakt in de activa in de openbare ruimte met maatschappelijke nut met een aanschafdatum van voor 1 januari 2017 en een aanschafdatum van na 1 januari 2017. Met onderstaand overzicht is hierin inzicht gegeven.

Activa openb. ruimte maatsch.nut	Boekwaarde 31-12-2020	Invester- ingen	Desinves- teringen	Afschrijving	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2021
Aanschaf voor 1 januari 2017	4.983.078	-	-	462.887	-	4.520.191
Aanschaf na 1 januari 2017	2.685.001	1.151.144	-	65.012	28.708	3.742.425
Totaal maatschap.nut	7.668.079	1.151.144	-	527.899	-28.708	8.262.616

Bijdragen van derden

De bijdrage ad €28.708 is van RWS t.b.v. het Viaduct Vredelaan.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa van de gemeente Laren bestaan uit de leningen aan overige verbonden partijen en uit overige langlopende leningen.

Leningen aan overige verbonden partijen

Het verloop van de leningen aan overige verbonden partijen is als volgt weergegeven:

Leningen overige verbonden partijen	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Aflossingen	Afwaar- waardering	Boekwaarde 31-12-2021
GEM Crailo (grondverkoop Crailo)	8.617.384	-	-	-	-	8.617.384
Totaal over. langl. leningen	8.617.384	-	-	-	-	8.617.384

Overige langlopende leningen

Het verloop van de overige langlopende leningen is als volgt weergegeven:

Overige langlopende leningen	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Aflossingen	Afwaar- waardering	Boekwaarde 31-12-2021
Geldl. Parochie St.Jan-G.Herder	2.450.000	-	-	800.000	-	1.650.000
Geldl. St. Binnensportaccom. Laren	4.076.262	-	-	163.033	-	3.913.228
Geldlening SV Laren '99	57.247	-	-	6.913	-	50.334
Geldlening SBC/LMHC	285.377	72.715	-	-	-	358.092
Totaal over. langl. leningen	6.868.885	72.715	-	969.946	-	5.971.654

In 2021 is een correctie toegepast op het aflossingsschema van de geldlening SBC/LMHC. Een nadere toelichting op de leningenportefeuille is opgenomen in de paragraaf financiering.

B.4.2 Vlottende activa

Voorraden

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

De boekwaarde per 31 december 2021 heeft volledig betrekking op het onderhanden werk van de grondexploitatie van de voormalige ligweide van het zwembad De Biezem. Voor de specificatie van de post onderhandenwerk wordt verwezen naar bouwspecificatie A (pagina 180). Het verloop is als volgt weergegeven:

Bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Boekwaarde 31-12-2021
Grondexploitatie Ligweide	282.055	51.885	-	333.940
Totaal bouwgronden in exploitatie	282.055	51.885	-	333.940

Grondexploitatie Ligweide		NOMINAAL				
		Kolom 1	Kolom 2	Kolom 3	Kolom 4	
	Nrs. interne orders	Raming per 1-1-2021	Werkelijk 2020 en 2021	Nog te besteden en nog te ontvangen	Herziene exploitatie 1-1-2022	Saldo begrotingswijziging
Kosten:						
Boekwaarde/verrekeningen		€ 242.050,00	€ 217.958,00	€ -	€ 217.958,00	
Sloop en opruimen		€ -	€ -	€ -	€ -	
Milieuonderzoeken	432004	€ 20.000,00	€ 16.575,00	€ 3.425,00	€ 20.000,00	
RO, stedenbouw en BKP	432100	€ 42.000,00	€ 40.000,00	€ 2.000,00	€ 42.000,00	
Projectmanagement (uren BEL)	443302	€ 25.000,00	€ 38.046,00	€ 35.000,00	€ 73.046,00	
Overhead	475000	€ -	€ 22.205,00	€ 17.000,00	€ 39.205,00	
Woonrijpmaken	432103/104	€ 276.000,00	€ -	€ 276.000,00	€ 276.000,00	
Bouwrijpmaken	432108	€ 195.000,00	€ -	€ 195.000,00	€ 195.000,00	
Voorbereiding en toezicht	432101	€ 90.000,00	€ -	€ 90.000,00	€ 90.000,00	
VPB		€ -	€ -	€ -	€ -	
Planschade		€ -	€ -	€ -	€ -	
Rente		€ -	€ -	€ -	€ -	
Onvoorzien	432110	€ 75.000,00	€ -	€ 75.000,00	€ 75.000,00	
Tijdelijke kosten		€ -	€ -	€ -	€ -	
Totaal kosten		€ 965.050,00	€ 334.784,00	€ 693.425,00	€ 1.028.209,00	
Opbrengsten:						
Vrijstaand/kavels		€ 1.200.000,00		€ -	€ -	
Hofwoningen		€ 750.000,00		€ -	€ -	
Grondverkoop in 2022	531000	€ -		€ -	€ -	
Totaal opbrengsten		€ 1.950.000,00	€ -	€ -	€ -	
Saldo		€ 984.950,00	€ (334.784,00)	€ (693.425,00)	€ (1.028.209,00)	

Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen

Deze vorderingen hebben betrekking op verschillende vorderingen op openbare lichamen. Eind 2021 bedraagt deze post € 3.624.471. Dit betreft de aangifte btw-compensatiefonds (BCF) voor een bedrag van € 3.350.256 en daarnaast een bedrag van € 274.215 aan overige vorderingen op openbare lichamen.

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	3.044.367	3.624.471
Totaal	3.044.367	3.624.471

Rekening-courantverhoudingen met het Rijk

Op 31 december 2021 is een bedrag van € 1.128 gestald in 's Rijks schatkist. Eind vorig boekjaar bedroeg de uitzetting in 's Rijks schatkist nog € 450.

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	450	1.128
Totaal	450	1.128

Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	8.713	10.391
Totaal	0	1.018

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige liquide middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Een bepaald bedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, het zogenaamde drempelbedrag, mag buiten de schatkist worden gehouden. Voor de gemeente Laren is dit een bedrag van € 250.000. Zoals uit de *benutting drempelbedrag schatkistbankieren* blijkt, is er in geen van de kwartalen van 2021 sprake geweest van een overschrijding van de kasgeldlimiet.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar	2021		
(1)	Drempelbedrag	250	250	1000	1000
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	133	221	296	298
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	117	29	704	702
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar	2021		
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	25.887	25.887	25.887	25.887
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	25.887	25.887	25.887	25.887
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een	Drempelbedrag	250	250		
(1) = (4b)*0,002 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag			1000	1000
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	11.986	20.100	27.255	27.428
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	133	221	296	298

Overige vorderingen

Het saldo van de overige vorderingen bestaat volledig uit de openstaande debiteuren ultimo 2021.

Debiteuren

Bij de debiteuren is rekening gehouden met een voorziening voor oninbare vorderingen. Aan deze voorziening is eind 2021 een bedrag toegevoegd van € 13.453. Daarnaast is in 2021 voor een bedrag van € 55.841 aan vorderingen oninbaar verklaard. Voor de gehanteerde systematiek wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen. Een nadere specificatie van de debiteuren is hieronder opgenomen

Specificatie debiteuren	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Debiteuren (gemeentelijke heffingen en overige)	2.892.525	1.379.507
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-/- 63.813	-/- 106.202
Totaal debiteuren (gemeentelijke heffingen en overige)	2.828.712	1.273.305
Debiteuren sociale zaken (via gemeente Huizen)	457.168	477.776
Af: Voorziening dubieuze debiteuren	-/- 301.727	-/- 281.507
Totaal debiteuren sociale zaken	155.441	196.269
Totaal debiteuren	2.984.153	1.469.574

Overlopende activa

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen

Dit betreffen de overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen. Deze bedragen bestaan grotendeels uit de vooruitbetaalde bedragen ten behoeve van het Sociaal Domein en de nog te ontvangen heffingen en belastingen.

Activa	31-12-2020	31-12-2021
Overlopende activa	2.079.937	1.453.887
• Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.079.937	1.453.887

Specificatie van Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen:

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Vooruitbetaalde bedragen	1.594.461	409.051
Nog te ontvangen bedragen	304.505	581.501
BCF compensabele BTW	127.028	244.225
BTW af te dragen 21%	4.480	-
Voorbelasting BTW	52.539	52.919
BTW te verrekenen met de belastingdienst	1.476	1.476
BCF Suppletie	-	8.551
BTW salderingsgrootboek activa	-6.054	-11.900
Tussenrekening lonen	84	-
Tussenrekening pensioenpremies	1.417	-
Voorschotten SoZa HBEL	-	168.064
Totaal	2.079.937	1.453.887

De belangrijkste oorzaak van de daling van de overlopende activa is enerzijds de daling van de Vooruitbetaalde bedragen, te salderen met de toename van de Nog te ontvangen bedragen, de BCF compensabele btw en de voorschotten HBEL

B.4.3 Vaste passiva

Vaste Passiva

Eigen Vermogen

Volgens artikel 54 van de BBV moet de aard en de reden van elke reserve worden toegelicht. Toelichting vindt plaats voor die reserves die per ultimo 2021 aanwezig zijn.

Naam reserve	Boekwaarde 31-12-2020	Correctie	Toevoeging	Onttrekking	Vermind. i.v.m. afschrijving op activa	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Boekwaarde 31-12-2021
R.93000 Algemene reserve	3.318.003	-	100.000	647.854	-	-24.350	2.745.799
Totaal algemene reserve	3.318.003	-	100.000	647.854	-	-24.350	2.745.799
R.93023 Reserve exploitatie WSI	29.504	-	-	-	-	-	29.504
R.93025 Reserve gemeentelijke gebouwen	-	-	-	-	-	-	-
R.93026 Reserve verzoeken diverse scholen	23.121	-	-	23.121	-	-	-
R.93028 Reserve Sociaal Domein	184.037	-	-	29.266	-	-	154.771
R.93029 Reserve versnelde aanpak asfaltwegen	-	-	-	-	-	-	-
R.93030 Reserve voormalig personeel	-	-	-	-	-	-	-
R.93032 Reserve preventief voorveld	105.977	-	-	17.202	-	-	88.776
R.93033 Reserve uitbesteding Larense kunst	-	-	-	-	-	-	-
R.93034 Reserve sport en accommodaties	215.646	-	-	130.000	-	-	85.646
R.93035 Reserve Brinkplan	395.966	-	-	-	-	-	395.966
R.93036 Reserve Sociale huurwoningen	-	-	-	-	-	-	-
R.93037 Reserve Centrumplan Laren	360.000	-	-	148.060	-	-	211.940
R.93038 Reserve Klimaat- en duurzaamheidsbeleid	237.100	-	-	-	-	-	237.100
R.93039 Reserve compensatie inkomstenderving precario	114.803	-	-	-	-	-	114.803
R.93040 Reserve Maatschappelijk Steunfonds Covid-19	879.840	-	-	693.394	-	-	186.446
Totaal bestemmingsreserves	2.545.995	-	-	1.041.043	-	-	1.504.952
Nog te bestemmen resultaat	-24.350						2.078.167
Totaal reserves / Eigen vermogen	5.839.648	-	100.000	1.688.897	-	-24.350	6.328.918

Hieronder vindt u een nadere toelichting per reserve. Een verdere specificatie van het verloop van de reserves is opgenomen in balansspecificatie B.

Algemene reserve

De Algemene reserve heeft een bufferfunctie voor onder andere het opvangen van incidentele tegenvallers en schadeclaims van derden. Conform het bestaande beleid kunnen de volgende mutaties jaarlijks in de Algemene reserve plaatsvinden: de toevoeging dan wel onttrekking van voordelige en nadelige exploitatieresultaten, evenals overige door de raad besloten onttrekkingen/stortingen.

Het beleid is dat de Algemene reserve minimaal 20% van het jaarbudget moet bedragen. Het restant (de buffer Algemene reserve) kan worden ingezet voor éénmalige zaken.

Het resultaat na bestemming 2020 is afgeboekt van de algemene reserve. Per 31 december 2021 bedraagt de Algemene reserve € 2.745.799. Het rekeningresultaat 2021 zal in 2022 via de resultaatbestemming aan de Algemene Reserve worden toegevoegd om te kunnen doorgroeien naar het in het beleid vastgelegde percentage.

Bestemmingsreserves

Reserve exploitatie WSI

In de raad van 23 september 2009 is besloten om middelen beschikbaar te stellen voor toekomstige exploitatietekorten van het Warrekam-, Schering- en Inslag-project (WSI-project). In 2021 waren geen mutaties begroot en hebben ook geen mutaties plaatsgevonden. Per 31 december 2021 bedraagt de reserve exploitatie WSI nog € 29.504.

Reserve verzoeken diverse scholen

Sinds 1 januari 2015 zijn de schoolbesturen van het primair onderwijs (PO) verantwoordelijk voor zowel het binnen- als het buitenonderhoud van de schoolgebouwen. Om die reden is de voorziening binnen- en buitenonderhoud Primair Onderwijs komen te vervallen. Uit de vrijgevallen middelen zijn de reserves onderhoud gemeentelijke gebouwen en verzoeken diverse scholen Laren gevormd.

Per 31 december 2021 is deze reserve, na verwerking mutaties in 2021, leeg. Per balansdatum 31-12-2020 bedroeg de reserve nog € 23.121. Dit bedrag was bestemd voor de afronding van het integraal huisvestingsplan in 2021 (onderdeel budgetoverheveling van 2020 naar 2021) hetgeen in 2021 ook is uitgevoerd.

Reserve Sociaal Domein

Met ingang van 2015 (de decentralisaties) is één programma Sociaal Domein gecreëerd en daarbij is één reserve gevormd waarmee overschotten en tekorten van het programma Sociaal Domein opgevangen kunnen worden. Zolang de reserve beschikt over voldoende middelen ontstaat er feitelijk een gesloten (budgettair) systeem binnen de exploitatie van de gemeente Laren. Met ingang van 2020 zijn er echter geen middelen meer in de reserve aanwezig voor het budgettair verrekenen van tekorten binnen het Sociaal Domein. De nog in de reserve aanwezige middelen zijn enkel nog bestemd voor het opstellen van de nota Sociaal Domein in 2021 en uitgaven voor het Werken aan Werk in de komende jaren. Per 31 december 2021 bedraagt de reserve Sociaal Domein € 154.771.

Reserve investeringen preventief voorveld

Deze reserve is ingesteld met het doel om het preventief voorveld te organiseren. Daartoe is bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2016 een bestemmingsreserve ingesteld, welke gevoed is met een bedrag van € 200.000,-. De onttrekking op 2021 heeft van € 17.201 bedragen en is gebruikt om een deel van de uitgaven in 2021 te dekken. Per 31 december 2021 bedraagt de reserve investeringen preventief voorveld € 88.776.

Reserve sport en accommodaties

Bij de jaarrekening 2017 is een resultaat bestemd ad. € 300.000 voor de nieuw in te stellen reserve sport en accommodaties voor eenmalige investeringen in sport en sportaccommodaties. Per 31 december 2020 bedroeg de reserve sport en sportaccommodaties € 215.646. In 2021 zijn er wederom incidentele subsidies toegekend (onder andere € 130.000,= ten behoeve van scoutingvereniging Maggy Leceuqx). Per 31 december 2021 bedraagt de reserve sport en accommodatie nog € 85.646.

Reserve Brinkplan

Bij het besluit van de begroting 2019 is voorgesteld om deze bestemmingsreserve in te stellen ten laste van de algemene reserve. In 2021 hebben geen mutaties plaatsgevonden. Per 31 december 2021 bedraagt de reserve Brinkplan nog € 395.966.

Reserve Centrumplan Laren

In het door de raad vastgestelde Centrumplan (2017) zijn een aantal ruimtelijke aanpassingen aan het centrum van Laren benoemd. De raad heeft bij de resultaatbestemming van 2019 ingestemd om uit

het restantbudget 2019 van afgerond € 360.000 de bestemmingsreserve Centrumplan Laren te vormen. De reserve wordt ingezet om het plan tot in detail uit te werken en voor de uitvoering in 2020 en latere jaren. Per 31 december 2021 bedraagt de reserve Brinkplan nog € 211.940. In 2021 is vanuit amendement bij begrotingsbespreking 2022 € 100.000,= vanuit de bestemmingsreserve teruggestort naar de algemene reserve en is na vaststelling van de plannen uit te voeren ad € 220.000 totaal gestart met de eerste summiere werkzaamheden.

Reserve Klimaat- en duurzaamheidsbeleid

Iedere gemeente moet voor eind 2021 een transitievisie warmte vaststellen, waarin het tijdsplan inzichtelijk wordt gemaakt wanneer wijken/buurtten afgekoppeld kunnen worden van het aardgas. Daarnaast zijn de middelen bedoeld voor de opzet en uitvoering van een energieloket en voor uitvoeringsplannen op wijkniveau. Via het gemeentefonds zijn hiervoor in 2019 extra en eenmalige klimaatmiddelen ter beschikking gesteld. Uit het rekeningresultaat 2019 is de bestemmingsreserve klimaat- en duurzaamheidsbeleid gevormd en beschikbaar gesteld voor de uitvoering in 2020 en latere jaren. Deze middelen worden onder andere ingezet voor het opstellen van de transitievisie warmte, de daaruit voortvloeiende wijkwarmteplannen en het energieloket. Per 31 december 2021 bedraagt de reserve nog steeds € 237.100 vanwege het nog niet opgestart zijn van uitvoeringsactiviteiten.

Reserve Maatschappelijk Steunfonds Covid-19

De gemeenteraad heeft ingestemd met het instellen van een noodfonds in zijn raadsvergadering van 6 november 2020. Uit dit noodfonds worden kosten gedekt die het gevolg zijn van coronapandemie. Het gaat daarbij specifiek om een tegemoetkoming in kosten bij maatschappelijke organisaties en ondernemers, bijvoorbeeld door matching van subsidies of kwijtschelding van leges of huurpenningen.

Per 31 december 2020 bedroeg de reserve nog € 879.840. In 2021 hebben de steunmaatregelen aan ondernemers, maatschappelijke instellingen en "verplichte matching" van culturele instellingen in totaliteit € 693.394 bedragen, balans per 31 december 2021 staat derhalve op € 186.446,

Reserve compensatie inkomsterderving precario

In 2019 is overeenstemming bereikt met Liander over het aantal strekkende meters waarover precariobelasting betaald moet worden. Het financiële nadeel van deze overeenstemming is in 2019 ten laste gekomen van de hiervoor gevormde voorziening. Het restant van de voorziening is in 2019 vrijgevallen ten gunste van het rekeningresultaat. Bij de resultaatbestemming 2019 is de reserve compensatie inkomsterderving precario gevormd ter dekking van de inkomsterderving in 2020 en 2021. Per 31 december 2021 bedraagt de reserve nog € 114.803, voorgesteld wordt deze bestemmingsreserve bij het bepalen van de resultaatbestemming vrij te laten vallen ten gunste van het rekeningresultaat..

Voorzieningen

Volgens artikel 55 van de BBV moet de aard en de reden van elke voorziening worden toegelicht. Toelichting vindt plaats voor die voorzieningen die ultimo 2021 aanwezig zijn. Voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Het verloop van het totaal van de voorzieningen gedurende het verslagjaar is als volgt:

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeging	Aanwending	Vrijgevallen bedragen	Boekwaarde 31-12-2021
Voorzieningen toekomstige verplichtingen	519.067	-	71.061	21.358	426.649
Voorzieningen ter egalisering van kosten	829.219	183.600	8.779	200.000	804.040
Voorzieningen gelden van derden, met gebonden bestemming	380.425	266.543	-	99.091	547.877
Totaal voorzieningen	1.728.711	450.143	79.839	320.449	1.778.566

Voor een totaaloverzicht van de voorzieningen wordt verwezen naar balansspecificatie C. De aard van de voorziening en de individuele mutaties op iedere voorziening is vanaf de volgende pagina afzonderlijk toegelicht.

Voorzieningen toekomstige verplichtingen

Dit betreffen de voorzieningen voor toekomstige verplichtingen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs is te schatten.

Voorziening pensioenen voormalig wethouders

Deze voorziening is in 2012 gevormd om te voorzien in de pensioenaanspraken die voormalige wethouders of hun nabestaanden hebben op de gemeente. Indien hier geen voorziening voor wordt gevormd, wordt de exploitatie belast met forse lasten vanaf het moment dat het pensioen moet worden uitbetaald of vanaf het moment dat de voormalig wethouder een verzoek doet tot waardeoverdracht naar een ander pensioenfonds. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats van de totale pensioenverplichtingen.

Voorziening wachtgeld voormalig wethouders

Deze voorziening is in 2020 gevormd om te voorzien in de wachtgeldverplichting van een afgetreden wethouder. Jaarlijks vindt een actualisatie plaats van de openstaande wachtgeldverplichting. In 2021 heeft de volgende mutatie plaatsgevonden op deze voorziening:

Vanuit opgave HRM is een actualisatie ontvangen waaruit een vrijval van de voorziening te vinden is van € 21.385,=.

Naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeging	Aanwending	Vrijgevalen bedragen	Boekwaarde 31-12-2021
V.93200 Voorziening pensioenen voormalig bestuurders	405.198	-	25.470	21.358	358.371
V.93209 Voorziening wachtgeld voormalig wethouders	113.869	-	45.591	-	68.278
Voorzieningen toekomstige verplichtingen	519.067	-	71.061	21.358	426.649

Voorzieningen ter egalisering van kosten

Dit betreffen de voorzieningen voor kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het (voorgaande) begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Deze voorziening wordt ingezet als egalisatievoorziening om de kosten voor het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen gelijkmatig te verspreiden op basis van een tienjarig voortschrijdend gemiddelde. De dotatie is gebaseerd op de berekening van de meerjarenplannen onderhoud van de gemeentelijke gebouwen.

De vrijval Eemnesserweg 19 / Raadhuis is voortgekomen uit de voorgenomen verkoop Raadhuis en daarmee een te omvangrijke voorziening groot onderhoud voor dit pand.

Naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeging	Aanwending	Vrijgevallen bedragen	Boekwaarde 31-12-2021
V.93300 Eemnesserweg 19 Gemeentehuis	169.633	49.600	-	200.000	19.233
V.93301 Stationsweg 3 Ambtswoning	-	-	-	-	-
V.93302 Groene Gerritsenweg Brandweergarage	140.572	57.100	-	-	197.672
V.93303 Mendes da Costalaan 28 Kinderdagverblijf	49.646	21.100	7.163	-	63.583
V.93304 Van Nispen Seven 27 Schaap Hollander	31.434	1.800	-	-	33.234
V.93305 Van Nispen Seven 29 Historische Kring	33.953	1.200	-	-	35.153
V.93306 Hilversumseweg 51A Aula	31.329	7.500	1.615	-	37.214
V.93307 Stationsweg 5 Hertenkamp	22.932	1.800	-	-	24.732
V.93308 Bij den Toren 2 Kerktoeren	27.483	500	-	-	27.983
V.93309 Kerklaan 1	30.541	7.900	-	-	38.441
V.93310 Brink 29 Brinkhuis	144.962	21.200	-	-	166.162
V.93311 Eemnesserweg 15a Muziekcentrum	12.933	8.200	-	-	21.133
V.93312 Eemnesserweg 15, Kinderdagverblijf	133.800	5.700	-	-	139.500
Voorzieningen ter egalisering van kosten	829.219	183.600	8.779	200.000	804.040

Voorzieningen gelden van derden, met gebonden bestemming

Dit betreffen de voorzieningen die zijn ingesteld voor de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Dit zijn middelen die aan betreffende taakvelden moeten worden besteed, dan wel aan de burger moeten worden teruggegeven.

Voorziening afkoop grafrechten

Het is nabestaanden toegestaan om grafrechten en het onderhoud van graven voor meerdere jaren af te kopen. De ontvangen afkoopsommen vormen een verplichting aan degene die de afkoop heeft betaald. Dit bedrag wordt door de gemeente in de voorziening afkoop grafrechten gestopt en wordt van daaruit gelijkmatig vrijgegeven om te besteden aan het onderhoud van de betreffende graven.

Naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeging	Aanwending	Vrijgevallen bedragen	Boekwaarde 31-12-2021
V.93207 Voorziening Grafrechten	380.425	135.398	-	38.412	477.411

Voorziening riolering

In november 2014 is de notitie riolering van de commissie BBV gepubliceerd. Op basis hiervan wordt het jaarlijkse overschot op de kapitaallasten toegevoegd aan deze voorziening. Daarnaast kan deze voorziening ook worden ingezet voor tariefegaliseratie (door vrijval ten gunste van taakveld riolering). Na toepassing van tariefegaliseratie bedraagt de voorziening nihil per 31 december 2020. Tekorten in de komende jaren komen daarmee volledig ten laste van de gemeentelijke exploitatie. In 2020 hebben de volgende mutaties plaatsgevonden op deze voorziening:

Naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeging	Aanwending	Vrijgevallen bedragen	Boekwaarde 31-12-2021
V.93202 Voorziening Riolering	-	81.145	-	10.679	70.466

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

Onderhandse leningen

De onderhandse leningen bestaan grotendeels uit onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen en uit onderhandse leningen van openbare lichamen. In 2021 is in totaliteit € 5,2 miljoen afgelost en is er voor €15,2 miljoen nieuwe langlopende leningen aangetrokken. De onderhandse leningen bedragen eind 2021 nog € 31,5 miljoen. De onderverdeling is als volgt:

Geldleningen OG	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeer- deringen	aflossing 2021	Boekwaarde 31-12-2021	rente 2021
BNG 40.106861	2.310.000	210.000	210.000	2.100.000	85.671
BNG 40.108366	600.000	200.000	200.000	400.000	7.836
Triodos Bank	2.000.000	500.000	500.000	1.500.000	15.429
ING / Nat.Ned.	3.600.000	150.000	150.000	3.450.000	106.563
BNG 40.110951	3.000.000	0	0	3.000.000	49.800
BNG 40.110952	2.400.000	150.000	150.000	2.250.000	29.714
BNG 40.111659	4.000.000	4.000.000	4.000.000	0	1.64

WB 1-30839	-	10.000.000	0	10.000.000	-44.110
Binnenlandse banken en overige fin. instell.	17.910.000	15.210.000	5.212.021	22.700.000	250.740
Provincie Noord-Holland (grond Crailo)	8.617.384	-	-	8.617.384	-
Openbare lichamen	8.617.384	-	-	8.617.384	-
Stichtingskapitaal Singer	136.134	-	-	136.134	-
Overige binnenlandse sectoren	136.134	-	-	136.134	-
Totaal onderhandse leningen	26.663.518	15.210.000	5.212.021	31.453.518	250.740

Voor een nadere toelichting op de bovengenoemde geldleningen wordt verwezen naar de paragraaf financiering.

Waarborgsommen

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Waarborgsommen (langlopend)	23.199	198.414
Waarborgsommen (kortlopend)	765	1.287
Totaal	23.964	199.701

Deze balanspost bestaat uit enkele kortlopende- en langlopende waarborgsommen. Per 31 december 2021 bedraagt dit gesaldeerd een bedrag van € 199.701.

B.4.4 Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

Overige kasgeldleningen

Het saldo van de kasgeldleningen heeft betrekking op een kasgeldlening van € 1 miljoen en 1 van €1,5 miljoen, afgesloten bij de BNG bank.

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Leningen (kortlopend)	6.000.000	2.500.000
Totaal	6.000.000	2.500.000

Banksaldi

Betreft de rekeningcourantverhouding bij de BNG (roodstand).

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
BNG Hoofdrekening	253.675	146.624
BNG Belastingrekening	56	87
Totaal	253.731	146.711

Overige vlottende schulden

De overige vlottende schulden bestaan volledig uit de crediteurenpositie van de gemeente Laren. Eind 2021 bedraagt het crediteurensaldo € 2,14 miljoen.

	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021
Overige schulden	2.608.491	2.139.424
Totaal	2.608.491	2.139.424

Overlopende passiva

Verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar

De verplichtingen opgebouwd in het begrotingsjaar bestaan uit de lasten 2021 die pas in 2022 of later tot een betaling zullen leiden. Hieronder vallen ook de transitorische posten als de nog te betalen belastingen, nog te betalen sociale premies en de nog te betalen rente.

	31-12-2021	31-12-2020
• Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	715.259	1.745.767

Ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel

De van Europese, het Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, dienen te worden uitgesplitst naar het soort overheidslichaam waarvan de uitkering is ontvangen. Het verloop is gepresenteerd in onderstaand overzicht.

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen	Boekwaarde 31-12-2020	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Boekwaarde 31-12-2021
Regeling Reductie Energiegebruik (RRE-gelden)	139.539		101.890	37.649
Regeling gem. hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	3.862	-	3.862	-
Tijdelijke overbr.reg. zelfstandige ondernemers (TOZO)	1.490.661	305.465	1.490.661	305.465
Regeling Extern Advies Warmtetransitie (EAW 2020)	20.660	-	20.660	-
Regeling SUVIS 2021 Larense Montessorischool	-	73.261	-	73.261
Regeling Sportakkoord 2020	10.000	-	10.000	-
Totaal ontvangen van het Rijk	1.664.722	378.726	1.627.073	416.375
Zwerfafvalvergoeding 2021	-	22.854	-	22.854
Totaal ontv. van overige Nederlandse overheidslich.	-	22.854	-	22.854
Totaal ontvangen voorschotbedragen	1.664.722	401.580	1.627.073	439.229

Van het Rijk ontvangen voorschotbedragen

In 2021 zijn middelen van een vijftal Rijksregelingen (subsidies) ontvangen. De genoemde regelingen worden via de SiSa verantwoord en zijn opgenomen in de bijlagen van de jaarstukken 2021.

Overige vooruit-ontvangen bedragen

Ultimo 2021 is er sprake van overige vooruit-ontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen.

	31-12-2021	31-12-2020
• Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	48.923	-

4.5 Elementen die buiten de balansstelling vallen

Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969

Onder de activa wordt buiten de balans het recht op verliescompensatie Vpb opgenomen. Het cumulatieve verlies is verrekenbaar met toekomstige Vpb verplichtingen.

Gewaarborgde geldleningen

Dit betreft de directe geldleningen en de tertiaire achtervangposities die de gemeente Laren inneemt bij het WEW en WSW.

Garantstellingen

De gewaarborgde geldleningen voor hypotheek van huiseigenaren bedraagt per einde 2021 een totaal schuldbedrag van € 32.965.000. Er lopen momenteel geen overige leningen waarvoor de gemeente direct garant staat.

Waarborgfonds Eigen woningen (WEW)

Voor de zogenoemde tertiaire achtervang (het door de gemeente verstrekken van renteloze leningen) wordt een beperkt financieel risico gelopen. Het totaal aan waarborgen op de NHG leningen is gebaseerd op de jaarlijkse informatie van het NHG. Hierin worden nominale bedragen aangegeven. Dat wil zeggen, de verstrekte oorspronkelijke hypotheek. De gemeenten vervullen de achtervangfunctie van 50% van de som van de afgegeven borgtochten tot 1 januari 2011. Van de borgtochten die zijn afgegeven na 1 januari 2011, vervult het Rijk 100% van de achtervangfunctie.

Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)

Daarnaast zijn diverse tertiaire achtervangposities ingenomen door Laren ten aanzien van de door het WSW gewaarborgde leningen aan woningbouwverenigingen. Het gaat hier om een totaalbedrag van € 30.965.000.

Ook hier geldt geen direct gemeentelijk risico, maar lopen wij een zeer marginaal risico door het eventueel moeten verstrekken van renteloze leningen aan het WSW bij liquiditeitsproblemen van het WSW zelf.

Garantstelling intergemeentelijke grondexploitatie GEM Crailo BV

GEM Crailo BV sluit een financiering af met BNG, waarbij de gemeenten Gooise Meren, Hilversum en Laren ieder een onvoorwaardelijke en onherroepelijke garantstelling afgeven. Deze garantstelling ziet toe op een maximale financieringsbehoefte van € 20.000.000 en naar rato van aandeelhouderschap respectievelijk € 9.000.000, € 9.000.000 en € 2.000.000 met een looptijd tot 31-12-2025. Waarbij laatstgenoemde bedrag (€ 2.000.000,=) de garantstelling betreft voor de gemeente Laren.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Onderwerp	Leverancier	Start	Tot	Jaarbedrag
Onderhoud groenvoorziening	Sight landscaping	2019	2023	€ 380.000
Levering gas en elektra	DVEP	2020	2023	€ 110.000
Straatreiniging	Sight landscaping	2019	2023	€ 100.000
Verzekeringen	AON Nederland	2020	doorlopend	€ 100.000

Stille reserves

Nr	Bezittingen gemeente Laren tbv Stille reserve Object	Boekwaarde 31-12-2021 €	WOZ-waarde per 1-1-2020 €	Verschil = reserve €
1	Gemeenteboerderij nr 29 (oudheidskamer)	0	293.000	293.000
2	Sporthal "Klaas Bout hal"(excl. zwembad)	0	1.930.000	1.930.000
3	Gemeentehuis incl. deel renovatie	2.200.653	2.533.000	332.347
4	Stalling/kantoor Rollybus (Gr.Gerritsweg 2a)	0	40.000	40.000
5	Kinderdagopvangverblijf Humanitas	59.068	368.000	308.932
6	Hertenkamp (inclusief schuur)	0	160.000	160.000
7	Aula begraafplaats	21.390	161.000	139.610
8	Gemeentetoren Naarderstraat	0	25.000	25.000
9	Museum Hofland	0	649.000	649.000
10	Brandweerkazerne (G.Gerritsweg 2)	0	1.280.000	1.280.000
Totaal stille reserves verkooptermijn > 1jaar		2.281.111	7.439.000	5.157.889
11	Gemeenteboerderij nr 27 (boerderij)	0	483.000	483.000
12	Ambtswoning verkocht ultimo 2020)	0	0	0
13	Huurwoningen brandweer (4, 4a 4b 4c)	334.456	1.562.000	1.227.544
14	Kerklaan 1 (monumentale woning)	268.598	999.000	730.402
15	Grond Gooiergracht (Eemnes)	33.630	637.000	603.370
16	Diverse (Engh)gronden	0	14.000	14.000
17	Volkstuinencomplex 2e Ruiterweg	0	130.000	130.000
18	Overige grondposities grondadministratie (deels) ***	278.550	1.976.000	1.697.450
19	Politiepost nw in BRW-kazerne	139.750	271.201	131.451
20	Grond ligweide vm zwembad de Biezem	0	1.599.300	1.599.300
Totaal verkooptermijn < 1jaar		1.054.984	7.671.501	6.616.517
Getaxeerde kunstbezittingen ult. 2020 gemeente Laren				1.256.595
Totaal stille reserves verkooptermijn < 1jaar		1.054.984	7.671.501	7.873.112
Totaal Stille Reserves gemeente Laren		3.336.095	15.110.501	13.031.001
18 Overige grondposities grondadministratie (deels) *** - Betreft diverse percelen alsmede kadastrale nummers in Eemnes (niet Gooiergracht): gelegen aan de Zuid ervenweg (benoemd als grasland) 112.385 M ² (p/mtr € 5,34) gelegen aan de geerenweg (benoemd als grasland) 20.034 M ² (p/mtr € 5,34) parkeerterrein gelegen aan de Hein Keverweg 1				

4.6 EMU-saldo

Berekening EMU-saldo (bedragen x €1.000)		Realisatie 2020	Begr. 2021 v. wijziging	Realisatie 2021
Periode		T-1	T	T
A.	Exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	-1.357	-548	2.252
B.	Mutatie (im)materiële vaste activa	8.546	3.999	2.031
C.	Mutatie voorzieningen	-971	12	250
D.	Mutatie voorraden	-8.617	-	52
E.	Boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-
F. Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)		-2.256	-4.535	419
G.	EMU-saldo referentiewaarde	-1.136	-1.149	-1.149
H. Verschil EMU-saldo & referentiewaarde (F-G)		-1.120	-3.386	1.568

4.7 Overzicht reserves (balansspecificatie B)

Naam reserve		Boekwaarde 31-12-2020	Correctie	Toevoeging	Onttrekking	Vermind. i.v.m. afschrijving op activa	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Boekwaarde 31-12-2021
R.93000	Algemene reserve	3.318.003	-	100.000	647.854	-	-24.350	2.745.799
Totaal algemene reserve		3.318.003	-	100.000	647.854	-	-24.350	2.745.799
R.93020	Reserve riolering	-	-	-	-	-	-	-
R.93023	Reserve exploitatie WSI	29.504	-	-	-	-	-	29.504
R.93025	Reserve gemeentelijke gebouwen	-	-	-	-	-	-	-
R.93026	Reserve verzoeken diverse scholen	23.121	-	-	23.121	-	-	-
R.93028	Reserve Sociaal Domein	184.037	-	-	29.266	-	-	154.771
R.93029	Reserve versnelde aanpak asfaltwegen	-	-	-	-	-	-	-
R.93030	Reserve voormalig personeel	-	-	-	-	-	-	-
R.93032	Reserve preventief voorveld	105.977	-	-	17.202	-	-	88.776
R.93033	Reserve uitbesteding Larense kunst	-	-	-	-	-	-	-
R.93034	Reserve sport en accommodaties	215.646	-	-	130.000	-	-	85.646
R.93035	Reserve Brinkplan	395.966	-	-	-	-	-	395.966
R.93036	Reserve Sociale huurwoningen	-	-	-	-	-	-	-
R.93037	Reserve Centrumplan Laren	360.000	-	-	148.060	-	-	211.940
R.93038	Reserve Klimaat- en duurzaamheidsbeleid	237.100	-	-	-	-	-	237.100
R.93039	Reserve compensatie inkomstenderving precario	114.803	-	-	-	-	-	114.803
R.93040	Reserve Maatschappelijk Steunfonds Covid-19	879.840	-	-	693.394	-	-	186.446
Totaal bestemmingsreserves		2.545.995	-	-	1.041.043	-	-	1.504.952
Totaal reserves		5.863.998	-	100.000	1.688.897	-	-24.350	4.250.751

4.8 Overzicht voorzieningen (balansspecificatie C)

Naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2020	Toevoeging	Aanwending	Vrijgevallen bedragen	Boekwaarde 31-12-2021
V.93200 Voorziening pensioenen voormalig bestuurders	405.198	-	25.470	21.358	358.371
V.93209 Voorziening wachtgeld voormalig wethouders	113.869	-	45.591	-	68.278
Voorzieningen toekomstige verplichtingen	519.067	-	71.061	21.358	426.649
V.93300 Eemnesserweg 19 Gemeentehuis	169.633	49.600	-	200.000	19.233
V.93301 Stationsweg 3 Ambtswoning	-	-	-	-	-
V.93302 Groene Gerritsenweg Brandweergarage	140.572	57.100	-	-	197.672
V.93303 Mendes da Costalaan 28 Kinderdagverblijf	49.646	21.100	7.163	-	63.583
V.93304 Van Nispen Seven 27 Schaap Hollander	31.434	1.800	-	-	33.234
V.93305 Van Nispen Seven 29 Historische Kring	33.953	1.200	-	-	35.153
V.93306 Hilversumseweg 51A Aula	31.329	7.500	1.615	-	37.214
V.93307 Stationsweg 5 Hertenkamp	22.932	1.800	-	-	24.732
V.93308 Bij den Toren 2 Kerktoren	27.483	500	-	-	27.983
V.93309 Kerklaan 1	30.541	7.900	-	-	38.441
V.93310 Brink 29 Brinkhuis	144.962	21.200	-	-	166.162
V.93311 Eemnesserweg 15a Muziekcentrum	12.933	8.200	-	-	21.133
V.93312 Eemnesserweg 15, Kinderdagverblijf	133.800	5.700	-	-	139.500
Voorzieningen ter egalisering van kosten	829.219	183.600	8.779	200.000	804.040
V.93202 Voorziening Riolering	-	81.145	-	10.679	70.466
V.93207 Voorziening Grafrechten	380.425	135.398	-	38.412	477.411
V.93208 Voorziening Afvalstoffenheffing	-	50.000	-	50.000	-
Voorzieningen gelden van derden, met gebonden bestemming	380.425	266.543	-	99.091	547.877
Totaal voorzieningen	1.728.711	450.143	79.839	320.449	1.778.566

4.9 Overzicht en investeringskredieten

Lopende investeringen per programma		Krediet uitgaven	Krediet inkomsten	Uitgaven t/m 2020	Inkomsten t/m 2020	Uitgaven 2021	Inkomsten 2021	Uitgaven totaal	Inkomsten totaal	Restant krediet
Project	Omschrijving									
73000155	Reconstructies wegen jaarschijf 2017	1.157.000	-	129.198	-	24.534	-	153.732	-	1.003.268
73000165	Beleids- en beheerplan OVL 2015-2020	360.000	-	127.328	-	217.437	-	344.765	-	15.235
73000172	Reconstructie Vredelaan, Heidelaan & 2e R	988.750	-	214.115	-	779.685	40.433	993.800	40.433	35.383
73000173	Reconstructie Jagrpad/Steffenskamp	939.000	-	137.431	-	567.071	-	704.502	-	234.498
73000209	Nieuw e aansluitingen (js 2019)	50.000	-	-	-	-	-	-	-	50.000
73000211	Reconstructie Co Bermanlaan	620.000	-	2.385	-	72.561	-	74.946	-	545.054
73000228	Renovatie App.Brandw eerka.	100.000	-	-	-	15.293	-	15.293	-	84.707
73000230	Reconstructie asfalt rijbaan Hliversumse	63.000	-	-	-	686	-	686	-	62.314
73000220	Reconstructie fietstunnel Houtweg	78.700	-	-	-	15.796	-	15.796	-	62.904
Totaal lopende investeringen		4.356.450	-	610.457	-	1.693.063	40.433	2.303.520	40.433	2.093.363

Afgesloten investeringen per programma		Krediet uitgaven	Krediet inkomsten	Uitgaven t/m 2020	Inkomsten t/m 2020	Uitgaven 2021	Inkomsten 2021	Uitgaven totaal	Inkomsten totaal	Restant krediet
Project	Omschrijving									
73000183	Objectmaatregelen 2018 t/m 2021	224.960	-	113.466	-	-	-	113.466	-	111.494
73000208	Aanpassen IT riool Koloniep	90.000	-	12.672	-	71.340	-	84.012	-	5.988
73000218	Renovatie Kerktoeren Johanneskerk	108.507	-	-	-	115.428	-	115.428	-	-6.921
73000214	Vervanging rietenkap B.v.Nispenstr.29	37.675	-	-	-	38.101	-	38.101	-	-426
73000213	Vervanging rietenkap B.v.Nispenstr.27	32.325	-	-	-	31.172	-	31.172	-	1.153
73000210	Renovatie kerktoeren Johanneskerk	192.000	-	191.835	-	-	-	191.835	-	165
73000175	Uitvoeringsmaatregelen GVVP	150.000	-	77.433	-	94.127	-	171.560	-	-21.560
73000184	Verbouw ing Raadhuis 2019	180.000	-	186.647	-	-	-	186.647	-	-6.647
Totaal afgesloten investeringen		1.015.467	-	582.053	-	350.168	-	932.221	-	83.246

5. Overige gegevens

5.1 Controleverklaring

< De controleverklaring kan pas worden toegevoegd nadat deze is afgegeven door de accountant >

Deel 3 - Bijlagen

Bijlage 1: Taakveldoverzicht totaal per programma

Taakveld overzicht	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging			Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021		
Taakveld:	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo (a)	Baten	Lasten	Saldo (b)
0.1 Bestuur	-383.226	-	979.668	979.668	-16.860	1.004.458	987.598	-31.359	993.740	962.381
Totaal programma 1. Bestuurszaken	-383.226	-	979.668	979.668	-16.860	1.004.458	987.598	-31.359	993.740	962.381
0.2 Burgerzaken	202.472	-144.500	628.858	484.358	-144.500	628.858	484.358	-160.522	662.181	501.659
Totaal programma 2. Burgerzaken	202.472	-144.500	628.858	484.358	-144.500	628.858	484.358	-160.522	662.181	501.659
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	972.770	-71.038	1.063.781	992.743	-71.038	1.063.781	992.743	-79.360	1.107.866	1.028.506
1.2 Openbare orde en veiligheid	268.991	-15.000	338.127	323.127	-15.000	385.127	370.127	-101.426	480.487	379.060
Totaal programma 3. Openbare orde en veiligheid	1.241.761	-86.038	1.401.908	1.315.870	-86.038	1.448.908	1.362.870	-180.786	1.588.353	1.407.567
2.1 Verkeer en vervoer	1.531.510	-53.750	1.561.193	1.507.443	-53.750	1.586.193	1.532.443	-125.043	1.708.011	1.582.967
2.2 Parkeren	76.111	-8.500	19.432	10.932	-8.500	19.432	10.932	-5.714	16.889	11.175
2.5 Openbaar vervoer	4.451	-	7.563	7.563	-	206.410	206.410	-	51.266	51.266
Totaal programma 4. Wegen, water en verkeer	1.612.072	-62.250	1.588.188	1.525.938	-62.250	1.812.035	1.749.785	-130.757	1.776.165	1.645.408
4.1 Openbaar basisonderwijs	6.769	-	9.006	9.006	-	9.006	9.006	-	11.656	11.656
4.2 Onderwijs huisvesting	323.695	-532	277.628	277.096	-532	305.508	304.976	-	325.016	325.016
4.3 Onderwijs beleid leerlingenzaken	127.564	-106.279	251.301	145.022	-106.279	251.301	145.022	-170.250	221.476	51.226
Totaal programma 5. Onderwijs	458.028	-106.811	537.935	431.124	-106.811	565.815	459.004	-170.250	558.149	387.898
5.1 Sportbeleid en activering	377.764	-	331.219	331.219	-	461.219	461.219	-315	391.614	391.299
5.2 Sportaccommodaties	658.259	-218.466	445.738	227.272	-218.466	445.738	227.272	-741.503	764.839	23.336
5.3 Cultuur presentatie, -productie en - participatie	69.950	-2.950	98.545	95.595	-2.950	108.545	105.595	-2.950	67.504	64.554
5.4 Musea	438.550	-53.668	30.571	-23.097	-53.668	225.571	171.903	-197.594	369.353	171.759
5.5 Cultureel erfgoed	24.129	-24.106	41.757	17.651	-7.246	26.967	19.721	-6.178	22.726	16.548
5.6 Media	236.415	-18.630	257.647	239.017	-18.630	257.647	239.017	-8.560	254.362	245.802
5.7 Openbaar groen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 6. Cultuur, sport en recreatie	1.805.067	-317.820	1.205.477	887.657	-300.960	1.525.687	1.224.727	-957.100	1.870.398	913.298
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.165.490	-284.570	1.574.001	1.289.431	-284.570	1.612.865	1.328.295	-351.388	1.518.423	1.167.036
6.2 Wijkteams	945.402	-	1.054.749	1.054.749	-	1.089.749	1.089.749	-17.784	941.957	924.173
6.3 Inkomensregelingen	614.888	-1.645.000	2.366.100	721.100	-1.645.000	2.366.100	721.100	-2.539.652	3.057.156	517.504
6.4 Begeleide participatie	304.814	-	301.064	301.064	-	301.064	301.064	-	295.880	295.880
6.5 Arbeidsparticipatie	273.212	-	187.360	187.360	-	187.360	187.360	-	243.269	243.269
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	197.941	-60.000	179.000	119.000	-60.000	206.000	146.000	-55.644	186.447	130.803
6.71 Maatwerk dienstverlening 18+	1.612.296	-	1.374.412	1.374.412	-	1.403.012	1.403.012	-7.430	1.174.350	1.166.919
6.72 Maatwerk dienstverlening 18-	1.749.984	-	1.577.896	1.577.896	-	1.882.096	1.882.096	-	1.785.220	1.785.220
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	13.920	-	15.322	15.322	-	15.322	15.322	-	17.198	17.198
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	211.913	-	217.079	217.079	-	217.079	217.079	-	175.162	175.162
7.1 Volksgezondheid	422.227	-	451.553	451.553	-	471.553	471.553	-19.600	477.578	457.978
Totaal programma 7. Sociaal Domein	7.512.086	-1.989.570	9.298.536	7.308.966	-1.989.570	9.752.200	7.762.630	-2.991.498	9.872.641	6.881.143
0.3 Beheer overige gebouw en en gronden	61.059	-109.148	175.295	66.147	-109.148	175.295	66.147	-878.744	188.384	-690.361
8.1 Ruimtelijke ordening	99.124	-30.000	280.542	250.542	-30.000	349.142	319.142	-66.367	338.109	271.742
8.3 Wonen en bouwen	54.171	-661.500	529.639	-131.861	-730.500	598.639	-131.861	-1.036.433	613.461	-422.972
Totaal programma 8. Bouwen en wonen	214.353	-800.648	985.476	184.828	-869.648	1.123.076	253.428	-1.981.545	1.139.954	-841.591

Taakveld overzicht	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging			Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021		
Taakveld:	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo (a)	Baten	Lasten	Saldo (b)
7.2 Riolering	-463.798	-1.024.592	577.068	-447.524	-1.024.592	577.068	-447.524	-1.107.746	518.557	-589.189
7.3 Afval	-40.038	-1.443.305	1.176.684	-266.621	-1.443.305	1.176.684	-266.621	-1.347.237	1.162.790	-184.448
7.4 Milieubeheer	234.293	-	249.805	249.805	-160.199	666.340	506.141	-122.550	294.191	171.641
7.5 Begraafplaatsen	38.767	-216.805	379.733	162.928	-216.805	416.286	199.481	-292.312	417.598	125.285
Totaal programma 9. Milieu en duurzaamheid	-230.776	-2.684.702	2.383.290	-301.412	-2.844.901	2.836.378	-8.523	-2.869.846	2.393.135	-476.711
3.1 Economische ontwikkeling	130.007	-	143.150	143.150	-	143.150	143.150	-	142.879	142.879
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	3.558	-47.280	40.457	-6.823	-47.280	40.457	-6.823	-37.837	49.163	11.325
3.4 Economische promotie	368	-	4.900	4.900	-	4.900	4.900	-	439	439
8.2 Grondexploitatie	36.207	-	-	-	-	-	-	-52.093	51.895	-198
Totaal programma 10. Grondexploitatie, dorpsver, economie	170.140	-47.280	188.507	141.227	-47.280	188.507	141.227	-89.930	244.375	154.445
0.5 Treasury	5.727	-220.613	231.644	11.031	-220.613	231.644	11.031	-247.735	254.829	7.094
0.61 OZB w oningen	-3.371.991	-3.919.559	263.995	-3.655.564	-3.919.559	432.174	-3.487.385	-3.903.495	372.051	-3.531.445
0.62 OZB niet-w oningen	-772.372	-952.705	12.824	-939.881	-952.705	12.824	-939.881	-854.590	12.824	-841.766
0.64 Belastingen overig	-845.860	-818.930	16.024	-802.906	-818.930	16.024	-802.906	-894.789	20.432	-874.357
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-12.740.709	-12.814.527	-	-12.814.527	-13.346.772	-	-13.346.772	-13.808.901	-	-13.808.901
0.8 Overige baten en lasten	631.165	-	29.872	29.872	-	909.712	909.712	15.305	1.000.345	1.015.650
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-17.094.038	-18.726.334	554.359	-18.171.975	-19.258.579	1.602.378	-17.656.201	-19.694.204	1.660.480	-18.033.724
0.4 Overhead	4.619.532	-304.560	4.849.137	4.544.577	-304.560	5.119.137	4.814.577	-488.851	5.082.642	4.593.791
Totaal Overhead	4.619.532	-304.560	4.849.137	4.544.577	-304.560	5.119.137	4.814.577	-488.851	5.082.642	4.593.791
0.8 Overige baten en lasten	-	-	10.000	10.000	-	10.000	10.000	-	-	-
Totaal Onvoorzien	-	-	10.000	10.000	-	10.000	10.000	-	-	-
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.10 Mutatie reserves	-1.188.963	-303.069	-	-303.069	-2.858.883	495.039	-2.363.844	-1.688.897	100.000	-1.588.897
Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	-1.188.963	-303.069	-	-303.069	-2.858.883	495.039	-2.363.844	-1.688.897	100.000	-1.588.897
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-24.350	-244.509	-	-244.509	-313.109	-168.179	-481.288	-	-	-
Totaal resultaat taakvelden	-13.748.455	-22.310.454	7.985.293	-14.325.161	-25.627.312	10.083.260	-15.544.052	-24.831.728	9.480.632	-15.351.096

Bijlage 2: Overzicht per taakveld

Taakveld overzicht	Realisatie 2020	Begroting 2021 voor wijziging			Begroting 2021 na wijziging			Realisatie 2021		
Taakveld:	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo (a)	Baten	Lasten	Saldo (b)
0.1 Bestuur	-383.226	-	979.668	979.668	-16.860	1.004.458	987.598	-31.359	993.740	962.381
0.2 Burgerzaken	202.472	-144.500	628.858	484.358	-144.500	628.858	484.358	-160.522	662.181	501.659
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	61.059	-109.148	175.295	66.147	-109.148	175.295	66.147	-878.744	188.384	-690.361
0.4 Overhead	4.619.532	-304.560	4.849.137	4.544.577	-304.560	5.119.137	4.814.577	-488.851	5.082.642	4.593.791
0.5 Treasury	5.727	-220.613	231.644	11.031	-220.613	231.644	11.031	-247.735	254.829	7.094
0.61 OZB w oningen	-3.371.991	-3.919.559	263.995	-3.655.564	-3.919.559	432.174	-3.487.385	-3.903.495	372.051	-3.531.445
0.62 OZB niet-w oningen	-772.372	-952.705	12.824	-939.881	-952.705	12.824	-939.881	-854.590	12.824	-841.766
0.64 Belastingen overig	-845.860	-818.930	16.024	-802.906	-818.930	16.024	-802.906	-894.789	20.432	-874.357
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-12.740.709	-12.814.527	-	-12.814.527	-13.346.772	-	-13.346.772	-13.808.901	-	-13.808.901
0.8 Overige baten en lasten	631.165	-	39.872	39.872	-	919.712	919.712	15.305	1.000.345	1.015.650
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.10 Mutatie reserves	-1.188.963	-303.069	-	-303.069	-2.858.883	495.039	-2.363.844	-1.688.897	100.000	-1.588.897
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-24.350	-244.509	-	-244.509	-313.109	-168.179	-481.288	-24.350	-	-24.350
0.0 Bestuur en ondersteuning	-13.807.514	-19.832.120	7.197.317	-12.634.803	-23.005.639	8.866.986	-14.138.653	-22.966.927	8.687.427	-14.279.500
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	972.770	-71.038	1.063.781	992.743	-71.038	1.063.781	992.743	-79.360	1.107.866	1.028.506
1.2 Openbare orde en veiligheid	268.991	-15.000	338.127	323.127	-15.000	385.127	370.127	-101.426	480.487	379.060
1.0 Veiligheid	1.241.761	-86.038	1.401.908	1.315.870	-86.038	1.448.908	1.362.870	-180.786	1.588.353	1.407.567
2.1 Verkeer en vervoer	1.531.510	-53.750	1.561.193	1.507.443	-53.750	1.586.193	1.532.443	-125.043	1.708.011	1.582.967
2.2 Parkeren	76.111	-8.500	19.432	10.932	-8.500	19.432	10.932	-5.714	16.889	11.175
2.5 Openbaar vervoer	4.451	-	7.563	7.563	-	206.410	206.410	-	51.266	51.266
2.0 Verkeer, vervoer en waterstaat	1.612.072	-62.250	1.588.188	1.525.938	-62.250	1.812.035	1.749.785	-130.757	1.776.165	1.645.408
3.1 Economische ontwikkeling	130.007	-	143.150	143.150	-	143.150	143.150	-	142.879	142.879
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	3.558	-47.280	40.457	-6.823	-47.280	40.457	-6.823	-37.837	49.163	11.325
3.4 Economische promotie	368	-	4.900	4.900	-	4.900	4.900	-	439	439
3.0 Economie	133.933	-47.280	188.507	141.227	-47.280	188.507	141.227	-37.837	192.480	154.643
4.1 Openbaar basisonderwijs	6.769	-	9.006	9.006	-	9.006	9.006	-	11.656	11.656
4.2 Onderwijs huisvesting	323.695	-532	277.628	277.096	-532	305.508	304.976	-	325.016	325.016
4.3 Onderwijs beleid leerlingenzaken	127.564	-106.279	251.301	145.022	-106.279	251.301	145.022	-170.250	221.476	51.226
4.0 Onderwijs	458.028	-106.811	537.935	431.124	-106.811	565.815	459.004	-170.250	558.149	387.898
5.1 Sportbeleid en activering	377.764	-	331.219	331.219	-	461.219	461.219	-315	391.614	391.299
5.2 Sportaccommodaties	658.259	-218.466	445.738	227.272	-218.466	445.738	227.272	-741.503	764.839	23.336
5.3 Cultuur presentatie, -productie en - participatie	69.950	-2.950	98.545	95.595	-2.950	108.545	105.595	-2.950	67.504	64.554
5.4 Musea	438.550	-53.668	30.571	-23.097	-53.668	225.571	171.903	-197.594	369.353	171.759
5.5 Cultureel erfgoed	24.129	-24.106	41.757	17.651	-7.246	26.967	19.721	-6.178	22.726	16.548
5.6 Media	236.415	-18.630	257.647	239.017	-18.630	257.647	239.017	-8.560	254.362	245.802
5.7 Openbaar groen	1.067.733	-22.572	1.169.940	1.147.368	-22.572	1.222.840	1.200.268	-15.837	1.194.400	1.178.563
5.0 Sport, cultuur en recreatie	2.872.800	-340.392	2.375.417	2.035.025	-323.532	2.748.527	2.424.995	-972.937	3.064.798	2.091.861
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.165.490	-284.570	1.574.001	1.289.431	-284.570	1.612.865	1.328.295	-351.388	1.518.423	1.167.036
6.2 Wijkteams	945.402	-	1.054.749	1.054.749	-	1.089.749	1.089.749	-17.784	941.957	924.173
6.3 Inkomensregelingen	614.888	-1.645.000	2.366.100	721.100	-1.645.000	2.366.100	721.100	-2.539.652	3.057.156	517.504
6.4 Begeleide participatie	304.814	-	301.064	301.064	-	301.064	301.064	-	295.880	295.880
6.5 Arbeidsparticipatie	273.212	-	187.360	187.360	-	187.360	187.360	-	243.269	243.269
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	197.941	-60.000	179.000	119.000	-60.000	206.000	146.000	-55.644	186.447	130.803
6.71 Maatwerk dienstverlening 18+	1.612.296	-	1.374.412	1.374.412	-	1.403.012	1.403.012	-7.430	1.174.350	1.166.919
6.72 Maatwerk dienstverlening 18-	1.749.984	-	1.577.896	1.577.896	-	1.882.096	1.882.096	-	1.785.220	1.785.220
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	13.920	-	15.322	15.322	-	15.322	15.322	-	17.198	17.198
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	211.913	-	217.079	217.079	-	217.079	217.079	-	175.162	175.162
6.0 Sociaal domein	7.089.859	-1.989.570	8.846.983	6.857.413	-1.989.570	9.280.647	7.291.077	-2.971.898	9.395.063	6.423.165
7.1 Volksgezondheid	422.227	-	451.553	451.553	-	471.553	471.553	-19.600	477.578	457.978
7.2 Riolerings	-463.798	-1.024.592	577.068	-447.524	-1.024.592	577.068	-447.524	-1.107.746	518.557	-589.189
7.3 Afval	-40.038	-1.443.305	1.176.684	-266.621	-1.443.305	1.176.684	-266.621	-1.347.237	1.162.790	-184.448
7.4 Milieubeheer	234.293	-	249.805	249.805	-160.199	666.340	506.141	-122.550	294.191	171.641
7.5 Begraafplaatsen	38.767	-216.805	379.733	162.928	-216.805	416.286	199.481	-292.312	417.598	125.285
7.0 Volksgezondheid en milieu	191.451	-2.684.702	2.834.843	150.141	-2.844.901	3.307.931	463.030	-2.889.446	2.870.713	-18.732
8.1 Ruimtelijke ordening	99.124	-30.000	280.542	250.542	-30.000	349.142	319.142	-66.367	338.109	271.742
8.2 Grondexploitatie	36.207	-	-	-	-	-	-	-52.093	51.895	-198
8.3 Wonen en bouwen	54.171	-661.500	529.639	-131.861	-730.500	598.639	-131.861	-1.036.433	613.461	-422.972
8.0 Volkshuisv., ruimtelijke ord. en stedelijke vernieuwing	189.501	-691.500	810.181	118.681	-760.500	947.781	187.281	-1.154.893	1.003.465	-151.428
Totaal resultaat taakvelden	-18.110	-25.840.663	25.781.279	-	-29.226.520	29.167.137	-59.384	-31.475.733	29.136.613	-2.339.120

Bijlage 3: Staat van restantkredieten en af te sluiten restantkredieten

Lopende investeringen per programma		Krediet uitgaven	Krediet inkomsten	Uitgaven t/m 2020	Inkomsten t/m 2020	Uitgaven 2021	Inkomsten 2021	Uitgaven totaal	Inkomsten totaal	Restant krediet
Project	Omschrijving									
73000155	Reconstructies wegen jaarschijf 2017	1.157.000	-	129.198	-	24.534	-	153.732	-	1.003.268
73000165	Beleids- en beheerplan OVL 2015-2020	360.000	-	127.328	-	217.437	-	344.765	-	15.235
73000172	Reconstructie Vredelaan, Heidelaan & 2e R	988.750	-	214.115	-	779.685	40.433	993.800	40.433	35.383
73000173	Reconstructie Jagrspad/Steffenskamp	939.000	-	137.431	-	567.071	-	704.502	-	234.498
73000209	Nieuwe aansluitingen (js 2019)	50.000	-	-	-	-	-	-	-	50.000
73000211	Reconstructie Co Bermanlaan	620.000	-	2.385	-	72.561	-	74.946	-	545.054
73000228	Renovatie App.Brandweerkaz.	100.000	-	-	-	15.293	-	15.293	-	84.707
73000230	Reconstructie asfalt rijbaan Hilversumse	63.000	-	-	-	686	-	686	-	62.314
73000220	Reconstructie fietstunnel Houtweg	78.700	-	-	-	15.796	-	15.796	-	62.904
Totaal lopende investeringen		4.356.450	-	610.457	-	1.693.063	40.433	2.303.520	40.433	2.093.363
Afgesloten investeringen per programma		Krediet uitgaven	Krediet inkomsten	Uitgaven t/m 2020	Inkomsten t/m 2020	Uitgaven 2021	Inkomsten 2021	Uitgaven totaal	Inkomsten totaal	Restant krediet
Project	Omschrijving									
73000183	Objectmaatregelen 2018 t/m 2021	224.960	-	113.466	-	-	-	113.466	-	111.494
73000208	Aanpassen IT riool Koloniepadi	90.000	-	12.672	-	71.340	-	84.012	-	5.988
73000218	Renovatie Kerktoeren Johanneskerk	108.507	-	-	-	115.428	-	115.428	-	-6.921
73000214	Vervanging rietkap B.v.Nispenstr.29	37.675	-	-	-	38.101	-	38.101	-	-426
73000213	Vervanging rietkap B.v.Nispenstr.27	32.325	-	-	-	31.172	-	31.172	-	1.153
73000210	Renovatie kerktoeren Johanneskerk	192.000	-	191.835	-	-	-	191.835	-	165
73000175	Uitvoeringsmaatregelen GVVP	150.000	-	77.433	-	94.127	-	171.560	-	-21.560
73000184	Verbouwing Raadshuis 2019	180.000	-	186.647	-	-	-	186.647	-	-6.647
Totaal afgesloten investeringen		1.015.467	-	582.053	-	350.168	-	932.221	-	83.246

Bijlage 4: Bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 1-3-2022								
Verstrekkers	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020)	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	
			Aard controle R Indicator: A7/01 € 0	Aard controle R Indicator: A7/02 € 44.500	Aard controle n.v.t. Indicator: A7/03 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: A7/04 Nee	Aard controle n.v.t. Indicator: A7/05	
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/01 VRGV	Aard controle R Indicator: A12B/02 € 13.824	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/03 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/04 € 13.824	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/05 Ja	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3)	
			Aard controle R Indicator: B2/01 € 0	Aard controle R Indicator: B2/02 18	Aard controle R Indicator: B2/03 18	Aard controle R Indicator: B2/04 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05 € 0	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07 Ja	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08 Nee			
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T)	Reeks 1 Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3)	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3)		
			Keuze werkelijke kosten Aard controle D2 Indicator: B2/09	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/12		

			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3)						
			Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten						
			Aard controle R Indicator: B2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/14						
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2		
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T)		
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/16	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/18	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/20		
			€ 6.840	€ 6.840	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T)						
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/22						
						€ 12.000	€ 12.000			

BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikkingnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Aard controle R Indicator: C32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Aard controle D2 Indicator: C32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06
			1 SUVIS21-00812139	€ 0	€ 0	Ja		Nee
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslag en affaire	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle R Indicator: C62/02	Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04		
			0	€ 0	€ 0	Ja		
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04		
			€ 87.106	€ 0	€ 0	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08		
			1					

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07	Aard controle R Indicator: D14/08		
EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle R Indicator: F9/01	Aard controle R Indicator: F9/02	Aard controle n.v.t. Indicator: F9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F9/04	Aard controle n.v.t. Indicator: F9/05	
			1 EAW	€ 20.542	€ 20.542	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: F9/06					
			Ja					

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
			€ 1.469.486	€ 55.738	€ 66.396	€ 0	€ 34.259	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
			€ 10.729	€ 600	€ 0	€ 61.397	€ 4.429	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2 Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</i>				
			€ 0	Ja				

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 6.945	€ 20.314	€ 8.722	€ 14.120	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0				
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 312.908				
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 179.786				
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 108.998				
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	6	4	Ja		
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0		Ja					
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	59		Ja					
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	62		Ja					
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	34		Ja					
Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T)						
Aard controle R Indicator: G4/11	Aard controle D2 Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13						
€ 0								

SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	0			
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03	Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
			1 1032347	€ 42.571	€ 13.179	€ 6.588	€ 18.179	€ 25.588
			Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08				
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03			
			€ 22.398	Ja	Ja			

VWS	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Betreft jaar	Beschikingsnummer / naam	Totale besteding		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/03</i>		
			1 2020	spukijz21065	€ 275.376		
			2 2021	spukijz21r2157	€ 247.670		
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/08</i>
			1 De Biezem	€ 275.376	€ 275.376	€ 0	2020
			2 De Biezem	€ 247.670	€ 247.670	€ 0	2021
		50					